

<36622486870018

S

<36622486870018

Bayer. Staatsbibliothek

Litung. 1201^m

Hist. Eccles.

Ritus.

DE RITIBUS
SINENSIIUM
ERGA
CONFUCIUM
PHILOSOPHUM,
ET

PROGENITORES
MORTUOS
ALEXANDRI PAPÆ VII.
DECRETO PERMISSIS,
Adversus librum inscriptum,
Historia cultûs Sinensium, &c.

*Diliges Dominum D E U M tuum ex toto
corde tuo & Proximum, sicut
teipsum. Luc. c. 10. 27.*

*Euntes in mundum Universum, predicate
Evangelium omni creaturæ. Marc. c. ult.*
Permissu Superiorum.

AUGUSTÆ Vindelicorum, & DILINGÆ,
Typis & Sumptibus JOANNIS CASPARI BENCARD
Bibliopolæ.

A N N O M. DCCI.

AD VIRUM NOBILEM.

DECRETUM

Alexandri Papæ VII. de ritibus
Sinensium permittendis.

MANDATUM

Reverendissimi Domini Mai-
grot de ijsdem prohibendis.

OBSERVATIONES

in utrumque.

GAUDEO, Vir Nobilissime, per-
jucundas, ut scribis, accidisse
tibi priores litteras, quibus fate-
ris solidè probatū, quanta sit gra-
vitas causæ, quæ nunc Romæ agitur circa
ritus Sinensium; quid intendant Jesuitæ
in ea tuenda; quàm dispari conditione
pugnent ex utraque parte pro vel contrà
contententes; quàm falsum sit Confucium,
& Progenitores mortuos coli in China ut
A 2 Deos,

Deos , vel ut Sanctos. Quin etiam audivimus indignari te non parùm , ex quo praeliminarem hanc quæstionem examinasti , de sparsis per totam Europam contrà Christianos Sinas , eorùmque è Societate Missionarios rumoribus , quasi ritus idololatricos hi permetterent , illi adhiberent.

Nuncrogas communicari tibi Alexandri Septimi Decretum circà ritus illos ; necnon Reverendissimi Mandatum , quo permissas isto Decreto cæremonias prohibet ; uti & observationes , si fieri potest, in idem Mandatum Sacræ Congregationi exhibitas. Jubenti obsequar eò libentiùs , quò faciliùs est tibi ea in re facere satis , cùm Adversarij Jesuitarum in sua cultûs Sinensium historia Libellum supplicem , observationes hujusmodi continentem , typis ediderint cum disputationibus , & notis , à quibus plenè , ni fallor , vindicatas illas accipies.

Et primò quidem necesse est , ut exponam , quæ fuerit occasio tot dissidiorum in China inter Evangelij Præcones : sic enim meliùs quid sit rei innotescet. Hæc autem omnia desumuntur ex Apologia, de qua priùs.

OCCASIO DISIDIORUM

in China inter Missionarios.

ANno 1581. Patres Societatis JESU in Chinam ingressi , indefesso studio , ut
ita

ait P. Philipuccius, diuturnis & improbis laboribus, summâque sedulitate per plurimos annos in addiscendam Sinensem linguam, & perfectam characterum, librorum, rituum, ac morum notitiam obtinendam toto nisu incubuerunt.

Deprehensum est ab illis facilè duas esse præcipuas in China sectas, Litteratorum, & Idololatrarum: hanc Idolis abundare, quorum multa vocant *Tiēn-chū*, hoc est, Cœli Dominum: istam Idola detestari, atque, ut ex libris classicis patet, unum Numen venerari sub vocibus *Xām-tí*, & *Tiēn*, quarum altera Summum Imperatorem designat, altera Cœlum; quæ ultima vox non solum pro materiali Cœlo sumitur apud Sinas, sed etiam sæpissimè pro ipso DEO summè sapiente, & intelligente, compensante bonos, malos puniente, administrante omnia, ut infra clarè apparebit. In eodem sensu se in Cœlum peccasse dolebat in Evangelio Prodigus: atque quotidie cum Scripturis sacris asserimus expectandum esse à Cœlo auxilium, hoc est, à DEO.

Adnotarunt prætereà Missionarij Litteratos, deditam erga viventes homines innumeris cæremonijs gentem, adhibere quoque varios ritus erga Confucium Philosophum, ac Progenitores mortuos, qui ritus primo intuitu his non assuetos Europæorum oculos offende-

nerent : sed viri prudentes , ac docti simul ad-
verterunt , non esse ex sola apparentia externa
judicandum de istis ritibus , quos maximè ad-
hibet Secta Idolorum aspernatrix.

Sanè nec ipsi vellemus Idololatrias ex solis
externis ritibus iudicium ferre de nobis. Ve-
niant enim in Europam duo hujusmodi Sinæ ,
& oculis Idololatriæ assuetis in Ecclesias no-
stras ingressi , videant collocatas in Altari B.
Virginis , aut Apostolorum Imagines , ac Sta-
tuas , coram procumbentes Christianos inspi-
ciant , multa orantes , & litantem Sacerdotem ,
cereis undequaque accensis , &c. se prudenter
agere putabunt Sinæ hujusmodi , si Statuas illas
ipsi credant , & scribant ad suos in Chinam es-
se totidem Pagodas , & Christianorum Idola ,
in quibus & aliqua virtus agnoscitur , & depre-
cantium reponitur fiducia : quæ tamen omnia
esse falsissima nemo Christianorum ignorat.

Propterea primi Societatis in China Missio-
narij sapienter judicarunt , ex sola rituum ap-
parentia definiri nec posse , nec debere , qua-
les essent isti ritus , an religiosi : an civiles ac
politici , præsertim apud Litteratos , ut dixi ,
Idolorum contemptores : ac proindè rem al-
tius esse reperendam : consulendos nimirum
ea de re viros doctos , Fideles , atque Infideles ;
volvendos in primis classicos illius Gentis li-
bros ; discendum in illis , quo fine fuerint insti-
tutæ hæ cæremoniæ ? Quid intendant commu-
ni-

niter, qui has adhibent? Quid sentiant de Confucio, de Progenitoribus mortuis? An aliquam Numinis partem in ijs agnoscant? an aliquid ab eis vel sperent, vel postulent?

Hæc cum diù, multumque examinassent soli tunc in China Societatis Missionarij, eam ob rem sæpiùs inter se omnes collecti, in id tandem convenerunt, Confucium Philosophum, & Progenitores mortuos, juxtà communem Litteratorum mentem, nihil prorsus Numinis habere; illum coli ut Imperij Magistrum, ob doctrinam; hos ut Parentes, ob vitam ab illis acceptam; nihil sperari ab illis juxtà leges Imperij; nihil peti; ritus illos esse primum institutos ad testandam animi gratitudinem, inserviando adhuc mortuis, ut inquirunt, quasi essent superstites: Imò institutos potissimum in gratiam viventium, *ut scilicet filij, & alij rudiores doceantur, quâ ratione vivis Parentibus obsequendum est, quos viderint etiam vitâ functos*, inquiebat P. Riccius Missionis Sinicæ Fundator, à gravissimo, & sapientissimo quoque tot officijs honestari. Unde concludebant permitti Neophytis posse illos ritus, ut civiles ac politicos, sublati tamen superstitiosis, si quos tales, ut fieri solet, temporis decursu addidissent vel indocti, vel impij; & eò magis posse permitti, vel debere, quò certiùs constaret horum prohibitione, fidei januam & salutis claudi innumeris planè homi-

nibus: Enimverò quemadmodum est illicitum mala facere, ut eveniant bona; ita prohibere quæ mala non sunt, si prohibitio hujusmodi sit fons, & origo gravissimorum malorum.

Fuit alia controversia inter Missionarios Societatis jam inde ab initio circa voces, quibus in China compellendus esset DEUS; nonnullis contendentibus adhibendas esse voces Europæas, & alijs negantibus: donec tandem, re benè discussâ, iterum convenerunt Sinicis utendum esse vocabulis, & ita Deum, Optimum, Maximum nuncupandum esse in China *Tiën-chū*, ut, cum opus esset, diceretur quoque *Xam-ti*, & *Tiën*.

Sic vixêre quinquaginta annorum spatio soli in China Societatis Missionarij, in vinea Domini laborantes, atque DEO labores eorum adjuvante, & largiùs compensante, per millia Infidelium ad veram Christi fidem conversorum; cum aliqui ex alijs Ordinibus Missionarij circa annum 1631. in Chinam advenientes, post aliquot annos insurrexerunt contrà ritus in honorem Confucij, atque Progenitorum solitos adhiberi: quorum unus, nempe P. Joannes Baptista Morales ex Sacro Ordine Sancti Dominici, ex China Romam petijt, ibique post expositos suo modo Sacræ Congregationi ritus, quasi essent vera Sacrificia Confucio, Progenitoribùsque mortuis, in veris Templis, & in Altaribus propriè dictis ob-

oblata, obtinuit Decretum anno 1645. suæ declarationi conforme. Sanè nemo nescit inter Christianos soli DEO, Optimo, Maximo posse, & debere sacrificium offerri.

Ut autem id resciverunt Missionarij Sineses à Societate non tam à Rev. do P. re qui in Chinam reversus istiusmodi Decretum non evulgabat, quàm aliundè, acceptis præsertim Româ litteris, miserunt & ipsi P. Martinum Martinium, qui ab antiquis triginta & quadraginta annorum Missionarijs benè doctus, munitusque illorum scriptis, in Urbem pervenit anno 1656. & post expositas Sanctæ Sedi Sinarum cæremonias, obtinuit & ipse Decretum ab Alexandro VII. approbatum, feriâ V. die 23. Martij 1656. quod tale est.

R E S P O N S A

Sacræ Congregationis Universalis Inquisitionis.

A SS. D. N. Alexandro Septimo approbata.

AD QUÆSITA

Missionariorum Societatis JESU apud Sinas. Anno Domini 1656.

AB aliquibus in Regno Sinarum Missionarijs proposita fuerunt anno 1645. Sacræ

Congregationi de Propaganda Fide infrà scripta, & alia quamplurima Quæsitæ, quæ Sacræ Congregationi Supremæ, & Universalis Inquisitionis de Mandato Sanctissimi transmissa, singula fuerunt à Theologis Qualificatoribus qualificata, & unicuique suum responsum adaptatum in hunc qui sequitur modum.

Et primò, utrùm Christiani Chineses sint obligati ad observantiam juris positivi, quantum ad jejunia, confiteri semel in anno, & communicare, Festa servare eo modo, quo obligantur Indi in nova Hispania, & in Insulis Philippinarum juxtà dispositionem Papæ Pauli III. pro Indis Occidentalibus, & Meridionalibus.

Censuerunt, jus positivum Ecclesiasticum de jejnijs absolutè obligare Chineses Christianos, & à Missionarijs hoc esse illis enuntiandum: attentâ verò Regionum, & Personarum qualitate, locum esse (si Sanctissimo placuerit) dispensationi, quæ fuit aliàs à felicis recordationis Paulo III. Indis concessa; quâ obtentâ, satagant Missionarij S.M.E. pietatem illis patefacere, quibus ea, quæ in universum indixit, magna ex parte benignè remittit, & indulget.

Censuerunt etiam, præfatos Chineses obligari ad Sacramentalem Confessionem semel in anno, & Missionarios hujusmodi obligationem debere eis notificare.

Idem

Idem prorsus censuerunt quoad Sacram Communionem semel in anno sumendam; Quo verò ad executionem tempore statuto, hoc est, in Paschate, id esse intelligendum, nisi legitimum adsit impedimentum, aut grave periculum imminet. Curandum tamen ut infra duos, vel tres menses, ante, vel post, Paschati proximos, quatenus sine discrimine fieri possit, si minus alio quovis tempore, infra decursum unius anni à Paschate inchoandi omnino communicent.

Demum censuerunt, Chineses ad fidem conversos teneri omnino Festa servare, Missionarios etiam teneri hoc eis notificare, locum tamen esse (si Sanctissimus annuat) limitandi eis numerum dierum festorum, juxta formam privilegij à Paulo III. Indis concessi.

Secundò, utrum in prædicto Regno Ministri Evangelici pro nunc saltem in Sacramento Baptismi possint abstinere ab imponendo mulieribus Oleum Sanctum Catechumenorum, sputum in auribus, & sal in ore. Insuper & non administrare eisdem mulieribus Sacramentum Extremæ-Unionis. Et ratio dubitandi est, quia Chineses magno zelo ducuntur erga Uxores, filias, & alias mulieres, & scandalum sument ex hujusmodi actionibus.

Censuerunt & Sacramentalia in Baptismo mulierum esse adhibenda, & Extremam-Unionem esse mulieribus conferendam; Nec
suffi-

sufficere motivum in dubitatione expressum , ut Missionarij (quantum in se est) ab his abstineant : Curandum ergo, ut tam salubres ritus, & cæremoniæ introducantur, & observentur; ac Missionarij tali circumspèctione illa administrent, hominésque talibus instruant documentis, ut ab omni suspitione inhonestatis liberentur.

Octavò, in prædicto Regno habent Chineses quendam Magistrum in Philosophia Morali litteratum, qui olim discessit è vita, vocatum Kum fû cû, qui ob doctrinam, regulas, & documenta adeò in toto Regno acceptus est, ut eum tam Reges, quàm omnes alij cujuscúmque conditionis & gradûs sint, sibi proponant imitandum & sequendum, saltem quoad speculativum; & quem, tanquàm Sanctum venerantur, & laudant; in omni que Civitate, & Villa præfato Magistro Tempa sunt erecta: Gubernatores verò bis in anno tenentur in ejus Templo solemne sacrificium offerre, Sacerdotis ipsimet gerentes officium, & sine solemnitate in anni decursu bis in mense, concurruntque cum illis aliqui ex Litteratis pro administratione eorum, quæ in tali sacrificio offerunt: quæ quidem sunt Sus unus integer mortuus, Capra una integra, candelæ, vinum, flores, odores, &c.

Item omnes Litterati quando accipiunt gradum, debent ingredi Templum istius Magistri,

gistris, & facere genuflexiones, & offerre ante
ejus Altare ex candelis, & odoribus. Totus
iste cultus, sacrificium, & reverentia secun-
dum omnium illarum Gentium formalem in-
tentionem dirigitur in gratiarum actionem
pro bonæ ipsius relictis doctrinæ docu-
mentis, atque ut ab eo impetrent ex ipsius me-
ritis optimi ingenij felicitatem, sapientiæ, &
intellectus. Quæritur, utrum Gubernatores,
qui Christiani sunt, vel fuerint, & Litterati,
vocati, & coacti possint ingredi præfatum
Templum, facere tale sacrificium, vel assiste-
re hujusmodi sacrificio, vel facere genufle-
xiones ante Altare illud, vel accipere aliquid
de Idolothytis, & oblationibus illis, maxime
quia putant illi Infideles, quod quicumque
manducaverit ex talibus Idolothytis, habebit
progressum magnum in suis litteris & gradi-
bus; & si portantes Crucem in manibus pos-
sint licite hoc facere, eo modo, quo dubita-
tione superiori dictum est? quia si hoc illis
prohibetur, erit tumultus in populo, Ministri
Evangelij in exilium mittentur, & conversio
animarum impedietur, & extinguetur.

Censuerunt non licere, nec posse aliquo
prætextu contento in dubio Christianis per-
mitti.

Nonò, inviolabilis observantiæ mos est a-
pud Chineses, tanquam doctrina à supradi-
cto Magistro Kùm fù cù tradita, quod in o-
mni

in omnibus Chinæ populis , Templâ constructa habeant Avis, & Progentioribus suis defunctis dicata, & in unoquoque eorum omnes, qui hujusmodi familiæ sunt, bis in anno congregantur, & præfatis suis Progenitoribus sollemnia sacrificia faciant, magno cæremoniæ apparatu; & in Altari multis candelis, floribus, & odoribus adornato, imaginem sive effigiem Parentis, vel Avi defuncti collocant; in quo sacrificio invenitur, & qui facit Sacerdotis officium, & Ministri illius offeruntque carnes, vinum, candelas, odora-menta, capita caprarum, &c. Hoc autem sacrificium ex communi illarum Gentium intentione dirigitur, ut præfatis eorum Progenitoribus gratias reddant, honorem & reverentiam exhibeant, ob beneficia ab eis accepta, & ob illa, quæ ab eis accipere sperant. Unde ante Altare prostrati deprecationes multas faciunt, postulantes sanitatem, longam vitam, abundantiam fructuum, filiorum multiplicationem, prosperitatem magnam, & ut ab omnibus adversitatibus liberentur. Quod quidem sacrificium in domibus suis, & in sepulchris mortuorum etiam fit, minore tamen sollemnitate. Quæritur, utrùm Christiani fictè, & exteriùs tantùm, ut suprà dictum est, possint assistere hujusmodi sacrificio, vel exercere aliquod ministerium in illo, cum Infidelibus commixti, sive in Templo, sive in domo,

mo, vel sepulchro, publicè, vel privatim, vel quonam modo hoc poterit permitti Christianis illis; ne, si omninò prohibeantur hoc facere, fidem perdant, vel, ut meliùs dicam, avertant se ab actionibus exterioribus Christianorum?

Censuetur, Christianis Chinensibus nullatenùs licere fictè, vel exteriùs assistere sacrificijs in honorem Progenitorum, neque eorum deprecationibus, aut quibuscumque ritibus superstitiosis Gentilium erga ipsos, multò minus licere circà præfata ministerium aliquod exercere.

Cæterùm, cùm Missionarij Societatis JESU in prædicto Regno tunc temporis auditi non fuerint, anno elapso 1655. eidem Sacræ Congregationi de Propaganda Fide prædicta quatuor quæsitæ proposuere. Cùm ex facti diversitate, quæ unicuique quæsito est apposita, &c. Res ad eandem Sacram Congregationem Supremæ, & Universalis Inquisitionis, jubente Sanctissimo Domino Nostro, remissa. Eadem Sacra Congregatio, auditis Qualificatorum votis, in sequentem sententiam respondit.

Primò quæritur, utrùm Missionarij novis Christianis, quàm primùm baptizantur, debeant intimare jus positivum tanquàm obligatorium sub peccato mortali, quantum ad jeju-

jejunia, Festa servare, & confiteri semel in anno, ac communicare?

Dubitandi ratio circa jejunium est, quia Sinae inde ab infantia ter in die comedere consueverunt, ad quod levitas cibi cogit. Praefecti verò jejuni Tribunalia adire deberent, quæ frequentant ab octava matutina ad secundam pomeridianam; quod illis esset omnino impossibile.

Circà Festa, Confessionem, & Communionem dubitandi ratio est, quia maxima Christianorum pars laborare debet, ut victum lucretur, & sæpè coguntur Christiani ab Infidelibus Praefectis, festis diebus subire varios labores. Ipsi Praefecti Christiani Tribunalia frequentare debent etiam diebus, qui apud nos festi sunt, sub pœna privationis officij.

Missionarij sunt pauci numero, Regnum vastissimum, ideò quàm plures Christiani Missam audire diebus festis, confiteri semel in anno, & communicare non possunt.

Sacra Congregatio juxtà ea, quæ superius proposita sunt, censuit: Jus positivum Ecclesiasticum quoad jejunia, observationem Festorum, Sacramentalem Confessionem, & Communionem semel in anno, esse à Missionarijs Sinensibus Christianis notificandum, ut obligatorium sub peccato mortali: posse tamen simul explicari causas, propter quas excusantur Fideles ab observatione præceptorum;

rum; & si Sanctissimo placuerit, posse concedi Missionarijs facultatem dispensandi in casibus particularibus tantum, eorum arbitrio.

Secundò quæritur, utrùm omnia Sacramentalia in Baptismate fœminarum adularum adhibenda sint? Quæritur iterum, utrùm sufficiat fœminis petentibus tantum Extremæ-
Uctionis Sacramentum conferre?

Quæritur iterum, nùm etiam petentibus negandum, cum incommoda, & pericula Christianitatis totius prudenter futura prævidentur?

Ratio dubitandi est, incredibilis apud Sinas fœminarum modestia, zelus, & laudabilis earum ab omni virorum, non solum congressu, sed & aspectu fuga; quâ in re, nisi magna adhibeatur à Missionarijs cautela, scandalum ingens Sinis datur, totâque Christianitas evidentissimo periculo posset exponi.

Sacra Congregatio juxta ea, quæ superius proposita sunt, censuit: Ex gravi necessitate proportionata posse omitti quædam Sacramentalia in Baptismate fœminarum, ac etiam posse omitti ipsum Sacramentum Extremæ-
Uctionis.

Tertiò quæritur, nùm accipiendorum graduum cæremoniam, quæ fit in Aula Confucij, Christiani Litterati licitè agere valeant? Nam nullus intervenit Sacrificulus, vel ex Secta

idololatræ Ministrellus, nihil omninò fit ab Idololatræ institutum: sed soli Studiosi, & Philosophi conveniunt, Confucium tanquam Magistrum suum agnoscentes civilibus ac politicis ritibus, ex sua prima institutione ad merum cultum civilem institutis.

Omnes enim graduandi simul Aulam Confucij ingrediuntur, in qua eos expectant Cancellarij Doctores, ac Examinatores; ibi simul omnes ante nomen Philosophi, nihil omninò offerendo, illas faciunt cæremonias, & inclinationes, more Sinico, quas omnes discipuli faciunt suis Magistris vivis; atque ita, cognito Philosopho Confucio pro Magistro, gradus accipiunt à Cancellarijs, ac discedunt. Præterea Aula illa Confucij, Gymnasium est, & non Templum propriè dictum; nam clausa omnibus est præterquam Studiosis.

Sacra Congregatio juxta ea, quæ superius proposita sunt, censuit permittendas Sinensibus Christianis prænominatas cæremonias, quia videtur cultus esse merè civilis & politicus.

Quartò quæritur, nùm cæremoniæ, quæ sunt, ex Philosophorum placitis, circa defunctos, Christianis permitti possint, prohibendo quidquid superstitiosum accessit?

Quæritur iterum, nùm Christiani simul cum Infidelibus consanguineis easdem licitas cæremonias facere possint?

Quæ-

Quæritur iterum, num adesse possint Christiani, præcipue factâ fidei protestatione, quando Infideles etiam superstitione peragunt, non cooperando aut auctorizando, sed quia valde notaretur, si consanguinei tunc abessent, & essent inimicitiae causa, ac odij? Sinæ nullam divinitatem animabus defunctorum concedunt, nihil ab illis sperant, aut petunt.

Triples est modus, quibus defunctos suos honorant.

Primus est, cum aliquis moritur, siue Christianus sit, siue Gentilis, pro inviolabili more habetur, in domo defuncti quoddam Altare præparare, in eodemque Imaginem, seu Tabellam collocare, in qua ejus nomen scriptum est, cum ornatu odorum, florum, & candelarum, retróque cadaver feretro inclusum ponere. Omnes autem, qui ad condolendum domos illas ingrediuntur, coram præparata tabula, & defuncti Imagine ter, vel quater genuflectunt, humi sese prosternentes, capitibus usque ad terram demissis; aliquas secum candelas asportantes, & odoramenta, ut in præparato illo Altari, seu potius tabula coram defuncti Imagine consumentur, & comburantur.

Secundus modus est, qui fit bis in anno in Avorum, & Progenitorum suorum Aulis (ita Sinæ vocant, & non Templâ, hoc enim *Tsang* sonat (quæ verè familiarum memoriæ,

vel monumenta sunt. Has soli habent Magnates, aut ditiores consanguinitates; in eis nullus sepelitur mortuus, sed in montibus. Sola ergo intus est nobilioris Proavi Imago. Deindè suprà gradus alios alijs altiores dispositæ sunt tabellæ ad palmi altitudinem, in quibus omnium in illa familia defunctorum nomina, qualitas, sexus, ac ætas inscripta sunt, diésque mortis, etiam infantium, & puellarum.

In hac ergo Aula bis in anno consanguinei omnes conveniunt, ex quibus ditiores offerunt carnes, vinum, candelas, odoramenta; pauperiores autem, qui has Aulas habere non possunt, defunctorum suorum tabellas domi servant, vel in loco particulari, vel etiam suprà Altare, ubi sunt Sanctorum Imagines, quia ob loci, ac domûs parvitatem alium locum non habent: quas tamen nec venerantur, nec quibus offerunt quidquam, sed ex defectu alterius loci ibi sunt; cæremoniæ enim illæ suprædictæ à Sinis non fiunt, nisi in Aula defunctorum, quam si non habent, etiam cæremonias omittunt.

Tertius modus est, qui fit ad mortuorum sepulchra, quæ omnia in montibus sunt extrà mœnia, juxtà Regni leges. Ad hæc filij aut affines accedunt semel saltem in año, circà initium Maij; herbas ac gramina circà sepulturas nata eradicant, purgant, plorant, deinde eju-

ejulantur, genuflexiones, ut in primo modo dictum est, faciunt, cibos coctos, vinumq; disponunt: mox, finitis lacrymis, edunt, ac bibunt.

Sacra Congregatio juxta ea, quæ superius proposita sunt, censuit, posse tolerari Sinas conversos adhibere dictas cæremonias erga suos defunctos, etiam cum Gentilibus, sublati tamen superstitionis. Posse etiam assistere tantum cum Gentilibus, quando agunt superstitionosa, præsertim factâ fidei protestatione, & cessante periculo subversionis, & quando aliter odia, & inimicitia vitari non possint.

Feria V. die 23. Martij 1656.

In Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico apud Sanctum Petrum, coram Sanctissimo D. N. D. Alexandro VII. ac Eminentissimis, & Reverendissimis DD. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, in in tota Republica Christiana adversus hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

Factâ relatione suprascriptorum Quæsitorum, unâ cum responsis, & resolutionibus Sacræ Congregationis, Sanctissimus D. N. Alexander Papa VII. prædictus præfata responsa, & resolutiones approbavit

Joannes Lupus S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis Not. &c.

Loco † Sigilli.

B 3

Hæcte-

Haftenùs Decretum Alexandri VII. quod à 50. ferè annis fuit instar regulæ, quam Societatis in China Missionarij accuratè, atque reverenter secuti sunt, & tutò sequi se posse firmissimè tenuerunt.

Quia 1.º est Decretum Apostolicæ Sedis, cui cùm Societatem religiosè devotam esse, forèque semper, DEO adjuvante, constet inter omnes, non dubitant plerique ejus adversarij jam ad hoc tribunal illam provocare, parati ad triumphum, si Decretum inde contra Jesuitas prodeat; parùm aliundè solliciti de Decretis, cùm favent Societati.

Quia 2.º Decretum, de quo agitur, constitutum, & promulgatum est, post auditam utramque partem, nempe P. Joannem Baptistam Morales Dominicanum, & P. Martinum Martinium Jesuitam: cùm è contrario significet Sacra ipsa Congregatio *non fuisse auditos Societatis 7 ESU Missionarios Sinenses* 1645. quando ad quæsitum P. Joannis de Morales responsum est.

Quia 3.º certò constat Sacram Congregationem habuisse præ oculis Patris ejusdem quæsitum contrà Ritus Confucij, & Progenitorum, cùm Decretum constituit favens Martino, ac Jesuitis Sinensibus; hæc enim quæsitum eidem Decreto inseruit: oportuit ergo fuisse ab illa auditum patienter Patrem Martinium, de Sinicis illis ritibus fusè disputantem:

tem: oportuit solvi ab illo, confutarique, quæ fuerant à Patre Joanne Morales proposita. Sanè gravissimam facit injuriam Sacræ Congregationi, quisquis, vel sine sufficienti examine constitutum ab ea Decretum anni 1656. vel post sufficiens examen, audet asserere, id fuisse ab eadem approbatum, quod fuisset, auditâ utrâque parte, improbandum.

Hoc ipsum est tamen, Vir Nobilissime, Sacræ Congregationis, & Apostolicæ Sedis Decretum, quod post annos 40. ausus est D. Maigrot, inconsultâ Sanctâ Sede, & auctoritate propriâ reformare, adeò ut definiat Missionarios Sinas non posse tutâ conscientiam in niti datis in eo Decreto ab Apostolica Sede responsis, ut patebit ex ejus mandato, quod hîc subjicitur.

MANDATUM

REVERENDISSIMI DOMINI

*Maigrot, quo Decretum Sanctæ
Sedis anni 1656. reformatur.*

CAROLUS MAIGROT Sacerdos, Vicarius Apostolicus Fokiensis, Sacræ Facultatis Parisiensis Doctor, Sociusque Sorbonicus, omnibus Vicariatus Nostri consacerdotibus Salutem in eo, qui est omnium vera salus. Ex quo in Sinarum Imperium, DEO favente,

appulimus, Nobis semper hæc Vicariorū Apostolicorum sollicitudinis præcipua pars visa est, ut diversis quæstionibus, de quibus inter Missionarios jamdiū controversitur, finem, si fieri posset, afferrent: sin minus regulam Missionarijs traderent, quæ donec Apostolica Sedes controversiam dijudicaverit, æquali ab omnibus usu & ratione servaretur. Neque enim, quod sæpius gementes conspeximus, sine magno Ecclesiarum istarum detrimento accidit, ut Evangelij Ministri, in rebus quæ ad DEI cultum, & Idololatriæ extirpationem attinent, inter se non consentiant; ut, quod alij sine Idololatriæ labe fieri posse non putent, hoc alij Christianos facere permittant, aut etiam ad faciendum adhortentur; utque illi ipsi, qui certos usus superstitiosos esse arbitrantur, eosdem pro bono pacis interdum tolerant. Ex quâ mali tolerantia, malum radices agere, atque in dies incrementum accipere diuturnâ experientia cognovimus.

Et quidem plerique Vicariatûs Nostri Missionarij, hanc in quæstionibus tanti momenti non sententiarum modò discrepantiam, sed praxis & usûs dissimilitudinem tolli magnopere cupientes, nostram pro eo, quo indigni fungimur, Vicarij Apostolici munere, sententiam sciscitati sunt; ac ne continuis conscientia scrupulis & angoribus premerentur, aliquid saltem per interim à Nobis decerni sæpius instā-

instarunt. Rerum autem gravitas fecit, ut non ita citò responderimus, atque illi exoptabant. Etsi enim jam à multo tempore bonæ memoriæ Episcopi Heliopolitani, olim Vicarij Apostolici Fokiensis, & Sinarum Missionū Generalis Administratoris jussu, cū suas Nobis vices demandaret, his rebus incumbere-remus; nova tamen, & acrior diligentia post-quàm ad Apostolicum Vicariatū à Sancta Sede electi fuimus, adhibenda esse visa est. Quà in re id verè affirmare possumus, nihil à Nobis sponte prætermissum fuisse, ut sive ex Sinicis fontibus, sive ex commentarijs hoc in genere Europæo idiomate conscriptis, quoscumque habere potuerimus, sive ex eruditorum virorum consortio, veritatem indagaremus. Et quod omnium maximè necessarium est, Deum jugi sacrificio, & assiduis precibus obsecravimus, ut tenebras nostras illuminaret, & semitas suas, quòdque placitum & acceptum est in oculis suis, edoceret.

Cū itaque Decretis & Constitutionibus Apostolicis sancitum sit, ad Apostolicos Vicarios spectare, ut ijs, quæ ad cultum divinum, & bonos mores pertinent, intra suorum Vicariatuum fines provideant: ut hac in parte officio nostro faciamus satis, omnibus & singulis Vicariatûs nostri Missionarijs observanda præcipimus, quæ sequuntur, donec aliter ab Apostolica Sede decretum fuerit.

I. Exclusis nominibus Europæis, quæ non nisi barbaro quodam modo Sinicis literis, & vocibus exprimi possunt, Deum, Optimum, Maximum, longo usu recepto nomine *Tiēn-chū, Celi Dominum* appellandum esse statui-
mus. Ita ut duæ aliæ Sinicæ voces *Tiēn, Cæ-
lum, & Xāmti, supremus Imperator*, prorsus repellantur; multò minus affirmetur id, quod Sinæ præfatis nominibus *Tiēn, & Xāmti* in-
telligunt, DEUM esse, quem Christiani co-
limus.

II. Districtè prohibemus, ne in ullâ Eccle-
siâ, tabella quædam, cui hæ duæ literæ *Cæ-
lum colito, King-Tiēn*, inscriptæ sunt, appen-
datur; & ubicūque appensa fuerit, intra
duos menses auferri mandamus, cum alijs
ejusdem sensûs tabellis, & versibus, in quib-
us nomina *Tiēn, & Xāmti. DEO* affingun-
tur; ac nostro quidem judicio, cū omnes
illæ tabellæ, tum ea in primis, quæ literas
King-Tiēn continet, ab Idololatriâ excusari
non possunt. Tametsi verò non ita certa res
esset, ac Nobis videtur; vel ipsa periculi su-
spicio, ne ab Evangelij Ministris abominatio
desolationis in loco sacro collocetur, Nos ab
ejusmodi tabellis detertere debet: maxime
cū experiētiâ Nobis constet, eos Vicaria-
rūs nostri Missionarios, quorum in Ecclesijs
illæ tabellæ non habentur, nihilo ad Evange-
lium prædicandum imparatiores esse, nec mi-
norem,

norem, quàm alij laborum suorum fructum percipere.

III. Quæsitæ super capitibus inter hujusce Missionis Operarios controversis Summo Pontifici Alexandro VII. proposita, multis in rebus non esse veridica declaramus; ac proinde Missionarios responsis ab Apostolicâ Sede, rectè quidem & sapienter, ac juxtâ circumstantias in dubijs expressas datis, inniti non posse, ad usitatum apud Sinas Confucij, & Progenitorum cultum permittendum.

IV. Missionarij nullatenus, nullâque de causâ Christianis permittant solemnibus, quæ semel & iterum singulis annis Confucio, & Progenitoribus offerri solent, sacrificijs, seu oblationibus præesse, ministrare, aut interesse; quas oblationes superstitione imbutas esse declaramus.

V. Missionarios, qui in locis, ubi Evangelio operam navant, tabellarum in Defunctorum honorem, privatis in domibus erectarum usum abolere studuerunt, magnoperè laudamus; atque ut eo, quo cæperunt pede, in posterum pergant, adhortamur. Ubi verò hunc usum tollere difficilius erit, ad hoc saltem res temperamentum revocetur, ut sublati literis *Xin-chû*, *Xin-Gæi*, *Ling-Gæi*, solummodo Defuncti nomen tabellæ inscribatur, aut ad summum litera *Gæi* superaddatur; ac ne ejusmodi tabella, quam in prædictâ formâ, donec

nec Apostolica Sedes de re ipsâ judicaverit, non omninò reprobamus, superstitiones accipiatur, in loco, ubi tabellæ privatis in domibus erigi solent, scripta majoribus characteribus declaratio apponatur: in quâ, & quæ sit Christianorum de Defunctis fides, & qualis filiorum ac nepotum in Progenitores pietas esse debeat, enunciatur; cujus declarationis formam, ad hujus Mandati calcem tradidimus: neque tamen prohibemus aliam ejusdem sensûs apponi, si modò prius à nobis approbata fuerit.

VI. Cùm nonnulla seu verbo, seu scripto evulgari animadvertimus, quæ incautos in errorem inducunt, & viam ad superstitionem patefaciunt, verbi gratiâ.

Philosophiam, quam Sinæ profitentur, si benè intelligatur, nihil habere legi Christianæ contrarium.

Nomine *Fay Kie* sapientissimos Priscos Deum, causam primam rerum omnium definire voluisse.

Cultû, quem Confucius Spiritibus adhibuit, civilem potius, quàm religiosum fuisse.

Librum, quem Sinæ *Se King* appellant, summam esse optimæ doctrinæ Physicæ, & Moralis.

Hæc & similia uti falsò, temerè & scandalosè dicta, scriptæve districtè inhibemus, ne in toto Vicariatu nostro disseminentur.

VII.

VII. Caveant Missionarij, ne qui Christiani Sinicos libros in scholis legunt, Atheismum, & diversas superstitiones, quibus illi libri tam in textu, quàm in commentarijs sca-
rent, in Auditorum animos infundant; sed illos Missionarij admoneant, ut obvios errores refutent, & errorum occasione, quæ de DEO, de mundi creatione, & gubernatione Christiana Religio tradit, discipulos diligenter edoceant; atque eosdem Christianos Missionarij frequenter commonefaciant; ne, quod facilè contingit, suis in scriptionibus, aliquid è Scholæ Litterariæ principijs Legi Christianæ contrarium admisceant.

Sunt & aliæ quæstiones, quas hac vice nondùm attingimus; quia cùm memoratis capitibus, quæ præcipua sunt, & è quibus alia magnâ ex parte dependent, provisum fuerit, facilius erit, quid in cæteris tenendum sit præscribere, & in usum inducere.

Si quis autem Missionarius, quod absit: nullâ habitâ hujus Declarationis & Mandati ratione, intra duos menses memoratas tabellas, & versus ab Ecclesijs suis, aut domibus non auferat, aut intrâ præfatum tempus manum operi non adhibeat, ut, quas præscribimus, regulas in usum & morem inducat; concessas à Nobis aut à quocumque alio Vicario, & Provicario Apostolico facultates per præ-
sentes

sententias revocamus; ac pro tempore præfato revocatas esse declaramus.

Neque tamen hæc præfenti Declaratione, & Mandato eos culpæ intendimus, qui aliter antea censuerunt, aliamve praxim secuti sunt, ab eâ, quam in posterum sequendam esse statuimus. Mirum enim videri non debet, si in rebus hujusmodi, Missionarij omnes, unius ejusdemque sententiæ non fuerint, & eam unusquisque praxim amplexus sit, quæ sibi in Domino magis veritati consona videbatur. Nunc verò in hoc omnes studia nostra conferamus, ut idem sapiamus; ut unanimes uno ore exhibeamus istam Ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, sed ut sit sancta & immaculata: ac DEUS pacis, & dilectionis erit nobiscum. Datum in Oppido Chang Lo Provinciæ Fokiensis, die vigesima sexta mensis Martij, anni Domini 1693.

CAROLUS MAIGROT,
*Presbiter Vicarius Apostolicus
Fokiensis.*

EXHIBITUM pridem fuit Sacræ Congregationi volumen continens varias observationes in Mandatum illud R. m. i Domini Maigrot, & in singula ejusdem mandati puncta, quæ sunt septem: sed cum esset satis amplum, oblatum est postea Summo Pontifici libellus supplex,

Plex, ut in eo, quasi in compendio, facilius legi possent, quæ in observationibus fusè explicantur.

Contrà observationes exhibuit notas Dominus Charmot, & disputationes contrà Libellum. Num relinquunt notæ in suo robore observationes; an ita Libellus dispungatur, ut non pergat legentibus exhibere æquè dilucidè, ac antea varios, gravesque defectus Mandati Maigrotiani, contradictiones Authoris, bonitatem causæ, quam impugnatur, Martini innocentiam, atque bonam fidem, æquitatem Apostolici Decreti circa ritus erga Confucium, & Progenitores mortuos, idoneitatem vocum, quibus in China compellare Deum oportet, & alia hujusmodi, Vir Nobilissime, judicabis & Sacra Congregatio definiet.

Conqueritur Dominus Charmot *causam per se claram offusis difficultatum tenebris ab Authore Observationum obscurari*. Sed constat intendisse aliud nihil observationum Authorem, & Libelli, quàm ut dissipatis tenebris, solutisque difficultatibus, quas, reformato Sanctæ Sedis judicio, tam odiosè renovat Dominus Maigrot, clarè appareat, quid sit in hac causâ verum, aut veritati conformius, seu probabilius: quid sit in conscientia tutum, quid tutius, quid fortassis unice tutum. Ad hoc enim inquirendum secutus est is methodum facilem, claram, rei naturæ convenientem.

In Præfat. & in hist. cult. Sin. art. 10. p. 71.

nientem, juxta ordinem materiæ ab Adversarijs ipsis præscriptum.

Postquàm enim varios, exposuit Mandati Maigrotiani defectus contra jus, & reverentiam Apostolicæ Sedi debitam, singula percurrit Mandati puncta, prout jacent in Mandato; nihil confundit. Examinat 1.º loco, quod Dominus Maigrot 1.º loco proposuit, &c. Imò dum respondet alijs scriptis ab eodem, vel à Domino Charmot Sacræ Congregationi oblatis, non perturbat illorum ordinem: singula confutat, prout ibi occurrunt: quin etiam textum Epistolæ Reverendissimi integrum proponit. Non ita respondet, qui tenebras amat, intenditque confundere omnia.

Id suo nos docet Dominus Charmot exemplo: non ausus est servatum in observationibus rerum ordinem sequi: cautè advertit multa esse ibi contra se demonstrata per varias propositiones sibi invicem connexas, sequæque mutuò fulciantes. Ut illarum robur infringeret, offunderetque tenebras, eas à se invicem disjinxit, ratus se hujusmodi methodo posse faciliùs imponere. Quare ingenuè sic loquitur: *Quod ut melius*, inquit, *exequar propositarum questionum ordinem, non nihil mutabo.* Laudo hominis candorem: commendarem adhuc magis, si veriùs loquendo dixisset, se immutare prorsus omnia, cum nec

servet

In Præ-
fatione.

servet ordinem materiaram , nec in singulis materijs ordinem rerum. Conqueritur tamen *causam per se claram offusis difficultatum tenebris ab Authore observationum obscurari.* Quid à viro tali sperandum sit deinceps, hinc videmus.

Interea reducendus ad ordinem ; ideoque percurrendo singulas observationes, quid ipsius notæ intactum relinquant ; quid non sit dispunctum in Libello, expendamus.

OBSERVATIONES IN MANDATUM

Reverendissimi Domini Maigrot , à
Domini Charmot notis atque dis-
punctionibus vindicatae.

*Pro tuendo Alexandri VII. Decreto , de
ritibus ac caeremonijs Sinarum.*

SI legis adjunctam huic mandato Reverendissimi Domini Maigrot expositionem, statim intelliges, Vir Nobilissime , non modò Jesuitis litem illuminarentare, sed videri prætereà velle cum solis Jesuitis rem habere, tum ut sibi conciliet faciliùs Jesuitarum Adversarios, tum ne alios, quàm Jesuitas in se quoque commoveat.

Nihilominùs infrà constabit multos, gravissimòsque ex Sacro Dominicanorum Ordine

C

Missio-

Missionarios, etsi minus apertè, non minus tamen injuriosè, quàm Jesuitas, ab eodem Reverendissimo accusari simul, & condemnari. Quin etiam ausim affirmare causam illam cum Sacrà Congregatione, innò cum Apostolicà Sede Jesuitis esse communem; nam decretum ejusdem Sacræ Congregationis ab Alexandro VII. approbatum suo examini non modò subjecit, sed & improbavit, ac Mandato suo, ut visum est, reformavit.

Ut igitur Sanctæ Sedis auctoritatem, Sacræ Congregationis responsa, Neophytorum Sinarum innocentiam, Evangelij in hoc Imperio Ministrorum famam, Apostolici Decreti æquitatem, Jesuitæ tueantur, suas in Mandatum Reverendissimi observationes, ita jussi, Sacræ Congregationi obtulerunt.

Ut autem omnia clarè, arque ex ordine procederent ad detegendam certiùs veritatem, fuit harum observationum pars duplex: Prima complectitur observationes in ipsum Rev.^m Mandatum sumptum in genere: Secunda observationes exhibet in singula promulgati Mandati puncta, quæ sunt septem.

In 1.ª parte, probant tot reperiri in Reverendissimi Domini Maigrot Mandato defectus juris, reverentiæ erga Sanctam Sedem, æquitatis, prudentiæ, tótque humani affectûs indicia apparere, ut vi illius Decreti nihil possit
juri-

juridicè definiri circa septem puncta , quæ continet; etsi aliundè constaret ista remedio indigere.

In 2.ª verò parte addunt, hæc tam parum indigere remedio , ut licet istud Decretum extrinsecis nœvis, ac defectibus careret, videatur tamen quoad ea , quæ benè præscribit, inutile; quoad plura, quæ malè prohibet, non minùs injustum, quàm periculosum.

PRIMA PARS OBSERVATIONUM.

DE primâ observationum parte in Mandatum Reverendissimi Domini Maigrot sumptum in genere solùm hîc agimus , ut sit brevitati consultum : agemus deinceps de secundâ, si ita jufferis. Fieri porrò vix potest, ut, vel tantisper attendas ad communes illas observationes, quin defectus, quibus scatet illud Mandatum, tot & tanti sese prodant continuo.

OBSERVATIO I.

Primò enim quantum est istud, quod Vicarius Apostolicus Sacræ Congregationis Decretum, post maturam diuturnâque inquisitionem anno 1656. circa Sinensium ritus constitutum, eodémque anno ab Apostolicâ Sede

approbatum, audeat post annos quadraginta, inconsultâ Sanctâ Sede, ideoque propriâ auctoritate reformare, rescindere, annullare; adeò ut definiat, Missionarios Sinas non posse tutâ conscientiâ inniti datis in eo decreto ab Apostolicâ Sede responsis; verteréque non dubitet Jesuitis vitio ac crimini, quòd, nullam in Ecclesiâ auctoritatem agnoscentes Apostolicâ auctoritate majorem, Apostolicum Decretum pergant observare. Hoc est grande omninò apud Reverendissimum Jesuitarum scelus: sperat Societas fore apud Sanctissimum non modicam Jesuitarum laudem.

Hist cult. Quid ad hoc Dominus Charmot? Negat
Sin. pag. esse reformatum à Domino Maigrot Alexan-
25. sect. dri VII. Decretum, sed fatetur Edicto provi-
1. art. 5. sorio fuisse ab illo declaratum, nullam hoc A-
Item pag. lexandri Decretum vim habere. Hoc ipsum
108. 109. est, quod reprehendimus.

OBSERVATIO II.

Putavit Reverendissimus, se posse Romæ excusari de auctoritate in Apostolicam Sedem usurpatâ, modò priùs definiret Sanctam Sedem fuisse à Patre Martinio ante quadraginta annos malè informatam: sed occurret continuò Sanctitati Suæ levitas, nullitas, falsitas, & injustitia hujus excusationis.

Quia

Quia I.^o Constabit infrà suo loco tam veritas informationis Patris Martinij, quàm Apostolici Decreti æquitas.

Quia II.º Etsi suadere ipse sibi Rev.^{mus} voluisset, fuisse à Patre Martinio malè informatam Sanctam Sedem, cùm id omninò negarent, ac pernegarent longè plures Missionarij non solùm è Societate, sed ex sacro quoque Dominicanorum Ordine, debuisset causa illa malæ informationis deferri ad Sanctam Sedem, ut eâ discussâ, si censeret ita expedire, suum ipsa Decretum Sancta Sedes, reformaret: non debuit autem, inconsultâ Sanctâ Sede, nec auditis audiendis, à Rev.^{mo} Domino Maigrot reformari: alioqui sub tali prætextu, si semel admitteretur, vana reddi possent & inutilia Apostolicæ Sedis Decreta tam olim edita, quàm edenda in posterum circâ fidem, & circa mores, unde gravissima pericula & perturbatio Fidelium terribilis.

Quæ reponit Dominus Charriot non sunt ad rem. Nam 1. textus Bernardi ab eo citatus probat Apostolicæ Sedis Decretum posse quidem aliquando reformari, sed ab ipsâmet Sanctâ Sede reformandum, non ab inferiori Judice.

2. Periculum, quod fingit maximum, nulum erat, cùm ex ipso Domino Maigrot culpandi non essent, qui in rebus hujusmodi sen-

riebant, aut agebant, quod sibi magis consono-
num veritati videbatur: nihil ergo erat ex illo
capite, quod tam præceps iudicium excusare
posset: nihil quod Apostolicæ Sedis sententiam
expectare prohiberet.

3. Suo loco probatur nullam habuisse Re-
verendissimum causam legitimam juridicè in-
famandi Patrem Martinium.

4. In circumstantijs non debuit adesse Pa-
ter Monteiro, ut audietur in eo loco, in quo
finitâ Sanctæ Sedis iudicio controversiâ Lusita-
nicâ, constitutus erat Vicarius Generalis ab
Archiepiscopo Goano. Unde sententiam
tulit auditâ tantùm unâ parte Reverendis-
simus.

Quia III.º Patet evidentissimè falsum esse,
quod asserit Dominus Charmot, ut demon-
stret informationis defectum: Quia nempe,
inquit, Pater Martinus ita Sanctæ Sedi ritus,
ac cæremonias mortuorum proposuit, ut *ne*
umbra quidem superstitionis inesse illis videre-
tur. Illud autem quàm falsum sit, tum Quæ-
sita Patris Martinij, tum Responsa sive Sacræ
Congregationis, sive Summi Pontificis mani-
festissimè demonstrant.

Quærit euim Pater Martinus, *Num cere-*
monia, quæ sunt ex Philosophorum placitis cir-
cà defunctos, Christianis permitti possint, prohi-
bendo quidquid superstitiosum accessit? Quæ-
rit

Hist.
cult. Sin,
pag. 464.

rit iterum, Num Christiani simul cum Infidelibus consanguineis easdem licitas ceremonias facere possint? Quærit denique. Num adesse possint Christiani, præcipuè factâ fidei protestatione, quando Infideles etiam superstitionis peragunt, non cooperando, non autorisando, sed quia valdè notaretur, si consanguinei tunc abessent, & essent inimicitie causa & odij? Ita Pater Martinius: unde manifestè constat juxta illum supponi in ceremonijs illis posse plûsquam umbram superstitionis inesse: sed non minus clarè id patet ex Responsis Sacræ Congregationis ab Apostolicâ Sede approbatis.

Sacra Congregatio (inquit *Decretum anni 1656.*) *juxta ea*, quæ superius *proposita sunt*, censuit, posse tolerari Sinarum conversos adhibere dictas ceremonias erga suos defunctos, etiam cum Gentilibus, sublati superstitionis. Posse etiam assistere tantum cum Gentilibus, quando agunt superstitionis, præsertim factâ fidei protestatione, & cessante periculo subversionis, & quando aliter odia, & inimicitie vitari non possunt.

Hinc patet, quàm falsò imponat Patri Martino Dominus Charmot, dum ait ita ab illo propositas esse Sinarum ceremonias erga Progenitores mortuos, ut *ne umbra quidem superstitionis inesset*, quàmque proindè nulla sit hæc excusatio; quam ad reformandum Apostolicæ Sedis Decretum Reverendissimus prætexuit.

Hist. cult.
Sin. pag.
211.

Item pag.

464.

Item pag.

371.

Conqueritur hîc Dispunctor detorqueri hæc ipsius Verba ad sensum, quem non intendit: sed de seipso conqueratur, qui ut odiosam redderet P. Martinij informationem, disertè post Dominum Maigrot affirmavit, quod ex propositis à Martino, & à Sacrà Congregatione responsis manifestè falsum apparet.

OBSERVATIO III.

Id maximè arguunt Patris Martinij accusatores, quòd asseruerit nullam à Sinis divinitatem concedi animabus defunctorum. Volunt enim illi Confucium, Progenitorésque esse apud Sinastotidem Idola: Unde Reverendissimus concludit ritus illos solemnes, quibus semel ac iterùm singulis annis coluntur, esse idololatricos & superstitione imbutos. Hinc sumit occasionem infamandi apud Sanctam Sedem tum Evangelij Ministros, tum Christianos Sinenses, quasi essent Idololatræ. *Ut dubitari (inquit) meritò possit, an qui sunt in China Christiani, iidem ferè omnes non sint Idololatræ.*

Hist.
cult. Sin.
pag. 403.

Sed quanta sit hæc calumnia, ipsi accusatores Jesuitarum, ut reliqua nunc taceam, satis superque demonstrant.

Quia Reverendissimus Dominus Maigrot in suâ ad summum Pontificem epistolâ sic loquitur. *Neque, cum Idololatriam dico, id*
ita

ita velim intelligi, quasi ulli sint in China Missionarij, qui in crassam, turpémque Idololatriam impingant, aut alios impingere permittant: quod sine ingenti calumniâ dici non potest. Ita ille. Hist. cult. Sin. pag. 402.

Sed hinc manifestè infertur, Confucium^{403.} Philosophum, & Progenitores mortuos non esse Idola apud Sinas, ut bene notavit Pater Martinius: si enim essent Idola, qui illos colerent quocúmque tandem cultu, dici deberent crassi, turpétque Idololatræ: atqui juxtâ Sacræ Congregationis Decretum, licitum est Christianis cultu civili Confucium colere ut Imperij Magistrum, à quo doctrinam, colere Progenitores mortuos, à quibus vitam acceperunt: imò Reverendissimus ipse non prohibet omnem cultum Confucio à Graduan-
dis, Progenitoribus autem ab amicis, filiis-
que, ubi primùm mortui sunt, haberi solitum; sed tantùm prohibet solemniores ritus, qui iisdem bis in anno exhibentur: ergo cùm ex eodem Rev.^{mo} Christiani Sinæ non possint dici absque gravi calumniâ in gravem, turpémque Idololatriam impingere, necesse est ex eodem Rev.^{mo} Confucium, Progenitorés-
que non posse quoque, nec debere dici Idola, ut verè Pater Martinius affirmavit: ergo juxta Reverendissimum erunt Idola simul, & non erunt: ergo juxtâ eundem vera simul erit, & falsa Patris Martiniij quoàd punctum illud informatio: ergo apud Reverendissimum amicè

inter se conveniunt duo contradictoria , quæ apud alios omnes se destruunt.

Ad ea nihil reponit Dispunctor : nihil solidi habet respondendum. Si enim non vult à Sinis Progenitores coli ut Numina, quare conqueritur id fuisse falsò affirmatum à Martinio? Si vult coli ut Numina , qui cultum eis exhibent , sunt crassi , turpésque Idololatræ.

OBSERVATIO IV.

Idem Reverendissimus sæpiùs repetit in adjunctâ Mandato suo expositione, Sinas omnes Litteratos tam antiquos, quàm hodiernos esse Atheos, hoc est, nullum Numen agnoscere, ac proindè nec Spiritum, nec animam immortalem: in eâdem tamen expositione non modò vult Confucium, & Progenitores coli ut Idola à Litteratis, sed etiam juxtà illos tam Spiritum Confucij, etsi ante bis mille annos mortui, quàm Progenitorum Spiritus residere realiter in tabellis, quæ per totum Imperium, & omnibus omninò Urbibus conservantur: ergo juxtà Reverendissimum Sinæ Litterati sunt simul Athei, & non sunt; nullum agnoscunt Numen, & infinita simul agnoscunt Numina, non credunt Spiritus, & simul Spiritus credunt in multis locis millies replicatos. Vix putemus fingi posse majus falsitatis argumentum contradictione tali.

non

Non solvit contradictionem Dispunctor, dum vult Athei vocem in China non idem sonare, ac in Europâ; apud Sinas solis opponi Idololatriis, & Magis; non item apud nos. In hoc quippe multum errat Dominus Charmot. Secta quidem Litteratorum opponitur in China Sectis Idololatrarum, & Magorum: sed cum inter Litteratos alij sint Deistæ, Athei alij; Athei in China, sicut in Europâ, opponuntur ijs omnibus, qui Numen aliquod agnoscunt. Porro Deistarum nomine inter Sinas nuncupamus eos, qui cum Idola neque colant, neque habeant, Supremum & unum Deum venerantur sub nomine vel Xâm-tí, vel Tiên, vel Tiên-chû. Unde non minus sunt in hoc contrarij Atheis quàm Idololatriis & Magis.

OBSERVATIO V.

In Mandato suo affirmat Reverendissimus. *quòd culpare eos non intendat, qui aliter antea censuerunt, aliàmve praxim secuti sunt ab eâ, quam in posterum sequendam esse statuit: & tamen affirmat, in suâ ad Innocentium XII. Epistolâ, dubitari meritò posse, an qui sunt in China Christiani, iidem fere omnes non sint Idololatræ?* Quàm parum ista congruant, clarè constat. Culpare Reverendissimus eos non intendit, qui Confucium Philosophum, Pro-

Hist. cult. Sin. pag. 338.

Ibid. pag. 403.

Progenitorésque mortuos civili haftenùs observantiâ coluerunt: illos tamen apud sanctissimum traducit ut Idololatrias: ergo intendit culpares simul, & non culpares.

Hist. Addit in Mandato suo *mirum videri non debere, si in rebus hujusmodi Missionarij omnes unius ejusdemque sententiæ non fuerint, & eam unusquisque praxim amplexus sit, quæ sibi in Domino magis consona veritati videbatur.* Ergo juxta Reverendissimum res illæ, de quibus agitur, sunt obscuræ, ut prius dictum est, atque in utrâque partem controversæ: alioqui in re clarâ & manifestâ mirum videri deberet, Missionarios omnes non esse unius ejusdemque sententiæ. Atqui nihil potest fieri religiosius, nihil prudentius, quàm in rebus hujusmodi controversis hanc partem amplecti, quæ probabilior nobis videtur, magisque consona veritati. Id factum à Christianis, Missionariis que in China, ipse fatetur Reverendissimus; conqueritur tamen simul apud Sanctissimum omnes ferè Christianos esse in China Idololatrias. Prudenter ergo egerunt simul, & imprudenter; religiosè simul, & impiè: sunt ergo culpandi, simul & non culpandi: dici ergo simul possunt, & non possunt Idololatriæ. Debuerat saltem convenire secum Reverendissimus; antequam Sanctissimo significaret, se non posse convenire cum alijs.

Hæc

Hæc cohærent, inquit Dispunctor, nam reverâ Christiani Sinæ sunt Idololatæ. Quòd *Hist. cult. Sin. pag. 99.* autem culpæ eos non intendat Reverendissimus, id de foro solùm exteriori intelligit.

Quæ respondet hîc Dominus Charmot, tam parùm cohærent, quàm quæ arguimus in Domino Maigrot. Nam 1. *nusquam diximus*, inquit Dispunctor, *Confucium à Sinis Litteratis ut Deum, Majores coli ut Numina* : ergo qui hos colunt, ex eo præcisè Idololatæ non sunt.

2. Ratio non culpandi eos allata à Reverendissimo, probat non esse culpandos in foro interno, quòd nempe in rebus obscuris ea secuti sint, quæ magis consona veritati videbantur.

3. Dici ergo potius debet Reverendissimus hos culpæ in foro externo, quos nimirum ad Sedem Apostolicam defert, ut Idololatræ; sed ista sunt contradictione plena.

OBSERVATIO VI.

Idem Reverendissimus in suâ ad Innocentium XII. Epistolâ ingenuè confitetur, propterea nuncupari à se Idololatræ Evangelij in China Ministros, *quia certos ritus Christianis* *Hist. cult. Sin. pag. 402.* *permittunt, & non nihil ipsi in usum adhibent, quos ipsi quidem probabiliter sibi videri dicunt* 403.

lici-

licitos, & merè politicos, alijs ritus eosdem illicitos asserentibus.

Sed si propterea licitum est Missionarios Sinenſes vocare Idololatrias, potiori jure D. Thomas, omnesque Thomiſtæ vocari poterunt Homicidæ; quia docent Judices poſſe, & debere condemnare eum, quem privatâ cognitione ſciunt eſſe innocentem, quando in foro externo juxta leges eſt ſufficienter convictus; contra hujusmodi ſententiam reclamantibus ScotoScotiſque, qui affirmant iſtud non licere. Potiori jure innumeri Theologi, etiam Angelici, & Seraphici vocari poterunt non ſolùm Homicidæ, ſed etiam uſurarij, ſimoniaci, ſuperſtitioſi, Idololatræ, quia licitos docent eſſe aliquos contractus, vel actus, quos alij Theologi putant eſſe illicitos. Qui ſic diſcurrit, ſi Dominus Charmot ejus Procurator hunc Doctorem eſſe Sorbonicum non diceret; vix crederent Theologi eſſe Theologum.

Dixi potiori jure. Nam immenſum abeſt, ut clarè patebit inferiùs, quòd tanta ſit Domini Maigrot, ſuorumque authoritas contra ſententiam de ritibus Confucij, Progenitorumque politicis, Sacræ Congregationis, & Sedis Apoſtolicæ Decreto munitam, quanta eſt Scoti, Scotiſtarumque authoritas contra modò expoſitam Divi Thomæ, Thomiſtarumque doctrinam.

Reſpon-

Respondet Dominus Charmot, non homicidas dici Theologos, qui sentiunt cum Divo *Hist. cult. Sin. pag. 103.* Thoma, ac Thomistis condemnandum eum esse à Judicibus, quem in foro externo convictum juxta leges, privatâ cognitione scirent esse innocentem: sed si falsa est hæc opinio, Theologos illos dici solùm oportere fautores homicidiorum. Multùm debet Divus Thomas Dispunctori, quòd tam amicè, tam honestè illum excipiat: multùm omnes Theologi.

Sed advertat Dominus Charmot, non sic loqui de Theologis eos, qui sunt inter Theologos Catholici.

Fautores Hæreticorum dicuntur, qui sic favent Hæreticis, ut eorum favor & gratia vel stabiliendæ, vel conservandæ, vel amplificandæ Hæresi ab Ecclesiâ damnatæ deferat: at verò qui Idololatriam, Simoniam, Usuram ex animo detestantes, existimant ritus aliquos, aut contractus ideò licitos, quòd re coràm DEO diligenter expensâ, prudenter judicant ritus illos non esse idololatricos, nec contractus simoniacos, aut usurarios, & tam prudenter judicant, ut magis consonum veritati id putent, enimverò tales non dicuntur à Catholicis fautores Idololatriæ, Simonix, Usuræ, cùm nihil ab Ecclesiâ circa ista definitum supponamus.

Adver-

Advertat iterum Dominus Charriot, etsi constet omni jure naturali, positivo, divino, humano prohibitam esse Idololatriam, non eodem modo constare hos & illos ritus esse ubique gentium idololatricos; cum id plurimum pendeat ab intentione illorum, qui vel tales ritus instituerunt, vel illos adhibent, ac proinde Idololatriæ non esse, nec posse dici fautores, qui post multiplex & accuratum examen coram DEO, sapienter judicantes nihil illos continere idololatricum, eosdem ritus permittunt: si præsertim sciant prohibitionem illorum innumeros prorsus homines ab Evangelio audiendo prohibendos esse.

Hæc & alia, quæ deinceps prosequemur, ad credendum me inducunt, Dominum Charriot nec notarum, nec disputationum Authorem esse, sed adhibuisse ad hoc opus suspectos homines, quorum error se multis in locis prodens ipsi tribuitur.

OBSERVATIO VII.

Cæterum, nemo est, qui non possit advertere Societatis in China Missionarios, eorumque Christianos, ipso R. mo teste, plus fecisse, quam jusserint hætenus summi Pontifices à Theologis doceri, & à Christianis fieri, tum in Regnis Catholicis, tum etiam Romæ. Norunt, qui sunt Theologi, esse plusquam tria opinio-

opinionum millia in Theologia morali, de quibus in utrâque partem disputatur, docentibus alijs licere, quod illicitum alij affirmant. Nondum ab Apostolica Sede universaliter præscriptum est, ex duabus hujusmodi opinionibus eam esse necessario sequendam, quæ videtur probabilior: non est prohibitum illam sequi, quæ est certò probabilis, licet aliquantò minus probabilis; nostros tamen Missionarios, eorûnque Christianos fatetur Dominus Maigror ex duabus circa cæremonias Sinenfes sententijs eam fuisse secutos, quæ probabilior sibi videbatur, & magis consona veritati: ergo sine causa illos insequitur Reverendissimus ille, & in agro Domini laborantes turbat immeritò.

Ad vocem probabilitatis etiam majoris excandescit Dominus Charmot, vel qui notas, & disputationes pro illo conscripsit. Quod D. Maigror ait magis esse consonum veritati, negat idem esse ac probabilius; quasi verò id, quod judicatur probabilius, non illicò judicetur magis, vel probabilius verum, aut consonum veritati?

Per has voces aliud nihil nos intelligimus. Non advertit Theologos, quando in rebus obscuris non potest certò detegi veritas, rectè ac prudenter inquirere, quid ad eam propiùs accedat, ut veritas saltem probabilius cognita

D

sit

fit regula morum. Sic sentiunt, & loquuntur, qui rigidos etiam inter Theologos reputantur.

OBSERVATIO VIII.

At unum est, quod Roma non feret, nempe R. mum in Apostolicæ Sedis jura involare. Fateretur quidem, ut vidimus, Missionarios in quæstionibus circa mortuorum ritus controversis hanc partem esse amplexos, quæ magis consona veritati sibi videbatur: sed hoc ipsum fieri deinceps prohibet sub pæna gravis, & crassæ Idololatriæ: necesse est ergo, ut sibi arroget alterutrum ex illis Juribus, nempe vel jus prohibendi, ne in rebus controversis probabiliora sequamur; vel jus autoritate propriâ opinioni etiam probabiliori suam tollendi probabilitatem. Et verò qui ante Mandatum Reverendissimi observabant ritus Sineses, non erant culpandi, quia probabiliora sequebantur: erunt autem, si post Mandatum eos iterum observent. Cur ita? nisi quia post Mandatum vel non sunt amplius probabiliora vel nō est amplius licitum probabiliora sequi. Utrūque verò illud jus pertinet ad sanctam Sedem; à qua certò potest affirmari nunquam esse definiendum, quòd in rebus controversis non sit licitum id sequi, quod erit probabilius.

bilis. Involavit ergo Rev. mus in jura Romanæ sedis.

Nil ad ista præcisè Dispunctor : pergit solum declamare contra omnem probabilitatem.

OBSERVATIO IX.

Tantò autem injustiùs in istiusmodi jura involavit, quòd de juris quæstione sive de licito, aut illicito in præsentì casu primùm non agatur, sed de merâ facti quæstione ; nimirum an ex communi Sinarum persuasione, vel auctoritate aliquâ publicâ Confucius Philosophus, & Progenitores mortui habeantur apud Sinas ut Numina : eò enim ipsò quòd sint graves id negandi rationes (videbimus esse gravissimas) certò constat posse Christianos observantiam civilem exhibere Confucio ob doctrinam, Progenitoribus verò ob vitam ab illis acceptam, ut probatur inferiùs suo loco. Quare hæc quæstio est omninò independens à celebri disputatione, de sequendâ, vel non sequendâ probabiliore parte : ac proinde nec R. mus Dominus Maigrot, nec Dominus Charmot videntur satis attigisse statum quæstionis, dum occasionem inde carpunt contra probabilitatem declamandi, & suas Jesuitis exprobrandi sententias.

Decisum est in præliminari quæstione hoc factum, etiam autoritate Dispunctoris: hoc autem semel deciso, corrunt ferè omnia, quæ contra Missionarios Sinenſes è Societate tam odiosè, quàm falsò sparguntur. Porro non est solùm probatum, Confucium, & Progenitores mortuos non haberi in China Deos, sed neque Sanctos nec præditos potestate, quæ sit humanâ major.

Erit Supremi omnium Judicis definire, utrùm de impactâ istis Missionarijs, eorùmque Christianis Idololatriæ calumniâ, probabilitatis alicujus ope, ambo illi Accusatores possint excusari; quod nobis videtur difficile. Erit Summi ejus in terris Vicarij æquitatis, pietatis, ac Religionis redimere tantam innocentium turmam à calumnijs hominum, ut mandata DEI fideliter, ac tranquillè in extremis Orbis Christiani finibus pergant custodire.

OBSERVATIO X.

Id à Sanctâ Sede, & à Sacra Coogregatione tantò confidentiùs sperant, Vir Nobilissime, quantò solidiùs ostendisse se putant, sententiam de ritibus Sinensium merè politicis, non modò esse valdè probabilem, non modò probabiliorem oppositâ, & quidem evidenter pro-

probabiliorem, ut evicit P. Dominicus Sarpetri Dominicanus, triginta & amplius in Sina annorum Missionarius; sed etiam esse tutiorem, vel fortassis unicè tutam; cum nulum sit in ea sequenda periculum Idololatriæ, nec formalis, nec materialis; & maximum appareat in sequenda Rev. mi sententia periculum violandæ in re gravissima charitatis erga DEUM & proximum, transgrediendique præcepti de prædicando Gentibus Evangelio, non Petro solùm, & Apostolis, sed & Petri Successoribus, atque toti Ecclesiæ Catholicæ à Christo Domino impositi; cum aliundè certum sit per rituum hujusmodi prohibitionem claudendam esse januam salutis & fidei innumeris propè hominibus sine causa sufficienti, ut nihil amplius jam dicamus.

Qui sunt in Morali Theologia rigidiores Catholici, nihil ulterius exigunt, quàm ut quis sequatur probabiliora, simul & tutiora in rebus obscuris. Qui progrediuntur ulterius, expende, an sint Catholici? Cum autem dicuntur ritus Sinensium merè politici, semper intelligi debent tales ex se, sive ex natura sua, sive quoàd substantiam esse: Author enim observationum ubique supponit, politicis illis erga Confucium, & Progentiores ritibus superaddi posse supersticiosos, qui à Christianis debent omitti, juxtà Alexandri

VII. Decretum; imò & aliquandò tales adhiberi à Paganis, contrà quos necesse est ex eodem Decreto Christianos protestari.

OBSERVATIO XI.

Istud verò, quis non miretur, Vir Nobilissime, quòd cùm Rev. mus ille superstitionem tanto zelo abolere velle videatur, Idololatriam constituat, vel saltem permittat. Hinc enim contendit Confucium Philosophum, & Progenitores mortuos apud Sinas esse Idola, ideòque solemniore ritus prohibet, quibus bis in anno vult Sacrificari verè istis Numinibus: non prohibet tamen cultum, qui recens defunctis exhibetur, quémque videre potuit, aut scire nuper exhibitum à Missionarijs non Jesuitis per profundas ad terram usque inclinationes, per accensos coràm illorum imagine cereos, odorésque: non prohibet ritus, quibus graduandi coràm Confucij imagine juxtà morem Patriæ honoris causâ procumbunt. Quasi verò potuerit olim esse Christianis prohibitum Jovi, vel Neptuno sacrificium offerre, sed licitum tamen coràm Statua Jovis, vel Neptuni honoris gratiâ procumbere, accendere cereos, & odores comburere?

Hic adverte, Vir Nobilissime, quodnam sit discrimen circà ritus illos inter Jesuitarum Moralem, Moralemque Reverendissimi. Illi
post

post longum, accuratum, ac sæpè repetitum
examen, post diligentiam adhibitam, quâ
major excogitari vix potest, ut infrà suo loco
videbitur, persuasum habuerunt nihil omni-
nò Numinis nec in Confucio, nec in Majori-
bus Sinas agnoscere, omnesque cæremonias,
quibus ex Philosophorum instituto honoran-
tur, esse merè politicas ac civiles: quia tamen
vix fieri poterat, quin successu temporis, &
post invecram maximè in Sinas Idololatriam,
his ritibus politicis superstitione quædam in-
terdùm immiscerentur, post consultam eâ de
re Sanctam Sedem, acceptâque ejus responsa,
rejectis superstitionis, vel publicâ contrâ im-
miscentes talia protestatione improbatis, per-
miserunt suis Neophytis politicos illos ritus,
quos videbant se non posse in China prohibe-
re sine gravi jacturâ fidei, sine certâ infinito-
rum propè hominum damnatione, sine con-
tinuis familiarum jurgiis, & querelis: eos au-
tem prohibuerunt, quos, etsi non crederent illi-
citos, non videbant tamen propagandæ inter
Sinæ Ecclesiæ, aut vitandis modò dictis in-
commodis esse planè necessarios: de cætero
omnem cultum erga Confucium, Progenito-
resque gravissimè prohibitoriam privatam,
quàm solemniorem, si crederent, ut Rev. mo
Domino Maigrot credere placuit sine causâ
sufficienti, adorari eos à Sinis ut Numina,
quemadmodum hujusmodi ritus sub pænâ
dam-

damnationis æternæ prohibitos palàm omnibus declarant erga Pagodas, quos jubent confringi, & comburi, cum certum sit hæc esse Idola. Hæc est Jesuitarum doctrina, & praxis.

Reverendissimus autem Dominus Maigrot, & Dominus Charmot; etsi persuasum esse significant, quòd verè Sacrificetur à Sinis Confucio tanquam DEO, Majoribus tanquam Numinibus, prohibent quidem hæc ipsis offerri sacrificia, sed non prohibent hos à Christianis multiplici alio cultu honorari: cùmque fieri non posset, quin sua illis conscientia inauditam Christianis istiusmodi Moralem exprobraret; huic ut facerent satis, quæ-

Hist. cult. Sin. pag. 472. 471
rendum definierunt ab Apostolica Sede, an liceret Graduandis Christianis solitos in gradu-
Ibid. 382 um collatione honores, reverentiàsque, ac profundas inclinationes exhibere Confucio, illiùsque imagini, quam eidem Sanctæ Sedi repræsentant ut Idolum?

Indignam omninò Sorbonicis Doctoribus quæstionem, quam mirum est potuisse seriò fieri, nec convincens argumentum profundæ illorum circà mores scientiæ! Ab istiusmodi tamen hominibus reformantur Apostolicæ Sedis Decreta: ab ijsdem definitur non posse Missionarios Apostolicis responsis, tutâ conscientiâ inniti. Exterminandi sunt Jesuitæ, quia Sanctæ Sedis Decreta observant, ejùsque respon-

responsis , ut regulis non fallentibus , innituntur.

Hic exclamat Dominus Charmot, res falsas, & absurdas sibi ac Reverendissimo Domino à Patribus Societatis affingi. *Ut nobis, inquit, insultent, & tanquam propriæ conscientie judicio damnatos traducant. Nusquam diximus Confucium à Sinis Litteratis ut Deum, Majores ut numina coli?* Hist. cult. Sin. pag. 296.

Sed 1.º Quid ergo sibi volunt hæc verba Domini Charmot? *Quid potest, inquit, expressius desiderari, ut constet Confucium tanquam aliquod Numen à Sinis coli?* Ibid. pag. 488.

2.º Quid sibi vult, cum ubique clamat Confucium, & Progenitores veris coli Sacrificijs, & in veris Templis, atque Altaribus? Ubique passim.

3.º Quid sibi vult Dominicanorum Apologista, cum ait: Frustrà nobis objiciunt, qui pro Jesuitis conscripsere Apologias, non agnoscere Confucium in China ut Deum. Nunquid enim eo ipso DEUS agnoscitur, quòd ei sacrificatur? Apolog. Domin. pag. 38.

4.º Sed benè, quod palinodiam canat Dominus Charmot, & jam agnoscat Confucium, & Majores non coli ut DEOS in China: ijs ergo non sacrificatur. Qui hos colunt, non erunt Idololatræ.

OBSERVATIO XII.

Mirabuntur procul dubio plurimi , cur Mandatum sibi tam parum cohærens, tot contradictionibus plenum , tam injuriosum Sanctæ Sedis authoritati ; tam levibus innixum fundamentis , Christianæ sapientiæ legibus tam oppositum, inconsultâ Apostolicâ Sede inconsultâ Sacra Congregatione, Reverendissimus Dominus Maigrot parum ipse in eo consultus promulgarit.

Mirari desinent , qui legerint adjunctam huic contrâ Jesuitas Mandato Expositionem Reverendissimi. In eâ enim advertent tot infensi in Jesuitas animi signa ; tam affectatum contemptum viri ea omnia in Reverendis, ut ait, Patribus studiosè dedignantis, quæ cæteri fere omnes, quæ Romani ipsi Pontifices putaverant non adeò contemnenda ; tam amaras de Patribus illis querelas , occasione præsertim suæ revocationis , quam fert ægerimè ab uno ex illis esse sibi significatam, ab illo nimirum, quem Archiepiscopus Goanus Vicarium Generalem nominavit in Provincia Reverendissimi, post compositum Sacræ Sedis authoritate negotium Lusitanicum, circa jurisdictionem Ordinariorum : hæc, inquam & alia hujusmodi tam multa detegent, ut non sint jam miraturi constitutum illud Mandatum fuisse post admodum paucos, fortè duodecim,
à sig-

à significata ista revocatione dies, & in hujusmodi Mandatum Reverendissimum nihil horum advertisse, quæ alios statim offendunt. Ubi enim intercedunt humani affectus, necesse est multa intervenire, & latere, quæ zelus verè Apostolicus & secundùm scientiam detegeret. Unde etsi tales sibi adulentur, quasi non aliam habeant intentionem, quàm præstandi DEO obsequium, hos non esse propterea coràm DEO excusandos Christus pronunciat, & quos ex tali intentione accusant, non esse quoque propterea à se damnandos. Alioqui vè Martyribus.

Satis leviter reponit dispunctor, sine causa conqueri Jesuitas de infenso Reverendissimi in illos animo: sed hinc captat occasionem ea de Jansenismo spargendi, quæ, an Catholicum hominem deceant, tibi, Vir Nobilissime, relinquitur judicandum.

Dedit occasionem de Jansenismo agendi ipse Reverendissimus; Sic enim in suâ expositione ad Apostolicam Sedem missa loquitur.

Vix dubito, quin Patres Societatis, uti jam fecerunt, dicant statim me Hæreticum, & Jansenistam esse.

Hist.
cult. Sin.
pag. 383.

Author observationum non debuit ad hæc filere: Reposuit hanc Reverendissimi suspicio-

cionem, & querelam inter causas suæ in Jesuitas indignationis.

Tum respondet 1. Illustrissimum Dominum Maigrot, neque Hæreticum à se dici, neque Jansenistam. *Abfit*, inquit, *ut ex eo præcisè quòd Societati adversatur, Jansenismi erroris illum consimulem: licet enim omnes Hæretici, imprimisque Ianseniani tam occulti, quàm manifesti ita Societatem oderint, ut jam inde ab initio institutionis ejus, & à sexaginta annis præsertim ad eam vel destruendam, vel infamandam nihil non moveant; conspirentque nunc maxime, ut audimus, in id consilij. Quia tamen & reperiuntur Catholici, qui alijs de causis Jesuitis insensi deteguntur; hæc ratio si sola sit, non est sufficiens nota hujusmodi inurendæ fundamentum.* Videtibi Dominus Charmot non omnes Jesuitarum adversarios haberi ab ipsis Jansenistas.

Respondet 2. *nescire se, an Iansenista dictus sit Reverendissimus Dominus Maigrot à Sinis Patribus; & si ita nuncupatus est, an cum fundamento, & quo? Audiendos illos esse, vel ut ab impactâ calumniâ tali se purgent, vel ut dicti rationem reddant.*

Quid prudentius potuit respondere Author observationum? Conqueritur Reverendissimus se vocatum esse in China Jansenianum à Jesuitis. Author observationum, qui est Romæ, non tenetur præcisè ob istam Rev-

ren-

rendissimi querelam arbitrari Jesuitas Sineses calumniatores esse. Respondet igitur, se id nescire; eisque super eâ re audiendos Jesuitas illos, ut vel ab impactâ sibi calumniâ se purgent, vel ut dicti rationem reddant. Quid in hoc arguit Dominus Charmot?

Respondet 3. sibi videri, quòd Reverendissimus Dominus vel non debuisset hujus accusationis facere mentionem, vel quòd debuisset hanc efficacius refutare: nam dicere tantùm in genere, quòd nunquam detrectaturus sit probare se apprimè Catholicum quâcumqueratione, & quotiescunque opus erit; ita loqui in genere quotidie non dubitant, qui verè Janseniani sunt. Potuisset ergo Reverendissimus ex China deferens Romam hanc sui de Jansenismo accusationem paucis verbis efficacius refellere, declarando damnari à se tanquàm hæreticas quinque Jansenij propositiones, & in ipso Jansenij sensu sic à se damnari.

Hic vehementiùs insurgit Dominus Charmot in observationum Authorem, quòd in sensu Jansenij damnandas dixerit quinque propositiones: *Ubi satis, inquit, aperte declarat eum, qui famosas quinque propositiones in sensu obvio, quem ipsamet propositionum verba præ se ferunt, damnaret, fore semper hæreticum Jansenistam, nisi etiam credat, ac jurare paratus sit hunc ipsum sensum esse Jansenij, seu quem Jansenius in libro suo, cui titulus Augustinus, tenuit.*

Hist.
cult. Sin.
pag 164
165, 166

tenuit, ac docuit. *Quod quid aliud est, quàm Apostolicum Breve Sanctissimi Domini nostri eludere, præscriptasque ab eo stabiliendæ paci Ecclesiasticæ regulas flocci facere.*

Author
discussio-
num in
notas D.
Charmot
Sacra
Congre-
gationi
oblatarum.

Itaque juxta mentem Domini Charmot, quam hîc satis expressam habemus, satis est ad evitandam Jansenismi nominis infamiam, damnare tanquàm hæreticas quinque famosas Propositiones in sensu obvio, quem ipsamet propositionum verba præ se ferunt; etiamsi non credatur, ac juretur hunc ipsum sensum esse Jansenij, seu quem Jansenius in libro suo, cui titulus *Augustinus*, tenuit, ac docuit. Et aliter sentire, aut dicere, est, secundum eundem Procuratorem, *Apostolicum Breve Sanctissimi Domini nostri eludere, præscriptasque ab eo stabiliendæ paci Ecclesiasticæ regulas flocci facere.* Sic autem reponit Author discussionum in notas Domini Charmot Sanctæ Congregationi oblatarum.

Quàm parum, inquit, sint hæc Orthodoxa, quantumque Jansenistico fermento imbuta, abunde, opinor, evincet contextus ipse Bre-
vium Apostolicorum, ad quæ nos Dominus Charmot provocat. Nam in priore; quod quidem datum est die 4. Februarij 1694. expressa fit mentio quinque propositionum ex libro Cornelij Jansenij, cui titulus est *Augustinus*, excerptarum, & damnatarum, tum Formularij Alexandri VII. quod ita habet:
Ego

Ego N. constitutioni Apostolica Innocenti X. data die 31. Maij 1653. & Constitutioni Alexandri VII. data die 16. Octobris 1656. Summorum Pontificum me subjicio, & quinque Propositiones ex Cornelij Iansenij libro, cui nomen Augustinus, excerptas, & in sensu ab eodem Authore intento, prout illas per dictas Constitutiones Sedes Apostolica damnavit, sincero animo rejicio, ac damno, & ita juro. Sic me DEVS adjuvet, & hæc Sancta DEI Evangelia! Ubi & notanda sunt verba illa Constitutionis prædictæ Alexandri VII. ad quam formularium remittit. Cum autem, sicut accepimus, inquit summus ille Pontifex, nonnulli iniquitatis filij prædictas quinque propositiones, vel in libro prædicto ejusdem Cornelij Iansenij, non reperiri, sed fictè, & pro arbitrio compositas esse, vel non in sensu ab eodem intento damnatas fuisse asserere, magno cum Christi Fidelium scandalo, non reformident, &c.

An non sufficiant hæc ad ostendendum juxta Apostolicam Sedem, non satis esse ad vitandam Jansenismi infamiam damnare tanquam hæreticas famosas quinque propositiones, etiam in sensu obvio, quem ipsamet propositionum verba præ se ferunt, ut contendit Procurator, nisi etiam credatur ac juretur hunc ipsum sensum esse Iansenij, seu quem Iansenius in libro suo, cui titulus Augustinus, tenuit ac docuit, contra quam sentit idem Procurator? An Bre-

Ve illud Apostolicum Sanctissimi Domini Nostri, ad quod nos ille provocat, aliud evincit? Annon potius sic ille manifestè ostendit, se esse ex eorum numero, adversus quos idem Sanctissimus Dominus Noster Breve Apostolicum posterius scripsit die 24. Novembris 1696. Ubi scilicet Summus Pontifex Innocentius XII. dicit, *se non sine admiratione intellexisse nonnullos illis in Diœcesibus (Belgij) reperiri, qui verbis, & calamo ausi fuerint affirmare supradictò suo Brevi alteratam, seu reformatam esse Constitutionem Alexandri VII. 16. Octobris anni 1656. editam, necnon Formularium ab ipso met pronunciatum; cùm dicto Brevi utrumque specificè confirmetur; & omninò intenderimus, inquit, & intendamus iisdem adharere, & nequaquam sinere, ut aliquid addatur, vel dematur à prædicto Formulario, illud quocumque modo alterando in aliquâ ejus minimâ parte; sed quod in omnibus & singulis ejusdem artibus, uti mandavimus, mandamus etiam adamussim observari.*

Itaque id etiam nûm audet affirmare Dominus Nicolaus Charmot, vel qui ejus nomine notas conscripsit, nec jam in angulo & in occulto, sed palàm ac manifestè in ipsâ Apostolicæ Sedis luce, quod Sanctissimus Dominus Noster testatur à se non sine admiratione intellectum fuisse de certis quibusdam hominibus procul existentibus, nimirum priore illo

1o *Brevi Apostolico alteratam, reformatam esse* Constitutionem Alexandri VII. 16. Octobris anni 1656. editam, necnon Formularium ab ipsomet pronunciatum. Id audet, inquam, Dominus Charmot, quando dicit non aliud jam expeti à Sanctâ Sede, quàm ut famosæ quinque propositiones damnentur tanquàm hæreticæ in sensu obvio, quem ipsamet propositionum verba præ se ferunt; minimè verò *ut credatur, ac juretur hunc ipsum sensum esse Iansenij, seu quem Iansenius in libro suo, cui titulus Augustinus, tenuit ac docuit*, eo scilicet verborum tenore, qui in Formulario Alexandri VII. expressus est. Qui & ad suæ cumulum audaciæ, audet hoc etiam loco, eos, qui aliter sentiunt, hoc est, qui pugnant pro Bullis & Constitutionibus Summorum Pontificum, ac nominatim pro Brevibus Sanctissimi Domini Nostri Innocentij XII. accusare, quòd *Apostolicum Breve Sanctissimi Domini Nostri eludant, præscriptasque ab eo stabilienda paci Ecclesiasticæ regulas floccifaciant*. Haud scio, an aliud sit exemplum similis audaciæ?

Interim verò erit, ut spero, Sapientiæ Vestræ EE. PP. duo hîc denique advertere: unum est, quantâ cum prudentia D. Nicolaus Charmot ausus fuerit accusationem Jansenismi refricare eo loco ac tempore, quo se ipse Jansenistam haud obscure professus est juxtâ inconcussas Ecclesiæ regulas; ex quibus non

Nestoriani solùm V. C. habiti sunt , qui Nestorianum dogma de duabus in Christo personis expressè tenerent , sed etiam qui Nestorij personam , aut ejus libros ab Ecclesià damnatos tuerentur, vel damnare refugerent; tametsi unam in Christo personam assererent, aut asserere se simularent. Cujus rei luculentum habemus exemplum in Concilio Chalcedonensi act. 8. Alterum est; quanta fides habenda sit Domino Nicolao Charmot res Sinicas referenti , vel interpretanti, quando Brevia Apostolica in conspectu omnium posita tam pravè intelligere se ostendit, ut eas ipsas Jansenistarum interpretationes , seu veriùs cavillationes , ad quas amoliendas factæ eæ sunt , ijs adscribere non erubescat , idque in conspectu vestro. Ita Romæ reposuit, qui discussit notas Domini Charmot.

Sed redeamus ad Reverendissimum D. Maigrot, qui se Jansenismi insimulatum à Jesuitis Sinensibus quærebat. *Quidquid sit, inquit Observationum Author, ista vel veritas, vel calumnia non leve odium parit. Oportebat illam diluere vel saltem dissimulare. Nam si verè Ianseniano dogmati Reverendissimus faveret (quod prorsùs nolim credere) vel ex hoc ipso capite vehementer suspectum esse deberet ipsius contrà Iesuitas Mandatum, ob multas & graves rationes cunctis satis manifestas. Nota hæc verba (quod prorsùs nolim credere)* Quid amplius

plius potuit Dominus Charmot à Jesuita Romæ existente desiderare contra Reverendissimum, qui se conqueritur à Jesuitis in Chinâ Janseniani erroris accusatum?

OBSERVATIO XIII.

Notum est, quantâ prudentiâ Evangelij Ministris opus sit ad prædicandum Gentibus Evangelium, quantumque nocere possit propagationi fidei indiscretus, & imprudens illorum zelus. Unde Christus. *Estote prudentes sicut serpentes & simplices sicut columbæ.* Conqueritur alibi, *filios tenebrarum prudentiores esse filiis lucis.* Neque dubium est, quin ab ijs gravissimè peccari possit, nisi involuntaria inadvertentia illos excuset, qui sinentes se abripi indiscreto fervore, persecutioni fidelium dant occasionem, vel à fide Gentes remotent, ex eo quod in ijs tolerare nolint, quæ juxta suave Evangelij jugum tolerari verè ac Christianè possunt. Id ne fiat in detrimentum fidei, jam inde ab initio nascentis Ecclesiæ graviter cautum est.

Ac 1.º quidem quàm multa, & sæpè in Gentilibus superstitiosa, ut ad fidem allicerentur illi faciliùs, mutatâ intentione sanctificaverunt, atque permiserunt antiqui Legis Evangelicæ Præcones? Audiatur Baronius. *Nonne patet, inquit, multa ex superstitione Gentili-*

Anno
Christi
58.
n. 78.

tia in Christianam nostram religionem laudabiliter esse translata? Id quidem alijs adhuc exemplis, atque Patrum testimonijs, & autoritate ostendimus, & nominatim quoad cereos, atque lampades. Et quis jure calumniatur, si quæ olim Idolis, ait Hieronymus, eodem modo Martyribus offerantur? Quis denique calumniatur, si quæ olim diebus Sabbati lucernæ accendebantur in Templis, modò consimiles in DEI Genitricis honorem sint translatae?

Anno 44.
n. 86.

Iterum. Sed quid non licuit, quæ apud Gentes superstitioso cultu impiè agerentur, eadem expiata sacroritu ad pietatem transferre, ut majori Diaboli contumeliâ, quibus ipse coli voluerit, Christus ab omnibus honoraretur? Id inter alios fecisse constat Magnum illum Gregorium, ob præclaras ab eo res gestas cognomento Thaumaturgum, qui Gentilium ferias superstitionibus cumulas in Festa ac celebritates Sanctorum Martyrum commutavit.

Et verò Sancti Patres consuetudines Romani Imperij tolerabiles permiserunt, aut planè supersticiosas, ut dictum est, sanctificarunt, eâ plerumque de causa, teste Baronio, ut ne earum consuetudinem, quibus adhærebant Infideles, imprudens, ac intempestiva prohibitio Evangelij propagationem retardaret.

Idem addit, quòd, cùm Gregorius Thaumaturgus advertisset, quòd propter corporis voluptates simplex, & imperitum vulgus in errore simu-

simulaerorum permaneret, convivia in honorem Idolorum fieri ab omnibus, certis diebus, solita, is permiserit, ut eadem Christiani, sed in honorem Sanctorum Martyrum, celebrarent. Quis dubitet, quin in his omnibus permittendis, vel commutandis fuerit aliquod inconueniens?

Verum Sancti Patres judicarunt esse adhuc longè majus in claudendo Gentilibus fidei ostio, quam urgente Christi præcepto prædicare illis debet Ecclesia. Quantò ergo faciliùs debent permitti in China ob eandem rationem ritus ac ceremoniæ, quæ tanto cum fundamento judicari possunt civiles & politicæ?

2.º Eadem antiquorum vestigia secuti sunt Sancti Pontifices, qui temporis decursu in regna Infidelium Christianam fidem invexerunt. Dicite Augustino, inquebat Gregorius Magnus, quid diu mecum de causâ Anglorum cogitans tractavi: videlicet quòd fana Idolorum destrui in eadem gente minimè debeant, sed ipsa, quæ sunt in eis Idola destruantur: aqua benedicta fiat; in iisdem fanis aspergatur, altaria construantur Ut dum gens ipsa eadem fana sua non videt destrui, de corde errorem deponat, & verum Deum cognoscens, ac adorans, ad loca, quæ consuevit familiaris concurrat. Et quia Boves solent in sacrificio Dæmonum multos occidere, debet eis etiam de hac re aliqua solemnitas immutari; ut die dedicationis, vel natalitijs Sanctorum Mar-

Beda
libr. 1.
histor.
Ecclesiæ.
Sanctæ
Gentis
Anglo-
rum cap
30.

tyrum, quorum illic reliquia ponuntur, tabernacula sibi circa easdem Ecclesias, quæ ex fanis commutatae sunt, de ramis arborum faciant, & religiosis convivijis solemnitatem celebrent; nec Diabolo jam animalia immolent, sed ad laudem DEI in esu suo animalia occidant, & donatori omnium de satietate suâ gratias referant: ut dum eis aliqua exterius gaudia reservantur, ad interiora gaudia consentire facilius valeant. Nam duris mentibus simul omnia abscindere impossibile esse non dubium est: quia & is qui summum locum ascendere nititur, gradibus vel passibus, non autem saltibus elevatur..... Hæc igitur dilectionem tuam (loquitur Mellito Abbati in Angliam pergenti) hæc, inquam, fratri nostro Augustino necesse est dicere, ut ipse in presenti illic positus perpendat, qualiter omnia debeat dispensare.

Ita S. Gregorius Augustino ad convertendos Anglos misso: Ubi nota, Vir Nobilissime, Templâ Idolorum non destructa, sed consecrata soli DEO, ut ad loca, quæ consueverant Gentiles conversi familiariter concurrerent.

Iterum nota solemnitates Idolorum in solemnitates Martyrum in iisdem locis commutatas: Rursum nota Boves in honorem Dæmonum prius occisos, ibidem ad laudem DEI ad convivia Fidelium occidi. Denique nota præclaram illam, ac prudentem hujus indulgentiæ

gentiæ rationem: Nam *duris*, inquit, *mentibus simul omnia abscindere impossibile esse non dubium est.*

Utinam qui mittuntur ad Infideles aut Apostolici Vicarij, aut Episcopi, imitentur omnes non modò Gregorij Magni pietatem, sed & prudentiam. Quantò majori & alacritate, & fructu in excolendâ Domini vineâ infudarent Evangelij Ministri, duriora sæpè ab illis passi, quàm ab ipsis Infidelibus?

3. S. Ambrosius in Psal. 118. ita loquitur: *Sunt etiam in nobis, qui habent timorem DEI, sed non secundum scientiam, statuentes duriora precepta, quæ non possit humana fragilitas sustinere. Timor in eo est, quia videntur sibi consulere disciplinæ, opus virtutis exigere: sed inscitia in eo est, quia non compatiuntur naturæ, non æstimant possibilitatem.* Ipse S. Augustinus quàm prudenter, & suaviter velit etiam veros abusus tolli, patet ex sequentibus. Docet enim convivia, quæ ad memorias Martyrum bonâ intentione fieri permissum fuerat in Africâ, dedisse occasioneum multis erroribus, & vitijs; Quia tamen difficile erat ista omninò prohibere, sic malo medetur, ut infirmitati malè agentium etiam consulat.

Non ego asperè, inquit, quantum existimo, non duriter, non modo imperioso ista tolluntur, magis docendo quàm iubendo, magis monendo quàm minando. Sic enim agendum est cum

multitudine; severitas autem exercenda est in peccata paucorum. Et si quid minamur, cum dolore fiat, de Scripturis comminando vindictam futuram, ne nos ipsi in nostra potestate, sed DEUS in nostro sermone timeatur. Ita prius movebuntur spirituales, vel spiritualibus proximi, quorum auctoritate, & lenissimis quidem sed instantissimis admonitionibus cetera multitudo frangatur. Sed quoniam istæ in cæmeteriis ebrietas, & luxuriosa convivium, non solum honores Martyrum à Carnali, & imperitâ plebe credi solent, sed etiam solatia mortuorum, mihi videtur facilius illic dissuaderi posse istam foeditatem, ac turpitudinem, si & de Scripturis prohibeatur, & oblationes pro spiritibus dormientium, quas verè aliquid adjuvare credendum est, super istas memorias non sint sumptuosæ, atque omnibus petentibus sine typho, & cum alacritate præbeantur, neque vendantur. Sed si quis pro religione aliquid pecuniæ offerre voluerit in præsentem, pauperibus eroget. Ita nec deferere videbuntur memorias suorum, quod potest gignere non levem cordis dolorem, & id celebrabitur in Ecclesiâ, quod piè & honestè celebratur. Hæc Augustinus.

Si tam cautè, & tam suaviter agendum esse cum Christianis suadet Christiana prudentiâ, quantò cautius, & suavius agendum est cum Infidelibus, quos ad Christum adducere velis, ut ea tolerando dissimules, quæ verè tolerari possunt?

4.º Fuit semper hæc mens, & intentio Sacrae Congregationis de Propagandâ Fide, ut clare significavit Vicarius Apostolicus, cum eos in Indias misit. *Nullum, inquit, studium ponite. nullâque ratione suadete illis populis, ut ritus suos, consuetudines, & mores mutant, modo ne sint apertissimè Religioni, & bonis moribus contraria.* *Quid enim absurdius quàm Galliam, Hispaniam, aut Italiam, vel aliam Europæ partem in Sinas invehere? Non hæc ad fidem importare, quæ nullius Gentis ritus, aut consuetudines, quæ modò prava non sunt, aut respicit, aut lædit; imò verò sartâ tectâ esse vult.* Si tam prudens consilium fuisset secutus Rev. Dominus Maigrot; Decretum, de quo est quæstio, nunquàm promulgasset. Consuetudines enim, quas vult abolere, non solum, ut fateri ipse cogitur, non sunt aut Religioni, aut bonis moribus apertissimè contrariæ, sed Missionarijs nostris omninò persuasum est nullo modo esse contrarias; ut infra patebit.

In instructione missæ ad Vicarios Apostolicos, Vide 2.º tom. P. le Tellier, p. 246.

5.º Eadem Sacra Congregatio in responsis ad Quæsitâ R. Patris Morales ex Sacro Ordine Sancti Dominici, quid sentiret, satis aperuit: etsi enim fervens ille Missionarius nondum fanè tunc temporis de Sinensium moribus satis instructus, ut ipse postmodum advertit, sic ea proposuisset, ut & sibi, & Sacrae Congregationi facere in juriam videretur, postulando,

an essent nec ne licita ; cùm meridianâ luce clarius esset illorum pleraque esse illicita, si benè proponerentur & verè, eadem tamen Sacra Congregatio non semel ita respondit , ut apertè constaret, quid à sapienti Missionario tolerari oporteret in his locis, quid non tolerari.

Declaravit enim 1.º ad 15.º^{um} Quæsitum *exclusis Sacrificijs, & altari verè & propriè dicto, cetera quæ redolent tantummodò cultum civilem, aut possunt ad illum reduci, permitti posse.* Nihil aliud unquàm voluerunt Societatis Missionarij. 2.º ad Quæsitum 14.º^{um} circa vocem *Xing.* ejusque usum sapientissimè definierit, *si ea vox in Regno Sinarum habeat latitudinem, posse Ministros eâ uti ad compellendum Confucium; si verò restringatur ad significandam veram & perfectam sanctitatem, nullatenus posse.* Certum est autem vocem illam, & alias, quæ de controversijs occasionem dederunt de Sacrificio, & de Templo, magnam apud Sinas in significando latitudinem habere. 3.º Ad Quæsitum 12.º^{um} de Mortuorum tabellis, ante quas inclinationes fiunt, accenduntur candelæ, &c. respondit; Posito, *quòd mensa parata, in quâ imago defuncti ponitur, sit quædam tabula, non autem verum & proprium altare, si cetera continentur intra limites obsequij civilis & politici, esse toleranda.*

6.º Sacra

6.º Sacra Congregatio Sancti Officij ad Quæsitâ P. Martinij anno 1656. approbante Summo Pontifice Alexandro VII. sic respondit, ut manifestè pateret, quousque indulgeri posse sentiret Apostolica Sedes Sinarum infirmitati, Sanctorum Patrum, & Apostolorum ipsorum exemplo, ut fieret illis minùs difficilis ad Evangelicam fidem aditus. Præscindendo enim nunc temporis à bonâ vel malâ dicti Patris informatione, certum est, clarè definitum esse à Sanctâ Sede. 1.º Quòd propositæ ab illo erga Defunctos cæremoniæ possint in Sinensibus conversis tolerari. 2.º Quòd cæremonias illas observare possint Christiani cum Gentilibus, abstinendo tamen à superstitionis, si quæ forte Gentiles prædictis ritibus adderent, agerentque. 3.º Quòd iidem Christiani propter causas in Quæsitis expressas interesse licitè possent, etiam cum Gentiles superstitione illa agerent, præsertim factâ fidei protestatione, & cessante periculo subversionis. Ista, inquam, manifestè definita sunt à Sacrà Congregatione Sancti Officij, approbante summo Pontifice, sive benè informaverit Pater Martinus sive malè. Si enim benè, res per se patet: si autem malè, dissimulando aliqua, quæ sint alicujus momenti, id non impedit quin sit verissimum, posse juxtâ Sanctam Sedem prædictas cæremonias, ut sunt propositæ, observari à Christianis; nimirum

ex

ex hypothesi , quòd nihil dissimulatum illas vitare possit. Quale v. g. istud esset, si nempe Progenitores defuncti à Sinis haberentur Idola; si in vero & propriè dicto altari illorum tabellæ collocarentur; veràque illis offerrentur sacrificia; quæ planè falsa sunt, ut videbitur infrà pluribus.

Constat interea Romanos hodie Pontifices, sicut olim, in id incumbere, ut Gentibus ostium Fidei imprudenter non claudatur: cum enim ipsi præ cæteris, ut potè Ecclesiæ Catholicæ supremi, atque œcumenici Pastores teneantur, quantum in se est, procurare, ut juxtà Christi mandatum omni creaturæ, & per totum orbem prædicetur Evangelium, annuncieturque illa fides, sine quâ impossibile est placere DEO, & salvari; id cavendum semper existimarunt, ne ex zelo non secundum scientiam, aut defectu Christianæ indulgentiæ in tolerandis Gentium ritibus, qui salvâ fidei & religionis substantiâ tolerari possunt, ab eâdem amplectendâ fide viri Apostolici Paganos & Infideles deterrerent.

7.º In hoc hodierni Pontifices non modò antiquos imitantur, sed & ipsos Apostolos. Mirari satis nemo potest quàm cautè, quàm prudenter, quàm benignè illi cum Judæis agerent, ut hos Christo lucrarentur. Nam etsi ipso die Pentecostes abrogata fuerit Lex Moisaica, ideoque obligare jam inde cessaverit, ne
tamen

tamen Judæos offenderent, & à Christianâ fide removerent, ita se gerebant Apostoli, ut ex illorum agendi modo aliquam habere possent tum Judæi, tum Gentiles occasionem credendi, observari adhuc debere hanc legem. Quin etiam eò usque processit indulgentia Petri erga Christianos ex Judæis, ut hanc Paulus reprehenderit, quasi injuriosam ijs, qui ex Gentibus facti erant Christiani. Ipse Paulus omnibus omnia factus, ut omnes lucrifaceret, Timotheum, quem sibi assumebat discipulum & comitem, *Circumcidit*, inquit Lucas, *propter Judæos, qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes, quòd Pater ejus erat Gentilis.* Sed legendum 21. um caput Actorum. *Cùm venissemus Ierosolymam, ait Lucas, libenter exceperunt nos Fratres. Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Jacobum, omnesque collecti sunt Seniores. Quos cùm salutasset, narrabat per singula, quæ DEUS fecisset in Gentibus per ministerium ipsius. At illi, nempe Iacobus & Seniores cùm audissent, magnificabant Deum, dixeruntque ei: Vides, Frater, quot millia sunt in Iudæis, qui crediderunt, & omnes amulatores sunt Legis. Audierunt autem de te, quia discessionem doceas à Moyse eorum, qui per gentes sunt Iudæorum, dicens non debere eos circumcidere filios suos, neque secundum consuetudinem ingredi. Quid ergo est? utique oportet convenire multitudinem; audient enim*

enim te supervenisse. Hoc ergo fac, quod tibi dicimus. Sunt nobis viri quatuor votum habentes super se. His assumptis, sanctifica te cum illis, & impende in illis ut radant capita: & scient omnes, quia, quæ de te audierunt, falsa sunt, sed ambulas & ipse custodiens Legem. Tunc Paulus, assumptis viris, postera die purificatus cum illis intravit in templum, annuncians expletionem dierum purificationis, donec offeretur pro unoquoque illorum oblatio.

Quàm multa, quæ non possent nunc excusari! tunc temporis aut fiebant, aut tolerabantur ab ipsis etiam Apostolis, eo tantum fine, ut in istis principiis Judæi ab Evangelio minùs abhorrerent; ut ad eos instruendos facilius aditus; ut ad Christum suavius adducerentur. Timotheum Paulus circumcidit; in Templo Jerosolymitano se purificat; ibidem pro illo oblatio offertur; id ipsi suadent Jacobus & Seniores; & propterea suadent, quia ex Judæis Christiani audierant doceri à Paulo, quòd nec debebant filios suos circumcidere, nec Legem Moyſis observare; putabant autem Judæis conversis in hoc puncto tunc adhuc infirmis indulgendum esse, imò & non conversis necessarium, ut Paulus toto orbe tam celebris, videretur non modò non loqui contra Legem, sed & illam custodire. Acquiescit Paulus Jacobi atque Senio-
rum

rum consilijs; Paulus, inquam, tam ardentem
 alioqui pugnans contra Legem, atque Legis
 iustitiam, dum Gentibus Christum annuntiat:
 Unde Chrysostomus occasionem arripit cele-
 brandæ Pauli prudentiæ, quâ omnibus omnia
 factus, juxta loca & tempora, vitæ modum va- Homil.
 riat; & quasi ambidexter nunc judaicè, nunc 5. de ejus
 gentiliter, semper autem Christianè vivit, & laudib⁹.
 agit.

9.º Sed non erit fortè inutile hîc etiam
 quasi obiter expendere, quantum istam Pauli
 prudentiam miraretur Ambrosius non solum
 in agendo, sed etiam in docendo, dum ha-
 bitam ab illo Athenis concionem explicaret.
 Sic enim instruit Sanctus Doctor Ministrum
 Evangelij. In Com-
 mentario
 lib. 6.

Ordo igitur, inquit, disputationis, est ordo
 tractatus. Et ideò etiam nos, cum aliquem ex
 Gentibus vocamus ad Ecclesiam, ita præcepto- In cap. 9.
 rum seriem formare debemus, ut primò unum Lucæ.
 Deum anthorem mundi, omniumque esse doceamus,
 in quo vivimus, sumus, & movemur, cu-
 jus & genus sumus, ut non solum propter munera
 lucis & vitæ, verum etiam propter cognationem
 quandam generis diligendus à nobis sit.

Deinde opinionem illam, quæ est de Idolis, de-
 struamus, & quòd non possit argenti, aurique,
 vel ligni materia vim in se habere divinam.
 Cum unum Deum esse persuaferis, tunc iudicio
 ejus adstrues per Christum nobis salutem datam;
 inci-

incipiens ab illis, quæ gessit in corpore, & ea divina describens, ut plusquàm homo fuisse videatur, victam unius virtute mortem, mortuúmque ab inferis suscitatum. Paulatim enim fides crescit, ut cùm suprà hominem esse videatur, Deus esse credatur: nam nisi probaveris, quòd facere illa sine divinâ virtute non potuit, quomodò potes probare in eo fuisse virtutem divinam?

Sed fortasse nobis parum authoritatis & fidei deferetur. Lege sermonem Apostoli apud Athenienses habitum, qui si primò destrueret cœremonias Idolorum, sermonem eius aures Gentilium respuissent. Ab uno igitur DEO operatore mundi incipit dicens. DEUS qui fecit mundum, & cuncta, quæ sunt in eo, Negare non poterant unum operatorem esse mundi, unum Deum, unum omnium Creatorem. Adjunxit, eò quòd Celi & terræ Dominus in manufactis non dignetur habitare: deinde quòd intrâ auri, argenti, que cassam materiam nequaquàm verisimile est artificio hominis vim divinitatis includi; erroris remedium docens esse studium panitendi. Tunc venit ad Christum; nec tamen Deum maluit quàm hominem nuncupare, dicens in viro quo definivit, præbens omnibus fidem, suscitans eum ab Inferis. Qui enim tractat, debet audientium considerare personas, ne prius irrideatur, quàm audiatur. Quando enim Athenienses crederent, quia Verbum caro factum est, & de Spiritu Sancto Virgo concepit, qui irridebant, quia

quia Resurrectionem audierant mortuorum? Tamen & Dionysius Areopagita credidit, & alij crediderunt in virum, ut in Deum crederent. Quid interest, quo quisque credat ordine? Non in principijs perfecta quærantur, sed de principijs ad ea, quæ perfecta sunt, pervenitur. Ergo tali Athenienses informavit præcepto; talis nobis apud Gentiles ordo servandus est. Ita Ambrosius.

Hæc dicta sint, ut appareat, quam sequi debeant methodum, quam habere prudentiam Evangelij Ministri non in agendo tantum cum Gentilibus, sed etiam in his instruendis; hæc autem in Sinis longè magis adhuc necessaria est, quàm alibi; ob genium gentis. Unde patet, quàm parum prudenter, etsi ex bono zelo, quidam Religiosi Chinam aliàs occultè ingressi, nullis adhibitis cautionibus, putaverint palàm esse statim per plateas, & vicos Christum illis annunciandum, Crucifixi imaginem præferentes, edicta contrà Christianam fidem publicè lacerantes, sese Martyrio offerentes, & alia hujusmodi signa exhibentes zeli non secundum scientiam.

Viderunt enim suâ ipsi experienciâ nullum alium extitisse sui ipsius zeli fructum, quàm intermissas Sinarum conversiones, persecutionem Christianorum, everisiones Templorû, seu conversiones in stabula, exilium Missionariorum; ipsique tum maximè adverterunt,

quàm sapienter olim in Concilio Eliberitano decretum sit, non esse reponendos inter Martyres, qui ob contracta ex istiusmodi zelo, ac propriâ sponte Idola, à Paganis occiderentur. *Placuit illos, inquit Concilium, in numerum non recipi Martyrum*, utpotè qui suâ imprudentiâ & se, & alios, totâmque Ecclesiam gravissimæ exponerent tempestati.

Hist.
cult. Sin.
pag. 93.

Quæ dicta sunt in hac observatione, etsi videatur Dominus Charmot ea contemnere, *quasi ineptè*, ut ait, *ab observatore adhibita*, quippè *quæ nihil prorsus ad rem faciant*, sensit tamen non parùm premere Reverendissimum suum Dominum: imò tam malè ijs ipse respondet, ut satis pateat, cur ad simulatum istiusmodi contemptum recurrerit.

Id primum arguit, quòd observationum Author post allata Baronij verba sic concludat. *Quantò faciliùs debent permitti in China ob eandem rationem ritus ac ceremonie, quæ tanto cum fundamento judicari possunt civiles ac politice?*

Ibid.
pag. 94. *Hoc, inquit Dispunctor, est ridiculâ petitione principij supponere, esse valdè probabile hos cultus esse merè civiles ac politicos.* Non facilè intelligas, quid velit his verbis significare Dispunctor: Nam i.º dum sic loquitur, videtur ipse supponere licitos esse Christianis in China hos cultus, quos probabile est merè
civiles

civiles esse ac politicos: id si non supponat, non est, cur deinceps contendamus: ipse enim Reverendissimus non negat hoc esse probabile, , imò & probabilius: fatetur enim Missionarios Sinenses, qui adhibuere illos ritus, id amplexos esse, quod *sibi magis consonum veritati videbatur*. Ergo & debet cum illo fateri hujusmodi Missionarios *non esse culpandos*, simul ergo jam convenimus.

2. Negat aliundè Dispunctior ibidem, licitos fore Christianis hos ritus, etsi esset probabile illos eosdem esse apud Sinas merè politicos. Cur ergo observationum Authorem hîc accusat de petitione principij?

3. Non dicitur petere principium, qui efficaciter probavit, quod supponit: id verò præ-tendit observationum Author se efficaciter probasse, quod Reverendissimus ipse fatetur, *hoc magis consonum esse veritati*.

4. Sed nemo sæpiùs petit principium Dispunctore: continuò enim supponit veris sacrificijs, & in veris Templis, ac propriè dictis altaribus Confucium coli, coli Progenitores mortuos juxtà communem Sinarum persuasionem ac fidem: sed nusquam id probat.

Præterea Dispunctior fatetur monitos esse graviter à Sacrà Congregatione Vicarios Apostolicos, ne ullâ ratione suadeant illis populis, ut ritus suos mutant, modò ne sint *apertissimè* Religioni, ac bonis moribus contrarij: Un-

de intulerat observationum Author parère huic mandato, qui ritus controversos permittunt; non parère, qui illos prohibent; cum repugnet illos esse controversos, & simul apertissimè contrarios Religioni. Quid ad hæc Dominus Charmot?

Illud ipsum est, inquit, quod inter nos quaeritur, an videlicet cultus Confucij, & defunctorum apud Sinas reipsâ contrarij sint Religioni Christianæ, & superstitione atque Idololatriâ imbuti? Cautè advertendum, quomodò mutet statum quæstionis, suppressâ hâc voce (apertissime) in quâ potissimum is consistit. Sic Dominus Charmot observationi satisfacit.

Rursùm ut fucum faciat, hæc duo simul confundit, quasi æqualiter prohibita. Permittere ritus idololatricos, & permittere ritus, quos, post diligens examen, judico cum multis Theologis prudentibus, & Sinicè doctissimis merè civiles esse, & nullo modo idololatricos. Primùm rejiciunt omnes è Societate Missionarij, ut execrabile, atque evidenter prohibitum omni jure, naturali, positivo, divino, humano, ac proindè mori millies mallent, quàm vel levissima Idololatriæ labe suam polluerent conscientiam, vel ritum aliquem permittere etsi levissimè idololatricum. Id enim verò gravissimum esset scelus: non est eâ de re quæstio: At verò Sinenses ritus, qui cum tanto fundamento judicari possunt civiles

les & politici, contendebat observationum Author, eo ipso non esse *apertissimè* contrarios Religioni, ac proindè juxtà Sacram Congregationem esse tolerandos, maximè cum illorum prohibitione claudatur Evangelij janua & salutis innumeris hominibus.

Sunt ergo jure naturæ prohibiti ritus omnes idololatrici; sed idololatrici non sunt jure naturæ hi & illi ritus, qui sunt ex naturâ suâ indifferentes, ut juxtà mores consuetudinesque Regionum fiant vel religiosi, vel civiles, pro intentione eorum, qui illos adhibent: Imò cerrum est Christianis esse licitos in China, quandò, re diligenter expensâ, prudenter judicant, ut antea explicatum est, tanquàm magis consonum veritati, ritus hujusmodi juxtà communem Sinarum fidem esse solum Politicos, quidquid de illis sentiant privati aliqui ex errore, aut malitiâ.

5. Displicuit Domino Charmot textus Ambrosij ab authore observationum hìc citatus. *Longum, inquit, citat locum observator ex S. Ambrosio, quo Pauli apud Athenienses concionantis sapientia, & prudentia commendatur. Ex quo autem libro, aut tractatu S. Ambrosij sumptus sit locus iste; non dicit observator. Certè stilus à phrasi Ambrosiana omnino diversus est, ac post lectos accuratissimos indices ultimæ editionis operum S. Ambrosij, vix crediderim locum illum sive in genuinis ejus operibus,*

Hist.
cult. Sin.
pag. 96.

*sive etiam in supposititijs, & in appendicem re-
jectis inveniri.*

His autem verbis clarè insinuat Dominus Charmot locum illum Ambrosij ab authore observationum fictum ac suppositum fuisse; sed clariùs adhuc demonstrat, se in hujusmodi criticis non admodùm esse peritum; cùm prædictus locus integer legatur in opere Ambrosij non supposititio, sed planè genuino; eoque non recèns invento, sed semper agnito; ut nihil dicam de insigni illa, quæ ibi se prodit, Domini Charmot præfidentia, quâ, quidquid libet, audet in hac causa sive affirmando, sive negando, adversarijs suis imputare.

Hæ sunt, Vir Nobilissime, observationes in mandatum Reverendissimi Domini Mairot sumptum in genere, quas desiderasti. Sperat observationum Author cunctis persuasum iri, tibi que inprimis, se amplificasse nihil, cùm dixit tot reperiri in isto Mandato, adjunctaque illi Expositione defectus juris, reverentiæ erga Sanctam Sedem, æquitatis, prudentiæ, totque humani affectûs indicia apparere, ut vi illius Mandati nihil possit juridicè definiri circa septem puncta, quæ continet; quamvis aliundè ista remedio indigerent. Hæc erat prima pars Observationum.

In

In secunda observationum parte probatur, ut antedictum est, septem illa puncta tam parùm hujusmodi remedio indigere, ut licet Mandatum illud extrinsecis nævis ac defectibus careret, videatur tamen quoad ea, quæ benè præscribit, esse inutile; quoad plura, quæ male prohibet, non minus injustum, quàm periculosum. Has quoque si desideres, ut quàm primùm ad te mittantur, curabo.

Vale.

AD

VIRUM NOBILEM.

ANtequam legas hanc secundam observationum partem, nonnulla observes velim.
Vir Nobilissime:

1. Quæ ibi dicuntur de cognitione DEI apud Sinas per duo circiter annorum millia perseverante, de quæ morali aliquot Imperatorum & Philosophorum probitate, non dici à nobis nisi historicè, nec aliam mereri fidem, quàm quæ solet profanis alijs historijs adhiberi.

2. Satis esse ad intentum finem hac de naturali DEI notitia intelligi, etsi videatur probabile primos Sinas, utpote Noëmi nepotes ipsique ferè coævus non ignorasse acceptas ab illo & in ejus familia conservatas de DEO ejusque cultu traditiones, adeoque eos vixisse saltem aliquandiu sub Lege naturæ: cui deinde paulatim deficienti successerit cognitio DEI partim merè naturalis, partim fortè politica: sed quo anno, vel Sæculo, incertum est.

3. Neminem salvari unquam vel potuisse, vel posse nisi ex meritis Christi, & per fidem in Christum sive explicitam ut in lege gratiæ, sive saltem implicitam ut in lege vel naturæ, vel Moy-sis. Uti docet D. Thomas. Imò neminem potuisse nec posse credere aut vivere sicut oportet ad
 salu-

salutem sine gratia Christi à DEO gratis data, non verò meritis naturæ concessâ.

4. Non affirmari à nobis de ullo Sina quantumvis moraliter probe, quod D. Justinus de Socrate, Heraclito & alijs affirmavit, illos nempe haberi debere Christianos. Solus DEUS novit, an inter tot Sinas vel unus ita vixerit, quemadmodum si quis viveret, non sineret DEUS juxta D. Thomam hunc mori absque necessaria ad salutem consequendam instructione.

Apolog.
2.

In quæst.
disp. q.
14. de fi-
de art. II.

5. Cùm ex Sinarum historijs seriùs in Chinam quàm aliò invec̃ta sit Idololatria, si ita est, actum est cum Sinis indulgentius tunc temporis quàm cùm alijs Paganorum nationibus: Non potest tamen conferri Sinarum Gens neque cum Judæis, ad quos factæ sunt divine promissiones, neque cum Christianis, quibus concessus est, qui fuerat Judæis promissus, Christus DEUS homo.

6. Quòd Sinis annunciatus sit Christus seriùs quàm alijs nationibus, præter incomprehensibilia DEI judicia hinc fortè accidit, quod cùm cognovissent DEUM, non sicut DEUM glorificaverunt, sed cæteris Gentibus eo ipso gravius offenderunt.

SECUNDA PARS.

OBSERVATIONES
IN SINGULAMANDATI MAIGROTIANI
CAPITA,

QUÆ SUNT SEPTEM.

OBSERVATIONES

in Caput primum Mandati
Maigrotiani,*Quomodo sit nuncupandus DEUS
apud Sinas?*

ITA se habet primum Mandati caput
*Exclusis nominibus Europæis , quæ non nisi
 barbaro quodam modo Sinicis literis, & vocibus
 exprimi possunt , DEUM , Optimum , Maxi-
 mum longo usu recepto nomine Tiên-chû Cæli
 Dominum , appellandum esse statuimus ; ita ut
 due aliæ voces Tiên , Cælum . Xâm-ti , supremus
 Imperator , prorsus repellantur : multò minùs
 affirmetur id , quod Sine præfatis nominibus
 Tiên & Xâm-ti intelligunt , DEUM esse , quem
 Christiani colimus.*

Primum illud Mandati caput quatuor pun-
 cta continet. Nam I. DEUM apud Sinas
 Reverendissimus prohibet Europæis vocibus
 nun-

nuncupari. II. Jubet DEUM appellari *Tiēn-Chū* Cæli Dominum. III. Prohibet vocari *Xām-ti* Supremum Imperatorem, & *Tiēn* Cælum. IV. Prohibet affirmari id, quod Sinæ per duas illas ultimas voces intelligunt, esse DEUM illum Optimum, Maximum, quem Christiani colimus.

Quoad duo prima puncta, Mandatum videri poterat prorsus inutile: nam per centum annos ante adventum Reverendissimi in Chinam exclusæ sunt voces Europææ à DEI Optimi, Maximi nuncupatione; vocatus est quoque DEUS *Tiēn-Chū* Cæli Dominus à Societatis Missionarijs, imprimisque à Patre Riccio Macerateni, Missionis fundatore.

Quoad tertium, & quartum punctum de non appellando unquam DEO neque *Xām-ti* neque *Tiēn* apud Sinas, dubitare non possumus, quin videri illud debeat à Reverendissimo præscriptum imprudenter, & periculosè.

OBSERVATIO I.

DEUS in China compellendus est Sinicis vocibus.

HOc audemus affirmare, circa voces, quibus Nostri compellarunt DEUM in China, ea illos observasse, quæ constanter observarunt

varunt Apostoli, dum Romæ, & in Imperio Romano Christum prædicarent.

Nam I. Post longum, & accuratum examen decreverunt jam inde ab initio, non Europæis vocibus compellandum esse DEUM in China, sed, ut dictum est, Sinicis; in hoc imitati Apostolos, qui cum Romæ Evangelium annunciarent, Supremum Cæli Numen non Hebraïcis, ut Jehova, Adonai, vel Elohim, vocibus, sed Latinis, nempe DEUM compellarunt. Inter alias hæc ratio fuit, quòd sicut Hebraicæ voces apud Latinos, ita Latinæ apud Sinas nihil planè significarent.

II. Sicut Apostoli non unâ voce latinâ DEUM, sed pluribus, nempe Regem Regum, Dominum Dominantium, DEUM exercituum in Imperio Romano vocabant, ita nostri in China Missionarij non unâ voce Sinicâ *Tiën-Chû*, Cæli Dominum, etsi longè frequentius alijs omnibus usurpatâ, nuncuparunt, sed pluribus, nempe *Xam-ti'* supremum Imperatorem, *Tiën* cælum, non quidem materiale illud, quod videmus, sed invisibile Cælum, atque intelligens. Hujus Apostolorum, Nostrorumque consilij rationes in responso generali Eminentissimis Patribus oblato fusè explicantur.

III. Licet Latini, & Græci plerique omnes Apostolorum tempore per vocem *DEUS*,
aut

aut Θεός, Idolum aliquod intelligerent, nempè vel Jovem, vel Martem, vel Apollinem, non sunt propterea per vanos metus, aut scrupulos deterriti Apostoli à Summo veròque Numine per easdem illas voces appellando: Ita Missionarij Sinenfes, etsi viderent voce *Tiēn-Chū* compellari apud Sinas multa Idola ab Idololattris, sicuti vocibus *Xām-tí*, & *Tiēn* Cælum materiale à multis Atheis inter Litteratos, non putarunt hanc esse sufficientem causam pro non compellando Sinicis illis vocabulis DEO.

IV. Eò minùs ab hoc deterreri debuerunt Missionarij Sinenfes, quò majorem, & urgentiorem, quàm Apostoli habebant causam per voces *Xām-tí*, & *Tiēn* DEUM nuncupandi. Nam ijsdem Missionarijs persuasum erat, antiquos Sinas per longam sæculorum plurimam seriem ijs nominibus invocasse DEUM vivum, ac verum, & ita hodie adhuc nuncupari ab omnibus illis, qui, rejecto Atheismo, veteres sequuntur, Imperatoris istius exemplo. Ista fusè, suo loco probata sunt, maxime in appendice cum cæteris nostris responsis Sacræ Congregationi oblata. Hanc autem causam verum Numen appellandi *Deum*, vel Θεόν non habebant Apostoli; cùm ex Annalibus Gentium constet non procul à diluvio incepisse Idololatriam, Græcosque deinceps, & Latinos ferè omnes infecisse. Quod non potest

potest sic affirmari de Sinis, apud quos certum videtur, non nisi post Christum natum invenisse esse idololatriam.

V. Sicut ergo Apostolorum tempore Infideles ipsi, qui Christianos noverant, probè sciebant per vocem, *DEUS*, aut Θεός non intelligi ab illis neque Jovem, neque Martem, nec aliud istiusmodi Idolum, sed solùm terræ cælique Conditozem: ita hodie in China palàm ubique notum est, per voces sive *Tiēn-Chū*, sive *Xām tí* sive *Tiēn*, non intelligi à Christianis vel Idolum, vel materiale Cælum, sed unum Cæli materialis, Terræque Dominum vivum, ac verum.

VI. Etsi igitur per accidens contingere possit in China, ut vel Gentilis Idololatra, vel inter Litteratos Atheus nondùm de Evangelio instructi, cùm audiunt suum à Christianis Numen nuncupari *Tiēn-Chū*, aut *Xām tí*, aut *Tiēn*, per errorem sibi fingant, his vocibus vel Idolum aliquod suis simile significari vel cælum materiale, sicut Apostolorum tempore, dum Paulus Athenis Christum prædicaret, dictus est à Græcis nondùm instructis *novorum Demoniorum annunciator*: Quia tamen Paganorum istiusmodi errores, qui per accidens contingunt, nec vitari moraliter possunt, nec nisi per instructionē, & cum tempore paulatim destrui, nihil Apostolos moverunt, quin pergerent verum Numen apud Latinos *DEUM*,
apud

apud Græcos Θεὸν nuncupare, ita nec debent prohibere in China, quin dicatur à Missionarijs, ut plurimum quidem, *Tiēn Chū* juxtà usum à Patre Riccio introductum, sed etiam, cū opus est, *Xām tí*, & *Tiēn*: declarando ubique palàm, ut sit continuò in concionibus, in colloquijs, ac libris scriptis, per istiusmodi voces solùm à se intelligi Supremum Entium, verūque, ac vivum Cælorum, ac terræ Conditozem ac Dominum.

VII. Nihil ergo circà ista exprobrari hodie potest Sinensibus Missionarijs, quod non potuisset exprobrari olim Apostolis, & quidem, ob allatam suprà rationem, potiori jure. Erant enim longè plures Romæ, & in toto Imperio, qui, cū DEUM colendum esse dicerent, vel Jovem intelligebant, vel Martem, quàm sint in China, qui, cū docent venerandum esse *Xām-tí*, & *Tiēn*, de Cælo materiali id intelligant. Vult ergo Reverendissimus Maigrot Apostolis ipsis videri vel prudentior, vel scrupulosior, dum ex tam vano prætextu, quem nempè flocci fecerunt Apostoli, prohibet in China DEUM nuncupari vel *Xām tí*, vel *Tiēn*.

VIII. Sed mirari nemo debet, quòd neque cum Apostolis, neque cum Missionarijs Sinensibus Reverendissimus ille conveniat; siquidem nec in eo ipso secum possit convenire. Constat enim esse in varijs Chinæ provincijs
plura

plura quàm triginta Idola, quæ ab Sinis Idololatriis *Tiēn-Chū* nuncupantur : Jubet tamen Reverendissimus in suo Mandato hanc à Christianis vocem retineri ad significandum DEUM : ergo licet inter Literatos sint Athei, qui vocibus *Xām ti* & *Tiēn* abutuntur ad significandum Cælum materiale contrà sensum veterum Sinarum, qui hanc illis significationem nunquàm tribuerunt, quando agebatur vel de cultu veri Numinis, vel de ejus invocatione, non sunt propterea voces illæ duæ repellendæ ab ejusdem veri Numinis nuncupatione : vel igitur omnes illæ Sinicæ voces propter rationem istam omnibus communem sunt rejiciendæ, ut volebat Longobardus contrà Reverendissimi Mandatum, quo vox *Tiēn-Chū* retinetur, vel sunt omnes admittendæ ; ita tamen, ut juxtà usum à Patre Riccio, aliisque Missionarijs introductum, vox *Tiēn-Chū* frequentius usurpetur.

Hic notandum 1. Sinenses Jesuitas non id exigere, ut in usu ordinario voces *Xām-Ty*, & *Tiēn* usurpentur pro significando DEO, Optimo, Maximo ; sed, ut infra explicatur, usurpari omninò tunc possint sive in libris, sive in colloquijs, sive in concionibus, quando necesse est hodiernos Sinas de existentia DEI convincere ex antiquis suorum libris, in quibus compertum habent eos Deum agnovisse.

2. Ita

2. Ita usurpari has voces velle, ut, cum necesse est, aliæ subinde quoque adjungantur, majoris claritatis causâ, & ad vitandum omnis prorsus æquivocationis periculum: Quod dicendum etiam erit de voce *Tiēn-Chū*, quâ utuntur Athei, & Idololatræ ad significandum, hi quidem Idolum multiplex, isti verò Cælum materiale: Ita P. Jacobus Favre antiquus Missionarius. Cap. 2. num. 12.

OBSERVATIO II.

Ita DEUS, ut plurimum, Tiēn-Chū, est compellendus, ut possit quoque, cum opus est, ad Religionis bonum nuncupari Xām-tí.

Quod spectat ad vocem *Xām-tí*, quæ dici potest respondere nostris his vocibus, *Rex Regum, Dominus Dominantium* tam multæ sunt, tamque graves causæ hujus apud Sinas non rejiciendæ, ut nisi aliter usus, de quo mox, consuetudóque statuissent in gratiam vocis *Tiēn-Chū*, vocem *Xām-tí* putaremus, præ cæteris esse usurpandam, ad significandum DEUM, Optimum, Maximum.

Prima ratio illa est, quòd præstet, ut mox probatum est, multis vocibus Sinicis, quàm unâ solâ DEUM compellare: ergo maximè utendum erit voce *Xām-tí*, *Supremus Imperator.*

tor. Consequentia est apud omnes certa, & mox ex dicendis erit adhuc certior.

Secunda ratio illa est, quòd vox *Xām-ti*, seu *Supremus Imperator*, sit planè nobilis ac nihil involvens imperfectum, ergo maximè convenit exprimendo DEO, quem sacra etiam Scriptura vocat *Regem Regum*, & *Dominum Dominantium*.

Tertia ratio est, & hæc quidem immensi ponderis, quòd antiqui Sinæ sub hac voce *Xām-ti* DEUM verum, ac vivum noverint, & adoraverint.

Id pro certissimo habuit P. Matthæus Riccius Missionis fundator, post accuratum eâ de re studium: * probant autem illud ea, quæ sequuntur.

(a) In diluvio sanè proximus, dicitur (a) victimas instituisse ad eas Cæli Terræque Spiritui Supremo ritè immolandas.

Proæmi
ali decla-
ratione.

p. 76.

(b)

p. 77 78.

2. *Hoam-ti* tertius Imperator, ex Sinicis annalibus, Templum (b) ædificavit *Xām-ti*, hoc est, supremo Imperatori, fortassè totius Orbis primùm.

3. Iidem Annales narrant Imperatorem *Ti-co*, tam ardentè cum suâ conjuge, oblatis Sacri-

* In Confucio, sive scientiâ Sinenſi latinè redditâ à quatuor Patribus Societatis in Sina Missionarijs, nempe Prospero Intorcetta, Christiano Herdtrich, Francisco Rougemont, & Philippo Couplet.

Sacrificijs, (c) supplicasse Xām-ti, Supremo Imperatori pro obtinendâ prole, ut filium habuerit, ex cuius stirpe orti sunt quadraginta Imperatores. ^(c) Ibidem.

4. In libris Xū Kym refertur, Regem ex familiâ Xam sic locutum esse. (d) Regia familia peccatis est involuta: Ego timeo Supremum Regem, non audeo illam non punire. ^(d) Apolog. Brancati

5. Sic habent libri Sinarum classici (e) Supremum hoc Numen Xām-ti oportet me tueri, oportet me venerari, oportet illi servire, oportet ei subiacere, oportet ab illo supplicia deprecari, vitam corrigendo. ^(e) Ibidem. pag. 244

6. In libro Ly Ky leguntur ista (f) Præcellens ille Rex Vèn Vàn magnâ circumspeditione & humilitate, reverenter & submissè gerebat sese, dum obsequium præstaret Supremo Numini Xām-ti. ^(f) Ibidem.

7. Veteres Reges Sinarum adeò Numen hoc Xām-ti venerati sunt, ut ipsimet proprijs manibus terram colerent, in qua Orizam pro sacrificijs ei offerendis serebant, arborésque plantabant, ex quibus pocula pro sacrificijs conficiebantur. (g) Ita libri Sinici. ^(g) Ibidem.

8. In libro Xu nim. (h) Magnus Xām-ti descendit in corda hominum, internè dirigens subjectos populos; cui si obsequentes fuerint, naturam obtinebunt constantem in bono. ^(h) pag. 245.

9. Ibidem. Numen Xām-ti in suâ aulâ regnans auxilium toti orbi præstat.

10. *Item. è Cælo auxilium præbetur subiectis populis, tribuens illis Reges, tribuens illis Magistros, ut possint veluti esse adiutores Numinis Xām-tí, qui populos amat, vultque, ut quietè ac tranquillè vivant.*

(i) 11. *Rursum (i) Supremum hoc Numen Xām-tí dirigit homines ad virtutem placidè & quietè, sed fuit familia Hia (id est Rex qui vocabatur Kiê ex dictâ familiâ Hia) qui noluit sequi directionem hanc Numinis, propterea Supremum Numen tribulationes, & calamitates in illum immisit, veluti clamans, & increpans (ut vitam in melius corrigeret;) ipse autem renuit correctione Numinis uti, sed totaliter vitijs immer- sus, verba aliqua (mentiens tamen) penitentiae proferebat: tunc verò Supremum Numen nequaquam illum exaudivit, sed antiquum illius Imperium destruens magno illum supplicio affecit.*

(1) 12. *Docebat Confucius (1) Virum probum debere tria timere, Supremam Numinis Majestatem, seniorum hominum auctoritatem, sanctorum sive proborum hominum verba. Innumera hujusmodi reperies in libris Sinarum classicis testimonia, quibus clarè constat juxtâ Sinas, saltem veteres, Numen illud, quod vocabant Xām-tí, summèque venerabantur, fuisse Ens intelligentiâ ac voluntate præditum, suâ providentiâ homines dirigens, virtutem compensans, vitium puniens, his demùm*

demum instructum attributis, quæ Christiani omnes agnoscunt, & adorant in DEO, Optimo, Maximo.

His autem positis, sic arguo. Antiqui saltem Sinæ per duo annorum millia verum, ac vivum DEUM coluerunt sub voce *Xām-ti*, quæ nihil aliundè dicit imperfectum: ergo licet, & expedit, seu potius necesse est Deum in Sina *Xām-ti*, nuncupari à Ministris Evangelij; tantum abest, ut vox illa sit ab illis repellenda.

Quarta ratio illa est, quod nulla sit repellendæ istius vocis causa legitima. Nam si quæ sit, hæc maximè, quòd hodierni Sinenses Litterati per vocem *Xām-ti* intelligant tantum, & colant Cælum illud palpabile, quod videtur. Sed hæc ratio nulla est.

Quia I. Etsi hoc daretur, non deberet propterea excludi illa vox: Quamvis enim Apostolorum tempore inter Græcos, & Latinos per vocem, *DEUS*, aut *Θεός* plerique omnes Idolum aliquod & intelligerent, & colerent; non abstinuerunt propterea Apostoli à significando per hanc vocem Supremo Numine: ergo multò minus abstinere debent à voce *Xām-ti* Missionarij Sinenses. Dixi multò minus; neque eim de antiquis Græcis, & Latinis dici potest, quod de Sinis, illos per duo & ampliùs annorum millia DEUM verum & vivum coluisse, & agnovisse: cum non procul à tempo-

re diluvij in Belo , seu Nembrod Idololatria inceperit , brevique se extenderit longè latè- que , per omnes (exceptâ ferè Sinâ) Orbis partes , & Provincias , omnium maximè apud Græcos , & Latinos.

Quia 2. si vox *Xām-ti* excludi debet ex eo, quod Litterati Cælum materiale per hanc vocem significant , debet excludi quoque vox *Tiēn-Chū* , cum sint multi apud Sinas Idololatræ , qui sub illa voce plurima Idola venerantur : in.ô etiam fatetur Dominus Charmot , vocari cælum materiale *Tiēn-Chū* à Litteratis.

Hist. Sed vocem *Tiēn-Chū* retinet Dominus Mai-
cult.Sin. grot : ergo vocem *Xām-ti* rejicere non po-
pag 134. test , nec debet.

Quia 3. multi sunt de facto inter Litteratos , primusque omnium Imperator , qui per vocem *Xām-ti* verum , & vivum DEUM intelligunt , ut antiqui Sinæ : ergo potiori jure ad illum significandum adhibere hanc vocem possunt Christiani.

Probaturs antecedens. Quia 1. P. *Ioachim Bouvet* juratus testatur coram DEO , se toto sex annorum spatio , quorum maximam partem impendit in exponendis Imperatori Sinarum *Matheſeos* , *Philosophiaque* præceptis , nihil unquam in hujus Principis aut gestis , aut sermonibus animadvertisse , quod in Atheismum tenderet , ut falsò , & imprudenter spargit R. Dominus *Maigrot* : contrà verò ipsum non semel , sed
varijs

varijs in occasionibus notum sibi, alijsq; Patri-
bus fecisse, unum à se Deum Celi, terraque Do-
minum & agnosci, & adorari, & huic Suprema
Intelligentiæ, non Celo materiali ea offerri à se
sacrificia, quæ singulis annis in Templo Celi ad
colendam divinam Majestatem celebrat pro suo
munere Pontificis Religionis totius Imperij. (m)

Ita P. Bouvet. Ita alij divinæ Legis Ministri, In Litte-
qui Pekini habitant. ris ab eo

Quia 2. Etsi jam in Sinis multæ sint Sectæ recens
Idola colentium, ex Litteratis multi quoque acceptis
dici possint Athei, non sequitur propterea, Idem scri-
(n) inquit P. Brancati, doctus, & antiquus bit P. le
Missionarius, Litteratorum Sectam esse om- Conte.
nino abolitam, cum hodiè in multis familijs (n)
integra perseveret. pag. 200.
Apol.

Quia 3. Licentiatus Chūm-vi chim, vir Lege
doctissimus, in aureo libello, quem Christo P. le Fa-
initatus composuit, bellè explicat, in quo Lit- vre. Brā-
eratorum Schola cum Evangelicâ Lege cat. p. 260.
veniat. Numen illud, inquit, quod dicitur
Xam-ti, id est Dominus & Gubernator Uni-
versi, rerumque omnium. Hic autem Celi Do-
minus Angelos jubet curare, sive regere creatum
mundum. Quodlibet igitur Cælum suum ha-
bet Præsidem Spiritum, qui illum circumagit,
quod ipsum est, quod profitetur Schola Littera-
torum, quando dicit, sex nobiles Spiritus rege-
re Solem, Lunam, Planetas, & constellationes:
quodlibet Regnum, civitas qualibet, oppidum
G 4 quod-

quodcúmque suum habet Angelum præsidem; & custodem. Hoc ipsum confitetur Litteratorum schola, quando dicit muros, terras, Montes, Flumina, Spiritus tutelares habere; qui omnia ista custodire non desinunt. Quilibet homo suum habet custodem Angelum. Singula etiam species creatarum rerum Præsidem habent Spiritum, qui illas regit, & ne intereant, curam agit. Hoc ipsum est, quod Schola Litteratorum sub Nominibus Tién & Tic, veneratur, scilicet, Spiritus tutelares quinque specierum frugum, ex quibus homines vitæ alimenta capiunt: in unius anni decursu habentur preces, sed preces illæ diriguntur ad Xām-tí. In fine anni gratiæ aguntur pro acceptis beneficijs rerum omnium Conditóri; homines enim recipientes magna beneficia à Xām-tí, perenniter etiam à Spiritibus recipiunt directionis, & custodiæ beneficia non pauca: sed cùm hi Spiritus mandatum accipiant à Xām-tí dirigendi, & gubernandi inferioris mundi & homines, & reliqua omnia creata entia, horum directionis & custodiæ beneficium, tribuendum & referendum est ipsimet Xām-tí. Quantomagis, cùm illorum gloria de se sit unde quaque perfecta (juxta cujuscúmque exigentiam) quamvis magna conferant hominibus beneficia, nihil omnino ab hominibus sperant aut desiderant. Solummodò postulant, ut homines cœlestium corporum, fluminum item, & montium pulchritudinem aspicientes,

res, plantarum quoque diversimodam multitudinem producentium cujuscumque generis fructus, inde sumant occasionem vero Domino gratum animum offerendi, illique fideliter & humiliter dignam obsequium præstandi. Et hoc pacto Angelorum animi gaudio afficiuntur haud levi. Hucusque Licentiatus Chū-vî-Chim, in citato libello.

Quinta ratio illa est, quòd sufficienter constat apud Sinas, per hanc vocem *Xām-ti* non intelligi Cælum materiale à Christianis, sed Deum, Optimum, Maximum. Ergo quidquid ipsi sentiant de se, non poterunt propterea de Christianis malè sentire. Consequentia patet: sic enim nullum est scandalum, nequidem acceptum, nisi valdè per accidens, ut in voce *DEVS* poterat Apostolorum tempore contingere.

Probatur antecedens. Quia 1. Quem audiunt à Christianis *Xām-ti* nuncupari, & coli, hunc ab iisdem sæpius adhuc audiunt appellari *Tiēn-Chū*, seu Cæli Dominum supremum, & æternum, Spiritum, Ens summè intelligens, Omnipotens, Sanctum, ac infinitè perfectum: ergo sciunt hos materiale Cælum non intelligere.

Quia 2. In plurimis Christianorum libris, scriptis, elogijs, idem vident fusè explicatum.

G S

Quia

Quia 3. In libris legunt, audiunt in colloquijs Christianos asserere, & probare positivè non Cœlum materiale dignum esse veneratione, ac cultu, sed Supremum Cœli, ac terræ Imperatorem, qui solus verus est *Xām-ti*, & vivus.

Quia 4. Constat persuasum fuisse hætenus Christianis, antiquos Sinas sub nomine *Xām-ti*, DEUM vivum coluisse; ergo & qui idem tenent ex Sinis, & qui contrarium asserunt, utrique simul noverunt per hanc vocem Cœlum materiale non intelligi à Christianis.

Quia 5. Disputationes à Missionarijs tum verbo, tum scripto institutæ ad probandum contrà Atheos non fuisse cultum ab antiquis Sinis sub nomine *Xām-ti* Cœlum illud materiale, sed omnipotentem Cœli Dominum ac Imperatorem, demonstrant saltem ipsismet Atheis, quis sit ea de re Christianorum sensus, quódque sub hac voce non adorent, nisi DEUM vivum, ac verum.

Quia 6. Cùm à centum annis jam annuncietur Christus Sinis, sintque per omnes Imperij Provincias dispersi Missionarij, ac plures quàm trecentæ Ecclesiæ, vel oratoria ubique erecta, quæ vident, ac legunt Domino Cœli esse consecrata, præter libros ea de re magno numero compositos, est in Sina tota notorium, non Cœlum hoc palpabile, sed totius Cœli, rerumque omnium Conditorum, ac

ac Regem adorari à Christianis sub nomine *Xam-ti*.

Quia 7. ipsæ persecutiones , quas passi sunt ab Infidelibus Christiani , sed maximè quæ contigit ante annos circiter. 30. magis adhuc toti Imperio notificarunt , quem Christiani colerent ut DEUM. Missi sunt enim Missionarij in exilium , in carcerem , in vincula , quòd Christum pro humano genere Cruci affixum annuntiarent Sinis colendum ut DEUM. Nulla ergo videtur esse ne levissima quidem causa totam in Sinis Christianitatem conturbandi , prohibendo authoritate publicâ vocem illam *Xam-ti* , nulla , inquam , causa , quæ olim potiori jure non militasset Apostolorum tempore contrà vocem *DEUS* , aut *Dominus exercituum*.

Sexta ratio illa est , quòd cum P. Andreas Palmeiro ante annos 70. aliquod tale tentasset , reclamatum sit contrà vehementissimè , non solùm à melioribus inter Evangelij Ministros Theologis , sed etiam à doctissimis Sinen-sibus Christianis , ut videri potest in Epistola P. Emmanuelis Diaz anno 1630. scripta ad R. P. Vitellescum Societatis JESU Generalem.

Excitata fuerat quæstio à P. Nicolao Longobardo , pio quidem , & zelantissimo Missionario , sed in Theologia minùs alijs versato , neque in Societate Professi gradum adepti :
exci-

Excitata, inquam, fuerat quæstio de abolendis Sinicis vocibus *Xām-tí*, *Tiēn-Chū*, & alijs, substituendisque in illarum locum Europæis, ad significandum Summum Numen. Pro affirmativa contendebat magno ardore cū paucis alijs: sed repugnabant huic novitati longè plures, non minori zelo, sed magis versati in Theologia, quàm Longobardus, pro Sinicis, contrà Europæas voces.

Tunc temporis venit in Sinas P. Andreas Palmeiro, tanquàm Visitator Vice-Provinciæ: adeoque in Sinicis Litteris parim ipse Doctus: auditis hinc & indè Patrum rationibus, putavit omnia conciliare se posse, utrique parti concedendo aliquid, aliquid negando; sed neutri satisfecit. Præcepit enim contra Longobardum Sinicas voces adhiberi, non Europæas ad significandum Deum; sed voluit solam adhiberi vocem *Tiēn Chū* quæ erat magis in usu, vocem verò *Xām-tí* proscripsit.

Fuit improbatum ferè ab omnibus iudicium illud propter rationes hætenùs allatas, quarum multas habet in epistola mox indicata P. Diaz, qui post Patrem Palmeiro Sinas quoque jussu Præpositi Generalis visitavit, vir tam doctus, quàm sapiens.

Primum, inquit, affirmant Mandarinī Christiani plūsquam licitum esse Deum appellare voce Xām-tí, cui Majores sui tribuerunt intelligen-

gen.

gentiam, &c. Imò eos Interpretes irridere solent, qui vocem illam ad Cœlum, aut nescio quam syderum vim, & influxus detorsere. Ac Doctor Leo, qui libros doctissimos ad confirmandam fidem Christianam, & propugnandam scripsit, non sine indignatione arguebat eos ex nostris Patribus, qui maiorem haberent fidem horum Commentariorum Authoribus (modernis scilicet, atque ex infimo Litteratorum ordine) quàm claris textibus antiquiorum Scriptorum, atque etiam plurium recentiorum, qui docent ipsum Xām-tí in libris classicis haberi intelligentem, justum, &c.

Iidem Mandarinini vehementer mirantur à nobis jam de eo nomine dubitari, quod fuerit usurpatum à primis nostris Patribus Sinicae litteraturæ longè peritioribus, quàm sunt ij, qui nunc vivunt. Atque ille ipse Doctor Leo, & Licentiatus Ignatius acriter in novæ istius doctrine authores invec̃tisunt. Doctor verò Paulus, quippe naturâ pronior ad benignitatem, Patres ipsos non accusat, sed ait tamen, ijs perpeñsis, quæ & antiqui Sina scripserunt, & fides nostra docet, DEUM appellari posse Xām-tí. Atque ita tum ipse, tum alij scriptis suis usurpant vocem Xām-tí seu solam, seu junctam cum alia voce Tiên-chū.

Prætereà Colaus Je, qui Patres nostros tanta benevolentia complexus est, & Pekini, quandiu eam administravit Provinciam, & deinde in
sua

sua Provincia Fokiensi, cùm audisset Patrem
 Julium Alenifusè probantem, mundum hunc
 non esse casu efformatum, sed conditum à Crea-
 tore, & Rectore libero, intelligente, justo, &c.
 Nos Sina, inquit, hunc quoque noveramus Au-
 thorem, ac Rectorem Universi, atque eum Xām-
 tí vocabamus; credebamus eum justum esse, ac
 intelligentem, &c. Sed nimirum longè plura
 vos de illo cognoscitis, quàm quæ nobis erant per-
 spectæ. Nam & illum facitis antiquiorem
 mundo, quod nobis planè erat ignotum, & Spi-
 ritum esse defenditis, de quo nos ambigebamus.
 Jam verò quoniam Lex vestra, utpotè pergri-
 na, emulos habet, atque obtrectatores non pau-
 cos, plurimum vos juvabit, si Universi Domi-
 num, quem colitis, Xām-tí, quemadmodum
 nos facimus, appellaveritis, atque ad ea attri-
 buta, quæ ipsi sunt à nostris Majoribus concessa,
 adjunxeritis ea, quæ ipsis ignota, vobis comper-
 ta sunt; hoc enim si feceritis, dubium non est,
 quin & pauciores habeatis adversarios, & li-
 bentius omnes ad vos audiendos accedant, & vo-
 bis credant facilius.

Hoc ipsum Patri Matthæo Riccio afferre so-
 lebant ij, quos amicos habebat, cùm suadebant,
 ut Deum vocaret Xām-tí; quia scilicet eo no-
 mine Sina antiqui, quorum tanta etiam nūm est
 autoritas & existimatio, sic appellabant Ens,
 quod quidem in toto Universo cognoscerent O-
 ptimum, atque ut Supremum adorabant.

Deni-

Denique textus eos, quos adduxit P. Longobardus, ut probaret Deum appellari non posse Xām-tí, non modò Patres, qui contra ipsum sentiunt; sed etiam Mandariní Christiani longè exponunt aliter, ipsisque longè minorem tribuunt auctoritatem. Addunt prætereà nullum à se hætenùs inventum esse Sinam inter eos, qui nunc vivunt, qui ex eo, quòd DEVM vocemus Xām-tí, devenerit in ullum errorem, vel in eam opinionem, ut crederet, dicerétve Legem nostram, unam atque eandem esse cum Sectâ Litteratorum Sinensium; quod ille se ait à nullis audivisse. Hætenùs P. Diaz.

Propter istas, & alias causas Romæ auditas rescissum est, quod à P. Palineiro fuerat decretum contrà vocem Xām-tí, quâ, sicuti & voce Tiên-Chū. perrexerunt DEVM, Optimum, Maximum nuncupare Sinæ Christiani, quanquàm hæc ultima fuerit semper magis in usu.

Finitam à 70. annis hanc quæstionem non modò hodie renovat Reverendissimus Dominus Maigrot, sed etiam ulteriùs tot annorum spatio, & tam continuo usu confirmatum nomen Xām-tí iterum prohibet, & interdicat.

Sanè si ante septuaginta annos doctiores, & prudentiores, & sine ulla comparatione plures jam licitum esse contendebant vocem illam Xām-tí adhibere ad significandum Deum, quantò magis post tot annos? Cùm in hu-

Bartoli
lib. 4.

pag. 898.

huiusmodi negotijs incommoda , si quæ initio occurrerunt, decursu temporis per usum & consuetudinem planè evanescant.

Videtur itaque omninò retinendus usus vocis *Xām-tí*, *Supremus Imperator*, ad exprimendum in Sina Deum, qualis fuit hactenus, neque rarior, neque frequentior.

Si quis notas legat, aut disputationes Domini Charmot, continuò adverteret referri iterum ab eo, quæ sunt in hac observatione refutata; non refutari, quæ sunt ibi stabilita. Et verò quæ superaddit, vel sunt contradictoria, vel falsa, vel nihil ad rem pertinent.

Contradictoria loquitur, dum comparat vocem *Tiēn-Chū* voci *Xām-tí*, pro retinenda priori, & posteriori repellenda. Sic enim habet Dispunctor pag. 302. *Vox Tiēn-Chū*, inquit, *apud solos Idololatrias usurpatur*. Paginâ verò 134. *Eandem*, ait, *vocem Tiēn-Chū aliquandò adhibent Litterati ad significandum Cælum materiale*. Quomodò ista conveniunt? Primum autem de solis Idololatriis falsum esse confirmavit Reverendissimus à Leonissa; & postremum de Litteratis verum: Imò testatur P. Favre non modò in Urbe *Tai-tum* Provinciæ *Xan-bi*, sed etiam Pekini in celebri monte *Xe Xim Xam*, Templum esse dedicatum Idolo *Tiēn-Chū* cum hoc titulo foribus præfixo, *Tiēn-Chū miaô*. Unde nova hæc ratio exurgit pro voce *Xām-tí*. Tam

Tam Idololatræ in China vocem *Tiēn-chū* usurpant pro suis Idolis designandis, quàm Athei Litterati pro significando materiali Cœlo, & tamen vocem illam *Tiēn-chū* retinendam esse vult Dominus Maigrot; ergo à potiori jure retinenda erit vox *Xām-ti*, quâ inter Idololattras nemo abutitur, quàm quæ tam antiqui Sinæ, quàm hodierni Litterati, qui Athei non sunt, usurparunt ad significandum verū, ac supremum Numen, licet in alio sensu hanc sumant Athei.

Prætereà nemo est, qui falsa proponat audaciùs tanquàm vera, quàm Dominus Charmot, vel ex levissimis conjecturis, ut fucum faciat imperitis. Sensit urgere argumentum pro non abolenda voce *Xām-ti* ductum ex antiquâ fide veterum Sinarum, qui sub hoc nomine verum, ac vivum Deum agnoverunt. Audivit aliundè Sectam Idololattrarum Sinas ingressam esse anno, ut creditur, Christi sexagesimo quinto. Hoc sufficit Domino Charmot, ut pronuntiet, veteres Sinas, quasi ex condicito, tunc, temporis veri Numinis cognitionem abjecisse.

Primò inquit, quàm longissimè spatium illud temporis, quo antiqui Sinæ verum DEVM agnovisse, & coluisse dicuntur, attendas, vix ultra primum Æræ Christianæ Sæculum producitur; quo tempore Secta Idololattrarum ex Indijs orta in Sinam ingressa est.

H

Qua-

Hist.

cult Sin.

pag. 132.

Quasi-verò omnes sinæ continuò facti sint Idololatæ vel ex Idololatrarū consuetudine facti sint statim Athei ; Dominatur adhuc hodie in toto Sinarum Imperio Litteratorum Secta, sicque odit simul, & contennit Sectas Idololatrarum, ac Magorum, ut si minùs illæ prævalerent, brevè essent abolendæ. Unde qui damna lugent per Idololatræ, ac Magos in Chinam invecta, in primisque Atheismum, hæc fatentur non subitò, sed paulatim contigisse, ut ipse Dominus Charmot fateri cogitur, postea sibi parum constans. Hoc autem tantò verius est, quòd Atheismum abhorreant Idololatæ, ideòque indirectè tantùm illū invexerint, abolitâ paulatim ex multorū animis veri Numinis cognitione, per execrandum Idolorum cultum, & mutato deinceps in contemptum eodem Idolorum cultu : Unde, abjectâ omni Religionis curâ, impietas, & Atheismus.

Non dubiet ergo Dominus Charmot ulteriùs extendere veri apud Sinas Numinis cultum sub nomine *Xâm-ti*. Et verò jam liberalior hunc, si placuerit, extendet ad decimum tertium Æræ Christianæ sæculum.

Id enim, inquit, ad quæstionem, de quâ agitur. nihil refert, cum æquè certum sit usurpari non debere vocem Xâm-ti ad significandum Deum, sive plura, sive pauca secula enumerentur, ex quo desit in Sina hanc habere significationem.

Hist. cult. Sin. pag. 132

Quàm

Quàm malè pergat discurrere Dominus Charmot, non advertit ipse procul dubio. Nam 1. quæ profert contrà vocem *Xām-ti* longè plus militat contrà vocem *Tiēn-chū*, quam retinet. Nam Idololatæ à mille & sexcentis annis hanc adhibent ad significanda sua Idola, & habent etiam nūm Templā Idolo *Tiēn-chū*, palàm dedicata, & inscripta. Imò & illā utuntur etiam Litterati ad materiale Cœlum denotandum. Ergo si certum est, ut ait Dominus Charmot, usurpari non debere vocem *Xām-ti* ad significandum Deum, sive plura, sive pauca Sæcula numerentur, ex quo desit in Sina hant habere significationem, quantò minùs usurpari debet vox *Tiēn-chū*?

2. A bis mille annis & ampliùs Græci vocem *Θεός* & Latini vocem Deus usurpabant ad significandum Jovem, Martem, & Apollinem, quando Apostoli Græcis, ac Latinis verum Numen annunciarunt; neque tamen istud prohibuit, ne hanc vocem Deus, sive *Θεός* adhiberent: ergo, ut alibi dictum est, vel est prudentior Apostolis Dominus Charmot, vel scrupulosior.

3. Jam sæpiùs negavimus Litteratos omnes esse Atheos, & addimus inter eos, qui dicuntur in China Athei, paucos esse qui sint positivè Athei, & negare audeant Summum aliquem Rectorem Universi.

Profectò, inquit P. Jacobus Favre insignis Cap. 1.

Missionarius, & Theologus, *vix ullū offendas, qui Summum aliquem Rectorem Universi planè, ac præfactè negare ausit. Unde de me profiteor sexcentos inter Litteratos, quos allocutus sum, nullum hujusmodi vidisse, aut de quopiam alio Litterato compertum habuisse, præterquàm de protervo illo divinæ Legis inimico, ac præfarctæ mentis nebulone, Yam-quam Sien nominato.*

Unde fit, ut plerique illorum gaudeant, cum vel à nostris, vel etiam à suis Sinis, qui Christiani facti sunt, demonstratur ex variis classicorum librorum textibus suos Majores Supremum Numen agnovisse, coluisse, ut idem P. Favre testatur.

Imò Reverendissimus à Leonissa fatetur multos in China conversos fuisse videndo in suis Libris antiquis fundamentum assertionis, quâ Missionarii Sinenses affirmant, antiquos Chinæ Philosophos vocibus *Tiën, & Xām-ti* Deum intellexisse, quem nos Christiani colimus. *Per che molti si convertirono in China col vedere ne lori libri antichi il fondamento di tali assertioni.*

Itaque suam adhuc significationem verè Numinis vox *Xām-ti* in China retinuit tum in omnibus veterum Philosophorum libris, tum in mente, & ore Litteratorum, qui Athei non sunt, ut nihil jam dicam de Christianis, librisque Missionariorum. Legendæ sunt observationes.

OBSERVATIO III.

*Deus Compellari potest, & debet Tiên
in China.*

Rationes quæ pro voce *Tiên* militant, tanti in hac causâ sunt momenti ut absque gravi Christianorû Sinarum injuriâ, eas non possimus reticere. Illud primum circa vocem (*Tiên*) affirmare licet, dato semel, quòd non Europæas sed Sinicas voces ad significandû Deum adhibere oporteat, ut ipsèmet Reverendissimus præscribit, affirmare, inquam, licet in hoc convenisse non modò Societatis, sed & aliorum quoque sacrorum Ordinum Missionarios, ut pro natâ occasione Deum *Tiên*, liberimè nuncuparent. Id probare prætermitto authoritate eorum, qui ex sacro Dominicanorum Ordine tam multi, tamque graves viri idem cum Missionariis nostris senserunt circa Sinensium ritus. Hos appello solùm, quos Jesuitis tam sæpè opponit Reverendissimus, nempe R. P. Joannem Baptistam de Morales Dominicanum, & R. P. Antonium à Sanctâ Mariâ Franciscanum.

Primus is ipse est, qui contrà Jesuitas ex China Romam pervenit anno 1645. In libello post suum reditum Sinicè scripto de obsequio filiorum ergà parentes, sic habet. *Tiên sive Cælum assumpsit Confucium, ut esset ligneum*

crepitaculum ad homines jamdiu exleges edoceros : ideò illum Legati munere fungentem misit ad surdos excitandos, & cecos expergiscendos ; ac si esset Dei Præcursor. Ita ille, ubi patet vocari à Patre de Morales Deum Tiên, sive Calum in libro rypis edito apud Sinas, Confuciumque, quem Atheum fuisse affirmat Rev. mus & Atheorum Principem, appellari ab eodem Patre Dei Præcursorem, & missum à Deo ad surdos excitandos.

Alter nempe P. Antonius à Sanctâ Mariâ in ipso titulo sui libri Sinicè scripti, Deum vocat *Tiên* : talis autem est titulus, *Conformitas sectæ Sinensium Litterariæ cum Lege Cali, Tiên, sive Dei. Librum illum proscripsisset Rev. mus vel ob solum hunc titulum, si fuisset à Jesuita compositus : in paginâ autem 16. sic legitur. Calum, Tiên, assumpsit Confucium, ad hoc ut esset ligneum crepitaculum : hinc simul intelligitur Confucium præsidere doctrinæ, ejusque promulgationi à superioris Cali mandato gubernari. In paucis ergo lineis Deum, Optimum, Maximum bis *Tiên*, *Calum* appellavit, ex cujus mandato docet præsidere Confucium Doctrinæ.*

Ad duplicem hanc auctoritatem responder Dominus Charriot, duorum libellorum unde hæc verba citantur, fidem esse penes observatorem. De his enim, inquit, hætenùs nihil auditum est. Solutio facilis ad multa, si repudiari

pudiari possint Libri illi, de quibus nihil audiit Dominus Charmot. Observationum author appellavit P. Philipuccium Missionarium Sinensem, à quo citatos reperit duos illos Libellos P. Joannis Baptistæ de Morales, & P. Antonij à S. Maria. Quinetiam interrogatus ab Emin. Card. Casanate Reverendissimus Dominus à Leonissa Franciscanus circa Libellum P. Antonii pariter Franciscani, ingenuè respondit se legisse hunc P. Antonii librum, & fassus est ibi usurpari ab eo vocem *Tiën*, pro Domino Cæli, nec non multa dici honorificè de Confucio. Ita in quæsitis Eminentissimi illius, puncto 21. Judicet æquus Lector, quam fidem mereantur istiusmodi responsa Dis-punctoris.

Quod verò tam Jesuitæ, quàm alij Religiosi non modo ij, qui cum Jesuitis sentiunt, sed & qui illis adversantur, in id tamen simul conveniant, ut in Sina Deum, Optimum, Maximum, libetrimè, & sine ullo scrupulo *Tiën*, seu *Calum* palam & passim appellare nō dubitent; manifestum est indicium multas esse & graves sic vocandi in Sinâ Numinis rationes, ac proindè graviter errasse Rev. mun hanc vocē dam-nando. Paucas hîc propono.

Prima ratio est, quòd Sacræ Scripturæ hanc vocem, *Calum*, passim quoque usurpant pro Deo Cæli tam in veteri, quàm in novo Testamento. *De Calo fortitudo est.* inquit Judas. 3. 19.

Idem Judas. *Nunc clamemus in Cælū.* Jonathas
 c. 4. 10. item *Nunc ergo clamate in Cælum, ut liberemini.*
 c. 9. 46. Ita verò Machabæorum tertius: *ECælo ista po-*
 2. Mach. *sideo:* In his & alijs hujusmodi locis accipitur
 7. 11. Cælū pro Deo Cæli. Rursūm: *Baptismus Joan-*
nis, inquit Christus ad Judæos, *unde erat?*
 Mat. 21. *ECælo, an ex hominibus?* Hoc est an ex Deo, an
 25. ex hominibus? Filius prodigus apud Lucam:
 Lu. 20. 2. *peccavi in Cælum,* hoc est, in Deum Cæli. Item
 Joan. 3. Joannes Baptista: *non potest homo accipere quid-*
 27. *quam, nisi fuerit ei datum de Cælo,* hoc est: à
 Deo.

Sitoties in Scripturis nostris Cælum usur-
 patur pro Deo Cæli, quid mirum, si in libris
 Sinarum classicis, & in Annalibus antiquæ gen-
 tis illius, hic modus loquendi est in usu?

Secunda ratio illa est, quod antiqui Sinæ
 re ipsa frequenter adhibuerunt vocem illam
Tiên ad significandum Deum Cæli, cui intel-
 ligentiam, Sapientiam, Providentiam, volun-
 tatem, justitiam, & alia hujusmodi Entis sum-
 mē intelligentis, ac Dei propria attributa con-
 cedebant. Id constare potest ex textibus
 quamplurimis: paucos seligo, brevitatis
 causâ.

In pro-
 emial.
 declara-
 tione Sci-
 entia.

In libro *Xu Kien* refertur testamentum Im-
 peratoris secundi tertiæ familiæ, qui Chim
 Vam dicebatur. *Hic igitur Princeps,* inquit
 Author libri, *qui religiosè semper observaverat*
Supremi Regis Cæli, Tiên, voluntatem, tandem
 anno

anno ætatis suæ 50. Imperij autem 37. (qui fuit ^{entia Si-} ante Christum 1077.) mense quarto, die 16. in nica pagæ morbum inciderat letalem; cumque intelligeret 79.

se morti proximum; prinogenitum suum hære-^{ab Intro-} dem, sceptri solemniter pro more declaraturus, cetta, &
convocavit Imperij Primates omnes, quos sic affatus est. Morbi mei vis invalescit, jubente Cælo. Vereor ne incautum mors occupet. Quamvis autem etiam nūm rudis sim & ignorans, non tamen me latet Cæli mandatum, non esse perpetuum, adeoque summè esse timendum. Cum timore igitur & reverentiâ veneratus illud sum semper, & ei, quâ potui, ratione sum obsecutus Hoc modo potui amplificare familiæ hujus virtutes, quo & perfeci ut haberem propitium Cæli ipsius cor, neque accideret, ut hoc Imperium ullâ ex sui parte labefactaretur.

In eodem Libro Xu Kim. Rex ex familiâ Hia; quia noluit virtutem sequi, sed irreverenter cum Spiritibus se gessit, tyrannicè populos tractavit, ideò *Hoâm Tiên*, id est magnum Cælum noluit illi auxilia ferre.

Sunt innumeri hujusmodi textus, in quibus antiqui Sinæ tribuunt *Xâm-ti* Summo Imperatori, seu *Tiên* Cælo providentiam, cognitionem, voluntatem, potentiam, justitiam, quæ non possunt convenire, nisi vero, vivo, & intelligenti Numini.

Tertia Ratio est, quòd hæc loquendi ratio sit communis apud omnes gentes, sed apud

Sinas omnium maximè usitata : Sic nempe loquimur quotidie. *Roma Pelagium condemnavit : Aula ita jussit : Curia hunc absolvit : si Cælum fuerit mihi propitium : Confugiamus ad Cælum, &c.* Non intelliguntur ista de Româ materiali, sed de Pontifice Romano ; nec de Aulâ materiali, sed de Rege ; nec de materiali Curia, sed de Præside ac Judice ; nec de Cælo materiali, sed de Cæli Deo ac Domino : quia Cælum Deo sedes est, ut Roma Pontifici, Aula Regi, Curia Judici. est autem (inquit Philippus Couplet Sinensis Missionarius, Romæ benè notus) est, inquit, *ab omni ævo usitatissimum in Sina præ alijs Nationibus, ut assiduè Palatium pro Rege, Urbem pro Urbis Præsæcto, Curiam pro Magistratu, & pro Patrefamilias Domum ipsam nominare consueverint.* Unde non mirum, si Cælum aut *Tiën* pro Deo Cæli usurpent.

Quarta ratio est, quòd in utroque lexico majore Sinico, ubi vocis *Tiën* multiplex usus atque acceptio exponitur ; legimus reipsâ per hanc vocem significari Cæli Dominum ac Imperatorem. Sicut ergo, quæ vocibus illis *Roma, Aula, Curia, &* alijs hujusmodi tribuntur, determinant sensum, quem habent, nempe an de Româ, Aulâ, & Curia materialibus intelligi illæ debeant, an verò de Romano Pontifice, Rege, & Præside : ita quæ voci *Tiën* adjunguntur, notificant an pro Cælo materiali

teriali, an pro invisibili, seu Domino Cæli sumi hæc debeat.

Cùm quis describit amplitudinem Romæ, Templâ, Palatia, fontes, statuas, picturas, & alia ejusmodi, quæ continet; nemo dubitat, quin de Roma materiali is loquatur: cùm autem ait Romam proscripsisse aliquas hæreses, constituisse Decretum aliquod, Bullam aliquam promulgasse, non vult ista intelligi de Româ materiali, sed de Pontifice Romano, seu de Vicario Christi, atque Petri successore Romæ sedente. Pari modo si quis descripserit pulchritudinem Cæli, ejusque amplitudinem, dixeritque stellis ornari, continuo motu rotari, & circumvolvi, suâque celsitudine superare omnia, manifestè indicat se de Cælo materiali loqui: At, si audiemus *Tiën* seu *Cælum* suâ sapientiâ regere omnia, invigilare Imperijs, leges præscribere hominibus, punire impios, compensare probos, summâ veneratione esse colendum, votis & precibus exorandum, sapienter intelligi hæc non possunt, nisi de Cælo intelligente & invisibili, hoc est, de supremo Cæli Imperatore ac Domino. Atqui in libris Sinarum classicis vel editis ante Confucium, vel ab illo explicatis, continuò hæc naturæ solius intelligentis attributa *Tiën*, seu *Cælo* conceduntur, ut videre est in appendice Sacræ Congregationi oblata: Non mirum ergo, si Missionarij Sinenses, ac Christiani hunc lo-

loquendi modum religiosè putant esse retinendum & usurpandum. Illam igitur Christianitatem immeritò perturbat, graviterque scandalizat suo hoc mandato vocem istam *Tiën* proscribente Reverendissimus Dominus Maigrot.

At inquit, Athei, qui sunt in China frequentes, per vocem *Tiën* solùm intelligunt materiale Cælum, non autem invisibilem Cæli Dominum, quem scilicet non agnoscunt, utpote Athei, ergo nec Missionarij, nec Christiani in Sina adhibere illam vocem debent, ad significandum Deum.

Verùm non advertit Reverendissimus isto discurrendi modo graviter impeti à se Apostolos: nam Apostolorum tempore plures erant Romæ, & in Imperio Romano Idololatæ, quàm sint in China Athei, qui per vocem, *DEUS*, non intelligebant nisi Jovem, vel Neptunum, vel istiusmodi aliud Idolum: ergo juxtà Reverendissimi discursum, neque Apostoli, neque Christiani tunc debebant adhibere vocem, *Deus*, ad significandum verum Numen, omniumque Entium supremum: hanc consequentiam Apostoli tunc contempserunt: illam ergo non debent nunc Missionarij Sineses admittere.

Præterea non advertit Reverendissimus seipsum à se graviter impeti: nam sunt hodie in varijs Chinæ Provincijs plura quàm triginta
Ido-

Idola, quæ ab Sinis Idololatriis *Tiēn-chū* appellātur, sub illāque voce coluntur: imò ex R. Domino à Leonissa Litterati hanc quoque adhibent ad significandum Cœlum materiale. Ergo juxtā Reverendissimum nec Missionarij, nec Christiani in China debent adhihere vocem *Tiēn-Chū* ad significandum DEUM: præcipit tamen idem Reverendissimus ad hoc adhiberi hanc à Christianis vocem *Tiēn-chū*: ergo juxtā seipsum, vel id non præcipit sapienter, vel falsò ratiocinātur. Sic Itaque pergit sibi ipsi contradicere.

Et verò tam falsus est reipsā hic Reverendissimi discursus, ut ex principio, quod supponit, sequatur omninò oppositum ejus, quod inde colligit, nascaturque palmaris ratio pro voce *Tiēn* apud Sinas retinendā ad significandum Deum. Sit ergo

Quinta ratio, Contrā Atheos, qui sunt in China plurimi, disputant non modò Sinæ Christiani, sed etiam Sinæ Litterati non Athei, inter quos primum obtinet locum Imperator, quidquid contra illum Sanctæ Sedi Reverendissimus Dominus Maigrot imprudentissimè scripserit. Sicut autem urgemus hæreticos auctoritate Patrum, quos probamus nobiscum sensisse, ita Sinæ urgent Atheos auctoritate Majorum suorum, qui sub vocibus *Xām-tí*, & *Tiēn* per duo & amplius annorum millia

millia supremum se Numen agnoscere, ac colere professi sunt, non Cælum materiale.

Quia I. Huic Numini, ut dictum est, tribuerunt summam intelligentiam, sapientiam, providentiam, justitiam sive in bonis compensandis, sive in puniendis improbis: hæc autem non possunt, nisi stultè, affirmari de Cælo materiali, cui nihil horum convenit.

Quia II. Huic *Xām-ti* seu *Tiēn* statim temporibus obtulerunt sacrificia, illum invocarunt &c. patet verò Cælum materiale nullo prorsus cultu dignum esse, stultè invocari & frustrà, cum nihil audiat, nec intelligat. Duo, amen ista manifestè constant ex antiquissimis & classicis Sinarum libris, unde innumeri Sinæ doctissimi extulere laudibus mirabilem illum Patris Matthæi Riccij librum contra Atheos scriptum, ubi primum Sinicis typis editus prodijt, adeò ut duo tomi extent elogiorum, quibus docti Sinæ etiam Infideles librum illum, & alios à Patre Julio Aleni, cæterisque hoc de argumento compositos commendarunt.

Quid ad hæc respondent Athei in China hodierni? Quod nobis quotidie hæretici, nempe suos Majores idem secum omninò sensisse de *Xām-ti* & *Tiēn*, ideòque non esse explicandos ad litteram textus, quibus videntur DEUM agnovisse, sed allegoricè tantum & per figuram dictos, & intelligendos: cultum
autem,

autem, qui est exhibitus Cælo ab antiquis, ut & exhibetur adhuc ab hodiernis Atheis, esse politicum ac merè exteriorem, ad populos Religionis opinione continendos: hanc Religionis simulationem egregiè confutant tam Christiani, quàm Infideles Sinæ non Athei.

Quid facit Reverendissimus Dominus Maigrot, dum suo mandato prohibet DEUM à Christianis vocari in China *Tiën*, & *Xām-ti*? Causam adjudicat hodiernis Atheis: eosdem non in China solùm, sed etiam in Europâ, quanquàm præter intentionem in atheismo confirmat, enervato prorsùs argumento, quod ex communi Nationum omnium sensu Numen aliquod venerantium ductum est non à Christianis tantùm, sed & ab Ethnicis. Quantum enim nunc triumphabunt Athei, si Christianis ipsis fatentibus, teste Vicario Apostolico, gloriari possint in tam antiquo, tam erudito, tot legibus, & tam benè constituto Imperio, omnes per tot annorum millia vixisse Atheos, & Atheos obijisse? Magnam infert prætereà sine causâ sufficienti in juriam omnibus antiquis Sinis; Evangelij Ministris eripit arma, quibus contra Atheorum insaniam fortiter hætenùs in Sinâ pugnarunt & feliciter: ab alienat à nobis sine ullâ utilitate & ratione Litteratos quàm plurimos benè de hoc primo principio sentientes, maximèque Imperatorem, ut infra dicitur, illisque locis ferè

ferè tantum nocet rei Christianæ, quantum hîc rei Catholicæ, qui docent Antiquos Patres, Augustinumque inprimis, idem cum Novatoribus sentire de gratiâ, & libero arbitrio.

Videtur ergo non utile modò, sed necessarium quoque esse ad Religionis Christianæ incrementum, ad confusionem, & conversionem Atheorum, ad corroborandam Neophytorum fidem, ut Christiani, qui DEUM in China *Tiën-chû*, ut plurimum, nuncupant, juxta usum veterem à Missionarijs inductum, palàm quoque ac publicè occasione datâ pergant ibidem *Tiën* nuncupare, probaréque contra Atheos *Tiën*-Antiquorum, & nostrum *Tiën-chû* esse prorsùs eundem Cæli, terræque Dominum & Imperatorem.

Sexta ratio illa est, quòd non appareat ulla causaurgens, ulla necessitas, ulla utilitas conficiendi, quoad ista duo puncta, istius Decreti; ergo cum tot sint & tam graves illius non promulgandi, debebat prorsùs omitti.

Antecedens probatur rejectione causarum, quas Dominus Maigrot, vel Dominus Char-mot afferunt pro vocibus illis *Xām-ti* & *Tiën* abolendis.

Dicunt enim 1. Athei in Sinâ Litterati per illas voces Cælum materiale intelligunt & colunt: ergo Christiani non debent his vocibus uti ad significandum DEUM.

Respon-

Respondeo 1. retorquendo argumentum, ut prius. Sinæ Idololatæ quamplurimi per vocem *Tiēn-chū* varia Idola colunt, & intelligunt: ergo rejicienda quoque est vox *Tiēn-chū*: sed Dominus Maigrot, non obstante hoc scandalo vel incommodo, hanc retinet: ergo vel injustè eam retinet, vel injustè alias repellit, maximè cū præstet multis vocibus Sinicis, quàm unā Deū nuncupare, ut probatū est. Ergo vel sunt omnes Sinicæ voces prohibendæ, ut volebat P. Longobardus, vel tres illæ sunt admittendæ juxtà usum hætenus receptum. Sed Dominus Maigrot sententiam tulit pro Sinicis vocibus contrà Europæas: ergo tres illas debet admittere.

Respondeo 2. Latini, & Græci Idololatæ sub hac voce *DEUS*, vel *Θεός* colebant Jovem, Martem, & alia Idola; eam tamen vocem Sancti Apostoli adhibuerunt pro significando supremo Numine: Ergo Dominus Maigrot vel est prudentior, vel scrupulosior Sanctis Apostolis; non prudentior: ergo scrupulosior, ergo intendit Romam terrere scrupulis, quos ut leves & vanos contempserunt Apostoli.

Respondeo 3. Distinguendo antecedens. Athei in Sinâ Litterati per voces *Xām-ti*, & *Tiēn* intelligunt Cælum palpabile & visibile; & simul notum est per easdem voces intelligi à Christianis sicut ab antiquis Sinis, & à Litteratis

ratis non Atheis modernis invisibilem Cæli Dominum & Imperatorem, concedo; & hoc notorium non est in totâ Sinâ, nego. Ut igitur olim, etsi Pagani per vocem *DEUS* suum Jovem intelligerent, facilè tamen poterant, si vellent, nosse per eandem vocem intelligi à Christianis Conditozem Cæli, & terræ, ideoque nullum esse ex hac parte poterat scandalum saltem datum; ita & hodie in Sinensi Imperio.

Dicunt 2. Antiqui Sinæ erant omnes Athei, sicut hodierni: ergo tam antiqui quàm moderni per voces *Xām-ti* & *Tiēn* Cælum palpabile intelligunt.

Respondeo 1. Falsissimum esse antecedens de antiquis Sinis; constat enim ex innumeris, & clarissimis librorum illius gentis classico- rum textibus agnovisse eos supremi Numinis Providentiam, intelligentiam, justitiam, authoritatem & alia attributa, quæ naturæ tantum intelligenti convenire possunt, non Cælo materiali: aliquos habes suprâ citatos.

Respondeo 2. Qui ita sentiunt, injuriam facere Antiquis Sinis, nec satis consulere primæ veritati contra Atheorum insaniam.

Respondeo 3. Falsum esse quoque antecedens de Sinis hodiernis: sunt enim inter Litteratos plurimi, quibus persuasum non modò est *DEUM* existere Cæli, ac terræ Dominum, sed ita quoque sensisse antiquos Sinas,

nas, ut dictum est superius, & probavit P. Riccius.

Dicunt 3. Melius sciri à Commentatoribus Sinicis, quid antiqui Sinæ per vocem *Xam-ti* & *Tiën* intellexerint, quàm à Patre Riccio & alijs Europæis: sed juxta Commentatores Cæ- lum palpabile tantum hi intelligebant. Ergo, &c. Probant majorem. Adsint in Europâ Sinæ, qui litteras nostras edocti commentari velint, & explicare sacros Scripturæ codices: si non conveniant cum nostris Interpretibus, nemo est, qui possit prudenter majorem externis illis adhibere fidem, quàm nostris, præsertim in negotio Religionis: ergo minùs quoque credendum est Patri Riccio, cæterisque Europæis, quàm ipsismet Sinis librorum suorum Interpretibus.

Respondeo 1. Nego majorem, ad probationem nego consequentiam, & dico P. Riccium, Christianosque Theologos Sinicis litteris excultos potuisse melius assequi, quid senserint de existentia DEI antiqui Sinæ, quàm modernos Commentatores. Quod ut clarum fiat, notanda sunt, quæ sequuntur.

Constat 1. Libros Sinarum classicos, de quibus agitur, scriptos esse ante duo & tria annorum millia, & amplius. Confucius enim natus est anno ante Christum circiter 551. Declaravit autem ille doctrinam, quam tradebat, non esse suam, sed priscorum, in primis-

que *Yao & Xun*, Regum, & Legislatorum, qui ipsum mille quingentis eoque amplius annis antecesserant.

Constat 2. Confucium ergo ipsum, atque Mencium haberi posse, & debere primorum librorum Interpretes.

Constat 3. *Cemcium*, & *Cusu*, aliosque Confucij discipulos, qui ejus libros interpretati sunt ante 1800. annos, dicendos esse quoque Commentatores antiquos.

Constat 4. Interpretes, quos appellamus modernos, extitisse tantum 1600. annis post Confucium, hoc est, ante 400. aut 500. annos circiter; postque invecram in Sinas idolatriam, & errorum, fabularumque à mille & amplius annis colluviem.

Constat 5. Non esse rejectos à P. Riccio, cæterisque Theologis antiquos classicorum librorum Interpretes, ut Confucium, Mencium, eorumque discipulos; sed novos tantum Commentatores, quibus anteponi debere Riccium contendimus, aliosque Theologos Sinesibus litteris excultos, quoad ea in primis, quæ antiqui Sinæ docuerunt de existentia, & cultu divini Numinis.

Quia 1. Riccius, alique Theologi Christiani divinâ fide instructi in ijs, quæ ad DEUM spectant, præferri universim debent modernis Interpretibus Sinis, quos Atheos volunt

lunt esse R. Dominus Maigrot & D. Char-
mot.

Quia 2. Theologi illi non modò fide cre-
dunt DEUM existere, sed & multiplici ratio-
ne probant, ut Philosophi. Imò sciunt sum-
mum illud Numen non se reliquisse sine testi-
monio; & à Paulo didicerunt, non tam de-
fuisse notitiam DEI Gentibus, quàm volun-
tatem DEO serviendi. *Quia, inquit Aposto-
lus, quod notum est DEI, manifestum est in il-* Ad Rom,
lis. DEUS enim illis manifestavit. Invisi- cap. I.
*bilia enim ipsius, à creatura mundi, per ea, quæ
facta sunt, intellecta, conspiciuntur: sempiterna
quoque ejus virtus, & divinitas: ita ut sint in-
excusabiles; Quia cum cognovissent Deum,
non sicut DEUM glorificaverunt, aut gratias
egerunt: sed evanuerunt in cogitationibus suis,
& obscuratum est insipiens cor eorum: dicentes
enim se esse sapientes, stulti facti sunt. Et mu-
taverunt gloriam incorruptibilis Dei in simili-
tudinem imaginis corruptibilis hominis & vo-
lucrum, & quadrupedum, & serpentium.*

Quia 3. Theologi iidem Sinensibus litte- *Vide Pa-*
ris præclarè instructi certò sciunt ex Sinarum *ragraph.*
Annalibus, Imperium illud per duo annorum *5. 6. 7.*
millia & amplius perstitisse sine Idolis, quæ *&c.*
deplorant iidem Annales illuc ex Indijs fuisse *Proæmij*
advecta sub Imperatore *Minti*, Anno Christi 65. *scientia*
Sinica.

Quia 4. Ex iisdem Annalibus certò colli-
gunt Sinensis Imperij Fundatorem non pro-

cul à diluvio vixisse, & quidem Noëmo adhuc vivente.

Quia 5. Fide norunt Patriarcham illum fuisse sanctum; ideoque nec dubitant, quin veri DEI notitiam, cultum, cæteraque eò spectantia, tam exemplo, quàm verbo, tam Filij tradiderit, quàm Nepotibus. Unde Lactantius. *Errant, inquit, qui Deorum cultus ab exordio rerum fuisse contendunt, & priorem esse Gentilitatem, quàm DEI Religionem.* Et alibi. *Regnante, inquit, Saturno, nondum Deorum cultibus institutis, nec adhuc ullâ gente ad divinitatis opinionem consecratâ, DEUS utique colebatur.*

Quia 6. Inde colligunt Noëmi sanctissimi Nepotes alios alijs diutiùs in veri DEI notitiâ perseverasse, antequàm Idola sibi confingerent.

Quia 7. Notarunt ex Annalibus per duo annorum millia & ampliùs Sinas habuisse parùm commercij cum alijs Nationibus.

Hæc P. Riccius, aliique Theologi Christiani cùm haberent explorata, dubitare non potuerunt legendo Sinarum Annales, libròsque eorum claslicos, & antiquos Interpretes, quin veteres Sinæ per duo annorum millia perseveraverint in cognitione DEI, quem *Xām-ti*, hoc est, supremum Imperatorem vocabant. aut figura apud illos usitatissimâ, *Tiën* Cælum, hoc est, Cæli Dominum.

Et

Et verò, ut innumera alia omittam, in parte decimâ libri tertij scientiæ Sinicæ à Confucio collecti hæc legebant, legimûsque etiam hodie.

Ego timeo supremum Celi Imperatorem.

pag. 149.

Duntaxat Calum creat populum cum passionibus suis.

Duntaxat Calum creat ingenij talenta.

Calum equidem impertitur Regibus fortitudinem & prudentiam.

Supremus Celi Imperator dum dirigit homines placidè & quietè, non facit hoc per receptionem alicujus corporeæ vocis, sed cor hominis recipit quietam illam, placidâque directionem, adeoque ferventer, & sine interruptione operatur. Sunt talia sine numero. In iisdem libris legunt solum Imperatorem offerre debere sacrificia Supremo Spiritui, seu Imperatori; inferiores Magistratus offerre Spiritibus inferioribus, qui præsunt montibus, &c. Vide superiùs dicta.

Qui hæc ponderabit, nullam fidem adhibendam esse judicabit modernis Interpretibus, qui post mille & ducentos annos ab introducta in Sinas Idololatria, ac proindè jam valdè obscuratâ DEI cognitione, per allegorias, violentâsque explicationes claros aliundè de Divinitate textus sic explicant, ut licet illorum nemo Atheismum positivè profiteatur, in il-

lum tamen satis propendêre, & alios inducere videantur.

Porro non solus Riccius, Alenus, Vagnonus, aliique deinceps ex Societate Missionarij, libris editis, Interpretes illos confutarunt, exagitaruntque, sed multi etiam Sinenſes eruditi tam Gentiles, quàm Christiani.

*In Proœ-
mio ſcien-
tiæ Sinicæ
pag. 109.*

Notus est in ea re zelus gravissimorum Doctorum Pauli, Leonis, Michaëlis, Petri, Philippi, Ignatij, Thomæ, Matthæi, aliorumque. Vide citatam suprâ Epistolam P. Emanuelis Diaz. Hi Christo quidem nomen dederant.

Verum Ye Colaſus, quamvis Ethnicus, aliique multi litteris & dignitate præstantes viri tot elogijs libros Riccij, aliorumque decorarunt, ut ad maximam nominis Christiani commendationem, & Atheopoliticorum confusionem, duo volumina edita ſint, quibus solæ Panegyres Proœmiales à Colais, virisque Primatibus nostrorum libris præfixæ, simul collectæ continentur.

Falsum ergo esse satis constat ex dictis, quòd plus credendum ſit modernis Interpretibus, utique, ut volunt Domini Maigrot, Charmôtque, Atheis circâ notitiam, quam de Deo habuerunt antiqui Sinæ, quàm clâſſicis Sinarum libris, antiquis eorum Commentatoribus, Theologisque Europæis, qui præter Sinicas litteras, quibus exculti ſunt, tot habent alia adjumenta ex fide, Scripturis, Theologiâ,
Phi-

Philosophiâ, aliarum gentium cognitione, ad verum à falso in hac materia distinguendum.

Respondeo 2. Ridiculum videri planè hunc discursum. Sinae Athei, etsi linguas Europæas callerent; minùs essent idonei ad explicandas antiqui, novique Testamenti de DEO, Christoque Scripturas, quàm Theologi Christiani, qui in his interpretandis toto vitæ tempore desudarunt. Ergo iidem Theologi Christiani in linguis Sinicis benè versati, iisque aliundè, quæ mox retulimus, tam multis, tamque magnis divinæ fidei, sacræque historiæ adjumentis instructi non possunt meliùs & certiùs explicare claros, & innumeros de existentia DEI classicorum in Sina librorum textus ante Idololatriam scriptos, quàm moderni Interpretes, & Athei, qui nonnisi post mille & ducentos ab invec̃ta Idololatria annos, postque obscuratam innumeris erroribus DEI notitiam suos commentarios scripserunt. Manifestam hujus argumenti levitatem, etsi non viderent Sinae Athei, mirum est omninò non esse detectam à Doctore Christiano. Præsertim cum eam clarè deprehenderint Sinae eruditi quàm plurimi, ut dictum est, non modò Christiani, sed etiam Ethnici, qui sæpè contestati sunt classicos Sinarum à se libros jam meliùs intelligi, ex quo audierunt Europæos Interpretes.

Loge

parag. 11

Proæmij

scientia

Sinica

pag. 100.

Dicunt 4. DD. Maigrot, & Charmot Imperatorem, & Litteratos in templo Cæli sacrificare aliquoties in anno, & in Templo terræ.

Respondeo 1. In illis Templis sacrificari ab Imperatore Domino Cæli, & terræ, non verò Cælo materiali, sicut nec terrenæ massæ.

Respondeo 2. Ex eo quòd Templum Cæli unum vocetur, & alterum terræ Templum, concludi non debere, quòd sacrificium offeratur Cælo, & terræ. Sic etiam apud nos templum D. Petri dicitur, Templum B. Virginis, neque tamen B. Virgini, neque D. Petro in istiusmodi Templis sacrificium offertur, sed soli Deo immortalī.

Respondeo 3. Non accusari à D. Maigrot Sinenses Litteratos, quòd terram adorent, sed Cælum materiale; & tamen in Templo terræ sacrificia offerunt: ergo neque Templum Cæli erectum est, ut Cælo, sed ut Cæli Domino sacrificetur: ergo qui aliter id præstant, ab instituto Majorum deflexêre. De cætero Litterati Sinæ magno numero antiquorum vestigijs inhærent, Deumque adorant, ut satis probant elogia, quæ libris Patris Ricci, & aliorum apponi voluerunt à se composita.

Dicunt 5. Iidem Authores. Hodierni Sinenses Athei contendunt in sua opinione fuisse omninò Confucium, & antiquos: ergo reipla fuerunt.

Respondeo 1. Nego consequentiam. Omnes Hæretici contendunt antiquos Patres, atque

*In Proce-
mio scien-
tia Sinica
p. 100.
III.*

atque ipsos Apostolos idem secum sensisse : inferri propterea non debet , quòd res ita se habeat.

Respondeo 2. Distinguendo antecedens ; contendunt & hoc falsum est, concedo: & hoc verum est , nego.

Respondeo 3. Christiani Sinenses doctis- *Ibidem.*
simi , multique alij, etiam Gentiles , conten- *p. 105.*
dunt ardentissimè agnitum fuisse & adoratum
ab antiquis Sinis verum DEUM sub nomine
Xam-ti, & *Tiën* , probantque innumeris &
clarissimis textibus. Id confirmant in litteris
Sinicis , studiisque Theologicis inultum ver-
sati divinæ Legis Ministri. Ergo immeritò
Confucius , & antiqui Sinæ accusantur A-
theismi.

Respondeo 4. Probari à viris doctis mo-
dernos etiam Interpretes, etsi vim faciant an-
tiquorum textibus, viamque parare videan-
tur Atheismo , Atheismum tamen positivè
non docere & formaliter, sed materialiter tan-
tùm , negativè , quatenùs, quæ clara sunt in
antiquis de DEO, Deique providentia & ad-
ministratone, ea in sensus allegoricos con-
vertunt.

Dominus Maigrot prohibet , ne quis affir-
met id, quod Sinæ præfatis nominibus *Tiën* &
Xam-ti intelligunt, DEUM esse, quem Chri-
stiani colimus.

Nemo

Nemo affirmat de Sinis Idololattris, nemo de Sinis Atheis, affirmatur jure merito de Sinis Antiquis; & de Sinis Litteratis non Atheis.

Cur itaque Reverendissimus Dominus Mairot hanc in suo mandato vocem proscripsit? Non videmus legitimam ullam hujus rei causam. Unum scimus, hanc vocis *Tiën* proscriptionem fuisse necessariam ad tabellas, quibus *Xing Tiën* inscriptum est, Idololatriæ damnandas, traducendisque Jesuitas, vel tanquam Idololattras, vel tanquam Idololatriæ fautores. Sed quàm immeritò jam constat, móxque, ut speramus, constabit adhuc clariùs.

OBSER-

OBSERVATIONES

I N

SECUNDUM CAPUT

M A N D A T I M A I G R O T I A N I

De Tabellis Xíng Tién

Cælum, hoc est, Cæli Dominum colito.

Secundum Mandati Caput sic habet. *Districte prohibemus, ne in ulla Ecclesia, Tabella quædam, cui hæ duæ litteræ, Cælum colito, Xíng Tién inscriptæ sunt, appendatur; & ubicunque appensa fuerit, intra duos menses auferri mandamus*

OBSTUPUIMUS non semel, & exhorruimus, cùm, occasione Mandati Reverendissimi Domini Maigrot, & Domini Charmot, Romæ sparsum audivimus expositas esse à Jesuitis Sinensibus in suis templis tabulas, quæ *solemnem ex se Atheismi professionem contine-
rent.* Non sufficiebat Idololatriam Nostris exprobrare, debuerunt adhuc istius insimulari criminis, quod unum Idololatriâ majus est, & id quidem Romæ. Ita Reverendissimus Dominus Maigrot, & Dominus Charmot; qui tamen ultimus vix ferre potest responderi à Je-

à Jesuitis, quòd non intelligat statum quæstionis, quòd malè ratiocinetur, quòd non satis bonâ fide Jesuitarum textus referat, mentémque interpretetur. Usque adeò hujusmodi hominibus persuasum est, licere sibi omnia contrà Jesuitas, nihil Jesuitis licere contrà alios, ne tueri quidem suam famam, quantumvis injustè violatam cum moderamine inculpatae tutelæ.

Verùm, etsi nulla Jesuitarum famæ ratio habeatur, quia tamen plurimi interest Ecclesiæ Romanæ, ne putetur in suo sinu fovere Idololatriæ Magistros, & Atheismi, magni momenti est demonstrare tabellas illas non modò non favere Idololatriæ, neque Atheismo, sed esse in China valdè idoneas ad monstrum illud utrumque destruendum: è contrario gravem esse metuendi causam, ne parùm prudens Reverendissimi zelus, nisi quantum satis est, reprimatur, subministret ansum Hæreticis, Hollandis maximè, Catholicos reddendi tam odiosos Sinis, quàm Japonibus; ac proindè totam Christianitatem in tam vasto Imperio, ut olim in Japonia, jam adolescentem suffocandi.

Unum de tabellis *Xing-Tiën* affirmat sæpius Dispunctior in suis notis, ut Jesuitas Sinenses odiosos reddat, nempè istiusmodi tabellas, non modò quasi salvos conductus ab Imperatore

rore datos, in Ecclesijs esse muro appositas, sed etiam in altari ad publicum cultum collocatas. Pag. 139. historiæ Cult Sin. Tum sic ait. *Nonne quiesmodi tabellas in Ecclesijs super altare collocant, veritatem cum errore, lucem cum tenebris, Christum cum Belial conjungunt?* Pag. 142.

Totum autem illud falsum esse jam audimus à Reverendissimo Domino à Leonissa, qui testatur tabellas illas non esse super altare collocatas ad cultum.

Alterum Dispunctor filet, quod à Reverendissimo Domino Maigrot exigebat bona fides, æquitas, charitasque Sanctæ Sedi declarati, nempe Jesuitas Sinenses his tabellis, ubi voces illæ, *Cælum colito*, inscriptæ sunt, scripto adjunxisse declarationem, seu explanationem, quæ omnem ambiguitatem, atque errandi periculum submoveret; quâ scilicet significaretur intelligendam esse inscriptionem de cultu Cælorum Domini, seu veri Dei ex priscorum Sinarum sensu. Itaque à nemine videri possint Tabellæ, quin eo ipso moneantur, per vocem *Tiën* Christianos intelligere Dominum Cæli 2. juxta eos sensisse idem veteres Sinas.

Ist a autem duo, quorum unum falso affirmavit Dominus Charmot; alterum filuit Dominus Maigrot, an ex bona, an ex malâ fide, judicent Eminentissimi Patres: ista, inquam, duo si maturè ac seriò perpendantur, ita Sinenses è Societate Missionarios vindicant, Tabellasque

que purgant, tam clarè exponunt Gentilibus Christianum de vocibus illis sensum, ut quæ in Observationibus pro tuendis Tabellis scripta sunt, videantur jam superflua. Hæc tamen non omitemus : sed unum advertat æquus Lector. Quæ manifestè detegunt falsam esse accusationem à Domino Maigrot seu Domino Charmot de Tabellis istis ad Apostolicam Sedem contrà Jesuitas Sinenses delatam, hæc non habuerunt Europæi Jesuitæ, nisi à Domino à Leonissa contrà Jesuitas pugnante : quàm multa alia nunc haberent quæ suis adversarijs reponerent, si uti Romæ ex China duo venerunt instructi, armatiq; contrà Alexandri VII. Decretum, permissosque ab illo ritus, sic venire quoque juberentur pro illo tuendo ex eadem China Jesuitæ!

OBSERVATIO I.

Notorium est in China per has voces Xing Tiên non intelligi à Christianis Cælum materiale, sed Cæli Dominum esse colendum.

HOc itaque primum dicimus, notorium esse in tota China per has voces (*Xing Tiên*) non intelligi à Christianis Cælum materiale: sed omnipotentem Cæli Dominum esse colendum, sicuti Apostolorum tempore

notorium erat in ijs Regnis, ubi promulgatum fuerat Evangelium per has voces, Deum colito, non intelligi à Christianis vel Jovem, vel Martem, vel aliud istiusmodi Idolum esse colendum, sed unum ac omnipotentem Cæli, terræque Regem, ac Dominum.

Sicut ergo Apostoli tunc non potuissent absque infania accusari vel Idololatriæ, vel Atheismi propter voces illas, Deum colito, pronunciatas, vel scriptas, vel in tabellis palàm expositas, licet hoc tempore innumeri essent Idololatræ, qui Jovem Deum appellarent; ita nec potest sine gravi injuria exprobrari Sinensibus Missionarijs, quòd Idololatriæ faveant, vel Atheismo per has voces *Xing Tiën*, ob infideles Atheos, qui ex malitia falsum illis sensum affingunt.

Id autem in tota Sina notorium esse demonstratum est in responso Sacræ Congregationi oblato, & quidem per decem rationes, quas ibi tam paucis verbis retulimus, ut paucioribus vix possint. Quare uti jacent, illas hîc exponimus; Unde consequitur, sine calumina dici non posse, quòd hæ voces vel in ore Christianorum, vel in eorum libris, domibus, aut templis, Idololatriã contineant. Dicimus ergo in tota Sina notorium esse per has voces, *Calum colito*, non intelligi à Christianis Cælum materiale, sed omnipotentem Cæli Dominum.

k

Quia

Quia I. In tota Sina notorium est unum à Christianis Deum coli, & illum esse Dominum Cæli, non verò Cælum materiale: Ergo cum auditur à Christianis, vel in eorum templis legitur Cælum esse colendum, notorium est id ab illis intelligi de Domino Cæli, non de Cælo materiali.

Quia II. In tota Sina notorium est Christianorum DEUM appellari ut plurimum Dominum Cæli, ac proindè Christianorum *Xām-ti*, & *Tiēn* non alium esse, quàm ipsum Cæli Dominum *Tien Chū*.

Quia III. In varijs Sinæ Provincijs numerantur plures quàm ducentæ Christianorum Ecclesiæ, præter oratoria: notorium est autem illas esse uni Cæli Domino dedicatas, & consecratas, ut appositæ grandioribus litteris præforibus Templorum inscriptiones demonstrant. Sive ergo *Xām-ti*, sive *Tiēn*, sive *Tiēn-Chū* colendum esse doceant voce, vel scripto Christiani, notum est de uno Cæli Domino id ab illis prædicari.

Quia IV. A centum annis & amplius in tota Sina prædicant Evangelij Ministri, nulli licitum esse offerre sacrificia præterquàm Cæli Domino, non Cælo materiali, non terræ, non Soli, nō Astris, non Idolis. Non potest ergo non esse notum in Sina vocem *Tiēn*, cum est quæstio de invocatione vel cultu, idem sonare apud Christianos, atque vocem *Tiēn-chū*.

Quia

Quia V. A centum annis Missionarij contendunt, idque probant Sinicè editis libris pluribus, antiquos Sinas sub voce *Xam-ti*, & *Tiēn* agnovisse, invocasse, coluisse supremum Cæli Imperatorem, ac Dominum; quem sapientem, potentem, justum, pijs amabilem, terribilem impijs esse prædicarunt: ergo apud omnes Sinas sive de antiquis idem sentiant ac Missionarij, five non sentiant, notum est saltem Christianos ita sentire, ac profundè juxtà illos per *Tiēn*, vel per *Tiēn-chū* eundem Cæli Dominum significari.

Quia VI. In tota Sina notorium est: continuo nominari Aulam pro Rege, Urbem pro Urbis Præfecto, Curiam pro Magistratu, & prò Patre-familias domum. Ergo cum Sinæ audiunt à Christianis *Tiēn*, Cælum esse colendum, facillimè intelligunt illos non de Cælo materiali, sed de Cæli Domino loqui, ut suprà dictum est.

Quia VII. Ipsa Imperatorum edicta in gratiam Christianæ legis per omnes Imperij Provincias promulgata palàm annunciant, illam esse legem Cælorum Domini: ideóque notum faciunt juxtà Christianos non Cælum materiale, sed Cæli Dominum esse colendum.

Quia VIII. Persecutiones, quas ubique Christiani sustinuerunt pro tuenda & annuncianda Cælorum Domini lege, magis adhuc

in tota Sina manifestarunt unum à se coli Cælorum Dominum.

Quia IX. Ipsæmet tabellæ in ducentis ferè Christianorum Ecclesijs, vel Oratorijs expositæ à viginti & duobus annis, ità confirmaverunt usum jam aliàs introductum *Tiēn* appellandi Cæli Dominum, exemplo veterum Sinarum, per familiarem etiam Scripturis sacris figuram, ut Cæli, terræque Conditorum facillimè Sinæ intelligant, cum à Christianis audiunt sive *Tiēn*, sive *Tiēn-chū* esse colendum.

Quia X. Eò manifestoria sunt ista, quò plura sunt dispersa per varias Imperij Provincias Christianorum millia: hoc autem inter cætera audierunt illi centies à Ministris Evangelij, antiquos Sinas sub vocibus *Tiēn*, & *Xām-ti* non Cælum materiale, sed supremum Cæli Dominum agnovisse, & coluisse: eundemque nunc à Christianis coli quanquam sæpius *Tiēn-chū*, appellatum. Id ergo non potest ignorari, neque ab infidelibus, nec à Christianis.

Hæc omnia manifestè demonstrant in tota Sina notorium esse per has voces, *Cælum colito*, aut *King-Tiēn* intelligi à Christianis non materiale Cælum, sed omnipotentem Cæli Dominum, sicut notorium erat Apostolorum tempore per has voces, *Deum colito*, intelligi à Christianis non Jovem, aut Martem, aut Apol-

pollinem , sed supremum Cæli , terræque Imperatorem.

Cùm igitur Christiani in China jus habeant DEUM *Tiēn* appellandi, veterum Sinarum more, & etiam modernorum, qui Athei non sunt, habeantque omninò jus illud fundatum in causis gravissimis suprà expositis; cùmque aliundè notum sit ipsismet infidelibus, etiam Atheis, quòd per istam vocem, dum est invocationi conjuncta vel cultui, Christiani vivum ac verum Cæli Regem intelligant, non Cælum materiale, certò constat ne umbram quidem esse scandali saltem dati, aut jure accepti in vocibus illis (*King-Tiēn*) sicut nec olim in illis, *Deum colita* : ac proindè totam immeritò Ecclesiam scandalizat Reverendissimus, immeritò vult Romam terrere, & contrà Missionarios Sineses commovere ; immeritò subministrat Hæreticorum libellis materiam, promulgato hoc suo mandato, quod ab illis summo plausu excipitur. licet videatur Christianos Sinas redigere ad absurdissimas angustias. Meminisse oportet Patres Societatis explicationem ijsdem tabellis apposuisse, quâ constat per vocem *Tiēn* intelligià Christianis, ut ab antiquis Sinis, & hodiernis non Atheis, Cæli materialis Dominum, & rerum omnium Conditorum. Undè ne est quidem umbra scandali.

Sanè si voces illæ duæ (*Xing-Tiēn*) idèd

exterminandæ sunt, quia multi sunt inter Sinas Athei, qui materiale Cælum colunt, ac proindè possent voces illas interpretari de materialis Cæli cultu, neque Missionarijs deinceps, neque Christianis licebit oculos, vel manus in Cælum præsertim orando, attollere, Psalmos decantare, Scripturam legere, quæ clamandum esse ad cælum docet, auxilium de cælo expectandum. Possent enim iidem Athei, qui dicuntur voces illas (*Xing-Tiën*) de materiali Cælo interpretari, sentire quoque pariter Christianos recurrere ad Cælum materiale, dum in Cælum oculos attollunt, vel manus: oportebit ergo Christianos, Missionariosque oculis semper in terram demissis incedere, non ex modestia, sed ne dent Atheis occasionem scandali, quasi manus, & oculos attollendo in Cælum, videantur Cælum materiale colere. Quæ quàm sint absurda, & vanis scrupulis plena, quis non videt? Quamquàm, & sic non vitarent suspicionem omnem: Cum enim in China sit Templum terræ, & Templum Cæli, & videbuntur terram adorare, dum oculos à Cælo avertent. Imò novi Interpretes, dum Spiritus, quos antiqui Sinæ agnoverunt, & coluerunt, mutant in influentias aëreas, si nec Cælum intuentur Christiani nec terram, putabuntur aërem colere. Illis ergo non Cælum, nec terram, nec aërem

orando licebit intueri : quo quid absurdius fingi potest ?

Itaque sicut Apostoli vocem (*DEUS*) liberè adhibuerunt pro suo jure ad significandum summum Numen, etsi probè nossent adhiberi quoque eam à Paganis ad significandum Jovem, vel Martem, non nimium inquirentes, quid per accidens, ac præter intentionem suam, ex errore vel malitia Ethnicorum posset inde contingere : Ita Christiani apud Sinas debent uti jure, quod habent à sacris Scripturis, ab usu communi & antiquo, à veteri etiam Sinarum consuetudine, clamandi ad Cælum, in Cælum oculos, & manus attollendi ; recurrendi ad Cælum, Cælum invocandi & colendi ; apud Sinas, inquam, à centum annis sufficienter instructos, per hanc vocem non significari in his locis Cælum materiale à Christianis, sed supremum Cæli Dominum, ac Regem. Quòd sint autem ea de re sufficienter instructi, demonstrant rationes decem priùs expositæ.

Ex quibus omnibus constat, quod ab initio propositum est à nobis, nempe circa voces, quibus Societatis Missionarij compellarunt DEUM in China, ea illos observasse, quæ constanter observarunt Apostoli, dum Romæ & in Imperio Romano Christum prædicarent.

OBSERVATIO II.

Voces illæ Xing Tiēn in tabellis ipsis descriptæ ad destruendam in Sinis sive Idololatriam, sive Atheismum sunt aptissime.

Diximus secundò, voces illas (*Xing-Tiēn*) seu à Christianis pronunciatas, seu scriptas in eorum libris, seu in eorumdem domibus, aut Templis, & maximè quidem Imperatoris manu exaratas plurimùm valere ad destructionem Atheismi; atque Idololatriæ.

Ratio I.^a est, quòd voces illæ in Christianorum ore, libris, domibus, aut Templis sint invitatio continua ad colendum verum, ac vivum Cæli Regem, ac Dominum, uti probatum est.

Ratio II.^a est, quòd immensùm prodesse queat Sinatum conversioni, si persuadeant sibi Majores suos hunc Cæli Dominum, ac Regem coluisse sub vocibus *Xām ti*, & *Tiēn*, uti noceret plurimùm, si contrà sentirent. Quàm sit autem leve Atheorum argumentum ex voce *Tiēn* pro cultu materialis Cæli deducum, demonstrant appensæ in Christianorum templis hæ voces (*Xing-Tiēn*) dum enim Sinæ Infideles vident ita loqui cum novo suo, & anti-

& antiquo testamento Christianos, quos aliundè juxtà Scripturas easdem sciunt non materiali Cælo, sed uni Cæli Domino cultum exhibere, desinunt mirari, quòd Sinæ veteres hunc Cæli Dominum, juxtà figuram aliàs apud se tam usitatam, sæpe, *Tiën*, vocaverint. Reverendissimus Dominus à Leonissa fatetur multos in China conversos fuisse, videndo in suis libris antiquis fundamentum asserti-
onis, quâ Missionarij Sinenses affirmant, antiquos Chinæ Philosophos, vocibus *Tiën*, & *Xam-ti* Deum intellexisse, quem nos Christiani colimus. *In responsis ad quesita Sacrae Congregationis.*

Ratio III. est, quòd hæ voces Imperatoris manu exaratae, & in templis Christianorum expositae, præterquàm quòd significant illa esse sub Imperatoris tutela, contineant adhuc ejusdem quasi professionem circà primum illum fidei divinæ & humanæ rationis articulum. Cùm ibi non possent habere alium sensum, quàm quem ipse Imperator toties declaravit esse suum, coli nimirum oportere supremum Cæli Imperatorem, ac Dominum.

Quantum autem vulnus hæc Imperatoris Professio Atheismo inflixerit à 25. annis, norunt non modò qui sciunt, quo sit apud Sinas loco suus Imperator, sed etiam qui ab hoc tempore adverterunt longè frequentiores

Mandarinorum, Magnatúmque ad Ecclesias nostras concursus, atque cultum Christi Salvatoris Imagini ab illis majori Reverentia exhibitum, nec non & longè quoque plures quàm antea conversiones omnis generis hominum ad Christianorum fidem.

Sanè authenticum, & solemne hujus rei argumentum est mirabile hoc Edictum, quo à paucis annis idem Imperator nondum hætenus concessam, sæpè denegatam, tandem largitus est suis omnibus subditis amplectendæ Christianorum fidei libertatem. Quem eventum Innocentij XII. Pontificis Maximi temporibus à divina Providentia reservatum, ne Reverendissimus quidem negare potest, Deo, Optimo, Maximo ita disponente, ad sæpiùs iteratas Jesuitarum instantias, preces, & lacrymas contigisse.

Porro cùm in illo Imperatoris Edicto per omnes jam Imperij Provincias solemniter promulgato magnifica mentio fiat Legis Cælorum Domini, quam ipse permittit subditos suos amplecti, dubitare vel levissimè quis potest, quin eundem Cælorum Dominum per voces illas *Xing Tiên* esse colendum pronuntiaverit?

OBSERVATIO III.

Quot, & quanta mala immineant Christianæ rei in China ex duabus illis primis Mandati Maigrotiani partibus.

DIximus III. Per Mandatum Reverendissimi aliâque similia, posse spem Religionis propagandæ tam benè fundatam, ni DEUS hoc malum avertat, brevè evanescere. Quot enim, & quanta mala Christianæ rei immineant ex duabus illis primis Mandati partibus, si non rescindatur, paucis exponimus.

I. Est, palàm fateri veram esse eorum, qui inter Sinenſes hodiernos sunt Athei, sententiam, quòd antiqui omnes Sinæ fuerint Athei à tribus nempe & ampliùs annorum millibus. Id autem cùm planè falsum sit, est magnam inferre injuriam antiquis omnibus Sinis.

II. Est, in suo errore confirmare modernos Atheos tam Sinenſes, quàm Europæos, repudiata communi non modò Christianorum, sed & Gentilium voce, & consensu; tam innatam nimirum esse humanæ menti alicujus Numinis notitiam, ut nulla gens sit adeò ferox & barbara, quæ primam illam veritatem quasi ex condicção rejiciat. Quàm triumphabunt Athei, si Christianis ipsis fatentibus, gloriari possint in tam antiquo, tam diuturno,
tam

tam erudito, tot legibus benè constituto Imperio omnes per tot annorum millia vixisse Atheos, & Atheos obijisse.

III. Est Evangelij Ministris eripere arma, quibus contrà Atheorum insaniam fortiter hætenùs in Sina pugnarunt & feliciter.

IV. Est à nobis alienare sine ulla utilitate & ratione Litteratos benè de hoc primo principio sentientes quàm plurimos, maximèque Imperatorem.

V. Scio, inquit P. Joachimus Bouvet, & testaricoràm DEO possum, Sinarum Imperatorem, quem mihi nosse datum est, famæ in omnibus integra percupidum, non habere pro nihilo, quid de ipsius fide in Europa sentiatur. Quare si forte resciret haberi se pro Atheo, & Atheorum Principe à Missionarijs tum in Gallia, tum Roma, ubi hæc accusatio palàm facta est, nihil non esset ab ejus ira metuendum.

Illud Atheorum dogma, sic pergit idem P. Bouvet, ut à rectæ rationis lumine, & à veterum Sinensum sensu alienum, Christianis omnibus populis, quorum judicium æstimat, odiosum, sic aversatur Imperator, ut summa duceret injuriæ, si se, apud nos tantæ labis vel suspectum esse cognosceret; & affirmare ausim nullâ re magis, quàm falsis hujusmodi rumoribus disseminatis, perturbari posse præsentem rerum statum, ex quo tamen, inquit, nisi Demonis obstet invidia, spes affulget non vana, Sinarum partem

tem maximam ad fidem Christianam adducendi.

Quamobrem ut timendis, quantum in me est, occurram incommodis, singulari cum reverentia, summâque animi demissione à Sacra, inquit, Congregatione postulo, ut attendere dignetur, quantâ magni Principis injuriâ, quantoque jam florentis Missionis periculo, fides haberetur accusationi temerè & imprudenter probata.

Cujus enim in hoc genere ponderis esse potest testimonium hominis, qui cum Imperatorem nequidem semel aut per se, aut per suos viderit, veros illius nosse non potest sensus, ne dum eos rectè interpretari?

Cum ex adverso Patres è Societate multi, qui tot per annos ad eum accessere frequenter, & cum eo sapissimè & diutissimè collocuti sunt, parati sint ad unum omnes testari coram DEO, sicut & ego testor, accusationem suprâ dictam profalsa & iniqua esse habendam. Ita P. Bouvet.

Unde judicare dignentur Eminentissimi Patres, quàm sit falsa & imprudens conjectura Reverendissimi Domini, Tabellas, de quibus est quæstio, ideò fuisse ab Imperatore exaratas atque datas Christianis, ut in illis præcipuum Sinarum Idolum, nempe Cælum materiale, venerarentur.

VI. Quòd si cogerentur, ut postulat Reverendissimus, hoc ridiculo prætextu Christiani omnes è Templis suis tabellas auferre, non in una solùm ipsius Provincia, ubi non sunt adeò frequentes quàm alibi, sed in toto Imperio; fieri omninò non poterit, quin resciat Imperator; quin resciant Imperij Principes, Proreges, & Magistratus. Causam ille non inquireret modò rei tam novæ & tam publicæ, sed hanc sibi declarari volet sine ullis ambagibus, fierique planè perspectam.

Contingere vix poterit, quin audiat ex novis Europæis ac Missionarijs repertos esse aliquos, qui tabellas illas idololatricas putent; qui antiquos omnes Sinas fuisse Atheos non dubitent; qui tales esse quoque hodiè Litteratos spargant; qui ipsi Imperatori dogma illud abominandum imponant; qui Romam scripserint & in Europam, hunc esse Principem Atheorum, eoque consilio has tabellas Christianis dono dedisse, ut in illis non Cæli Dominum, sed Cælum materiale colerent; proptereaque à Summo Christianorum Pontifice postulasse, ut prohiberentur; licet ab antiquis Evangelij Ministris ante viginti annos reverenter susceptæ, sine ullo scrupulo admixtæ, & juxtà Imperatoris mentem tam à Christianis, quàm à Gentilibus de colendo Cæli Domino semper explicatæ.

Dixi

Dixi contingere vix posse, ut hæc non resciat Imperator, vel ex aliquorum imprudentia, vel ex adversariorum malitia, vel ex indispensable conservandæ Religionis, ac Fidei necessitate. Qui tunc erunt Imperatoris sensus? quæ indignatio, post concessam nuper solemnem Decreto tam benignè Legis Christianæ prædicandæ licentiam?

7. Sed quæ abolitis, prohibitisque solemniter vocibus *Xām-tí* & *Tiēn* Neophytorum ubique perturbatio? Quis triumphus Gentilium? Erunt enim consequenter prohibendi quoque, ve etiam comburendi libri ferè omnes ad sexcentos & amplius Sinicè conscripti à Patre Matthæo Riccio Missionis Fundatore, tum ab alijs Evangelij Ministris non solum à Societate, sed ex alijs sacris Ordinibus, qui in dictis libris saltem multis has adhibuerunt passim voces ad significandum Deum, Sinis que persuadendum suos Majores verum agnovisse sub illis Numen.

Solus DEUS novit, quæ consequi inde damna queant in Gente de externis non admittendis hætenùs tam sollicita, ad suspensiones tam propensa, alienæ dominationis umbram reverita. Hæc quantum satis est videmur exposuisse ad prævenienda mala, quæ si semel contingant, vix poterunt invenire remedia.

Hæc averteret Sancta Sedes, si dignetur auctoritate sua confirmare, quod est pridem in
China

China exemplo Apostolorum ab Evangelij Ministris constitutum, ita nempe ut plurimum adhibendam esse vocem (*Tiēn-Chū*) ad significandum DEUM in instructione, Catechismo, aliisque hujusmodi, ut vox quoque *Tiēn* retineatur, nec rejiciatur vox *Xām-ti*, sive ex libris, ubi reperitur, sive ex colloquijs, aut concionibus, ubi erunt Sinæ hodierni convincendi, antiquos Sinas verum Numen agnovisse.

Hæ sunt, Vir Nobilissime, observationes, quas petebas in duo prima Mandati Maigrotiani Capita. Quæ verò scriptæ sunt in tertium caput de informatione Patris Martinij, has quamprimùm accipies.

Vale.

OBSER-

OBSERVATIONES

IN

CAPUT TERTIUM

MANDATI MAIGROTIANI.

De informatione Sanctæ Sedis per Patrem Martinum Martinium.

Tertium Mandati Caput sic habet. *Quasita super capitibus inter hujusce Missionis operarios controversis, Summo Pontifici Alexandro VII. preposita, multis in rebus non esse veridica declaramus; ac proinde Missionarios responsis ab Apostolica Sede, rectè quidem & sapienter, ac juxtà circumstantias in dubijs expressas datis, inniti non posse, adusitatum apud Sinas Confucij, & Progenitorum cultum permittendum. Ita Reverendissimus D. Maigrot.*

QUæ hætenùs circà Sinicas ad significandum DEUM voces improbavit Reverendissimus, neque improbata fuerant, neque approbata ab Apostolicâ Sede: nemo enim ea Romam derulerat, vel si fortè ab aliquo delata fuerant, nullo visa erant digna examine: at quæ tangit in sequentibus, ea solemniter reprobando, hæc ad Sanctam Sedem non

L

modò

modò delata jam fuerant , sed & solemnè Decreto Alexandri VII. Summi Pontificis approbata. Et verò non dubitat in hoc tertio capite definire , *Missionarios Sinas non posse tutâ conscientiâ inniti datis eâ de re ab Apostolicâ Sede responsis* ; & in capite quarto gravissimè prohibere , quæ Romana Sedes permittenda censuerat.

Fuit illud quidem simul præcipitis , atque tardioris consilij attentare in Sanctam Sedem, ejusque Decreta autoritate propriâ reformare : dixi *præcipitis* ; cum ex ipsa Reverendissimi expositione constet , ipsum , ob significatam sibi nomine Illustrissimi Archiepiscopi Goani revocationem , subiratum Patri Josepho de Monteiro , festinasse sui Mandati promulgationem. Dixi , *tardioris* : etsi enim debeat nemo talia unquam tentare , si tamen contrâ jus & fas id vellet Reverendissimus, hunc oportuisset istiusmodi Mandatum promulgare ante revocationem , cum novus ille titulus nullitatis , dum cæteris adjungitur, parùm juvet ejus consilia, nec subditos ad obediendum movet.

Negari vix potest , quin ista senserit Reverendissimus atque esse improbanda Romæ præviderit, vel timuerit : sed in hac animi perturbatione, quòd non semel à privatis fortè quibusdam sat parùm instructis, vel Jesuitarum æmulis audierat , Sanctam Sedem à Patre
Mar-

Martinio fuisse olim malè informatam, id si in Mandato suo præmitteret, legitimam fore sibi persuasit excusationem de authoritate in Apostolicam Sedem usurpatâ. Ut igitur in Mandato Reverendissimi, quantumcunque aliundè nullo, aliqua umbra æquitatis appareret, oportuit Patrem Martinium juridicè infamare, ac post quadraginta annos de crimine falsæ apud Sanctam Sedem informationis condemnare.

Tueri ergo liceat Martinij innocentiam, cujus morum integritati visus est DEUS ipse attestari per integritatem corporis, quod sepultum in loco valdè humido post annos viginti repertum est prorsus incorruptum, illæsis etiam ipsius vestibus, cum magno stupore tam Christianorum, quàm Infidelium. Eundem ipsum, non privato solùm judicio, quod temerarium esset, sed publicâ ac solemni sententiâ falsi condemnavit Reverendissimus; quàm validis etsi nixam oporteret esse fundamentis, ut injusta hæc non esset, probatum, ut spero, invenies, Vir Nobilissime, non inniti nisi levibus atque falsis conjecturis.

Sanè diligenter advertendum est non hîc agi de judicio privato, quo quis posset id apud se opinari, sed de sententiâ solemniter in istum Patrem à Judice Ecclesiastico, imò à Vicario Apostolico pronunciatâ. Non potuit id fieri nisi post serium examen juxtâ Leges, vocatis

vocandis & auditis audiendis , institu-
tum.

Nam si Divus Thomas cum totâ suâ scholâ tantum tribuunt legitimis fori externi probationibus, ut velint à Judice condemnari etiam ad mortem eum, quem in foro externo de homicidio legitimè convictum habet, etsi cognitione privatâ hunc noverit innocentem; longè potiori jure sentiunt non posse sine crimine infamari à Judice eum, qui in foro externo non est legitimè convictus de crimine. etsi aliundè Judex nosset illum esse reum; multò minùs si impossibile est crimen illud, de quo est quæstio, certò esse notum Judici, cognitione privatâ: ut in casu præsentis contingit. Sit ergo

OBSERVATIO I.

Sententia Domini Maigrot contrà P. Martinium fundamento falso nititur, èstque tam injuriosa Sacre Congregationi, quàm eidem Patri.

QUODNAM sit illud fundamentum, palàm ipse Reverendissimus exposuit, dum reddidit rationem Sanctæ Sedi suæ hujus contrà Martinium Sententiæ.

I. Igitur supponit Sententia Reverendissimi Domini Maigrot, Patrem Martinium è Sinis

nis Romam profectum pro tam gravi negotio, nihil aliud Sanctæ Sedi atque Sacræ Congregationi proposuisse, quàm illa præcisè quatuor quæsitæ, quæ Apostolicum Decretum continet, quibûsque respondet Sancta Sedes, præscribens quid sit licitum, quid illicitum. Deberet autem hoc planè constare, ut valeret hujusmodi iudicium. Nam si P. Martinus fusè explicuit & voce & scripto ritus omnes & consuetudines Sinarum circa Confucium, & Progenitores, citatis & adductis fideliter librorum classicorum & Ritualium textibus, non modò falsa erit Reverendissimi Domini Maigrot suppositio, sed injusta etiam ejus contra P. Martinum Sententia. At constare non potest Reverendissimo Domino Maigrot id non esse factum à P. Martino, & quidem eâ de re silet, hanc supponens, & non probans; ergo non debuit, nec potuit Sententiam ferre contra P. Martinum.

2. Suppositio illa Reverendissimi Domini Maigrot non modò nullâ ratione nritur, sed est planè falsa. Nam testatur Reverendus P. à Sancto Petro Dominicanus se audivisse à Societatis Missionarijs, quibuscum quinque annos integros vixit, detulisse secum Romam P. Martinum tractatus aliquos, & inter alios grande volumen, in quo fideliter, simpliciter, & accuratè expositæ erant Sinarum consuetudines; illósque tractatus fuisse

In tractatu de ritibus Sinenfibus erga Confucium, & Progenitores relato apud P. le Tellier tom. 2. pag. 287. & 288.

traditos tribus Qualificatoribus, ut constat ex chartâ ejusdem Patris manu subscriptâ, quæ in secretariatu servatur. Addit narratum sibi esse à P. Intorcetta, qui P. Martinium Romæ comitatus erat, cum de illis controversijs acturus iret apud Eminentissimos Cardinales, & Sancti Officii Consultores, volumen illud commissum fuisse venerabili seni ex Ordine Sancti Dominici, quem putat Pater à Sancto Petro fuisse Reverendissimum P. Candidum, tunc Magistrum Sacri Palatii. Item Patrem eundem Martinium debuisse, ut mos est, hos tractatus redigere in compendium, quod Eminentissimis Cardinalibus offerebat. Ex illo autem compendio id à Secretario extractum esse, quod insertum fuit Decreto. Ita R. P. à S. Petro Dominicanus.

*In sua responsione
ad Navarretâ
pag. 93.*

3. Id ipsum confirmat Pater idem Intorcetta, in suis ad Reverendissimum Navarretam responsis, nempe secum tulisse Romam rationum librum, magnumque volumen tractatum, & informationum Patrum Societatis, quorum singulorum rationes in unum congestæ vim magnam faciebant P. Martino, ad alliciendum assensum circa rei veritatem. Indè probat tempore Patris Martinij quæstiones illas de ritibus in Sinâ licitis vel illicitis fuisse in Curiâ Romanâ, & in Sacra Congregatione discussas, tum decisas, eo modo quem videmus in Decreto.

4. P.

4. P. Felicianus Pacheco Vice Provincialis Sinarum lectum testatur suo jussu hoc responsum Patris Intorcettæ à sex Patribus è Societate Theologis, & approbatum anno 1668. ^{In appro- batione sua ad calcem} Undè etiam alij, qui R. Patri Navarettæ re- ^{responsi- onis po- sita.} sponderunt, non dubitant remittere incredulos ad Archivium Sacræ Congregationis, ubi invenient justum volumen, in quo ea, quæ ad quæsitâ Patris Martini pertinet, prolixâ & ^{fideli} narratione referuntur: ex quâ desumptum esse compendium quod, in authenticis responsis in lucem prodiit, certò constabit.

5. Idem testatur Pater Couplet his verbis. ^{In brevi relati- one de statu Missio- nis Sin- ensis ob- lata Sa- cræ Congre- gationi de Pro- paganda fide año 1688.} *Quare ut causam ipsius, prout par erat, tueretur, necesse fuit provocare ad Sanctæ Ecclesiæ Apostolicæ tribunal, ac Patrem Martinum Missionis Procuratorem Romam mittere cum inquisitionibus atque informationibus factis à Patre Francisco Hurtado Visitatore, à Patre Provinciali, & ab alijs Patribus. Eas informationes Martinus anno 1655, obtulit Sacræ Congregationi de Propagandâ fide, addito Memoriali ad Dominos Reverendissimos Patres Qualificatores Sancti Officij. Responsa verò à Sacra Congregatione Universalis Inquisitionis ad quæsitâ Missionariorum Societatis Jesu in Regno Sinensi subsecuta sunt anno 1656. atque à Sanctissimo Domino Papa Alexandro Septimo approbata.* ^{In sua Apolo- gia.}

6. P. Jacobus le Favre. Purpurati Patres de

Sinicis tam exactè verbo, ac scripto differentem Patrem Martinium privatim, & publicè audiunt: descriptam ad securitatem spiritualis navigationis tabulam inspiciunt, metiuntur, explorant. Adstat, spectat, audit ipse Sanctissimus Pater: tum nobili Missionariorum manipulo stipatum Martinium Apostolicà benedictione latum, ac suffultum, dimittit, nec multò post ab ipsomet cum Sacra Congregationis Proceribus corroboratà, munitàque per approbationem tabulà, abeuntem eminùs quasi regio divinòque munere prosequitur

7. Si placeat Sacra Congregationi imperare, ut in Archivijis hujusmodi acta inquirentur, his procul dubio inventis facillima erit causæ decisio. Et verò potest ne esse ulla ratio vel levissima suspicandi, quin Sacra Congregatio, antequàm Decretum anni 1656. e-deret, se à Patre Martino eà de re instrui jussferit? Nùm potiùs gravissimæ sunt causæ judicandi ita contigisse? Sanè non potuit aliter fieri.

Nam 1. Sacra Congregationi persuasum fuit tunc temporis de veritate facti à Martino expositi. Hoc invictè probant ejus responsa. Sic enim fert Decretum: *Sacra Congregatio censuit permittendas has ceremonias circà Confucium, quia videtur cultus esse merè civilis & politicus.* Item de ritibus circà defunctos absolutè etiam pronunciat, esse nempè tolerandos, non

Non ita, loquitur qui de veritate facti dubitat. Id concedunt & adversarij nostri, cū supponunt, atque probare conantur deceptam à Patre Martinio fuisse Sanctam Sedem: cū enim reproben Sacra Congregationis responsa, nisi confugerent ad falsam informationem P. Martinij, cogerentur Sacram ipsam Congregationem vel imprudentiæ accusare, vel etiam culpæ in re tantâ gravioris.

2. Dubitare nemo prudens potest, quin Sacra Congregatio, antequàm crederet enarratis à P. Martinio factis, ea diligenter expenderit: Agebatur enim de præscribendis legibus, quas Apostolica Sedes approbaret, sequerenturque Evangelij Ministri in annunciandâ Sinis Lege Christianâ. Solummodò ea legantur quæ, de gravitate hujus rei tam sæpè repetunt Reverendissimus Dominus Maigrot, & D. Charriot. Et verò qui non dubitat authoritate propriâ leges illas jam à 40. annis promulgatas rescindere, neque dubitaret Sanctam Sedem accusare oscitantia, si leges istiusmodi vel tulisset vel approbasset, non solum absque ullo examine, sed absque sufficienti examine.

3. Meminerat autem Sacra Congregatio Decreti ante decem annos constituti ad quaesita R. P. de Morales Dominiciani: ita verò meminerat istius Decreti, ut illud inseruerit datis Patri Martinio responsis; non poterat

ergo ignorare Reverendissimum P. de Morales ea de mortuis, atque Confucio affirmasse, quæ planè negabat P. Martinus. Alter enim retulerat Sacrae Congregationi vera sacrificia offerri Confucio, & defunctis; multa sperari ab illis, & peti. Alter contendebat hujusmodi ritus esse ex se politicos & civiles, quòad substantiã ideòque non vera Sacrificia: nihil ex prima institutione nec sperari ab illis, nec peti; nullam in eis divinitatis partem agnosci.

4. Dubitari ergo non potest sine injuriã Sacrae Congregationis, quin à P. Martino perierit illa dicti rationes: quin graves ille reddiderit ac solidas; cùm à Sacra Congregatione Decretum obtinuerit quæsitis suis conforme, & à Sancta Sede approbatum. Et verò per sex menses & ampliùs agitata fuit hæc quæstio. Quos in ea adversarios habuit, certò scimus eos nihil non movisse, ut antequàm esset Romæ P. Martinus, denuò confirmaretur Decretum anni 1645. ad quæsitã Reverendi Patris de Morales constitutum. Nobis istud constat litteris ad Martinum tunc Antuerpiæ existentem ab Assistente Germaniæ datis, quarum hîc subjicio fragmentum.

Accepi binas Reverentiæ vestra gratissimas, &c. Religiosi nobis adversi eò usque rem deduxerant, ut in prima Congregatione sententiæ eorum contrà nos data de rebus Japoniam, Chinam, aliàsque Indias spectantibus, essent confir-

*firmanda. Fortuito accidit ut resciremus: atque
indè petitiū est, ut cū Reverentia Vestra è Sinica
Missionē propter hac negotia venerit, saltem
differatur res, donec R. V. audita fuerit: cura-
tum iri ut brevi huc veniat, scilicet dum calores
Urbem ingredi permittent. Cetera antiquo
sunt loco, &c. Romæ 27. Junij anno 1655. Re-
verentiæ Vestrae servus, Christophorus Shorrer.*

Indè patet inchoatam fuisse jam litem ante
Martini, adventum alteramque partem jam à
decem annis auditam non obdormiisse.

5. Romam properavit Martinus acceptis
illis litteris. Nam mense Septembri Libellum
hunc supplicem obtulit Sacrae Congrega-
tioni.

*Cū Eminentia Vestra jam ante hos aliquot
menses Patri Generali Societatis Jesu veniam
hanc postulanti concesserint, ut sustineretur
promulgatio mandatorum quorundam spectan-
tium ad Christianos Sinenses, donec advenisset
Pater Martinus, ubi jam advenit, se ante
Eminentias Vestras sistit, & submissè supplicat
atq; obsecrat, sibi ut indicetis, quid velitis fieri.
Atque ipse, si Vestris Eminentijs ita visum fuerit,
rogat, ut aliquos è vobis Eminentissimos Car-
dinales eligatis, quibuscum immediatè agere &
colloqui possit: atque ipsis rationem reddere;
cum eā, quā par est, reverentiā & sinceritate;
eorum omnium quæ pertinent ad facta contro-
versa, & ad Sinenses Christianos, & ad eam
cum*

cum ijs agendi praxim, quam Societatis Jesu Patres sequuntur.

In altero Memoriali sic loquitur. *Ut itaque Sacra Congregatio de Propaganda informetur, dico in illis quasitis Patris Joannis Bapt. Morales, nonnulla prorsus falsa, tum quoad ipsamet facta, tum quoad nostras praxes, fuisse Theologis illis à Sacra Congregatione deputatis supposita; Quod omnium PP. Societatis, qui hactenus in Sina fuerunt, testimonio probo: non eo animo ut Patri Joanni Baptista ac Socijs fidem adimam, sed ut etiam nobis adhibeatur, & quidem magis quam illis: quia juxta notam regulam testes magis informati reliquis sunt preferendi.*

Iterum inferius dum loquitur de eodem R. P. de Morales: *Proposuit ergo dubia illa inquit, pro libitu: resolutiones habuit juxta falsò allata & supposita; quibus obtentis, tum demum Societatis Patres contrarium sentire ac facere publicavit, nullà antea de modo nostro factà mentione; quia ne pars audiretur timuit.*

Ista referre nos cogit confidentia Domini Charmot sic loquentis, *Quando anno 1656. sub felici recordationis Alexandro Papa VII. Pater Martinus rem alio modo exposuit, & ab hac Sacra Congregatione aliud Decretum obtinuit, certum est id factum esse partibus non auditis, & nemine contra P. Martinum dicente.*

6. Judi.

6 **Judicet** sapiens quisque, quid apud D. Charmot certum reputetur vel dicatur. Pater de Morales Dominicanus anno 1645. e Sina Romam pervenit: ibi auditus est diu multumque. Exposuit ritus Sinenses: nemine contradicente: non ex malo affectu; absit ut credamus, sed experientiæ defectu, malè ipse informatus malè informavit; Decretumq; obtinuit nō auditis Sinensibus è Societate Missionarijs, Sacra ipsa Congregatione id attestante. Venit P. Martinius post decem annos tantum: nemo ante illū è Societate: toto igitur illo temporis spatio, qui putabant sibi incumbere, ut causam R. Patris de Morales tuerentur, ita præoccupaverant animos Eminentissimorum Cardinalium, & Qualificatorum, ut parum abfuerit quin iterum Jesuitis non auditis aliquid decerneretur. Quia tamen accipiens Sacra Congregatio Patrem Martinium jam venisse in Europam, Romæque adfuturum quantocius, judicium illud suum suspendit, contraque audito Patre Martinio, omnem Societatis praxim approbavit, constituto speciali hac de re Decreto; confidenter propterea docet Dominus Charinot id factum esse, *partibus non auditis*. Quis illi assentiatur!

Certum est contra Sacra ipsius Congregationis testimonio Decretum anni 1645. fuisse editum, non auditis Jesuitis; sed non minùs certò constat Decretum anni 1656. non fuisse

con-

constitutum , nisi potest auditos integro decennio Jesuitarum adversarios. Imò nisi post examinatas impugnatasque ab iisdem Patris Martini rationes , & defensiones, quas apud se diù retinuit Reverendissimus Pater Vicentius Candidus Sacri Palatii Magister in illo grandi volumine, de quo priùs.

Et verò non aliundè quàm ex contentionibus illis , factum est , ut P. Martinus , post multos menses in informandiâ Sacrâ Congregatione Romæ transactos, coactus sit inde re infectâ discedere , urgente nimirum navigationis tempore, undè post discessum tantum illius confectum est à Sacrâ Congregatione decretum anni 1656. quod Alexander VII. approbavit : Erátque jam Ulisippone Pater Martinus mari se committere paratus , cum Decretum illud accepit. Quare non videtur dubitari posse prudenter, quin istiusmodi iudicium , utrâque parte auditâ, dici debeat contradictorium. Hoc tamen rescindere, reformare, annullare Reverendissimus Dominus Maigrot non formidat: in quo gravem facit injuriam non Patri Martino solum, quem falsi falsò accusat, sed etiam Sacræ Congregationi, quam gravis saltem imprudentiæ, si non verbis, ipso tamen facto damnat.

Nam cum indè Sacra Congregatio videret duas partes oppositas de ritibus Confucij , Progenitorumque contendentes, constetque hanc

hanc adhibuisse fidē Patri Martinio, ex respon-
sis ad ejus quæsitā datis, alterutrum conti-
gisse necesse est, si erravit, ut placet Reveren-
dissimo Domino Maigrot; vel ut huic Patri
sine ullo aut saltem sufficienti veritatis ex-
amine fidem habuerit, vel ut bene pondera-
tis utriusque partis argumentis ac rationibus
putaverit standum esse pro Martinio, cum
juxtā Reverendissimum contrā Martinium
stare debuisset. Alterutrum autem affirmare,
est gravem, ut patet, imprudentiæ notam
Sacrae Congregationi inurere, nempe vel
quòd absque examine prævio sententiam
pronunciaverit, vel quòd post sufficiens ex-
amen partem amplexa sit deteriorem.

Sanè si rem diligenter Sacra Congregatio
expendit, ut certò constat ex dictis; si post
rem diligenter expensam sapienter pronun-
ciavit, necesse est P. Martinium non modò
sua quæsitā simpliciter proposuisse, sed eo-
rum quoque veritatem ita probasse, hoc est,
tam solidis argumentis, tam gravi auctoritate
sententiam suam confirmasse, confutasse op-
positam, ut Societatis praxim circà ritus Con-
fucij, & Progenitorum prudenter & absolute
solemni Decreto approbare posse se judica-
verit, non Sacra solùm Congregatio, sed &
Sancta Sedes. Hoc autem posito stare debet
Decretum Sacrae Congregationis anni 1656.
ab Alexandro VII, confirmatum: stare de-
bent

debent ejus responsa ad quatuor Patris Martinij quæstiones: His Apostolicæ Sedis responsis inniti tutâ conscientiâ possunt Missionarij Sinenfes: rescindi, reformari, annullari necesse est mandatum Reverendissimi; quo malè reformatum est Apostolicum illud Decretum; quo reformatum est ex falso prætextu malæ informationis.

7. Hæc ideò dicta non sunt quasi vellemus ita pronunciatum à Sacra Congregatione fuisse super veritate facti à P. Martino expositi, ut liberum ei non sit rursùm in examen illud revocare, vel etiam contrà decidere, si quid novum, & magni momenti contrà illuxisset. Hoc tantùm volumus indè sequi 1. Quæsitâ Patris Martinij visa esse Sacræ Congregationi fideliter proposita, ut ex ejus responsis manifestè patet. 2. Non ita sensisse Sacram Congregationem, nisi post maturum examen, accuratâque totius rei discussionem, diù multùmque, decennio integro, sed tunc maxime auditis partibus.

3. Ut suum reformet nunc judicium, sententiâque immutet circâ ritus Sinensium, postulare hanc pro jure suo nova & validiora contrà hujusmodi ritus argumenta. 4. Etsi hujusmodi adinvenisset Reverendissimus Dominus Maigrot, illum debuisse ea primùm proponere Sacræ Congregationi, ut his examinatis ipsa per se judicaret, an deberet aliter sen-

sentire quàm antea, suumque Decretum reformare. 5. Hoc ipsum fuisse Vicarijs illis ab eadem Sacra Congregatione commendatum illis verbis. *Nolite quidquam magni momenti gerere sine hujus Sacrae Congregationis Mandato, earumque rerum, quas pro vestro munere, temporisque necessitate gesseritis, rationes ad hanc Sacram Congregationem sic scribite, ut Sinenses intelligant in negotijs gravioris momenti consulendam esse Apostolicam Sedem.* In excerptis ex instructione pag. 7.

6. Non posse ergo excusari Reverendissimum D. Maigrot de reformato propria auctoritate Sanctae Sedis judicio, etsi novas haberet solidasque contra Sinensium ritus rationes, quibus posset probari malè fuisse informatam à P. Martinio Sanctam Sedem.

7. Illum verò multò minùs excusandum, qui nihil afferat novi; nihil nisi leve contra dictos ritus, informationemque producat.

OBSERVATIO II.

*Confutantur rationes à Domino Maigrot
allatae pro tuendo suae contra Martinium
Sententiae fundamento.*

EXpendamus nunc temporis rationum momenta, quibus adductum se refert ipse Reverendissimus non ad opinandum modò pri-
M vatim,

vatim, sed ad decidendum solemniter ac juridicè Sanctam Sedem fuisse à Patre Martinio de Sinensium ritibus malè informatam. Nùm ipse fortassis adfuit præsens Romæ, dum in Sacrà Congregatione res est agitata? Nihil minus: ante 40. annos constitutum est Romæ Decretum, quod reformandum censuit. An producit testes, qui tunc adfuerint? Nullum prorsùs hujusmodi. Quâ ergo autoritate, quâ ratione innixus contrà P. Martinium juridicè pronunciat?

Dicit I. Reverendissimus Dominus Maigrot Patres Dominicanos id unanimi consensu affirmare.

Respondeo 1. Unanimum illorum consensum esse fortè duorum aut trium: dubitari enim jure potest, an sint plures in Reverendissimi Domini Maigrot Provincia. *

Respondeo 2. Illos duos vel tres esse fortè tam novos in Sina, quàm Reverendissimum Dominum, tamque proindè parùm instructos de Sinensium ritibus.

Respondeo 3. Non ignorasse Reverendissimum Dominum paucis illis Dominicanis opponi posse multos atque eruditos ex eodem sacro Dominicanorum Ordine Missionarios ac Theologos, non quidem neotericos, sed anti-

* Quando P. le Conte redijt ex China ante paucos annos, erant solùm in toto illo Imperio quatuor Missionarij ex Sacro S. Dominici Ordine Tom. 2. pag. 356.

antiquos, Sinicéque Doctissimos Evangelij Ministros, qui contrà senserunt. Talis R. P. Dominicus Sarpetri; talis fuit Illustrissimus & Reverendissimus Gregorius Lopez, Episcopus Basilitanus, & postea Pekinensis: talis Illustrissimus Philippus Pardo, Archiepiscopus Manilensis: talis R. P. Baltazar de Santa Crux, Commissarius Sancti Officij & Provincialis, quorum alter permisit imprimi Patris Joannis de Paz responsa, alter approbavit: Tales quoad maiorem partem qui aderant in cætu Lankinensi ex sacro illo Ordine, ut testatur P. Sarpetri, qui ibi præsens interfuit; erat autem cætus ille tredecim Dominicanorum tunc temporis: talis, qui instar omnium potest esse, Doctor ac Magister cæterorum idem R. P. Joannes de Paz: de quibus infra pluribus. Hi omnes standum judicarunt circa ritus Sinensium Alexandri VII. Decreto, sequendamque Jesuitarum praxim.

Dixi ista non ignorasse Reverendissimum Dominum, cum affirmet se legisse libros R. P. le Tellier, in quibus citata proinde legit certa hujus rei testimonia: quæ tamen ex bonâ fide is dissimulanda putavit apud Sanctam Sedem, qui de Patre Martinio tam amarè conqueritur, ob dissimulatam, inquit, ab eo suæ sententiæ probabilitatem.

Respondeo 4. Addantur istis ex sacro Sancti Dominici Ordine Missionarijs plures quàm

sexaginta è Societate Patres : Quæro nùm isti tanto numero Missionarij , inter quos benè multi vixerunt in Sina 20. 30. 40. & 50. annos ; quæro , inquam , nùm apud virum prudentem præponderent paucis alijs ?

Respondeo 5. Cùm instituaturs quæstio de rectâ , vel perversâ informatione Patris Joannis de Morales , vel P. Martini Martinij , alterius Dominicani , Jesuitæ alterius , peto an secundùm æquitatis leges judicet , qui ex testimonio paucorum Dominicanorum contrâ aliorum & quidem plurium suffragia , ne auditis quidem Jesuitis , contrâ Jesuitas sententiam ferat ? Sanè nisi novum jus condatur ; nisi instituantur novi Canones , juxtâ quos impunè liceat per fas & nefas imponere Jesuitis quidlibet , eosque damnare etiam innocentes , stare non poterit judicium Reverendissimi contrâ P. Martinium.

Respondeo 6. Paucos illos Dominicanos vocari ab Illustrissimo Gregorio Lopez pariter Dominicano , & Sina , *Tyrones in libris , literisque Sinensibus , in multis torquentes , & exterminantes sensum characterum sapientie Sinicae , seipsos & alios inaniter seducetes , & in abyssum lubricarum ambagum se implicantes.* Ita de illis Lopez in sua ad Sacram Congregationem epistola. Unde levis admodùm haberi debet à viro prudente paucorum illorum , qui nunc sunt in Sina , Dominicanorum auctori-

thoritas: cùm aliundè certò sciamus ex litteris ejusdem Illustrissimi, & Reverendissimi ad Innocentium XI. & ad Sacram Congregationem datis anno 1684. malè omninò tractari eos, qui ex sacro illo Ordine de ritibus Sinicis assentiri audent Jesuitis; & propterea plusquam probabile non mitti ad Sinam nunc è Manila nisi eos, qui se contrà pugnaturos pollicentur, prohibitis interim illuc ire reliquis omnibus, qui cum Patre Joanne de Paz, cæterisque suprà nominatis Dominicanis, illos ritus innocentes esse docent, saltem quoàd substantiam.

F. Antonius Calderon hujus mee Provincia, inquit Lopez, SS. Rosarij Provincialis, acri contrà me percitus æstro, eò quòd existimet me dissentiri aliquibus Patrum Ordinis mei opinionibus circa controversias, quæ in Sinis continuò discutiuntur, & in Curia hac disputantur, meque suffragari alijs opinionibus Missionariorum Societatis JESU... Hanc ob rem præfatus Provincialis verbis me indecoris affecit, & meum in Sinas reditum hucusque frustravit, me quasi vinctum detinens in quodam Ordinis mei Conventu, à quo clàm evadens in hunc confugi Ordinis Eremitarum Sancti Augustini. Mihi insuper fuerat comminatus præfatus mei Ordinis Provincialis, si alieno fretus auxilio in Sinas conarer reverti, exuendum me prius fore ab illo habitu mee Religionis, & simul à se revocandos

dos esse Manilam omnes Religiosos Missionarios mei Ordinis in Sinis degentes. Ita Illustrissimus Gregorius Lopez, Episcopus Bazilitanus, Vicarius Apostolicus Nankinensis, postea verò Episcopus Pekinensis, ad Innocentium XI.

Unde judicet sapiens quisque, an paucorum hujusmodi Dominicanorum authoritas fuerit Reverendissimo Domino Maigrot argumentum sufficiens condemnandi juridicè de falsâ informatione Parris Martinij; quem illorum nemo unquam vidit, quem scimus aliundè Sacrae Congregationi Sinensium ritus fusè explicuisse, cujus pietatem, ac virtutem Christiani, atque Infideles mirati sunt.

Dicit II. Reverendissimus Dominus Maigrot Reverendos Patres Franciscanos, qui sunt in Sinâ, idem quoque de Patre Martinio sentire, quod Apostolicam Sedem malè informavit.

Respondeo 1. Reverendos illos Patres fuisse aliquandò adhuc pauciores in Sina, quàm Dominicanos: debuisse ergo moneri à Reverendissimo Domino Sacram Congregationem, qui, & quot essent hujusmodi illi testes; alioqui non potest hîc Romæ conjici, cujus ponderis esse debeat horum authoritas.

Respondeo 2. Posse tamen Sacram Congregationem ex ipsis illorum litteris, quas tum Hispanico, Latinóque idiomate Romam misit

misit Reverendissimus Vicarius, ut authentica testimonia, posse, inquam, inde satis colligere, quid sentire ipsa debeat tam de numero, quàm de authoritate hujusmodi testium. De numero quidem, duos solos, vel tres profert. De authoritate verò judicet Sacra Congregatio, non ex relatione Jesuitarum Sinensium, quam nondùm accepimus, sed ex ipsis testium litteris. Horum enim alter ultima in epistola 23. Maij 1693. datâ, adeò peritum se esse linguæ Sinicæ indicat, ut, cùm jam ab anno Confessionibus audiendis vacaret (quod epistolâ præcedente notatur) tamen certum illi esse non posset, utrùm ipse Pœnitentes intelligeret, atque ab his intelligeretur, nisi Confessionis formulam scripto exaratam illis ob oculos poneret, quâ lectâ digito monstrarent, quænam ex peccatis illic descriptis commisisse se agnoscerent. Imò satis significat se cum Sinensibus loqui, signis magis quàm vocibus. Idoneum verò judicem, qui de characterum, librorumque Sinicorum sensu pronunciet? Profectò magnâ suffragiorum inopia laboret necesse est, cui talia conquirere opus sit, nec satis perspectam habet Sacre Congregationis prudentiam, qui his movendam esse existimat. Dignos planè atque locupletes falsæ Patris Martini informationis ante 40. annos testes, quorum scilicet suffragio innixus, jus haberet Reverendissimus Pa-

trem istum solemnem Decreto toto orbe Christiano infamandi?

Hist.
cult. Sin.
p. 230.

Hist cult.
Sin. pag.
469.

Ad hoc sic respondet Dominus Charmot: *Quis dubitet, inquit, quin vel Doctissimi viri cum in Sinam ad obeundum Missionarij munus adveniunt, aliquantum temporis insumere debeant in addiscendâ linguâ Sinensi, adeò ut vix interim cum Sinis nisi per Interpretem loqui valeant?* De hoc non dubitat observationum author; conqueritur solùm, quòd tam indoctum Sinicè hominem, quasi testem idoneum in hac gravissimâ causa apud Sacram Congregationem Dominus Charmot producat; quòd commendet ejus auctoritatem & scientiam: quòd tres ipsius Epistolas ad multiplicanda testimonia cæteris adjungat.

Neque tamen verum est, inquit, Patrem Thomam Lucam jam annum integrum in Sinâ degentem, nisi per signa Confitentes Christianos audivisse. Non hoc ipse dicit, sed tantùm ante oculos Confitentium posuisse formulam Confessionis litteris exaratam, ut certus esset, an illi eum intelligerent, & ipse illos. Non est opus plura dicere quàm ipse fatetur ad probandam suam in litteris Sinensibus ignorantiam, & ad illum in hac causa tanquàm idoneum testem recusandum. Nota hæc voces (*ut certus esset*) has immutat statim Dominus Charmot, dicens hunc ita egisse, *ut certior esset.* Rursùm notan-

tandum produci tertiæ istius Epistolæ solum fragmentum: Si dedisset integram, fortè & alias haberemus vel illius recusandi, vel adversarios nostros accusandi causas. Notandum denique aliquot alios ex testibus à Domino Maigrot productis, non esse fortè P. Thomâ Sinicè doctiores, sed fuisse in hoc deregendo cautiores.

Respondeo 3. Paucis illis, qualescúmque fuerint tandem, testibus opponuntur non modò longè plures è solâ Societate Missionarij, quàm sint ex reliquis Ordinibus simul sumptis, sed etiam suprâ nominati ex Sacro Dominicanorum Ordine tam eruditi Sinicis præsertim litteris Evangelij Ministri. De his fuisse in observationibus, quæ ad quartum Mandati caput pertinent. Ut nihil nunc dicam de Illustrissimis Episcopis Pekinensi, Nankinensi, & Cantonienfi, quos certum est Illustrissimo & Reverendissimo Domino Maigrot non assentiri.

Vidit procul dubio Reverendissimus quàm parùm fidei ad solemnem Patris Martinij infamationem mereantur producti à se testes, qui de facto Romæ transacto ante 40. annos in Sinâ testantur: Unde cum nec oculati fuerint, neque contrà longè plurium testimonia ob allatas modò rationes admittendi, ea putavit Sacræ Congregationi proponenda ratio-

num & argumentorum momenta , quæ ad falsi convincendum P. Martinium sibi viderentur esse majora.

Dicit igitur 3. Reverendissimus malè informatam fuisse à Patre Martinio Sanctam Sedem, ex eo quòd is omnia retulerit tanquàm certà & indubitata, cùm è contrario debuisset ea solùm proponere ut probabilia. Sic enim locutus est P. Martinus. „ Soli „ Studioli, & Philosophi conveniunt, Con- „ fucium tanquàm Magistrum agnoscentes „ civilibus, & politicis ritibus ex suâ institutione &c. nullam Sinæ divinitatem animabus defunctorum tribuunt, nihil ab illis sperant, aut petunt. *Proponere autem ista, inquit Reverendissimus, eo modo, est proponere tanquàm certa, quæ tamen solùm probabilia ipsi Jesuitæ judicant.*

Quàm sit vana, quàm Apostolico Vicario parùm digna hæc ratio ad virum piū, religiosum, ac doctum toto orbe infamandum, judicabunt ipsi Eminentissimi Patres, ac Judices.

Respondeo ergo 1. Stando Sacræ Congregationis Decretis anni 1645. & anni 1656. non aliter esse locutum anno 1656. Patrem Martinium, quàm anno 1645. R. P. Joannem de Morales Dominicanum : legi possunt quæ sita utriusque : uterque exponit simpliciter, quod sentit de Sinensium ritibus, nullâ factâ
vel

vel certitudinis, vel probabilitatis mentione. Grande tamen in eos celus admisit Jesuita; nullum autem Dominicanus. Ubi jus? ubi æquitas?

Respondeo 2. eò majorem in hac Patris Martinij accusatione elucere injustitiam, quòd, quæ ipse anno 1656. Sacræ Congregationi retulit, eadem Sacra Congregatio à P. Joanne de Morales ea negari noverat, ac proindè esse controversa: Quæ verò anno 1645. Pater de Morales proposuerat, cum neminem is haberet tunc Romæ contradicentem, videri poterant longè magis proposita esse tanquàm certa & indubitata. Hic tamen non arguitur; ille juridicè condemnatur.

Respondeo 3. P. Martinium ea Congregationi retulisse, quæ vera crederet de ritibus erga Confucium, & Progenitores: quæ autem vera creduntur simpliciter & absolute, ea simpliciter & absolute referuntur: Judicium est expendere, quem vel probabilitatis, vel certitudinis gradum habeant rationes ad probandum ea esse vera allatæ. Itaque fuit Patris Martinij probare vera esse, quæ de Sinensibus ritibus diceret; falsa quæ R. P. de Morales retulerat: Sacræ autem Congregationis judicium ferre, ut reverâ tulit, constituto Decreto, quod Martinio favet, & Reverendissimo displicet.

Re-

Respondeo 4. Patri Martinio, cæterisque è Societate Missionarijs tanto numero idem cum illo sentientibus visa esse vera, quæ Sacra Congregationi proposuit; quia longè esse putavit probabiliora, ne dicam moraliter certa. Quæ enim contrà objiciebantur, vel nihil vel tam parum habere videbantur probabilitatis, ut ex sola reverentia eorum, qui contradicebant, & ex pacis ac concordia studio sententia opposita fieretur dici probabilis.

Audiri potest jam suprà citatus, & citandus deinceps pluries R. P. Dominicus Sarpetri Dominicanus. *Anno, inquit, proximè elapso misi in Europam authenticum testimonium, in quo affirmabam cum juramento praxim caeremoniarum, quibus honoratur memoria Confucij, & Progenitorum esse fundatam in opinione probabiliore, quàm sit praxis opposita: Cùm autem tunc aliquas solùm adduxerim hujus rei probationes, quæ mihi videbantur convincentes, putavi nunc temporis expedire, ut quàm fieri poterit brevissimè, clariùs tamen & expressiùs exponerem fundamenta, quæ evidenter probant opinionem Jesuitarum probabiliorem esse oppositâ adversariorum sententiâ.* Pergit in toto suo tractatu idem R. P. Dominicus & Dominicanus satis fusè id probare tam de probabilitate intrinsecâ, quàm de extrinsecâ.

Quo

Quo itaque jure, quibus conscientia Christianae legibus adduci potuit Reverendissimus D. Maigrot ad publicè infamandum P. Martinium, quòd exposuerit simpliciter Sacrae Congregationi sententiam suam de ritibus Sinensium politicis, quam cum tot Missionarijs æquè pijs ac eruditis etiam Sinicè evidenter judicavit oppositâ probabiliorem? quomodò ausus est idem Reverendissimus Sacram Congregationem saltem indirectè accusare gravis imprudentia, quòd auditis Patris Martinij rationibus, iisque multùm discussis, constituerit Decretum dicti Patris opinioni, praxique conforme? Quid dico indirectè accusare? Quid Sacram Congregationem solùm appello? dicam igitur quod res est: Quomodò ausus est Reverendissimus, reformato illo Sacrae Congregationis Decreto, ab Apostolica Sede approbato, ipsam Sanctam Sedem non minùs quàm Sacram Congregationem cum Patre Martinio damnare?

Respondeo 5. Non solùm ex reverentia, ac studio pacis liberè permissum esse oppositam sententiam dici probabilem, sed etiam ex eo quòd in casu præsenti videbatur inutile expendere scrupulosius, utra esset probabilior. Hoc enim semel posito, quòd Societatis sententia esset certò probabilis, videbatur certum juxtà Sacrae Congregationis mentem non debere claudi januam salutis innumeris Sinis, quos

quos à fide longè removebat praxis , atque opinio contraria.

Nostri enim Missionarij , inprimisque P. Martinius , in Decreto 1645. ab Apostolicâ Sede quoque approbato , legebant ad quæsitum tertium Reverendissimi Patris de Morales Dominicani , esse à Sacra Congregatione responsum , *inquietari Sinas non debere* , si quid in mutuo suprâ sortem , non quidem ratione mutui præcisè , accipiant , sed ratione periculi probabiliter imminentis : At certum est non esse plus quàm probabile posse in mutuo accipi aliquid suprâ sortem ratione talis periculi : Certum ergo videbatur sufficere , ut non inquietarentur Sinæ circâ ritus , si probabiliter constaret ritus hujusmodi esse solùm politicos , maximè cùm in nostro casu non agatur de quæstione juris , ut in usura , sed de mera quæstione facti , nempe an ex institutione , & mente Sinarum hac de re benè instructorum ritus illi sint tantùm civiles atque politici.

Hoc enim dato , quòd consultis libris classicis , interrogatisque Sinis doctis ac probis tam Christianis , quàm Gentilibus , & his quidem benè multis , esset benè fundata ac solida sententia de ritibus illis solùm politicis , certum videbatur longè minùs inquietandos esse Christianos Sinas ob istiusmodi ritus , quàm ob acceptam ratione periculi pecuniam in mutuo suprâ sortem. Hoc autem est eò magis

magis indubitatum, quò certiùs constat ritus illos nunquam adhiberi à Christianis, nisi ut merè civiles atque politicos. Itaque Pater Brancatus, aliique sapienter abstinuerunt à contentione illa, utrùm adversariorum sententia esset necne probabilis; esset necne probabilior: id enim in præsentì casu erat inutile. Unde in conventu Cantonienfi, ubi cum Societatis Patribus aderant quoque ex sacris Sancti Dominici, Franciscique Ordinibus Missionarij, prudentissimè constitutum est, permittendos esse ritus circà Confucium, & Progenitores; cùm sit sententia valdè probabilis, illos esse tantùm politicos, ideòque non esse propterea januam salutis innumeris Sinis claudendam, quibus verè illis prohibitis clauderetur.

Imò agnoverunt, eo ipso quòd sit hujusmodi sententia valdè probabilis, non fuisse à Patre Martino malè informatam Sanctam Sedem, ac proindè tuto standum esse Pontificio Decreto tales ritus permittente. Non videtur ergo attigisse sensum statuti Cantonienfis Reverendissimus Dominus Maigrot, nec de istis sat Theologicè differere.

Si ergo sufficit sententiam Patris Martinij de hac quæstione facti esse certò probabilem, ut non possit, nisi immeritò, accusari de malà Sanctæ Sedis informatione, quid sentire debet Curia Romana de Reverendissimo Domino,

no, qui prædictum Patrem in conspectu Urbis, & Orbis infamat, propter expositam Sacræ Congregationi sententiam, quam non modò probabiliorem oppositâ, sed etiam evidenter probabiliorem tum ab intrinseco, tum ab extrinseco, non minùs ipse credidit ac probavit, quàm Reverendissimus Pater Sarpetri ex Ordine S. Dominici? unde non mirum, si à Sacrà Congregatione. & à Sancta Sede obtinuit hoc Decretum, quod tantoperè Reverendissimo displicuit.

Respondeo 6. Eò prudentiùs constitutum esse à Sacrà Congregatione, & à Sanctâ Sede approbatum hoc Decretum ad quæsitâ P. Martinij, quòd jam tunc satis adverterit nullum esse ne levissimum quidem non modò formalis, sed nec materialis sive Idololatriæ sive superstitionis periculum in ritibus illis circà Confucium, & Progenitores adhibendis: observando propositas à Martinio Sanctæ Sedi cautiones, ideóque præsentem hanc quæstionem longè omninò esse diversam ab ijs, quæ circà licitum, & illicitum quotidie inter Theologos in utrâmq; partem disputantur. In his enim, qui Divi Thomæ opinionem sequitur, v. g. de damnando per Judicem innocente sibi privatim cognitum tali, sed secundùm leges & forum externum accusato, in his, inquam, fieri potest, ut Judex istiusmodi materialiter saltem peccet, si falsa est

est Divi Thomæ sententia. At in nostro casu certum est Sinensium ritus respectu Christianorum nec debere dici, nec posse, ne materialiter quidē, sive superstitiosos, sive idololatricos, multò minùs, formaliter, ut alibi ostendetur, & jam probatum est in præliminari quæstione.

Hoc responsum Sacræ Congregationis anni 1645. de *non inquietandis Sinis*, si quid in mutuo suprà sortem accipiant, ratione periculi probabiliter imminētis, mirè torquet atque exagitat Dominum Charmot. Videt enim inde clarè sequi nec inquietandos esse propter cæremonias, quas longè probabilius est esse solùm Politicas, quàm sit probabile licitè aliquid accipi posse in mutuo suprà sortem, ratione talis periculi. Videamus ergo, quid respondeat.

1. *Quàm debile sit, inquit, atque infirmum probabilitatis fundamentum in hac materia, ubi agitur de rebus ad summam Religionis pertinentibus, & quæ primo Decalogi præcepto, hoc est Lege divinâ naturali prohibentur, fusè in priori meo scripto ostendi.* Quàm parùm Theologicè de probabilitate is differuerit, alibi dictum: stemus nunc in casu proposito à P. Joanne Baptista de Morales Dominicano.

Est quæstio de usura, quæ prohibita est jure divino naturali: ac proindè de peccato mortali agitur contrà jus divinum & naturalem, ideóque de æterna damnatione. Quæritur

an sint inquietandi Sinæ, qui ratione periculi aliquid suprâ sortem accipiunt?

Respondet Sacra Congregatio non esse inquietandos: non est tamen plusquàm probabile hoc esse licitum: ergo in materia salutis, cùm aliquid controversum est circàlicitum, & illicitum, non Judicat Sacra Congregatio, sicut Dominus Charmot, inutilem esse, multò minùs perniciosam, benè fundatam probabilitatem.

2. Sic pergit Dominus Charmot. *Quæ verò hic afferuntur ex decreto anni 1645. de non inquietandis Sinis, qui aliquid in mutuo ultrâ Sortem accipiunt, ratione periculi probabiliter imminentis, nihil prorsùs ad rem faciunt. Sic imponunt non doctis, sed imperitis, qui se constringi sentiunt, & ad angustias redigi. Hæc nihil, inquit, prorsùs ad rem faciunt.*

3. Causam reddit: hanc expende, vir Nobilissime; *Neque enim, inquit, Sacra Congregatio ex probabilitatis regulis sic respondit, sed in proposito casu juxtâ circumstantias indubio expressas, quid Ministris Evangelij tanquàm verum ac rectum sequendum esset, præscripsit. Ita Dominus Charmot, sed quæro an sit certum, quòd in dicto casu licitè possit aliquid accipi suprâ sortem? Contrâ reclamabunt multi Theologi non severiores tantùm, sed & alij illud esse illicitum: ergo saltè certò constat contrarium non esse certum: ergo erit solùm pro-*

probabile : ergo Sacra Congregatio ex probabilitatis regulis respondit. Nihil minùs, inquit Dominus Charmot, sed *præscripsit quid sequendum esset tanquàm verum & rectum*. Iterùm quæro, an sit certò verum, an solùm probabiliter verum id licere quod petitur. Si certò verum dixerit, habet reclamantes omnes Theologos, etiam eos qui id, verum existimant; quantò magis eos, qui falsum hoc esse credunt. Si probabiliter solùm verum: ergo Sacra Congregatio non adeò dedignatur probabilitatem, ac Dominus Charmot.

4. Progreditur ulteriùs. *Ut omittam*, inquit, *longè diversam esse usuræ, atque Idololatriæ rationem*. Est specie diversum usuræ, atque Idololatriæ crimen, & hoc quidem illo gravius. : Sed in ordine ad propositam quæstionem, non est diversa ratio utriusque: Nam 1. quod certò constat usurarium esse, non est minùs illicitum, quàm quod certò constat esse idololatricum. 2. Si licitum esse potest, quod est certò probabile, non esse usurarium; licitum & erit quod est certò probabile non esse idololatricum. 3. Si verò hoc secundum est in dicto casu illicitum, erit omninò & primum. Itaque, quòad hoc, est omninò eadem ratio utriusque. Unde vel propter utrumque sunt inquietandi Sinæ, vel propter neutrum.

5, Sic rursùm Dominus Charmot. *Etsi*

enim, inquit, usura Legi divina naturali contraria sit, unde etiam statim idem Decretum severissimè eam apud Sinas etiam damnat; tamen cum mutuum sæpè in alios contractus, videlicet societatis, emptionis, & venditionis, aut dotalis constitutionis transeat, atque ei nonnulli aliundè tituli ad aliquid ultra sortem accipiendum accedant, quod à jure civili plerumque pendet: Ecclesie Pastores, & Confessarii in plerisque his casibus fidelium conscientias non esse inquietandas prudenter judicant. Hæc Dominus Charmot, quæ si quis Theologus legerit, pronuntiabit illicò, ea nihil prorsus ad rem facere.

Nam 1. *Quod usura Legi divina naturali sit contraria*, nihil in præsentì casu juvat causam Domini Charmot: hanc è contrario pejorem reddit, ut mox patebit.

2. *Quòd mutuum sæpè in alios contractus transeat, quid hoc ad rem? non est quæstio de venditione, de societate, &c. Sed de mutuo. Quæritur an liceat in mutuo accipere aliquid supra sortem, ratione periculi probabiliter imminuentis.* Extrà chorum ergo saltat Dominus Charmot, aberrat à via, mutat statum quæstionis.

3. *Rursùm quòd sint nonnulli tituli aliquid supra sortem sine usurâ exigendi, verbi causâ, lucrum cessans, aut damnum emergens, quid istud iterùm ad rem; Quæritur an periculum*
for-

fortis probabiliter imminens reponi possit inter legitimos istiusmodi titulos? multi Theologi id affirmant: multi negant.

4. Non pendet à jure civili quæstio, de qua agitur: est tota circa jus naturæ: An sit hoc naturæ jure prohibitum: an licitum, nempe suprà sortem sumere aliquid ratione periculi. Multa hîc loquitur Dominus Charmot; nihil ad rem.

5. Benè quidem, quòd *Ecclesiæ Pastores, & Confessorij in plerisque his casibus Fidelium conscientias nō esse inquietandas prudenter judicent.* Sed in nostro casu an id prudenter judicant? Si ita est: prudenter agunt tam Confessarij, quàm Pastores, cū in rebus controversis sequuntur probabilia: non est enim plusquàm probabile id esse licitum, quod quærebatur de Sinis in mutuo; Si in proposito casu id judicari prudenter non potest: erravit igitur Sacra Congregatio: erravit Pontifex, & quidem in jure, & in jure naturæ, in suis responsis ad quæsitā Patris de Morales Dominicanī. Quid ad hoc Dominus Charmot.

6. *At de Idololatriâ, inquit, quæ Religionē capitaliter adversatur, aliter censendum est.* Respondebat paulò superiùs Dominus Charmot Sacram Congregationem præscripsisse, quid Ministris Evangelij tanquàm verum, & rectum sequendum esset in hoc casu de usura? Quid potest amplius exigere in casu Idolola-

triæ? modo præscribat quid verum sit & rectum, num sufficit? Cur ergo aliter censendum esse pronunciat Dominus Charmot, cum de Idololatria agitur? Nam quòd *Religioni Capitaliter adversetur*, hinc sequitur quidem, majori adhuc odio prosequendam esse Idololatriam, quàm usuram: non infertur tamen excusari Sinas ab usura, ex eo quòd sit probabile non esse usurarium sumere aliquid ultrà sortem ratione periculi, si non excusentur ab Idololatria, quandò longè probabilius est, ne quid dicam magis, ritus quos adhibent esse solùm politicos.

7. Si quid autem in utroque casu diversitatis est, id pro usura prohibenda facit: Nam aliquid suprà sortem accipere ratione periculi, si malum est, jure naturæ malum & illicitum est: At verò ritus, de quibus agitur, ex se sunt indifferentes, nec infici possunt, nisi ex publica ac communi Sinarum intentione, quam ubi certò probabile est non esse perversam, certum est illicitos non esse ritus, multò minùs idololatricos respectu Christianorum.

8. *Sed Fideles inquit, ita arcendi sunt ab Idololatria, ut ab ijs etiam actibus abstinere debeant, in quos vel sola Idololatriæ suspicio cadit.*

Respondeo 1. Non esse aliter arcendos Fideles ab Idololatria. quàm à sacrilegio, ab usurâ, ab impudicitia, atque ab alijs sceleribus,

bus, quibus graviter Deus offenditur, nisi, quatenus unum alio crimen majus cum sit, magis quoque est fugiendum: sunt autem omnia simpliciter fugienda.

Respondeo 2. Summè arcendos esse Fideles ab actibus, quos vel idololatricos esse constat, vel impudicos, vel usurarios, vel alio modo illicitos, adeò ut summè execrentur vel levissimam Idololatriam, malintque mori milies, quàm, non dico sacrificare v. g. Jovi, quod Idolum esse constat, sed nec ei vel levissimum honorem exhibere: esset enim illud grave scelus.

Respondeo 3. Non esse arcendos tanquàm ex præcepto ab actibus, in quos non nisi temeraria & imprudens mali suspicio cadit, sive malum illud sit idololatria, sive usura; chimericum enim hujusmodi præceptum est, & est injicere laqueos conscientijs.

Respondeo 4. Non esse arcendos tanquàm ex præcepto ab actibus, quos post sufficiens examen longè probabilius est ex nullo capite esse illicitos: quando nempe quæstio solùm est de licito vel illicito, non autem de valido vel invalido; si præsertim valor à judicijs nostris non pender: qualis est Sacramentorum valor. Quod enim hoc modo probabilius est, prudenter censetur absolutè verum.

Respondeo 5. Sacram Congregationem judicasse non esse inquietandos Sinas, qui suprà

sortem aliquid fumerent, propter periculum probabiliter imminens.

Respondeo 6. Longè adhuc probabilius esse ritus Sinensium erga Confucium Philosophum, & Progenitores mortuos nihil habere idololatricum, cum certum sit illos apud Sinas etiam Gentiles Litteratos non esse Idola; imò neque quoàd substantiam superstitionis esse, cum non multò minùs certum sit illos non coli propter dotes suprà naturam illis à DEO concessas: sed illum ut Imperij Magistrum à quo doctrinam: hos autem ut Parentes, à quibus vitam acceperunt.

Respondeo 7, Gravissimis exponere se periculis peccandi contrà charitatem DEI, & proximi, contrà præceptum prædicandi Gentibus Evangelij, qui Fidei claudunt januam & salutis innumeris hominibus, prohibitione rituum, qui, cum tanto fundamento judicari possunt innocentes. Videat jam Dominus Charmot, quid illorum omnium velit.

Tandem sic ille concludit. *Quid igitur de ijs actibus existimandum, qui si fideliter exponantur, statim idololatrici, ac superstitione pleni inveniuntur?*

Respondeo 1. Parùm fideliter expositos esse ritus illos à Domino Charmot: In ijs enim exhibendis proponit legentium oculis & menti Sacrificium Confucio, Majoribùsque oblatum; offerentem Sacerdotem: Ministrantes

Dia.

Diaconum, & Subdiaconum: victimam immolatam:& alia hujusmodi, quæ sunt falsissima. Non ergo mirum, si ritus Sinenses ita expositi statim appareant idololatrici.

Respondeo 2. Parùm fideliter exponi ritus Sinensium externos ab eo, qui simul non exponit internam eorum mentem in colendo Confucio, atque Progenitoribus, non quidem tanquàm Dijs, sed nec ob aliquas dotes suprâ naturam illis à DEO concessas, sed illo tanquàm Magistro ob doctrinam, illis tanquàm parentibus ob vitam acceptam, qualescumque tandem ipsi fuerint, dum viverent sive probi, sive improbi.

Respondeo 3. Parùm quoque fideliter exponi cæremonias adhiberi in China solitas erga Confucium, & Majores, cùm non exponitur, plerasque illarum adhiberi quoque à Sinis erga viventes, juxtâ genium istius gentis, suprâ cæteras omnes cæremonijs deditæ, in adventu Mandarinorum, Hospitum, &c. in convivijs solemnioribus, &c. Qui enim moniti V.G. fuerint coràm adveniente hospite ceram accendi in mensa parata, incendi odores, genuflexiones fieri, atque profundas ad terram usque inclinationes, imò non hospiti solùm reverentiam haberi, sed & muneribus ei oblatis, sive sint Sues, sive capræ, sive cervi; Quin etiam aliquandò coràm eodem hospite, honoris causâ hæc animalia occidi:

cidi: Qui inquam, de hujusmodi ritibus admoniti primum erunt in hoc casu, ut manifestum est, merè civilibus; certi aliunde non coli à Sinis Confucium, nisi ut Magistrum Imperij ob doctrinam: non coli Majores, nisi ob vitam ab illis acceptam, hi statim non invenient ritus ac cæremonias, quibus hi coluntur, esse idololatricas: sed de his suo loco.

Interim relege, Vir Nobilissime, quæ in hoc loco Dominus Charmot respondit observationum Authori, & judica an possit censeri respondisse.

Dicit 4. Reverendissimus ideò P. Martinium malè informasse Sanctam Sedem, quia ijs, quæ ab illo relata sunt, aut saltem plerisque nec vel umbra superstitionis inest. Hæc objecta superiùs à Procuratore Reverendissimi Domino Charmot, cum sint satis multis confutata, non repeto. Legantur solùm quæ sita Patris Martinij: legantur responsa Sanctæ Sedis; mirum videbitur exprobrari Patri Martinio sic esse ab illo Sinensium ritus Sacræ Congregationi propositos, ut non indicarit vel umbrâ superstitionis inesse. Quod evidenter falsum est. Et verò respondit Sancta Sedes *permitti posse Christianis hos ritus, sublati tamen superstitionis: quæ ex P. Martinio, accesserant.* Addit Sancta Sedes, *assistere posse Christianos cum Gentilibus, etiam cum agunt superstitione, adhibendo cautiones, quas propo-*
su-

suerat in hoc casu P. Martinus. Facta est ergo mentio superstitionum.

Hinc igitur rursùm falsò accusatur P. Marrinius: ex falsâ igitur tantùm accusatione vir religiosus, & innocens immeritò condemnatur; ex injusta ergo solùm Patris Martinij condemnatione, contrà jus & æquum, Alexandri Septimi Decretum reformatur.

Dicit 5. Reverendissimus P. Martinium non explicuisse Sacræ Congregationi in cæremonijs defunctorum, exponi tabellas, quæ dicuntur *Sedes animæ, sive Spiritus*; ideòque illas exponi, ut in eas veniant Spiritus; ac multa fieri, quæ Spiritus præsentesse supponant. Quàm sit levis, quàm nulla, quàm falsa hæc ratio ad damnandum Patrem Martinium, Sacræ Congregationi mox patebit.

Respondeo ergo 1. negando P. Martinium ista tacuisse. Reverendissimus non probat: nam quòd ista Decretum in ejus gratiam constitutum non contineat, inde non sequitur dissimulata fuisse à Martinio, qui plurium mensium spatio, quibus Romæ propter illam causam commoratus est, tam multa alia & scripsit & dixit circà Sinensium ritus. Vidit ne Reverendissimus grande illud volumen Sacræ Congregationi oblatum, de quo P. Intorcetta, ejus Romæ tunc socius, reddidit testimonium?

Respondeo 2. Esse prorsùs indubitatum hæc

hæc à Patre Martinio & relata esse, & explicata. Enimverò retulerat ista R. P. Joannes de Morales, ut apertè constat ex Decreto anni 1645. quod fuit insertum Decreto anni 1656. hæc igitur Sacra Congregatio habebat præ oculis. Oportuit ergo confutari à Martinio, vel explicari: cùmque favens obtinuerit Decretum, necesse est probatam fuisse Sacræ Congregationi Pattis Martinij sive confutationem, sive explicationem.

Sanè probatum est, ni fallor, efficaciter superiùs graviolem Sacræ Congregationi injuriam à Reverendissimo fieri, quàm ipsi Patri Martinio, cùm videtur supponere constitutum ab ea Decretum anni 1656. vel absque prævio, aut sufficienti examine, vel, si post sufficiens examen, ex injusta approbatione sententiæ Patris Martinij, quæ ex Reverendissimo debuisset reprobari. Certò constat in præsentì casu tabellarum, de quibusea legebat Sacra Congregatio, quæ dixerat R. Pater de Morales, improbari omninò non posse, quod concessit Patri Martinio sine injuriâ Sacræ ejusdem Congregationis; quæ, si ipse tacuisset, quod falsum est, de re obvia, & ob oculos suos posita hunc interrogare debuit.

Respondeo 3. Cùm Reverendissimo P. Sacerdoti Dominicano potuisse facillimè Martinium Sacræ Congregationi satisfacere circa usum tabellarum. Nam cùm ex Decreto anni

*In suo
tractatu
relato à
Patre le
Tellier in
2. tomo
p. 289.
280.*

ni 1645. usus ille permissus fuisset, modò tabellæ non collocarentur in altari propriè dicto, etsi affirmasset P. de Morales vocari *Sedes animæ*; illis sacrificia offerri, &c. Quantò faciliùs usum illum permisisset, si audisset jam nunc mensas illas, in quibus ponuntur, non esse vera altaria; ritus, & cæremonias adhiberi ibi solitas, nō esse sacrificia; tabellas in scriptas locum tenere solū Imaginum constarèq; non dici *Sedes animæ*, nisi improprie & metaphoricè.

Respondeo 4. Reverendissimum in istis ritibus perpetuò sibi contradicere. Docet enim litteratos omnes Sinas tam antiquos, quàm modernos esse verè ac debere dici Atheos: ac proindè nec agnosci ab illis DEUM; nec Spiritum, nec animam immortalem.

Vide observationes in 5. caput.

Quo igitur modo sibi fingit, ut accuset Martinium, juxtà Sinarum persuasionem ac fidem, Confucij ante duo annorum millia mortui Spiritum, Spiritus quoque Avorum, & Atavorum pridem defunctorum in dictis tabellis residere, advocari, præsentem sibi? Quàm sint ista contradictoria nullus est Tyro, qui non apprehendat.

Sed his indigebat Reverendissimus, ad infamandum toto orbe Christiano, & maximè Romæ, Martinium. Romam non cognoscit Reverendissimus: non sic Romæ imponitur. Roma movetur solidis rationibus, non injurijs, præsertim tam manifestis. Cujus corpus tandiū DEUS servavit incorruptum, hujus

hujus famam tam injustè maculatam Roma vindicabit.

Dicit 6. Reverendissimus, P. Martinium nihil retulisse Sacræ Congregationi de solemnibus vel oblatione vel sacrificio, quod singulis annis semel ac iterum offerri solet Confucio: ergo malè informavit Sanctam Sedem. Infirmum prorsus ac debile accusationis fundamentum!

Respondeo ergo 1. Ut antea, negando, & pernegando antecedens, quod probabit nunquam Reverendissimus; illius falsitas manifestius patebit, si Sacra Congregatio præcipiat volumen illud Sinensium rituum inquiri, quod à Patre Martinio oblatum est.

Respondeo 2. Reverendum P. de Morales de utraque hac solemnitate Confucij multa retulisse, & in ijs falsa non pauca, quæ vir pius, sed nondum instructus, vera reputabat. Hæc Sacra Congregatio legebat in Decreto anni 1645. hæc legebat Martinus: fieri igitur ne utiquam potuit, quin & Martinium circa ista interrogaverit, & interroganti Martinus ita responderit, ut satisfaceret: cum Martinij quæsitæ Sacræ Congregationis responsa tam bellè ad votum dicti Patris concordarint. Injuriam Sacræ Congregationi facit, ut dictum est, qui aliter sentit.

Respondeo 3. Id solummodò constare, Patrem Martinium nihil circa duplicem hunc ritum

ritum quæsiisse, nihil Sacram Congregationem respondisse.

Ratio prima est, quòd nemo Litteratorum in Sina cogitur his adesse solemnitatibus; ac proindè nulla sit omninò assistendi necessitas. Ea sola Martinius postulavit, quæ juxtà Sinarum Leges, atque consuetudines observare planè debent Neophyti: ut sciret ex ijs, quid licitum, quid illicitum.

Ratio secunda est, quòd Missionarij nostri suis Neophytis non permitterent his adesse cæremonijs: non quòd putarent ex se illicitas esse, sive superstitiosas quòad substantiam, sed quia cùm possint Neophyti sine dispendio vel honoris, vel bonorum, sine periculo vel Religionis exponendæ, vel etiam charitatis violandæ hinc abesse, censuerunt esse meliùs à fovenda cum Infidelibus consuetudine, licet innocenti, quantum potest commodè fieri, illos amovere. Nihil ergo necesse fuit quidquam circà ea postulare.

Ratio tertia est, quòd responsa Sacræ Congregationis circà defunctorum cæremonias data Patri Martino sufficiunt plùsquam abundè, ad dirigendos circà illos ritus Confucij Neophytos, si quo casu contingeret illorum aliquem propter speciales causas interesse his debere. Tunc enim intelligeret adhiberi à se tantùm politicos ritus, sublati, si qui accederent, superstitiosis; sèque teneri ad solem-

solemnem protestationem , si fortè agerent , se præsente , Infideles superstitiosa quædam.

Quòd autem affirmet Reverendissimus, falsum esse, quòd Jesuitæ non permittant suis Neophytis, ijs saltem Præfectis, quibus id ex officio incumbit, his ritibus, quos Sacrificia vocat, interesse; petátque, quâ fide R. P. Michaël le Tellier id negavit, idem R. P. libenter referet, ut deinde vicissim appareat, quâ fide Reverendissimus malam ipsi fidem ea in re objiciat.

P. le Tellier in scripto responso.

Responder igitur P. le Tellier testes habere se hujus dicti non modò Jesuitas (quorum tamen fides in hac re suspecta esse non posset) verùm Reverendos Patres Dominicanos; neque illos solùm, qui nobiscum in cæteris senserunt, sed ipsum Reverendissimum Navarretam, quo nemo duriùs in Societatem Sinensem invecus est.

Ad Jesuitas, inquit, quòd spectat, res ipsa per se loquitur. Anni sunt plus minus sexaginta, ex quo super Confucij, & mortuorum oblationibus, velut aequè illicitis, ac sacrilegis incusati, uno omnes ore contestati sunt, posteriores semper à se toleratas fuisse, priores nunquam. Quis autem non videt aut negaturos pariter de utrisque, si mentiri vellent, aut pariter confessuros, si verum foret? cùm neque causa, neque facultas ipsa verum occultandi suppeteret. Non causa;

causa; quid enim ijs prodesset alterum dissimulare, dum alterum ejusdem placè generis ultrò profitebantur? Et satis constabat nihil magis supersticiosajudicatam iri Roma, quæ Confucium, quàm quæ mortuos spectant; sed æquè utraque aut approbanda illic, aut improbanda esse. Non facultas; cùm spes nulla esset rem latère diù posse, tam multorum oculis in omnia illorum intentis, & ea etiam videntibus, quæ non vident.

Sed ut mittamus Jesuitas, quid respondebit Reverendissimus his Dominicanis, à quibus consultus fuit Reverendus P. Joannes de Paz, disertè affirmantibus Litteratos non assistere ei, quod isti vocabant, Confucij sacrificio? Quid item P. Dominico Sarpetri sapiens à nobis commemorando, cujus disertæ est ejusdem rei testificatio? Quid denique P. Navarretta, quem nullus, opinor, suspicabitur in gratiam Jesuitarum mentitum esse?

Is autem non solum in Epistola Patri Antonio de Govea nostro in Sinis Vice-Provinciali tradita die Septembris 29, anno 1669. id ipsum expresse agnoscit, sed in multis aliis locis. Damus ipsa hominis verba ex quatuor secundi tomis locis deprompta.

Pag. II, col. 2. Que en China, no son sacrificios.

Pag. 369, col. I. n. 13. Es gran frialdad des pues de 40. annos minima noticia.

Resp. fol.

297. 193.

Def. des
N. C.

tom. 2.

p. 278.

Defens.

tom. I.

p. 157.

edit. 4.

„ Pag. 390. col. 1. La malicia , no entiendo
 „ estas conciencias cauterizadas.

„ Pag. 453. col. 1. Damos muchas gratias ,
 „ a los RR.PP. de la Compania por esta buena
 „ obra que han hecho (*prohibendo oblationes*
 „ *illas Confucio fieri*) y mayores se les dieramos
 „ si nos huvieran participado esto treinta años
 ha.

*Est hic quidem insignis defectus in Navaretta
 vel veracitatis , vel memoria , quòd Jesuitas di-
 cat nihil tale antea respondisse ; postquam ille
 ipse in eadem illa pagina 453. versibus proximè
 antecedentibus , hac verba retulerat ex Apolo-
 gia Patris Didaci Morales jam ab anno 1641.
 edita: Los de la Compañia no permittentà
 „ sus Christianos que ofrezcan al Confucio
 „ cosas de comer, sedas & como hemos dicho:
 „ ni mucho menos que guarden las sobras de
 „ tales cosas ; como afirma el P. Hurtado Vi-
 „ ce- Provincial despues de grande examen.
 En quàm delicatus erat in illo homine sensus
 conscientia , qui cauteriatam agebat Jesuitarum
 conscientiam. Ut hoc in eos convicium jaceret,
 fingere libuit reticuisse illos ad eam diem præma-
 litia responsionem hujusmodi , quam ex eorum
 Apologia ante quadraginta annos exarata ipse
 exhibet.*

*Sed ut ad Reverendissimum Dominum Mai-
 grot redeamus , si querere pergat , quâ fide P. le
 Tellier ex quorundam testimonio negaverit*

con-

consensisse unquam nostros, ut Christiani Literati ad solemnes illas Confucij oblationes concurrerent; quæremus nos vicissim, quâ fide ipse eorum nomina tacuerit, quorum testimonio nixum illum esse cernebat; istorum dico Dominicanorum, atque in primis Navarretta, quem vel unum si appellasset, continuo qui vis intelligeret, quàm procul non solum à mala fidei, sed etiam à temeritatis periculo defensionis Author fuerit. Quâ fide, inquam, potuit Reverendissimus Dominus Maigrot vagâ illâ loquendi ratione, ex quorundam testimonio, optimè sibi nota istorum nomina reticere, ut, ijs dissimulatis, P. le Tellier mala fidei insimulare posset, utique non ausurus, si hos vel leviter indicasset.

Porro ne quid hîc à nobis dissimulatum ipse causari queat, scimus Navarrettam, dum responderet Apologia Patris le Favre, oblitum, quod toties tam disertè alijs in locis fassus erat; illud ipsum negasse, ac, si Superis placet, refellere etiam voluisse ijsdem ratiunculis, quas ex illo mutuati sunt primùm Author Moralis practice Jesuitarum, deindè Reverendissimus Dominus Maigrot. Sed quis conjecturis, & argumentationibus locus adversus tam aperta, tam parùm suspecta testimonia? Istud verò Navarretta, quid aliud ostendit, nisi in hoc homine nihil fuisse non solum fidei, sed ne ejus quidem, quo mentientes maxime indigent, hoc est, memoria.

Quid quod novum illud figmentum, & quæcumque ad id astruendum confinxit, non apud Sinas, ut videri voluit, sed in Europa fabricatus est? Habemus præ manibus autographum ejusce responsionis adversus P. le Favre, in quo alia omnia loquitur. Nam pro longa illà & aculeatâ dissertatione, quam in edito libro legere, est, hæc habet duntaxat: En el num. 15. dice que VV. PP. nunca permittieron a los Le- trados ministrar ò assistir à las solennes ob- laciones del Confucio, por la raçon que ali- lidà con que estamos unidos y uniformes en la pràtica. De que pues son y han sido las quexas que se han dicho y escrito sobre esto.

Hæc ille ad 17. diem Aprilis 1669. Qui deinde Septembri mense planè sibi satisfactum sentiens super reliquis, per illam Patris Brancati Apologiam idem quoque testantis, scriptum quod diximus obsignatum à se tradidit Patri Antonio de Govea; nec multò post fugâ elapsus Europam tenuit. Hic verò alius à se ipso repente factus, quæ destruxerat, rursùm ædificare aggressus est, negans quæ Cantone affirmaverat, affirmans quæ negaverat, idque, quod lepidius est, intra paucas sæpè paginas. Et hujusmodi testes sunt, ex quorum fide pendent narrationes Reverendissimi Domini Maigrot, & Domini Charmot de rebus Sinicis; quorum authoritatem ad singulas penè paginas, quandoque

Et periodos obtrudunt? Quo profectò Jesuitis optabilius facere nihil poterant. Huc usque P. le Tellier.

Ex dictis abundè patet, quàm parùm juris habuerit Reverendissimus in damnando solemniter de falsa informatione Patre Martino; in accusando malæ fidei Patre Michaële le Tellier; in reformando Apostolicæ Sedis Decreto.

Porro quòd solemniore illi ritus erga Confucium sint civilis cultus, saltem quoad substantiam, non verò religiosus, probant satis fusè, & sigillatim explicant Reverendissimus P. Sarpetri Dominicanus in tractatu suo, qui legitur in secundo tomo Reverendissimi P. le Tellier; P. Franciscus Brancatus, P. Dominicus Gabianus, P. Prosper Intorcetta, antiquus 40. annorum Missionarius, P. Franciscus Xaverius Philippuccius & alij, quorum opera contrà Reverendissimum Navarrettam, solo pacis & concordiae studio hætenùs suppressa, brevi edere cogetur Societas, ut Apostolicæ Sedi, Sacræ Congregationi, toti orbi Christiano innotescat, quàm sit levis, quàm nulla esse debeat his in rebus Scriptoris illius authoritas, & fides; quâ ferè solâ dum nititur Reverendissimus Dominus Maigrot, eo ipso satis probat, quàm sit peregrinus in Sinensium litteris ac ritibus; quàm parùm attentè ipsum Navarrettam legerit, si non adverterit pluri-

Vox enim *miao* non modò sic sumi potest, sed propriè quoque significat aulam palatij, ut fuit alibi explicatum. Nullum est dubium, quin hæc fusè Martinius & voce & scripto Sanctæ Sedi explicuerit.

Quàm sint hæc levia; quàm sint nulla tam solemnis atque gravis sententiæ contrà Patrem Martinium latæ, reformatique Apostolicæ Sedis Decreti fundamenta, nemo, opinor, est, qui mirari vehementer non debeat. Miror ego adhuc magis tam teneram ac scrupulosam Reverendissimi, qui his nugis moveatur, tam largam contrà Jesuitas, quos tam facilè condemnat, ejusdem conscientiam.

Dicit 8. Reverendissimus ex relatione Reverendi Patris Antonij à Sancta MARIA, P. Martinium anno 1659. post lectum privati alicujus librum, in quo videbatur Author supponere aliquid à Progenitoribus peti, sperarique, *respondisse hanc corruptelam animas exorandi defunctorum introductam fuisse abhinc retrò trecentis annis: at præfatum cultum Proavorum ab antiqua sui institutione solummodò civilem, politicumque esse, mortuis inserviando ac si adhuc viverent.* Undè sic concludit Reverendissimus. *Si ita R. Pater sentiret, satisne erat Apostolicæ Sedi generatim dicere? Sine à Progenitoribus nihil petunt, aut sperant?*

Est

Est ultimus hic Achilles Reverendissimi contra falsam Martini informationem. Sed quàm debilis! Quàm parùm Achilles!

Respondeo ergo i. Hanc narrationem, quæ, ut modò videbitur, parum facit ad rem, referri à Reverendissimo, & referri tanquàm ab alijs acceptam, quos appellat viros fide dignos, non tamen nominat. Cùm in ea fundatam velit solemnem, quam tulit contra P. Martinium, sententiam, de qua apud Sanctam Sedem conquerimur; judicent ergo Eminen- tissimi Patres, an adversario hæc narranti, & non probanti teneamur fidem adhibere? An istiusmodi vaga narratio dare possit apud integerrimos Judices vel levissimum isti sententiae pondus? Nominare saltem debuerat viros illos: occurrisset forsan aliquid, quod probaret eos esse testes non adeò legitimos. Ignoscat ergo Reverendissimus, si nec ipsi, nec ignotis ejus testibus in causa præsentī fidem omnimodam adhibemus.

Respondeo tamen secundò propositionem illam (*Sine à Progenitoribus nihil petunt, aut sperant*) esse indefinitam, adeòq; verissimam, etsi contingat aliquos ex Sinis per corruptelam, ut ait, aliquid petere, aut sperare. Nam verè affirmari potest & debet Catholicos nullam in sacris Imaginibus agnoscere virtutem, propter quam coli debeant. Hæc est Catholica fides juxta Tridentinum. Quis
O s tamen

tamen dubitat, quin aliqui rudes Catholici, aut malè instructi aliter sentiant? Horum error destruitne veritatem hujus affirmationis? Quotidiè adhuc dicimus solos olim Judæos unum coluisse Deum: fuerunt tamen identidem ex illis non pauci, qui Idola coluerint. Sunt hujusmodi propositiones innumeræ, quarum veritati nihil nocet paucorum exceptio. Verissimè ergo Pater Matthæus Riccius Missionis Sinicæ Fundator, & post illum P. Martinius affirmarunt, Sinas in mortuis nullam Numinis partem agnoscere: nihil ab illis petere, nec sperare. Vana est igitur Reverendissimi objectio.

Lege quæstionem præliminarem in Epist. ad Virum Nobilem: ibi demonstratum invenies nec Confucium, nec Progenitores coli in China nec ut DEOS, nec ut Sanctos.

Respondeo 3. Patrem Martinium, ne hoc quidem filuisse in suis quæsitis: Eo enim ipso quòd petit à Sancta Sede in ritibus mortuorum ex prima institutione merè politicis, prohiberi Christianis quidquid superstitiosum accessit; supponit aliqua interdum saltem accedere. Eo ipso quòd postulat fieri à Christianis protestationem, cùm in hujusmodi cæremonijs contingit Infideles superstitiosa peragere, num satis explicat, quod volebat ab eo
omissum

omissum Reverendissimus ? Intellexit Sacra
id Congregatio : intellexit Summus Pontifex,
quando definivit Christianos adhibere posse
illos ritus, superstitionis sublati; posse inter-
esse, cum Gentiles superstitione peragunt, pro-
testando, & alias adhibendo cautiones.

Respondeo 4. dubitari omnino non
posse, quin scripto & voce Martinus sigilla-
tim exposuerit, quæ hîc in genere superstitio-
sa dicuntur; quando confutavit, quæ R. P. de
Morales anno 1645. malè ipse informatus his
de rebus, Sacræ Congregationi retulerat; il-
ludque inprimis, quod Sinæ peterent à mor-
tuis, & sperarent. Infra videbitur in classi-
cis Sinarum libris illud ipsum prohiberi, ne
quid à mortuis vel petatur, vel speretur.

Sic destructis latæ in P. Martinum à Re-
verendissimo Domino Maigrot sententiæ
fundamentis, probatâque verâ, & legitimâ
per dictum Patrem Sanctæ Sedis informatio-
ne, dignabuntur Eminentissimi Judices, &
Patres injustè læsam solemnî Mandato in re
gravissima Patris Martinij, & in eo Societatis
universæ famam pro sua æquitate vindi-
care, & restituere.

OBSER-

OBSERVATIONES

IN

QUARTUM CAPUT

MANDATI MAIGROTIANI.

*De solemnibus Confucij Philosophi, &
Progenitorum Ceremonijs.*

Sic habet quartum Mandati caput. *Missionarij nullatenus, nullâque de causa Christianis permittant solemnibus, quæ semel & iterum singulis annis Confucio, & Progenitoribus offerri solent, sacrificijs, seu oblationibus præesse, ministrare, aut interesse: Quas oblationes superstitione imbutas declaramus.*

QUæ in hoc quartum caput dicenda nobis erunt, adhuc plenius, evidentiùsque purgant P. Martinum Martinium: & ita vindicant Apostolicæ Sedis Decretum anni 1656. circa Sinensium ritus, ut speremus fore omnino perspectum Sanctæ Sedi, nihil potuisse ad DEI gloriam, ad Fidei incrementum, ad Sinarum conversionem juxta Evangelij, atque prudentiæ Christianæ Leges sapientius præscribi, quàm quæ hoc Alexandri VII. Decreto præscripta sunt & constituta, Id in isto negotio

negotio perjucundum nobis accidit, quòd Societatis causa non possit ab Apostolicæ Sedis causa sejungi: ita ut Societatem vincere necesse sit, si probemus non modò non errasse Sanctam Sedem, sed nec potuisse à Reverendissimo sine errore reformari, quod est ea in re à Sancta Sede sapientissimè constitutum.

PROLEGOMENA.

PROLEGOMENUM I.

Difficile est questionem facti, quæ præcipua est in hac causa, decidere: unde hac difficultas?

UT autem hæc clarè pateant, est origo mali, sive hallucinationis circa ritus Sinensium detegenda. Multiplex autem occurrit.

I. est, mens assueta Europæis moribus, ac cæremonijs, atque obstinatè determinata ad judicium per illas ferendum de Sinarum ritibus, consuetudinibúsque. Hinc enim fit, ut quod in Græcorum, Romanorúmque annalibus pertinuisse legimus ad cultum Religiosum, divinúmque, id velint, qui sic affecti sunt non posse nisi religiosè observari apud Sinas. Quasi verò quæ ab hominum instituto pendent, non sit moraliter necesse variari apud Gentes, & quod à Romanis Infidelibus fiebat

fiabat ex Religioso fine , habere non potuerit apud Sinas finem politicum ? Sic thus adolere , accendere cereos , odores comburere , & alia hujusmodi , quæ Religiosi cultûs parserant olim Romæ apud Paganos , spectant etiam in China ad cultum merè civilem ; hospiti enim , amico , Gubernatori , Mandarinò , domum , in Urbem , in Provinciam advenienti thus adoletur , accenduntur cerei , odores comburuntur , &c. Hæc autem honoris merè politici causâ fiunt , nempè erga illos , in quibus aliquid esse Numinis ne somniant quidem Sinæ dormiendo.

Porro cùm ex subordinatione maximè pendere bonum Imperij regimen , ac pacem existiment , mirum est quantam præscribant Leges gratitudinem discipulis erga Magistros , filijs erga parentes ; adeò ut eam extendant etiam ad mortuos , quibus ex gratitudine ob doctrinam , aut vitam ab illis acceptam ita obsequendum esse , ac si viverent , est commune ac frequens apud illos axioma. Unde sicut vivis , ita mortuis & thus adolent , & accendunt cereos , & odores comburunt , non plus Numinis agnoscentes in mortuis , quàm in viventibus , imò minùs potestatis : unde nec ab illis juxtà leges quidquam petunt , vel sperant. Quod autem mortuis in Gallia Regibus per multos dies fieri solet , ut nempe solito more , ijs , quasi adhuc viventibus , convivium

viam quotidie apparetur, adstantibus ijs, qui in mensa ministrare solebant, Præfectis; id in China per multos annos, & singulis quidem annis semel & iterum filij præstant Parentibus, discipuli Magistris; sed maximè Confucio Philosopho Imperij Magistro: non plus in ijs Numinis reveriti, ut certò infra constabit, quàm Galli in suis Regibus; ne inquirentes quidem, an fuerint probi vel improbi; cùm satis illis sit, quòd sui fuerint Progenitores.

II. Erroris origo, est ignorantia linguæ Sinicæ, quæ est valdè difficilis, cùm quinquaginta habeat characterũ, seu litterarum millia, & uni sæpè litteræ multæ convenient significationes & admodum quidem inter se diversæ: unde fit, ut facilè possit contingere Europæum per aliquot annos versari in China, & esse tamen in Sinensium litteris valdè indoctũ & neotericum; ac proinde classici Sinarum libros consulere per se omninò non posse. Quare qui in Chinam adveniunt, aut non ita pridem advenerunt, si vel ex odio, vel ex falsis præjudicijs audire renuant antiquiores, & in Sinicis litteris doctiores Evangelij Ministros, necesse est, ut ad singula hærentes, magno sibi ipsis oneri sint & alijs; perturbentur ipsi continuò, & si autoritate polleant, totam perturbent Christianitatem.

III. Orgio ignorantiae circa ritus controversos petitur ex diversitate Sectarum, quæ
re-

reperiuntur in China : nam alij sunt Litterati & hi dividuntur in Atheos, & Deistas; alij Idololatræ, & quidem diversi pro diversitate Idolorum, quæ colunt: alij Mahometani, alij Judæi, ut jam nihil dicam de Christianis, qui in toto Imperio vivere nunc incipiunt pacificè, & longè latèque propagari. In omnibus autem Sectis sunt docti & indocti, probi in suo genere & improbi. plurimi verò interest, quos consulant, vel non consulant qui volunt instrui de ritibus, an sint nempè Religiosi, an merè civiles juxtà mentem Litteratorum. Aliter enim respondebunt Idololatræ, & aliter Litterati; inter Litteratos aliter fortè Atheus; aliter non Atheus, prout erit magis vel minùs in sua secta versatus. Inter ipsos Christianos, quis dubitet in China, sicut in Europa, reperiri alios rudes, alios benè instructos? Nisi consulantur idonei testes, periculum erit erroris: de idoneitate verò testium vix poterunt certò judicare, qui non erunt in litteris Sinensibus ita versati, ut simul cum viventibus mortuos quoque possint testes consulere, hoc est, libros Sinarum classici, annalésque tam legere, quàm intelligere. Unde apparet non potuisse tam citò, nec uno momento quæstionem illam decidi, certòque discerni politicos ritus in China à Religiosis. proptercà oportuit primos Evangelij Ministros diù multùmque insudare, ac pertinaci studio per

per annos plurimos incumbere in cognitionem characterum Sinicorum; in lectionem, ac meditationem librorum, legum, statutorum & consuetudinum. Neque enim, res est nullius momenti hæc quæstio, cum hinc maximè pendeat propagatio Evangelij, constetque apud Missionarios prohiberi non posse Christianis ritus illos erga Confucium Philosophum, & Progenitores, quin claudatur janua salutis, & fidei innumeris planè hominibus. Ut ergo certum est ritus illos prohibendos esse, si sunt Idololatrici, non obstante tot animarum ruina, quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona; ita videtur omninò indubitatum, nō posse si sine gravissimo scelere prohiberi, si fuerint solū politici ac civiles, foreq; in hoc casu reos æternæ tot millium hominum damnationis, qui sine sufficienti causa hos prohibuerint. Non igitur frustra insudarunt Missionarij per triginta & quadraginta annos, ut fierent idonei ad hanc facti quæstionem sapienter decidendam.

PROLEGOMENUM II.

*Demonstratur hæc difficultas
exemplo.*

PORRO ut cunctis pateat, quàm sit difficile Europæis quæstionem illā decidere nisi plurima habeant adjumenta, quæ non nisi
P
post

post multos annos, & longum, pertinxáque, ac felix studium, nemo potest acquirere, rem exemplo explicamus.

Veniant in Europam duo Sinenſes, extremi Idololatræ. Vident ſacras Imagines, ſtatuasque Chriſti Domini, Beatæ Virginis, & Sanctorum in Catholicorum Templis expoſitas, & eas vident oculis Idololatriæ aſuetis. Primo intuitu non dubitant, quin ſint tot Idola, in quibus credatur à Catholicis ineſſe aliqua divinitas, vel virtus, propter quam ſint colendæ illæ Imagines: non dubitant, quin multa ab ijs petant Catholici, & petenda credant, quin figant in illis imaginibus ſuam fiduciam.

Ad ſic judicandum inducuntur ex eo, quòd vident Catholicos procumbere in genua coràm illis, diùque, ac multum orare, reverenter illas oſculari; vident eas in altaribus collocatas, cereis, ac lampadibus circumquaq; accenſis, thus ijsdem adoleri, offerrique ante illas quotidie cum multis ritibus ſacrificium, &c. Dum ex ſe metiuntur Catholicos duo illi Idololatræ, & à cultu externo ad interum tranſeunt prudenter agere ſe putant, dum ſentiunt, illas Imagines eſſe Catholicorum Idola; quod eſt tamen longè falſiſſimum: adeoque verum eſt oculum non ſufficere ad diſcernendum quid ſint, vel quid non ſint ritus externi, quantumvis illi pateant ad oculum.

Quid ſi duo illi Sinæ fortè primùm ſibi ob-

vios de sacris Imaginibus interrogent, vel Hollandos, vel Anglos, quos quidem sciunt Christianos, Hæreticos verò nesciunt? Respondebunt isti seriò Imagines illas esse Catholicorum Idola, quæ hi venerantur, ut olim Ethnici statutam Jovis: dùmque incipiunt Sinæ linguas Europæas intelligere, multos Scripturarũ textus dant illis legendos Hæretici, quibus videtur in speciem indoctis Imaginum cultus prohiberi, adduntque se propterea recessisse à Catholicis. Hæc videntes, legentes, audientes Sinæ dubitare se non posse prudenter putant, quin sint Catholici Imaginum Idololatræ. Hæc sunt tamen falsissima, sed invictè probant, quàm facilè sicut Sina in Europa, ita Europæus in Sina, qualis est fortè Reverendissimus Dominus Maigrot, ex ritibus præcisè externis, & ex mala informatione possint in errorem induci.

Pergunt ulteriùs nostri Sinæ: Catholicos de Imaginibus interrogant: si parùm pios, vel si pios, at indoctos repererint, contingere facilè potest ita illos respondere, ut in suo errore Sinas confirmant. Si doctos, & pios, fieri quoque poterit per distinctionem cultuum multiplicem, necnon & diversitatem sententiarum de cultûs objecto & termino, de cultu absoluto & relativo miseros Sinas ab his ita fatigari, ut clarè non percipiant, quid sit, necne Catholicâ fide credendum: cùmque

Catholici pro licito Imaginum cultu libros multos ediderint, multos contrà Hæretici, si hos placet Sinis jam doctioribus evolvere pro & contrà, ut certò tandem assequantur quæstionem facti, quæ est proposita; quantum temporis, laboris, studij, ingenij, doctrinæ, industriæ requiratur ad hanc dirimendam, nemo est qui non videat.

Tandem post multa interrogata, audita, visa, dicta diù multumque examinata, ut exploretur quænam sit fides, & intentio Catholicorum in externo illo Imaginum cultu, standum erit declarationi libri alicujus symbolici v. g. Concilij Tridentini, ubi expressè docetur *Imagines Christi, Beate Virginis, & aliorum Sanctorum in Templis præsertim habendas, & retinendas esse, eisque debitum honorem & venerationem impertiendam, non quòd credatur inesse aliqua in ijs divinitas, & virtus, propter quam sint colenda: vel quòd ab eis sit aliquid petendum, vel fiducia in Imaginibus sit figenda, veluti olim fiebat à Gentilibus, qui in Idolis spem collocabant, sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant.*

Si sapiunt duo illi Sinæ, judicare non debent de vero Imaginum cultu apud Catholicos, neque ex ritibus præcisè externis, qui pariter adhibentur ad colenda Sinarum Idola, neque ex Hæreticorum assertis, neque ex re-
spon-

sponsis Catholicorū, quos aut parūm pios, aut parūm doctos diximus, neq; ex superstitiosa praxi, aut credulitate privatorū fortè pluriū, sed ex prima institutione, & sine istiusmodi ritū, quā explicant verba Concilij, & quā sequuntur benè instructi cōmuniter omnes Catholici. Si enim aliter de cultu illo judicēt, scribebunt in Chinam falsissima, nempè tot esse Idola apud Catholicos, quot sunt Sacrae Imagines.

Exemplum illud, quod proponit observationum Author, plenè demonstrat, quod is intendit; nempè difficile admodū esse Europæis decidere quæstionem facti de ritibus Sinensium, an juxtà communem Imperij fidem, ac intentionem sint Religiosi, an verò solūm politici; cū istiusmodi quæstionis decisio peti non debeat ex sola rituum apparentia externa, sed ex multiplici examine, cui instituendo, ut par est, idonei esse non possunt, vel qui recentes sunt in China, vel qui in litteris Sinensibus adhuc rudes: sicut difficile esset Sinis Idololatri in Europam recēns ap- pulsis decidere, ut oportet, ex sola rituum apparentia, an intendant Catholici Sacras Imagines venerari, ut Idola, an non. Id facile percipiunt, qui ad secundum prolegomenon solo ducti veritatis studio attendunt.

Quid facit Dominus Charmot? Rei per se claræ tenebras affundit, mentem aliò detor-

quando, & observationum Authori affigendo quæ nec somniavit.

Sic enim 1. de illo loquitur. *Contendit Observator perinde se habere apud Sinas cultum Confucij, & defunctorum, ac apud Catholicos in Europa cultum sacrarum Imaginum.* Contendit observationum Author cultum Confucij, & defunctorum esse quoad substantiam politicum & civilem: novit autem religiosum esse Sacrarum Imaginû cultum. In hoc, unum cultum cum altero non comparat. Sed quia Dominus Charmot cum suo Reverendissimo continuò docet, solâ rituum externorum erga Confucium, & Majores expositione, statim Europæo constare posse, cultum illum esse idololatricum, ut manifestè pateat quàm falsa sit hæc regula, adducuntur ab observationum Authore in Europam externi Idololatæ, atque demonstratur eos, si ad solâ exterioris erga sacras Imagines cultûs apparentiam attendant, nulla Catholicorum intentionis, regulæque à Concilijs præscriptæ habitâ ratione, statim illaturos, sacras Imagines esse Catholicorum Numina, seu Idola: cultumque illarum esse non modò religiosum, sed divinum, ideóque idololatricum: quod est tamen longè falsissimum. In hoc est comparatio legitima.

2. Tricatur circa naturam quæstionis, de qua agitur. *Hæc quæstio inquit, an hic vel ille*
cul-

cultus sacrarum Imaginum sit bonus & legitimus, an idololatricus, est sine dubio quæstio juris, Benè quidem, sed quæstio juris, quæ pender à duplici quæstione facti 1. An hos & illos ritus externos Catholici adhibeant ad colendas sacras Imagines? 2. verò an in adhibendis illis ritibus externis Catholici intendant aliquod Numinis in sacris Imaginibus colere? Est sanè hæc quæstio facti; & ab hac secunda facti quæstione potissimum pender decisio quæstionis juris, quæ illâ solutâ, nihil habet difficile. Idem dicendum est de ritibus Sinensium. In hoc errat continuo Dominus Charmot, quòd aliam facti quæstionem non agnoscat, quàm quæ tangit ritus externos: cum sit vera facti quæstio, an Sinæ intendant, dum adhibent ritus illos externos, colere in Confucio aliquod Numen, vel solùm Imperij Magistrum. In utroque casu quæstio juris pender potissimum à secunda quæstione facti, in quâ sapienter decidendâ tota ferè consistit hujus causæ difficultas. Sed de his iterum modò.

Ex his intelligi debet 1. Non esse, quòd quis Romæ conturberetur, Si quæstio facti de ritibus Sinensium erga Confucium Philosophum, & Progenitores Europæis hominibus videatur statim difficilis, hosque primo intuitu inquietet.

II. Definiri illam non debere, neque ex

sola apparentia exteriori, neque ex indoctorum, aut superstitiosorum hominum relatione.

III. Consulendos esse propterea libros classicos, qui de rituum illorum institutione agunt, quid pro illis adhibendis Leges præscribant; quid prohibeant; quis sit finis horum rituum; quâ intentione illos observent viri sapientes, & docti inter Sinas Litteratos; quid illi sentiant de DEO, rebusque divinis.

Hæc porrò cum magnam in Sinensibus litteris eruditionem requirant, longumque & accuratum examen, librorum classicorum lectionem, explicationem Interpretum, doctorum hominum consuetudinem, diuturnam experientiam & usum, præter scientias Europæas, maximèque Theologiam, & Philosophiam? inde constat quàm parum fidei mereantur in Europa, qui tales non sunt, utpotè novi in China, & in Sinensium litteris plus adhuc neoterici, etsi aliundè nullâ æmulatione, nullo affectu minùs recto ducerentur.

Quod verò Sanctam Sedem in hoc gravi negotio mirè debet consolari, Sacræ Congregationis anxietatem levare, jam constituti ab Apostolica Sede Decreti æquitatem, sapientiam, ac necessitatem demonstrare, illud est, quòd in rebus humanis, ac quæstionibus facti, de quibus esse potest controversia, reperi-

periri vix possint graviora, firmiora, & clariora fundamenta, quàm sint ea, quæ Societatis praxim, atque sententiam circà ritus illos, hinc prudentem, tutam, innocentem, inde verò propagandæ inter Sinas Christianæ fidei, non solùm idoneam esse probant, sed etiam necessariam.

PROLEGOMENUM III.

An questio facti statum questionis constituat? & quenam illa sit?

DUO Dispunctor objicit continuò observationum Authori: Primum, quòd appellet quæstionem facti eam, quâ quæritur, an ritus erga Confucium, Progenitorésque adhiberi in China soliti, sint civiles ritus, an religiosi? *Est nimirum*, inquit, *hac questio juris.* Secundum, quòd vix unquam ille Hist. *questionem facti attingat, aut sicubi in eam in-* cult. Sin. *cidit, statim prætervehatur. Questionem* enf. *verò facti hac in causa esse, quidnam re ipsa in* pag. 1. *ejusmodi cultibus agatur v. g. an cerei coram* &c. 1. 2. *Confucij, & Progenitorum tabellis accendantur, &c? Questionem autem juris, an talis cultus sit religiosus?*

Ad primum responderet observationum Author, Dominum Charmot, sive Dispunctorem mentem ipsius non attigisse. Triplex

enim institui potest quæstio de Sinensium ritibus. Prima an hi, & illi ritus externi à Sinis adhibeantur in honorem Confucij, & Progenitorum, v. g. an cerei accendantur, &c?

Secunda, an juxta communem Sinarum mentem ritus illi externi adhiheantur ad colendum Confucium, Progenitorésque, vel ut DEOS, vel ut Sanctos, aut quasi habentes potestatem humana majorem? An verò Confucium colere solùm intendant, ut Imperij Magistrum, à quo doctrinam, Progenitores, ut eos à quibus vitam acceperunt?

Tertia, an dicti ritus externi sint Religiosi, vel civiles; illiciti, vel liciti?

Prima quæstio, est quidem quæstio facti, sed in qua non est magna difficultas; cùm oculi ipsi sint judices rituum externorum.

Secunda quæstio, est etiam quæstio facti, sed primà difficilior: ad hanc enim decidendam non sufficit oculus corporis, qui ritus solùm externos attingit: sed requiritur prætereà oculus mentis, qui multiplici indagatione, ratiocinio, lectione, interrogatione detegat communem in adhibendis illis ritibus Sinarum intentionem. Quid autem intendant Sinæ, vel non, est iterùm quæstio facti, ut patet: & est ea, de qua continuò egit observationum Author, cùm in ea totum consistat.

Et verò tertia quæstio, quæ juris est, an sint ritus illi solùm politici, vel religiosi, nihil habet

bet difficultatis, solutâ secundâ quæstione: si enim Confucium, & Majores colunt Sinæ ut Numina, vel ut Numinis aliquid habentes, clarum est ritus, quibus eos venerantur, esse verè religiosos: si è contrario illum colunt merè ut Imperij Magistrum, hos autem ut Progenitores, certò constat ritus eosdem non esse nisi politicos & civiles.

Meritò igitur observationum Author totus fuit in probando ritus illos juxtâ communem Sinarum persuasionem non esse religiosos, sed tantùm civiles; cùmque aliundè non sit minùs certum innumeris hominibus claudi januam salutis per rituum hujusmodi prohibitionem, hinc ille intulit non posse illos prohiberi, si solùm fuerint politici, si ne gravissimo peccato contrà charitatem DEI, & proximi: imò contrà impositum Apostolis, eorùmque successoribus præceptum de prædicando Gentibus Evangelio, ac proindè sententiam permittentem illos ritus non modò esse veritati conformiorem, quàm sit opposita Reverendissimi Domini Maigrot opinio, sed etiam esse in praxi tutiorem, & fortassis unicè tutam. Hæc ad primam Dispunctoris querimoniam.

PROLEGOMENUM IV.

Brevis & recta expositio rituum exteriorum erga Confucium Philosophum, & Progenitores.

SECUNDA Domini Charmot querimonia est, Authorem observationum vix unquam attigisse primam facti quæstionem, quæ consistit in rituum exteriorum expositione. Sed respondet 1. Observationum Author, percurrenti observationes fore manifestum, vix ullam esse cæremoniam externam ex ijs, quæ juxtà leges aut consuetudinem universaliter receptam apud Sinas adhiberi solent, vix, inquam, ullam esse talem, quam non attigerit; vel probando eam usurpari in China erga viuentes, vel ex intentione Sinarum ad cultum civilem determinari.

Respondet 2. Brevi exhibendam Sacræ Congregationi expositionem facti benè longam, juxtà fidelem Sinensium Missionariorum relationem.

Respondet 3. Nusquàm magis peccasse Dominum Charmot, quàm singulos ejusmodi ritus parùm fideliter exponendo: exponit enim eos parùm fideliter, ut dictum est, qui simul non exponit & internam in his usurpandis Sinarum mentem, & morem in China receptum

ceptum illos ferè omnes ritus adhibendi in honorem viventium : hæc autem duo vel exponere Dominus Charmot recusavit , vel contrà Sinarum mentem exposuit.

Respondet 4. Donec prodeat relatio illa longior , quæ promittitur , hujus quasi compendium inde quoque desumptum interim ob oculos poni.

Porro inter ritus externos erga Confucium Philosophum , & Progenitores , alij pertinent quasi ad substantiam , & sunt universaliter recepti , alij sunt quasi adscititij & accidentales ; alij indubitati , alij controversi ; alij merè civiles , alij superstitiosi , aut superstitionem redolentes , idcòque Christianis nunquàm permissi.

Primùm autem meminisse oportet quæstionis præliminaris , in qua , ni fallor ; probatum est efficaciter , neque Confucium , neque Progenitores coli in China vel ut Deos , vel ut Sanctos , utique propriè dictâ sanctitate ; unde consequitur nullum in istis cæremonijs sacrificium peragi ; nullum adesse Sacerdotem , neque Diaconum , neque Subdiaconum ; nullum ibi intervenire neque Templum , neque altare propriè dictum ; nullam fieri animalis immolationem , aut carnum ; nullam libationem propriè dictam , seu sacram ; nihil juxtà Leges peti à Confucio , vel à mortuis ; nihil sperari ex eorum merito ; nullas post solemnitatem

nitatem carnes distribui tanquàm virtutem habentes ex sacrificio peracto.

Secundum est, fieri bis in anno à Litteratis Sinensibus solemnes oblationes in honorem Confucij, tanquàm Magistri sui, intrà aulam ipsi dedicatam, & coràm tabella illius nomine inscripta, ac supràmensam collocata ad memoriam ejus conservandam.

Ubi 1. Sunt Litterati proprijs Litteratorum vestibus induti, qui officium illud peragunt, partitis inter se functionibus, adeoque etiam nominibus, eo penitus modo, quo in convivijs suis solent Sinenses facere, ut omnia ordinatè procedant.

2. Variæ fiunt ab illis genuflexiones, & inclinationes, sicut fieri ab illis solet coràm viventibus.

3. Candelæ sunt supràmensam illam accensæ cum odoribus supràm eandem ardentibus, quemadmodum etiam fieri solet à Sinis in gratiam & honorem viventium.

4. Variorum animalium ut Suis, capræ, aut cervi, & similium, pridie solemnitatis, & extrà Confucij aulam à Lanione, seu Macellario occisorum carnes discis impositæ afferuntur à prædictis Officialibus, & prædictæ Tabellæ tanquàm Confucium repræsentanti offeruntur; sicut item fieri solet viventibus in illa regione, utque, juxtà receptum ibi axioma,

ma, serviant mortuis quasi viverent, & essent superstites.

5. Carnes illæ deinde inter assistentes & alios distribuuntur, & ab ijs honorificè excipiuntur, & comeduntur, tanquàm partes convivij in honorem Confucij celebrati.

6. Vinum etiam offertur cum aliqua elevatione, ac effusione in craterem suppositum, aut in terram; ut fieri solet in solemnibus Sinarum convivijs ad hospitem, seu convivam honorandum.

7. Aliquid sanguinis, seu pilorum animalis occisi in disco similiter offertur; ad ostendendam oblationis integritatem, ex eo scilicet constantis, partim quod magis intimum est, ut sanguis; partim quod magis extimum, ut pili: quod & deinde terræ mandatur, infoditurque, tanquàm quidpiam inutile, ne fœteat.

8. Offertur & simili modo pannus sericus, qui postea extrà aulam comburitur; quia nolunt Sinæ, ut alteri serviat: ostendere volentes se honorare Confucium, suum velut Imperatorem, cujus si vestis, ipsius injussu, à quopiam sumeretur, crimen esset læsæ Majestatis.

Quod spectat ad jejunia, & abstinentiam à thoro conjugali tribus diebus ante solemnitatem Confucianam, nihil horum reperies legibus præscriptum; & fatetur Reverendissimus à Leo-

à Leonissa se certò nescire, an hoc fiat. Est quidem usus in China, ut qui conveniunt Imperatorem, aut etiam Mandarinos, jejuni ad eos accedant, & ante prandium, maximè quæ à vino prius abstineant, quod fit honoris causâ: nihil prohibet idem fieri à Mandarinis ipso die solemnitatis Confucianæ, quæ multo mane incipit: sed in istis ne umbra quidem Religionis est. Olim jejunabant, qui adibant Imperatorem ad tributa persolvenda.

Leges in eadem relatione tabellam Confucij nomine inscriptam, per figuram Confucium dici; non quòd putent in ea realiter adesse Confucij Spiritum, sed quòd Confucium repræsentet; uti Crucifixum, qui ad litteram Christus est, vocamus nos ipsi tabellam ejus imagine sive pictâ, sive sculptâ insignitam: nemo tamen nostrum putat ibi Christum esse realiter præsentem. Undè procedere obviam Confucio, seu Spiritui, est obviam ire ad excipiendam, honorandamque hanc Confucij Tabellam, quando ex suo loculamento extrahitur, & in mensa reponitur: comitari recedentem, est illam honorare, quando ex mensa in suum locum reportatur.

Item quod vocant adversarij offertorium, aut preces directas ad Confucium, videbis aliud esse nihil, quàm orationem panegyricam in honorem Confucij recitatam: ab eo autem nihil

nihil illos nec sperare, nec petere, sicuti nec à mortuis juxtà leges.

Jam verò quòd ad convivia in honorem si-
ve Confucij, siue Progenitorum suorum cele-
branda, sicuti & ad nobilem hospitem hono-
rificè excipiendum, feligant animalia, quæ re-
periunt optima, hoc nihil superstitionem sa-
pit; nihil prohibet, quin probari possint apud
Sinas, quæ erunt vegetiora per infusionem ca-
lidi vini, quâ alibi probantur equi vegetiores,
valentiorésque.

Porro quæcúmque Adversarij objiciunt, ha-
bes in eadem expositione sigillatim relata, &
explicata ab antiquis Sinarum Missionarijs,
qui nec dissimulant, cùm aliquid superstitio-
sum occurrit, qualis est v. g. combustio mo-
netæ papyraceæ, quæ fit extrà aulam, & post
finitam erga Progenitores mortuos solemnita-
tem. Neque enim unquàm negarunt ritibus,
quòd ad substantiam, & ex institutione politi-
cis, superstitiosa accessisse; cùm è contrario
ipse P. Martinius hoc expressè affirmarit in 4.
quæsito Sacræ Congregationi proposito.

*Quartò, inquit, queritur, nùm ceremonie,
quæ fiunt ex Philosophorum placitis circa defun-
ctos, Christianis permitti possint, prohibendo
quidquid superstitiosum accessit?*

*Queritur iterùm, nùm Christiani simul cum
Infidelibus consanguineis easdem licitas ceremo-
nias facere possint?*

Q

Quæ-

Queritur iterum, nùm adesse possint Christiani, præcipuè factâ fidei protestatione, quando Infideles etiam superstitiosa peragunt, non cooperando, non autorisando, sed quia valdè notaretur, si consanguinei tunc abessent, & essent inimicitie causa, & odij?

Ita Martinius: qui deinde exponit triplicem apud Sinas modum defunctos honorandi. Sic autem ad quæsitâ ita respondetur.

Sacra Congregatio juxta ea, quæ superius proposita sunt, censuit posse tolerari Sinas conversos adhibere dictas ceremonias erga suos defunctos, etiam cum Gentilibus, sublatis tamen superstitiosis. Posse etiam assistere tantum cum Gentilibus, quando agunt superstitiosa, præsertim factâ fidei protestatione, & cessante periculo subversionis, & quando aliter odia & inimicitie vitari non possunt. Ita Decretum Sacræ Congregationis ab Alexandro VII. approbatum.

Ex illis quæsitis, responsis que clarè apparet positivè affirmatum à Martino, istiusmodi ritibus, juxta suam institutionem politicis, accessisse quædam superstitiosa: Id fuisse suppositum ab Apostolica Sede: Unde patet, quo sensu Missionarij Sinenses à Societate, uti & observationum Author, has ceremonias esse intendant merè politicas & civiles, nempe quoad substantiam, ex natura, atque institutione sua, cum illud ex eo maximè probent, quòd nihil Numinis agnoscant Sinæ nec in

Con-

Confucio, nec in Majoribus; quos nimirum nec ut Deos colunt, nec ut verè sanctos, & habentes potestatem humanâ maiorem.

Sed audio jam typis excusam esse facti expositionem illam, de qua priùs; ideòque esset inutile plura sigillatim hîc explicare, quæ pluribus ibi & meliùs non modò relata, sed & probata solidè reperiēs.

Redeamus ergo ad secundam facti quæstionem, nempe an juxtâ communem Imperij fidem, atque persuasionem, Sinæ intendant per cæremonias erga Confucium, & Majores adhiberi à se solitas, colere solùm illum ut Imperij Magistrum ob doctrinam, hos ut Progenitores ob vitam ab illis acceptam? an verò Numen aliquod in illis venerari, aut aliquid suprâ naturam? Si primum, ritus illi sunt merè civiles & politici, quo ad substantiam; si secundum, sunt religiosi, ideòque idololatrici, & superstitiosi.

Amplectimur sententiam de ritibus juxtâ mentem Sinarum politicis, quam putamus veriore simul & tutiorem: hujus sententiæ fundamenta exponimus.

Dicimus igitur primò, illam facti quæstionem fuisse diù ac frequenter examinatam. II. Examinatam ab ijs, qui diù vixerant in China, nempe 20. 30. 40. & 50. annis III. Examinatores illos in literis Sinensibus fuisse apprimè

versatos, ut ex libris constat quamplurimis, quos idiomate Sinico eleganter scripserunt, & solidè. IV. Doctos aliundè in Theologia, & Philosophia. V. Viros magnæ pietatis, Christi Confessores, & aliquos donis extraordinarijs insignes. VI. Non paucos esse istiusmodi homines, unum & alterum, qui re examinatâ sententiam illam amplexi sint, sed multos omninò, ac plures quàm octoginta. VII. Illos non fuisse solùm è Societate JESU viros, sed ex alijs quoque sacris Ordinibus, maximèque Sancti Dominici, nonnullòsque Episcopos, & in dignitate constitutos. VIII. Inprimis viginti duo Christi Confessores, pro Christo exules, relegatos simul Cantonem, sæpèque in exilio simul pro rebus Sinicis, & præsentî negotio congregatos. IX. Doctos Sinenfes tam Christianos, quàm infideles ea de re sæpiùs interrogatos, juxtâ sententiam Societatis respondisse. X. Haberi adhuc præ manibus libros Sinensium his de ritibus tractantes, & probantes nihil illos in sua institutione, nisi politicum ac civile, habuisse. XI. Levem admodùm multas ob causas, & quidem graves, auctoritatem esse illorum, qui pro opposita opinione citantur à Reverendissimo Domino Maigrot, & Domino Charmot. XII. Denique Sacram Congregationem, & Apostolicam Sedem benè informatam auctoritate suâ

suâ confirmasse ea, quæ potuissent in dubium super ea quæstione revocari.

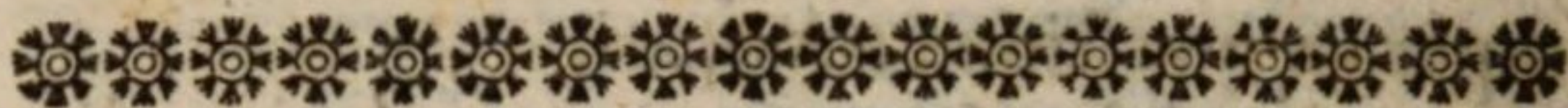
Sanè quòd post tam frequens, tamque diuturnum examen, à tot & tantis viris variorum Ordinum, & Nationum, maximèque Sinensibus definitum sit, non coli in Sina Confucium Philosophum ut Idolum, non coli ut Idola Progenitores mortuos, ideòque nec veris sacrificijs coli, nec in veris altaribus, sed ritus, quibus coluntur, esse merè civiles ac politicos, ac proindè debere omninò hos permitti Neophytis, ne gratis & sine causa sufficienti janua salutis & fidei claudatur innumerris planè hominibus; quòd, inquam, id ita definitum sit, hoc demùm numquid videtur esse in Europa moraliter certum veritatis argumentum?

* * *

Q₃

OBSER-

OBSERVATIO I.

*Quaestio facti de Sinensium ritibus saepe
& diu examinata est.*

DIXI I. illam facti quaestionem fuisse saepe
atque diu examinatam.

*Intra-
statu re-
cens edi-
to.*

Testabatur anno 1670. R. P. à Sancto Petro,
insignis ex sacro Dominicanorum Ordine in
Sina Missionarius, R. Patrem Dominicum
Gabiani Missionarium item è Societate cele-
brem, in tractatu, quem de argumentis illis
composuit, varias citasse consultationes jam
inde à nascentis Missionis initio habitas tum à
Superioribus, tum à Missionarijs in unum
collectis, ut hanc facti quaestionem discute-
rent, enumerassèque septuaginta quatuor,
præter alias privatorum multas: ac semper in
illis fuisse conclusum, neque Confucium,
neque Progenitores alijs quàm ex se civilibus
politicis que ritibus in Sina honorari.

Ibid.

Idem R. P. à Sancto Petro refert judicium
P. Francisci Bardi, qui magno plausu per mul-
tos annos Theologiam Panormi docuit, fue-
râtque circa ritus illos à Reverendo Patre
Brancati interrogatus. *Legi, inquit, & rele-
gi quaestiones à te mihi propositas, viris que doctis-
simis easdem communicavi: judicamus com-
muni*

uni consensu sine ullo scrupulo coli posse Confucium ritibus, de quibus agitur, utpotè purè civilibus. Idem sentimus de ceremonijs Sinensium erga mortuos: illa consuetudo carnes offerendi mihi quidem videtur vana & inutilis, sed dici non debet superstitiosa. Sic & responderunt consulti plures alij Theologi, etiam Romani.

Quàm sæpè, quàm diù, & quantà diligentia hæc facti quæstio discussa sit, constat adhuc ex brevi relatione de statu Missionis Sinensis à Patre Philippo Couplet ex Sina reduci, oblata S. Congregationi de propaganda Fide, anno 1688.

Sanè huic examini sese totum applicavit P. Matthæus Ricci Italus, Missionis Fundator, ubi primùm Sina ingressus est, illisque per triginta ferè annos indefesso planè studio incubuit. Patet autem ex commentarijs ejus latinè redditis, & sub initium hujus sæculi ante annos 80. Paulo V. dedicatis, *Confucium non haberi à Sinis Idolum, sicut nec Progenitores defunctos; cultum, qui illis exhibetur, non esse religiosum; nullam in illis sive puniendi, sive remunerandi divinam agnosci facultatem; reipsà nihil sperari, communiter loquendo, & juxtà horum rituum institutiones nihil peti nec à Confucio, nec à Progenitoribus: ideoque hujusmodi ceremonias esse ab omni sacrilegi cultus scelere alienas.* Ita P. Riccius. Unde et si au-

la Confucij fanum appelletur ; evidense est, quòd ex P. Riccio non sit fanum, aut templum propriè dictum, sicuti nec Progenitorum aulae, ut infrâ patebit adhuc magis.

In brevi
relatio-
ne.

Habemus, inquit P. Couplet, etiamnum in nostris domibus leges quasdam ab eodem P. Riccio post discussionem illorum rituum à se, sociisque factam anno 1600. constitutas : alias item anno 1603. ab eodem relictas, & à P. Alexandra Valignano totius Orientis Visitatore recognitas, & confirmatas, post acceptam à P. Emanuele Diaz rerum illarum legitimam informationem.

Has ipsius ordinationes, ut ait idem P. Couplet. instituto novo examine confirmavit, & secutus est P. Franciscus Pafius, Visitator Japoniae & Sinae, nullâ factâ in illis mutatione : ut anno 1611. ipse testatus est. Sanè in his Missionis principiis vix ulli missi sunt in Sinas Visitatores novi, qui de novo rem non expenderint.

Ibidem.

Anno 1621, P. Hieronymus Rodriguez convocavit septem doctiores, & antiquiores Missionarios : re cum illis iterùm discussâ accuratè, Ordinationum quasi summarium composuit, ad propagandam his in locis fidem Christianam utilium ; in ijs, ut ante declaratum est, ait permitti debere Neophytis merè civiles erga Confucium, & Progenitores mortuos caeremonias, sublatis superstitionis,

stitiosis, ut statuit postea Sacra Congregatio.

Item anno 1628. cum undecim Missionarij ex varijs Provincijs convenissent in Urbem *Chiatim*, ibique adessent tres in Sina celeberrimi doctores Paulus, Michaël, Zeno, cum Licentiato Ignatio, qui postea factus est Vice-Rex: In hoc conventu iterum probata est eadem praxis jam inde ab initio fundatæ Missionis à P. Matthæo Riccio, & deinceps continuo usu observata. *Ibidem.*

Sequenti anno 1629. P. Andreas Palmerius Visitator, olim in Academia Conimbriensi Doctor Primarius, post lustratas varias Sinensis Imperij Provincias, in primisque aulam Regiam; post auditos Missionarios, prioresque Ordinationes attentè examinatas, quæ ad ritum Confucij, atque defunctorum spectant, planè eas confirmavit: uti & confirmatæ sunt anno 1633. in alio Missionariorum conventu in Provincia *Chiamsi*, cui interfuit P. Semedo, quem immeritò, & falsò contra illos ritus citat Dominus Charriot, ut clarè infrà videbitur. *Ibidem.*

Confirmarunt quoque eandem praxim data à Romanis, & alijs Europæ Theologis responsa ad quæstiones Japonum anno 1602. à Sacra Congregatione coràm Clemente VIII. approbata; & alia anno 1616. facta Patri Nicolao Trigautio.

Videbimus suo loco inferiùs , quomodò gravi persecutione circà annum 1636. excitatà ob ardentiorē quorundam ex sacris alijs Ordinibus Religioforum zelum , Superiores illorum , ac Vice- Provinciales , & multi , & docti bonà fide agnoverint , scripserintque sequendam omninò esse Societatis methodum in conversione Sinarum.

Videbitur quoque idem definitum esse anno 1668. in pleno cœtu Missionariorum S. Dominici , S. Francisci , & Societatis JESU in Urbe *Canton* collecto , post longum , & accuratum examen , discussisque Sacræ Congregationis ad quæsitatum R. P. de Morales Dominicanici , tum P. Martinij Jesuitæ responsis. Unum hîc intendo , ut Sacræ Congregationi constet , quàm sæpè , quàm diù , & quanto studio examinatum id fuerit , & semper decisum , merè civiles illas esse cæremonias quoad substantiam , merè politicos ritus , licitosque propterea Christianis.

OBSERVATIO II.

*Institutum est examen de ritibus Sinen-
sum à viris , qui diù multùmque vixerunt
in China.*

DIXI 2. Institutum fuisse istiusmodi examen non à viris , qui nunquàm Sinas viderint,

derint, vel à limine tantùm salutarint, vel
sint in angulo solùm imperij cum indoctis,
atque plebeijs commorati; sed à Missionarijs,
quorum alij 15. alij 20. 30. alij, alij 40. alij
etiam plures annos apud Sinas habitarunt;
varias Regni Provincias lustrarunt; cum Si-
nensibus ubique tam doctis, quàm indoctis,
tam nobilibus, quàm plebeijs familiariter
conversati. P. Matthæus Riccius anno 1583.
Sinas ingressus immensùm ibi laboravit ad
annum 1610. P. Joannes de la Rocca Lusita-
nus eundem Dominicum agrum excoluit, vi-
xitque in China annos 25. P. Alphonsus Va-
gnoni Pedemontanus 35. annos. P. Nicolaus
Trigautius Belga 19. annos. P. Lazarus Cata-
neus Italus 46. annos. P. Julius Aleni Italus
36. ann. P. Antonius de Govea Lusitanus
41. annos. P. Emmanuël Diaz Senior Lusita-
nus 38. annos. P. Emmanuël Diaz Junior item
Lusitanus 49. annos. P. Michaël Trigautius
Belga 38. an. mortuus exul pro fide. P. Ignatius
d' Acoſta Lusitanus 32. ann. in exilio quoque
defunctus. P. Gasparus Ferreira Lusitanus
41. ann. P. Stephanus Faber Avenionensis 29.
ann. P. Alvarus Semedus Lusitanus 49. ann.
P. Joannes Adamus Schall Germanus 44. an.
Pater Ludovicus Buglius Siculus 45. an. Pater
Petrus Canevari Italus 35. annos. Pater Fran-
ciscus Sambiasi Neapolitanus 27. an. P. Ga-
briel de Magallanes Lusitanus 37. an. P. Petrus
Ribe-

Ribero Lusitanus 36. ann. Pater Franciscus
 Brancati Sículus 33. P. Ferdinandus Verbiest
 Belga 24. an. P. Dominicus Gabiani Pedemon-
 tanus 30. circiter ann. P. Prosper Intorcetta
 Sículus annos 40.

Ut omittam plures quàm 80. alios è Socie-
 rate, qui mortui sunt in Sina, ibique vixerunt
 alij pluribus annis, alij paucioribus: præter
 Missionarios ex alijs Ordinibus idem sentien-
 tes, plurimòsque Sinas Neophytos, de qui-
 bus postea. Fieri non potest, quin institutum
 de quæstione facti Sinensis examen à tot viris
 & talibus apud sapientes magnam vim habeat,
 prævaleátque immensum qualicumque exa-
 mini Reverendissimi Domini Maigrot, ab
 octo fortè vel novem annis Sinas appulsi, nec
 scientis multa Sinicè.

OBSERVATIO III.

*Qui instituerunt examen de Sinensium
 ritibus, non modò diù vixerant in Sina,
 sed & erant in Sinicis scientiis ac
 litteris optimè versati.*

DIXI 3. Viros illos non modò diù vixisse
 inter Sinenses, sed etiam illos fuisse in Si-
 nensibus litteris, & libris apprimè versatos;
 ita ut illorum plurimi idiomate Sinico libros
 multos composuerint non sine stupore Sinen-
 sium.

P. Mat-

P. Matthæus Riccius Maceratenfis, elegantifimo ſtylo ſcripfit librum de DEO, ejusque natura; alium, quem vocat decem Paradoxa, de morte, judicio, jejunio & alijs hujusmodi; Tertium de lege Chriſtiana, ubi ſolidè Sinenſium errores detegit, & refutat tam Litteratorum commenta, quàm Idololatrarum. *Prodiit in lucem hoc opus*, inquit P. Philippus Couplet, *ſucceſſu, fructuque prorsus admirabili, & ſecundum rationes humanas nunquam ſperato.* De hoc libro, inquit R. P. Dominicus à S. Petro, ex Sacro Prædicatorum Ordine, per 30. ferè annos in Sinas commoratus, litteris-que Sinenſibus inprimis excultus; *De hoc libro quem ſapè attentè legi, teſtor mihi crebrò veniſſe in mentem, quòd dictus liber opus eſſet hujusmodi, ut ſine revelatione divina, aut alio ſpeciali DEI auxilio non potuerit ab Authore perfici. In quorum fidem manu meà ſubſcripſi, non à Maij 1667. in Metropoli Quam-chen.* Ita ſcribit ad Sacram Congregationem, & ad ſuum Generalem.

*In proa-
mio ſcien-
tia Sinica
Paragr.*

12. p. 108.

... 109.

Mirè laudarunt eundem librum graviffimi inter Sinas Doctores Paulus, Leo, Michaël, Petrus, Philippus, Ignatius, Thomas, Matthæus, aliique in Sinenſi Eccleſia tam celebres.

ibidem

Simul atque diſſeminatus fuit hic liber (inquit P. Couplet) primùm quidem per manus tot virorum litteris, & dignitate illuſtrium, qui dege-

ibidem.

p. 109.

degebant in aula; deinde verò per ceteras Imperij Provincias, Urbes, & oppida, tantam excitavit in animis ferme omnium admirationem, aestimationem, reverentiam sacro-sancta Legis, ac nominis Europæi, ut nihil frequentius, ubi de lege nostra sermo est, hodièque audiatur, quàm Limatheo, id est Riccius Matthæus, primus illius in Aula Annunciator.

Quin imò nomen hoc, & adventus tanti viri in Chinam jam in Urbium Imperij memoratur annalibus, & postquàm is anno ab operis editione septimo, in Regia Pekinensi diem obiit, attributa ei fuit portio non exigua Pekinensis agri ad honorificam sepulturam, idque jussu ipsiusmet Imperatoris, atque diplomate. Et verò historiæ Sinenses testantur non obscure Christum promississe, sicut Romæ olim Ignatio, ita se Pekini propitium fore Riccio; quod eventus demonstravit.

Loco Sinensibusque litteris adeò excultus post 27. prius citato. annorum studium, & examen manifestè docet; Sinenses neque in Confucio, neque in Progenitoribus ullam Numinis partem agnoscere, nec ab ijs quidquam aut petere, aut sperare; in hoc observantiam suam statuere, ut mortuis obsequantur Majoribus, ac si essent superstites, imò ex assertione multorum ritus, quibus illos colunt, institutos esse magis in vivorum gratiam, quàm mortuorum; ut scilicet filij, & alij rudiores

res doceantur, quâ ratione vivis parentibus obsequendum, quos viderint etiam vitâ functos à gravissimo & sapientissimo quoque tot officiis honestari: ac proinde ceremonias illas videri ab omni sacrilegi cultûs scelere alienas. Cùm ita loquitur vir ille planè mirabilis, & quod multum est, Reverendissimo Dornino Maigrot reverendus, & quidem in commentarijs ante 80. annos editis, quis Romæ majorem eî fidem non adhibeat in hac facti quæstione, quàm R. Domiuo Maigrot in Sinicis scientijs valdè mediocri, ut alia omittam quàmplurima, quæ suspectam in hoc negotio reddunt ejus fidem, vel prudentiam?

Cùm enim Sinæ dicuntur nihil aut sperare aut petere vel à Confucio, vel à Majoribus, hæc non significant nullum esse Sinam, qui hoc faciat. Ut cùm olim dicebatur unum à Judæis Deum coli verum ac vivum, tam frequens multorum ex illis Idololatria in excelsis non tollebat suam huic dicto veritatem. Istis enim verbis tantùm exprimitur hanc esse fidem, & legē Judæorum, cui obedientes Judæi unum colunt Deum, licet in hac gente, sicut & in alijs, reperti sint, qui ex mentis pravitate à patrijs institutis recesserint. Sic rudium inter Catholicos fortè multorū superstitiones circà cultum Imaginum, & alia mysteria non prohibent, quin verissimè dicatur cultū imaginū nihil apud Catholicos superstitionis habere, sed

sed esse pium, & DEO gratum. Est enim ibi quæstio de cultu legibus præscripto, non de privatorum erroribus & ritibus vitiato. Propositiones enim hujusmodi sunt indefinitæ, non universales, ut sapienter notavit P. Dominicus à S. Petro sæpè laudatus.

Quid ergo, si idem cum Patre Riccio circa cultum Confucij, & Progenitorû senserint tot alij Evangelicæ Legis Ministri in Sinensibus litteris non minùs, quàm ille, eruditi, inter Sinas etiam diutiùs conversati, ac propriâ experientiâ edocti?

E multis paucos enumero. P. Alphonsus Vagnoni plures quàm viginti tomos vulgavit de doctrina Christiana, de vita ac morte Christi Salvatoris, de vita B. Virginis: de vitis Sanctorum, de novissimis, &c.

P. Eñanuël Diaz scripsit in Evangelia totius anni. P. Julius Aleni typis vulgavit vitam Christi octo tomis divisam; tractatum unum de Incarnatione; alium de Sacrificio Missæ; tertium de Sacramento Pænitentia; quartum de existentia DEI, pluresque alios Pater Jacobus Rho 49. edidit volumina de varijs argumentis tam piis, quàm mathematicis: litteras ille Sinicas mirè callebat. P. Joannes Adamus Shall centum & quinquaginta libellos scripsit, quos in 14. volumina redactos P. Prosper Intorcetta obtulit Clementi X. cujus jussu in Bibliotheca Vaticana sunt reposita.

Octo-

Octoginta tomos composuit P. Ludovicus Buglius summo labore, & incredibili fructu; nimirum sex de DEO, & attributis divinis, tres de Sancta Trinitate, sex de Incarnatione, quinque de Angelis, sex de anima, Sanctæ legis compendium; Apologiam contra adversarios sanctæ Legis.

P. Didacus Pantoia unus ex antiquis Missionarijs scripsit de Fidei Symbolo, de septem peccatis capitalibus; contra Atheos de existentia DEI, de Angelis bonis & malis; de creatione hominis, & peccato originali.

Longior sum & importunus, si appellare singulos velim, eorumque opera Sinicè scripta. Tabulam edidit Pater Philippus Couplet anno 1681. in qua centum & sex Missionariorum è Societate nomina apud Sinenſes recenset, ingressus illorum in Sinam, prædicationem, mortem, libros Sinicè editos. Fuerant tunc temporis inter illos scriptores jam quadraginta, ex quibus Ferdinandus Verbiest, quem etsi adeo celebrem omiseram, divulgavit tomos omnino septuaginta.

Cum itaque circa quæstionem facti de cultu Sinenſi Confucij, & Progenitorum, an juxta Sinarum mentem sit civilis, an religiosus, audimus tot insignes ac eruditos Authores in Sinenſium ritibus, ac discipulis post 20. 30. 40. & amplius annos conversationis cum Sinenſibus, commorationisque in Sinarum Imperio,

R

cum

cùm , inquam , nos in Europa audimus illos afferentes cultum , de quo est quæstio , merè politicum esse , ideóque Neophytis permit- tendum , ne sine gravi & iusta causa clauda- tur janua salutis & fidei innumeris planè Sinis , qui suarum Legum retinentissimi , huius- modi cæremonijs gratitudinis ergo sic ad- hærent , ut avelli ab ijs vix ac ne vix possint ; cuius momenti ac ponderis esse potest opi- nio Reverendissimi Domini Maigrot , qui de- finit cessandum potiùs esse à prædicando Sinis Evangelio , quàm permittendos illis hos ritus , quos tot viri , tamque in cæremonijs Sinarum , ac litteris eruditi politicos solùm censent ac civiles ?

OBSERVATIO IV.

*Non modò Sinicis litteris fuerunt in-
structi , qui Sinenses ritus examinarunt :
sed etiam Philosophicis , & Theologi-
cis disciplinis exculti.*

DIXI 4. hos Evangelij Ministros non Sina- rum modò scientijs , sed etiam Philoso- phicis , ac Theologicis disciplinis fuisse excul- tos , ideóque perfectè intellexisse , quis sit cul- tus religiosus , quis civilis & politicus ; quid Templum propriè dictum , quod orationis domum Christus appellabat ; quid impropriè & latè,

& late, ut cum dicitur Templum Eloquentiæ, Templum Sapientiæ; Quid verum Altare, quid metaphoricè dictum, ac per aliquam similitudinem externam; Quid sacrificium proprium; Quot sint ejus partes; quæ materia; quæ forma, quis finis; quis Minister; quis locus; quid verò sacrificiū impropriè & late per figurā, aut vocis defectu sit appellatum; sanè cum hæc & alia multa leguntur in libris ac tractatibus Patrum Sinensium, sive ex Societate sive ex sacro Ordine S. Dominici, vel his de controversiis scribentium, vel super illis consultorum, ac respondentium, manifestè constat eos loqui ut Magistros, nec sine cognitione causæ dare responsa, atque propositos casus resolvere.

Edita sunt anno 1680. quæ sita Patrum Dominicanorum, qui erant in Tunkino, & responsa Reverendi Patris de Paz, qui fuerat ab illis super cultu Confucij, mortuorumque Progenitorum consultus. Qualis autem is fuerit, in fronte operis sic explicatur. *R.P. de Paz diu Theologiam docuit Manila in Collegio S. Thomæ Aquinatis, Primarius ibi Professor ac studiorum Præses & Caput; ejusdem Collegij, ac Universitatis Cancellarius ac bis Rector; celebris Conventus Manilensis ob suam singularis vitæ observantiam, virtutem, maximeque in miseros & egentes charitatem ter Prior electus; sed ob profundam quoque doctrinam in*

Oriente à Collegiatis Ecclesiis, à Secularibus, Regularibusque, à supremis Tribunalibus, & à Vicariis Apostolicis passim consultus, auditusque cum reverentia tanquam oraculum. Hæc de Patre de Paz in libro citato.

Cùm ergo vir talis ac tantus docet se pro certo habere Confucium juxta communem Sinarum opinionem non coli ut DEUM, neque potestatem in eo agnosci humanâ superiore: cùm addit se id certo scire ex multiplici relatione Religiosorum sui Ordinis in Sina degentium. Cùm id probat, ut infra dicemus, ex pluribus factis, quorum testes oculatos citat Patres Dominicanos; cùm audimus illum tam affirmativè pronunciantem non esse Idola apud Sinas nec Progenitores, nec Confucium; quam habere fidem possumus Domino Charmot contrarium affirmanti?

Qui attentè leget tractatum, quem R. P. Dominicus Sarpetri ex sacro quoque Prædicatorum Ordine composuit de cultu Confucij, & Progenitorum, continuò is intelliget hunc fuisse solidum & præstantem Theologum, ac Philosophum: etsi aliundè non constaret docuisse illum cum plausu Philosophiam Panormi, ibique approbatum esse ad docendam Theologiam, antequàm transfiret ad Indias, & ad Chinam perveniret; ubi per 30. ferè annos, ut dictum est, in agro Domini laboravit.

Hic

Hic pius ac doctus Evangelij Minister videtur præsensisse, ac præoccupare voluisse Achillem Domini Maigrot, qui tam sæpè quasi triumphans, repetit Jesuitas ipsos suam de cultu civili Confucij, Progenitorumque sententiam proponere, ut probabilem. Theologus enim ille quasi anticipatâ responsione impensè commendat ex hoc capite modestiam Jesuitarum, qui in conventu Cantonienfi, ubi ipsemer aderat cum duobus alijs Dominicanis, atque uno Franciscano, ad vitandas rixas, ad concilandos animos, ad inducendam uniformitatem non aliud exegerunt, quàm ut sua sententia diceretur valdè probabilis, cum hoc aliundè judicarent omnes sufficere tum ad probandam Pontificij Decreti æquitatem, tum ad inferendum claudi non debere januam salutis innumeris Sinensibus, ut re ipsa clauderetur, prohibito illis civili cultu Confucij, Progenitorumque.

Cæterum probare intendit in suo tractatu, probatque efficaciter, etsi ejus argumentis multa possint alia subjungi, non modò sententiam Jesuitarum esse valdè probabilem, non modò esse oppositâ probabiliorem; sed tanto etiam excessu, tamque manifesto superare probabilitatem oppositæ sententiæ: ut dici debeat contrariâ opinione aliorum evidenter probabilior tam intrinsecè, quàm extrinsecè. Hæc R. P. à Sancto Petro Dominicanus.

De Societatis Missionarijs possum affirmare in genere, paucis exceptis, fuisse plerisque omnes Societatis Professos, dignosque proinde Theologorum saltem trium jurato testimonio, qui Philosophiam ac Theologiam cum laude docerent. Et verò plurimi ex illis interpretari fuissent in Europa Philosophos, ac Theologos, nisi ad majorem DEI gloriam maturè fuissent applicandi Missionibus.

Alphonfus Vagnoni, qui tam multa Sinicè scripsit, antequàm ex Europa discederet, triennio integro Mediolani Philosophiam docuerat, optimus ipse Theologus. Joannes Monteiro non Philosophiam modò, sed & Theologiam priusquàm ingrederetur Sinas, ubi de DEO, de vero, & falso cultu, de divina lege Sinico idiomate plura conscripsit, & composuit. Qui varios legit tractatus de Sinicis his controversiis scriptos à Patribus Intorcetta, Brancato, Gabiano, Fabro, Ferdinando Verbieft, Philipuccio, alijsque, non potest non advertere illos fuisse viros eruditos, & in Theologicis benè versatos; & quidem inter illos P. Jacobus Faber seu le Favre, olim in Gallia S. Thomam cum laude explicuerat. Suprà jam diximus P. Andream Palmeiro, qui Sinas lustravit Visitator, probavitque praxim de cultu Confucij, ac progenitorum jam usitatam, fuisse Doctorem primarium in

in Academia Conimbricensi: ut nunc temporis omittam insignes Europæ Theologos, iisdem de argumentis à Sinensi Missione post accuratam instructionem consultos, eandemque praxim approbantes.

Examinatam nihilominus tamdiu quæstionem facti, & in cœtibus ferè octoginta approbatam à viris Apostolicis, qui vixerant inter Sinas per annos 20. 30. 40. erantque Sinicis scientijs, ac litteris excultissimi; atque aliunde boni inter Europæos Theologi, sic, inquam, examinatam, & approbatam, non solum novo subjiciunt examini, & censuræ Reverendissimus Dominus Maigrot in Sinicis non adeò versatus, & Dominus Charmot, qui vix Sinam à limine salutavit, sed & hanc condemnant, postulântque Romæ condemnari.

OBSERVATIO V.

Examinatores rituum non modò docti fuerunt, sed & pij; multi ex illis Christi Confessores, & aliqui donis extraordinarijs insignes.

DIXI 5. Viros illos, à quibus approbata est hæc quæstio, fuisse magnæ pietatis ac religionis homines; multos ex illis Christi Confessores, pro Christo carcerem, & verbe-

ra expertos, aliquósque donis extraordinarijs insignes. Hinc nimirum sapiens quisque inferet, nec deceptos esse, qui tam docti erant, ac prudentes; neque decipere voluisse, qui tam pii.

Conscribendus hic esset integer tractatus de Viris Apostolicis, qui in Sinensi vinea à centum & amplius annis laborarunt: conscripfit reipsa grande volumen de hoc argumento Daniel Bartholi, notus Author, & celebris: pauca decerpemus ad hanc quaestionem spectantia.

Non repero vixisse inter Sinas P. Matthæum Ricci per annos ferè triginta, ibique mortuum esse in opinione sanctitatis, post exantlatos pro fundanda illa Missione labores propè infinitos. Legi potest ejus vita varijs linguis non semel conscripta; estque gloriosum Italiae peperisse talem virum.

Nathanaël Sothuellus, in Biblioth. Scriptorum Societatis.

Alphonsum Vagnoni etiam Italum vidit Sina pro annunciata Christi lege, (ut ferebant scriptum in tabula Lictores praeuntes) vidit, inquam, baculis crudeliter caesum, inclusum arctâ caveâ portatili, deductumque cum contumelia Nanquimo Macaum usque, & primis quidem triginta diebus tam durè tractatum, ut rarò permissus sit extrâ caveam illam dormire: gaudens interim, quia dignus habitus est pro nomine JESU contumeliam pati. Qualem autem virum? Vagnonus cum

cùm nullum prorsùs in ingressu suo reperisset cœtum Christianorum, moriens anno ætatis 74. centum & duos in diversis civitatibus, & oppidis piè, & egregiè stabilitos reliquit. Cùm in civitate Chianensi 25. solùm Christianos invenisset, decedens auxerat ad octo milia, & in ijs ampliùs ducentos gradu donatos inscientijs, vel Præfecturis Mandarinorum insignes.

Alvarus Semedo Lusitanus, quem Annales Sinici testantur fuisse observantiæ religiosæ illustre exemplar, orationi inprimis deditum, paupertatis sanctæ perstudiosum; inventus est quoque dignus pro nomine JESU contumeliam, ac duros labores pati. Anno enim 1617. unà cum Alphonso Vagnoni suâ quoque ferreâ inclusus caveâ ignominiosè deportatus est Nankimo Cantonem, & inde Macaum relegatus. Unde postea mutato nomine, captâque occasione remeavit in Sinas, ubi spatio 46. annorum in salutem animarum, Infideliumque conversionem totus incubuit.

Joannes Adamus Schall, cui tot & tanta debet Sinensis Missio, accusatus & ipse cum tribus socijs de Religione Christianâ per Sinas disseminatâ, conjectus est cum illis in carcerem squalidissimum, onerati omnes catenis ferreis, & quidem novenis, singuli nimirum ternis ad collum, ternis ad brachia, totidem ad crura; tanquàm impostores per sex vel se-

ptem menses ad diversa Tribunalia, & subindè ad terna uno die à Licetoribus insolentibus sunt raptati: donec varijs de cœlo prodigijs perterriti Sinæ, nec dubitantes sanguinem innocentem vindicari, impetrarunt, ut domum absoluti Patres remitterentur.

Pater le

Conte to

mo 2. pag.

224.

225.

Stephanus le Favre, seu Jaber; is ipse fundavit Missionem florentissimam in Kensi, Deo cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. Hæc lege in relatione Patris le Conte, qui aliquandiù in eadem Provincia, Missionéque substitit, eaque audivit satis adhuc recentia à testibus oculatis; viri sanctitatem mirantibus non minus Idololatriis, quàm Christianis.

Ex litte-

ris Patris

Intercept-

ta.

Patrem ipsum Martinum Martinium, quem falsi non accusatum modò, sed & tam injustè condemnatum defert ad Apostolicam sedem Reverendissimus Dominus Maigrot, DEUS ipse grandi prodigio visus est tueri, & probare, quantus ille vir fuisset. Obierat anno Christi 1661. & in sepulchro pro ipsius funere à Christianis fabricato, in loco *Fam-cim* dicto Urbis *Ham-cheu* depositus; ibi ad annum 1678. quieverat: cum P. Intorcetta ejus corpus ad novum monumentum pro sepeliendis vitâ functis è Societate constructum, putavit esse transferendum. Aperto capulo, repertum est corpus P. Martinij ita incorruptum ex omni parte, cum vultu rubicundo, vestimen-

vestimentisq̃ue illæsis , ut eum hac eâdem die datum fuisse terræ crederes.

Id mirandum magis erat , cùm Martinus corpore amplo , & succoso fuisset , intèrque æstivos calores animam expirasset ; quo tempore , eodem die , quo quis moritur , gravè olerè incipit ; ad hæc , loci humiditas ingens : nullus tamen aut teret odor , aut aliqua etiam debiliorum partium læsio , mutationisq̃ue cuiuspiam indicium inventum est ; non minore stupore Gentilium , qui ad hoc spectaculum concurrebant , quàm piâ & gratâ in DEUM Neophytorum devotione , quòd servum ipsius , & suum olim Magistrum vidissent ita ab ipsis elementis honoratum. Quid sentient de Reverendissimo Domino Maigrot , cùm audient eundem hunc P. Martinum fuisse ab illo coràm Sancta Sede infamatum ?

In conventu Cantonienſi , ubi probati sunt ritus illi , erant viginti tres Christi Confessores pro Christo exules & captivi.

Longior sim , si plura dixero de viris illis Apostolicis , qui de patria sua egressi , tot emensi maris pericula , tot passi labores & contumelias , in omni virtutum exercitio , atque in salute procuranda Sinensium , verâque fide propaganda vitam consumpserunt.

OBSERVATIO VI.

*Non unus aut alter, sed multi planè hujus
meriti Examinatores idem senserunt de
Sinensium ritibus.*

DIXI 6. Non leve momentum addi huic
sententiæ, ex eo quòd non unus, aut alter
tantùm, sed multi planè sint istiusmodi homi-
nes, qui, re examinatâ, ita senserint. Scri-
bebat anno 1670. R. P. à S. Petro Dominica-
nus jam fuisse plures quàm sexaginta è Socie-
tate Missionarios, qui cum P. Matthæo Riccio
contenderant, cultum Confucij, & Progeni-
torum in Sina esse quoad substantiam merè
politicum & civilem : & aliquos quidem, in-
quit, ex illis docuisse publicè Theologiam in
Europæ Academijs.

Docet autem idem ille S. Dominici alum-
nus quinque hîc esse notanda. 1. *Patres è So-*
cietate diuitius in Sina habitasse, quàm Missio-
narios Ordinum S. Dominici, & S. Francisci,
ideoque præsumi debere, quòd & plus habeant
experientia, meliusque norint ritus, ac consue-
tudines Sinarum.

In 2. parte sui tra-
statûs p. 305. 306.
in 2. tomo
P. le Tel-
lier.

2. *Societatem in longè pluribus Regni Pro-*
vincijs reperiri, quàm utrumque hunc sacrum
Ordinem : ac proinde potuisse ab ea distingui fa-
cilius

cilius id, quod toti Imperio commune est, ab eo quod alicui Provinciae singulare.

3. Jesuitas semper habuisse majorem Christianorum numerum; pluresque ideo potuisse interrogari ab illis, & haberi consequenter informationes certiores & veriores. Navarretta ipse dicit Christianos aliorum Ordinum esse quasi atomum, præ numero Christianorum, quos Jesuitæ baptizaverant.

4. Eosdem Jesuitas semper fuisse, & etiam nunc esse in Sina majori numero, quam utriusque simul Ordinis Missionarios; ergo si plus credendum oculis, quam oculo; plus quoque Jesuitis, quam alijs.

5. Jesuitas suos inter Neophytos habuisse Collos, & Doctores magnæ authoritatis, & famæ, qui fuerant Mandarinæ: potuisse ergo Jesuitas ab istiusmodi viris, qui ritus Sinenses administraverant, certius discere, quinam sint religiosi, qui civiles.

Concludit idem P. Dominicus, etsi omnis comparatio sit odiosa, nullam esse ex his quinque rationibus, quæ seorsim sumpta non det majorem authoritatem sententiæ Jesuitarum, quam habeat opinio contraria; omnes autem simul sumptas dare omnino maximam: præsertim si advertatur nullam esse aliam viam, questionem illam decidendi, quam Doctores Sinas consulendo, quid præscribant super his ritibus leges ipsorum,

rum, ac libri classici, & quâ intentione illos adhibeant.

Hæc P. Dominicus Sarpetri, seu à S. Petro Dominicanus: quibus & potest adjungi, nullum fuisse è Societate Missionarium, qui non senserit praxim usitatam esse innocentem, ac licitam; etsi inter illos aliqui, sed pauci, putaverint meliùs fore, si vocibus Europæis DEUS vocaretur non Sinicis &c. ut P. Longobardus; qui tamen semper se conformavit aliorum praxi.

OBSERVATIO VII.

*Jesuitarum sententiæ circa politicos Sinen-
sium ritus adhaeserunt multi ex sacro
Dominicanorum Ordine docti &
graves Viri.*

DIXI 7. Jesuitarum sententiam de civili cultu Confucij, Progenitorumque inde validè omninò confirmari, quòd hanc amplexi sint ex alijs etiam Ordinibus Viri docti, & celebres; imò Episcopi, & in dignitate constituti. Aliquos paucis enumero.

R. P. Dominicus Sarpetri, seu à S. Petro, de quo pluribus antea, scripsit i. epistolam de hoc argumento satis longam, 4. Augusti anno 1668.

In

In ea fidem facit, & quatenus opus est, iuramento confirmat, se scribere non alterius precibus aut suasu, sed solo veritatis amore impulsus.

Duo autem testatur. 1. *Se ex Superiorum mandato quam potuit maximam diligentiam per octo annorum spatium adhibuisse, ut de Sinarum Sectarum superstitionibus certior fieret, judicareque praxim, quam Patres Societatis Jesu in hoc Regno Sinarum se fatentur sequi circa permissionem, seu tolerantiam quarundam caeremoniarum, quibus Sina Philosophum Confucium, & suos Progenitores defunctos venerantur, esse non modò tutam, sed etiam, si principia precipuarum Sectarum expendamus, esse oppositâ sententiâ probabiliorem, & ad aperiendam Ethnicis Evangelij januam maximè utilem, ne dicam, inquit, necessariam.* Hoc est primum, quod iuramento Reverendus ille P. Dominicanus affirmat se solo veritatis amore impulsus testari.

2. *Fidem, inquit, quoque facio, quòd Patres Societatis Jesu in hoc Regno Sinarum Christum Crucifixum non solum verbo, sed etiam multorum librorum voluminibus annunciant Ethnicis, & de sacra Passionis mysterijs suos Neophytos diligenter instruunt, & in aliquibus Societatis residentijs adsunt sacrae Passionis Confraternitates erectae: & novissimè Persecutor Sanctae Legis Tam-quàm-sièn hoc potissimum contrà*

contrà Evangelij Pracones opposuit, quòd scilicet hominē Crucifixum pro Domino Cali, & terræ venerantur: quod quidem ex Patrum Societatis librorum testimonio comprobavit. Hæc R. P. Sarpetri in hac prima Epistola, quæ recens typis edita est, uti ea, de qua proximè hîc agitur.

Scripsit aliam 12. Novembris 1668. ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide, ubi & idem confirmat de cultu merè civili atque politico Confucij, Progenitorumque; additque sperare se R. P. Navarrettam, post solutas à Jesuitis aliquas objectiones, nomine sui Provincialis Vincentij Prot approbaturum hanc praxim, eique sententiæ subscripturum: quod reverâ paulò post contigit.

Denique composuit idem Reverendus P. tractatū similiter typis editum, in quo vindicat articulum 4. conventûs Cantonienſis circà cultum Confucij, & Progenitorum politicum & civilem Neophytis permittendum, cui ipse R. P. Navarretta, sicut & reliquis, cum omnibus Evangelij Ministris Cantonem relegatis, verè subscripserat.

In eo tractatu R. P. Sarpetri docet 1. Jesuitas ex modestia, & studio concordiae suam sententiam dixisset tantum valdè probabilem in eo conventu, ubi aderant aliorum Ordinum Religiosi,

2. Ad-

2. Addit, hanc eorum sententiam de huiusmodi ritibus dici debere non modò probabiliorem, sed etiam evidenter probabiliorem oppositâ sententiâ.

3. Distinguit duplicem probabilitatem, aliam intrinsecam in rationibus fundatam, aliam extrinsecam autoritate & numero Doctorum Catholicorum subnixam.

Tum probare aggreditur in 1 tractatûs parte sententiam Jesuitarum probabiliorem esse ab intrinseco: in 2. verò parte eandem esse ab extrinseco probabiliorem.

In 1. Tractatûs parte duo statim supponit, & explicat. 1. In quo differant signum naturale, & signum ex instituto. 2. In quo differant virtutes illæ, quæ dicuntur à Theologis Religio, pietas, & observantia: additque non esse confundendos actus pietatis, & observantiæ filialis erga suos parentes cum actibus religiosis erga DEUM, nisi placeat confundere cultum civilem cum religioso, quod nefas est.

Definit postea, quid sit sacrificium: quid sit cultus religiosus: tum affirmat tanquàm certum, habitâ saltem directæ Sinarum intentionis ratione, neque Litteratos, neque filios intendere, dum offerunt alij Confucio, alij Progenitoribus id, quod vocamus Cy, ullam Numinis partem, neque sanctitatem supernaturalem agnoscere vel in Confucio, vel in

Progenitoribus, quos neque ut Numen *Xām-tí* venerantur, neque ut *Xing-Tiēn*.

Asserit deindè probari validissimè Sinas ne indirectè quidē aliquid hujusmodi intendere, nihilque aliud velle, quàm ut his ritibus præstent se memores ac gratos erga Confucium, & Progenitores ob acceptam à primo doctrinam, ab alijs vitam. Putat autem R. P. id se probare manifestè 1. ex natura, & differentijs oblationum, quæ in China *Cy* dicuntur.

2. Ex propria Sinarum Politia, quia in tres Ordines Imperium dividitur. Hos autem ille confundit, qui vult omnem speciem oblationis *Cy*, esse vel sacrificium, vel cultum religiosum.

3. Ex Litteratorum Sectæ principijs, quibus planè improbatur mos aliquid postulandi in cæremonijs *Cy*. Id probat R. P. tum ex libris *Kiali*, & *Li-Ki*, tum ex Ritualibus, in quibus cæremoniæ illæ præscribuntur tam pro Confucio, quàm pro Majoribus. Illæ autem conferuntur cum his convivijs, quibus in Sina Magnates excipiuntur, quorūque materia in ijsdem Ritualibus determinatur: Unde mutatis in eodem Regno lapsu temporis conviviorum ritibus, mutati sunt & ritus erga Confucium, & Progenitores.

4. In ijsdem Ritualibus, librisque omnibus, ubi fit mentio illorum rituum, fit quoque mentio & motivi, seu finis qui intenditur; nempe

nempè gratitudo ob acceptam à Confucio doctrinam, à Progenitoribus vitam. Unde vocant suum illud *Cy Hiao*, aut *Pao-puèn*: nulli bi apparet motivum Religionis.

5. Id etiam probat R. P. ex Atheismo, quem in China tam communem vult esse Reverendissimus D. Maigrot, quique reverà multos inficit, etsi non omnes, ut ipsi placet. Hos verò Atheos certum est nihil Numinis agnoscere nec in Confucio, nec in Majoribus. Unde rident, & damnant Bonzios Idololatrias, dum in suorum celebratione rituum suas addunt superstitiones.

His & alijs hujusmodi pluribus explicatis, sic concludit R. P. Sarpetri Dominicanus. *Mihi videtur, & idem certò videbitur ijs omnibus, qui absque præjudicijs fundamenta sententiae Jesuitarum cum fundamentis oppositæ sententiae conferent, solo impulsu studio veritatis; mihi, inquam, videtur sententia illa de ritibus politicis esse sine ulla comparatione in se ipsa probabilior contrariâ opinione. Prima enim sententia fundatur quasi in forma ipsa rituum, quibus distinguuntur; secunda verò in sola materia, quæ se habet tantum ad illos, ut accidens.*

Deindè aggreditur eorum, quæ opponi possunt, confutationem; de legitima P. Martinij informatione refert, quæ antea citata sunt; probat demùm ut ab intrinseco, sic etiam ab extrinseco sententiam Jesuitarum esse proba-

biliorem. Etsi autem satis appareat illum ex reverentia aliquorum ex sacro illo Ordine aliter opinatum sic esse locutum, ne nimium illos offenderet : satis tamen indicat sententiam illam de ritibus politicis esse tam benè fundatam, ut non nisi levem relinquere possit in homine benè instructo formidinem.

Hic benè notavit P. le Tellier plus à P. Sarpetri effectum esse, quàm necesse sit ad vindicandam praxim Jesuitarum : non enim solum probavit ritus in accipiendis gradibus permisos, esse merè politicos, sed etiam solemniiores, qui extrà tempus graduum adhibentur in honorem Confucij, fueruntque nunquàm à Jesuitis permitti, etsi non putarent eos esse illicitos quòad substantiam.

R. P. Joannes de Paz Dominicanus (de cuius doctrina & virtutibus suprà in responsis ad quæsitâ Missionariorum Tunkinensium) unum supponit; *quòd si Confucius in Regno Tunkini communiter ut DEUS haberetur, aut Idolum, aut potens hominibus auxilium, aliàque bona prestare, neutiquàm esset licitum reverentiam aliquam ei exhibere, quia quælibet veneratio aut reverentia ei à Christiano exhibitâ, esset approbatio quædam divinitatis ei à Gentilibus attributæ; omnis enim reverentia quæ exhibetur ei, qui ut DEUS in eodem Regno*
com-

communiter colitur, præsumitur divinitatis titulo facta.

At certum, inquit P. de Paz, existimo, quòd in Regno Tunkini Confucius non colitur ut Deus communi Gentilium acceptatione. Hanc assertionem colligo ex eo, quòd in Regno Sina, in quo floruit Confucius, ejusque doctrina in majori fuit, ac est veneratione, & ex quo ad Tunkinum Regnum, aliasque vicinas Provincias emanavit, non attribuitur Confucio divinitas, aut potestas aliqua superior, communi hominum ibi habitantium existimatione. Hoc mihi constat ex varijs relationibus Religiosorum nostri Ordinis in Regno Sina assistentium. Hic nota testimonium R. P. de Paz esse multis æquivalens. Sic autem id probat.

Quia 1. Referunt quòd Christianos facientes protestationem coràm Gentilibus, quòd non credunt in Confucio divinitatem, aut potestatem aliquam, sed illum præcisè venerantur ut Magistrum, audiunt Gentiles sine indignatione. Si in Regno Sina communiter existimaretur, Confucium habere divinitatem, aut potestatem humanâ superiorem ad eis auxiliandum, absque dubio Gentilium perturbatio oriretur, ex eo quòd in publico hujusmodi potestas, vel divinitas denegaretur Confucio, sicut contigit Ephesi. Cum enim audissent Gentiles D. Pauli doctrinam negantis esse veros Deos, quos Gentiles venerabantur, tota civitas irâ ac indignatione ferbuit. Act.

19. Repleti sunt irâ, & exclamaverunt dicentes:
Magna Diana Ephesiorum.

Si Gentiles Sina ut DEUM haberent Confucium, vel ab eo bona, vel auxilium sperarent; credibile non est ut ita patienter ferrent, ut coràm eis ei divinitas, omnisque potestas denegaretur.

Quia 2. Sine Christiani regulariter non audent negare Confucio reverentiam, quæ ei tanquàm Magistro exhibetur, timentes murmurationem, & indignationem Gentilium; & ne forsitan ob hanc causam eis gradus denegetur; & tamen non timent ei denegare divinitatem, omnemque potestatem ad auxiliandum eis. Hac enim ratio urgenter probat, quòd in Regno Sinarum vel Lege Regni, vel generali acceptatione exhibetur Confucio reverentia, tanquàm Magistro, quam omittere nequeunt absque gravi nota animi ingrati, ac inobedientis Legibus Regni. Et similiter ostendit, quòd nec communi acceptatione, nec Lege Regni datur Confucio cultus religiosus, neque divinitas, neque potestas aliqua ei attribuitur.

Quia 3. Referunt nostri Religiosi in prædicto Sina Regno habitantes, quòd cùm quidam Christianus coràm pluribus Infidelibus protestationem fecisset, se reverentiam exhibere Confucio præcisè ut Magistro, nullamque agnoscere in eo divinitatem, Infideles protestatione Christiani ad risum excitati dixerunt. Forsan aliquis nostrum

strum DEVM existimat Confucium, aut in eo potestatem hominibus auxiliandi fatetur? Homo fuit similis nobis, & illum ut Magistrum veneramur ob excellentem doctrinam ab eo nobis relictam.

Quia 4. Referunt iidem haberi quidem ingratos à Sinis Christianos, qui hunc cultum non exhibent Confucio, non tamen impios, aut irreligiosos.

Subjungit deindè alia, & sic concludit. *Necessariò ex dictis sequitur Confucium juxta communem Sinarum persuasionem non haberint Deum, neque credi hunc aliquid posse.*

Hæc R. P. Joannes de Paz. Notandum est autem 1. Doceri ab illo contrà Reverendissimum D. Maigrot, & D. Charmot non modò tanquàm probabile, sed tanquàm certum, non coli à Sinis Confucium ut Idolum. 2. Certitudinem illius utique moralem fundari in diversis Dominicanorum relationibus. 3. Relationes Jesuitarum longè plurium istis adjunctas hanc mirè augere certitudinem. 4. Concludi ab illo certum esse, quòd ritus ad suscipiendos gradus adhiberi in China solitos licitè possint adhibere Christiani, utpotè merè civiles & politicos. 5. Id certò de istis ritibus doceri ab eodem Patre; etiamsi solemnes, quibus bis in anno honoratur Confucius, possent dici Sacrificia, quod ille non examinat, quòdque R. P. Dominicus à S. Petro, ut-

potè in Sinis existens, & rem quasi manu palpans, sapienter negat. 6. Fundari Reverendum P. de Paz in Decreto Sacrae Congregationis ad quæsitum Patris Martinij, de quibus aliter sentit, quàm Reverendissimus Dominus Maigrot. Cùm enim in eo Decreto statuatur, possetolerari Sinas conversos adhibere cæremonias propositas in honorem Progenitorum, sublatis tamen superstitiosis, idem concludit de ritibus erga Confucium ad suscipiendos gradus. 7. Quantomagis id doceret, si vidisset cum Reverendo P. à S. Petro, totque è Societate Missionarijs longè probabilius esse, quòd solennes illi ritus sint quoàd substantiam solùm civiles & politici? 8. Quod de Confucio docet R. P. de Paz, potiori jure docet de mortuis Progenitoribus, quòd non habeantur ut Idola.

Dispunctor, seu Dominus Charmot fatetur P. Dominicum Sarpetri, P. Joannem Baptistam de Paz, & Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Gregorium Lopez Dominicanos, steterisse cum Missionarijs ex Societate, pro ritibus Alexandri VII. Decreto permissis; cùm id negare non possit, ob tractatus hoc de argumento ab illis editos; & ad Sacram Congregationem missos: sed hoc ipsum negat de quatuor alijs qui sequuntur, cùm id solùm affirmarit observationum Author ex privatis illorum

lorum litteris ad aliquot Societatis Patres, & hos quidem insignes viros, qui testatum hoc reliquerunt.

Fundatur autem is potissimum in Scripto latino, quod confectum ait Author Moralis practicæ anno 1661. ab octo Dominicanis, inter quos tres hîc nominatos docet esse numerandos, nempe Patres Garciam, Timotheum, & Coronado. Verùm etsi summa sit apud Dominum Charmot Moralis practicæ auctoritas, cum jam certò constet multa Moralis hujus Authorem venditasse tanquam certissima, & indubitata, quæ tamen erant falsissima, non est tanti illa apud me ponderis, ut ab observationum Authore putem propterea omittere hîc illos esse tres Dominicanos.

Et verò quàm audacter falsa pro veris Moralis practicæ Author proponat, putamus constare satis posse vel ex una illa Catholica querimonia, quam direxit ad Innocentium XI. Illustrissimus & Reverendissimus Episcopus Malacitanus Ildephonsus à S. Thoma, ex ipso Ordine Prædicatorum assumptus, in qua publicè conqueritur ab isto Authore tributum sibi, ac impositum fuisse librum famosum, cui titulus est, *Theatrum Jesuiticum*, ex quo Moralis practica quoad maximam partem conflata erat. Et id quidem factum fuerat *argumentis*, uti contendebat is qui imposuerat, *manifestis*. *Quis sit Author libri, cui ti-*

tulus, Theatrum Jesuiticum, & qualis fuerit occasio eum in lucem emittendi, sic loquebatur impostor, jam manifestum est, fuisse illum doctum, ac probum Religiosum Ildephonsum à S. Thoma, &c. Ita videlicet pro manifestis, id est certò & indubitanter veris habentur ab Authore Moralis practicæ, quæ postea deteguntur certò falsissima. Hunc tamen heroem, ac ducem sequi se in multis gloriatur Dominus Charmot.

Ignoscat itaque observationum Authori, si, uti jacent, relinquat in suo loco trium horum Dominicanorum textus: quemadmodum & Patris Petri d' Alcala epistolam, qui etsi jam aliter sentiret, quàm olim, circa ritus Sinensium, ea ibi narrat, quæ adversariis Jesuitarum non possunt non displicere. Sanè quæ bonus ille Senex incitatis à Domino Charmot litteris refert de P. Dominico Sarpetri Dominicano, tam sunt contraria publicis illis scriptis, & tam parum propterea fidei merentur, ut fidem quoque adimant ijs, quæ affirmat de Dominicanis fato functis.

Porro Dispunctor tam facilè negat, quæ videntur aliundè certa, & benè fundata, ut in multis videatur fidem facere non posse, nisi apud Jesuitarum adversarios. *Responsionem*, inquit, *non meretur, quod ait observationum Author de tribus Provincialibus ejusdem Ordinis S. Dominici, nempe de R. P. Carolo Clemente*

te Gant, Francisco de Paula, & Philippo Pardo; eos videlicet sapius suis commendasse, ut se Societatis praxi conformarent juxta Decretum Alexandri VII. Certò tamen constat 1. Id disertè affirmari à Patre Dominico Sarpetri Dominicano, cujus P. Franciscus de Paula tunc Provincialis erat, & Commissarius S. Officij.

2. P. Philippum Pardo factum postea Manilensem Archiepiscopum permisisse, ut Manilæ typis ederetur liber Patris Joannis de Paz, de Sinensium ritibus ex Alexandri VII. Decreto permissis, atque permittendis: quid ergo mirum si, cum esset Provincialis, praxim illam suis commendavit? Hoc in ipso libro legimus.

3. Anno 1680. P. Baltazar de Sancta Cruz, Sancti item Officij Commissarius, & simul Provincialis, hoc idem pro jure suo permittit, nempe ut responsa Patris de Paz imprimantur. Tunc temporis erat adhuc unicuique satis liberum apud Patres S. Dominici hoc sentire de ritibus illis, quod magis consonum veritati videbatur. Unde multi cum Jesuitis sentiebant.

4. Et verò idem P. Dominicus, de quo supra, testatur statutum fuisse ad majorem suffragiorum partem in conventu Lankinensi, ubi ipse præsens aderat, permitti debere ritus illos Christianis. Erant autem in illo cætu

tre-

tredecim Missionarij ex Ordine S. Dominici in unum collecti: habemus itaque Jesuitis faventes ad minimum septem ex illis, fortè octo, novem, aut decem. Plures ergo numerari adhuc possunt, quàm ipse observationum Author numeraverat. Prodeant itaque qui sequuntur: ad ea, quæ de Jesuitis Sinen-sibus illi senserunt, si æquus Lector attendat, comperiet longè alia sensisse de illis, quàm Dominum Maigrot, & Dominum Charmot.

P. Cou-
plet in
brevis re-
latione
oblata
Sacra
Congre-
gationi
an. 1688.
Item Pa-

Igitur R. P. Joannes Garcias Vicarius Pro-
vincialis Ordinis S. Dominici in litteris à se
datis tum ad Patrem Julium Aleni 16. Novem-
bris anni 1639. tum ad Patrem Philippum
Couplet 7 Augusti, anno 1663. Significat *hanc*
esse suam mentem, quòd ad conversionem Si-
narum hanc praxim sequi necesse sit, quam ad-
hibuere Patres Societatis, suâque experienciâ
edoctum se ita sentire.

ter le
Tellier
rom. 1.

pag. 127.
Ibid.
pag. 147.

R. P. Timotheus à S. Antonino ex eodem sa-
cro Ordine anno 1660. scripsit epistolam ad
R. Patrem Brancati, in qua sic loquitur. No-
stri omnes Patres nunc capiunt methodum, quâ
usa est hætenus, utiturque etiam nûm Societas
ad fidem in China propagandam, verè eam esse,
quâ utendum est. Quòd in principio fuerit di-
versitas sententiarum, id profectum non est ex
prava ulla intentione, sed ex mala informatio-
ne.

ne. Nunc verò temporis experimur, & quasi digito palpamus, quid rei sit. Quare nobis persuasum est viam illam esse sequendam, quam estis secuti; aliunde æquum est, ut duces nostros sequamur.

R. P. Dominicus Coronado, & ipse ejusdem Ordinis Vicarius Provincialis, vehementer optarem, inquiebat ad eundem P. Brancati scribens, anno 1661, colloqui posse cum R. V. per ijs argumentis, de quibus disputatum est. Vestra enim sola auctoritas plus apud me habet ponderis, quàm allatæ contrà rationes. Ita pius ille Confessor, qui paucos post annos mortuus est ex doloribus, atque incommodis, quæ incarceratus pro Christo cum Patre Adamo tam fortiter sustinuit. Tom. I: Patris le Tellier. pag. 148.

R. P. Petrus d' Alcala ex sacro eodem Ordine ad P. Prosperum Intorcetta ita scribebat 31. Martij 1680, ubi primùm audiisset, quid contrà Patres Sinenses Pater Navarretta sparsisset. Deus scit, quantum ex hoc libro doloris senserim; quàm fuerim indignatus: si ita liceret, proprio sanguine quæ scripta sunt hæc delerem. Faxit DEUS, ut divina luce collustrati scientiam jungamus cum charitate, & disciplina; alioqui magnis graviter peccandi periculis exponimur. Jam scripsi & ad nostros, & ad alios quantum laboret in hoc Imperio Societas, cui debemus quòd & possimus in eo laborare ad conversionem animarum. Exposui quantas, & quàm illustres hîc habeat Christianorum Ecclesias: ita sem-

Ibidem.
p. 149.

semper loquar, & scribam; scribere enim aliter, vel loqui, est cognita veritati resistere, adeoque juxta D. Thomam in Spiritum Sanctum peccare.

Ibidem. pag. 151. His omnibus addi potest autoritas trium Provincialium ejusdem Ordinis, nempe R. P. Caroli Clementis Gant, Francisci de Paula, & P. Philippi Pardo, qui sæpius suis commendarunt, ut se Societatis praxi conformarent, juxta Decretum Alexandri VII. Ita testatur R. P. Dominicus à sancto Petro, tom. I. pag. 151.

Hæc omnia scribens ad Apostolicam Sedem dissimulavit R. D. Maigrot, dissimulat & D. Charmot.

Non est omittendus Illustrissimus & Reverendissimus D. Gregorius Lopez Episcopus primò Basilitanus, Vicarius Apostolicus Nankinensis, postea Pekinensis Episcopus. In litteris ex Insula Manilensi ad Eminentissimos Cardinales scriptis 3 Idus Junij anni 1684. & in Archivio Sacræ Congregationis de Propaganda Fide servatis multa exponit. 1. *Se reprehensum esse à Provinciali sui Ordinis, quòd Patribus Societatis Jesu in Sinis esset affectus, & assentiretur eorumdem Patrum aliquibus opinionibus, & judicijs circa controversias cultus politici, religiosi, & idololatrici, sectarumque Litteratorum.*

2. *Addit doluisse aliquos ex suis, ipsum Si-*

nans

nam genere, & consequenter eruditio-
rem in illis caracteribus & idiomate, & in libris Sina-
rum classicis expeditiorem cunctis Europais, cal-
lentem enucleantem immensum caracterum
pelagus, & genuinam eorum, ac hieroglyphicam
significationem magis penetrantem, extra eorum
Chorum psallere, & in multis Patrum Societa-
tis IESU opinioni suffragari: cum amicior, in-
quit, Platone debeat esse veritas.

3. Conqueritur suos desiderasse, ut ille septua-
genarius, veteranusque Sinica Missionis Mi-
nister, in similibus controversiis per annos 40.
versatus, Tyronum sequeretur doctrinas, & quasi
vento circumageretur, & non animarum ang-
mentum tantummodo quæreretur.

4. Affirmat impulsos forsitan ad illud hos
fuisse ex libello controversiarum à se nuper edito
ex jussu sui Prælati, in quibus ostendit, prædictos
sui Ordinis Missionarios torquere in multis, &
exterminare sensus caracterum sapientia Sinica,
sensu litterali, & translatione; seipsos & alios
inaniter seducere, & in abyssum lubricarum
ambagum se implicantes.

5. Docet inde tanta contra ipsum inimicitia
fomite accensum, ut illum sui Ordinis Religiosi
velut Ethnicum, & Publicanum detrectarent.
Multa alia adjungit, quæ & terrent, & mani-
festè ostendunt mirari neminem debere, si
pauci illi, quos ex sacro hoc Ordine in sua
Provincia habet Reverendissimus D. Mai-
grot,

grot, in istis controversijs nunc Jesuitis sint contrarij. Verùm Sacra Congregatio pro sua prudentia & æquitate judicabit, cujus ponderis possint esse apud sapientem quémque hujusmodi suffragia.

6. Reversus in Sinam idem Reverendissimus Gregorius Lopez, factusque Pekinensis Episcopus ad mortem usque in salutem suorum Sinarum incubuit, Societatis praxim in eorum conversione approbans, & sequens; plenus dierum, & meritorum in nostra domo suam animam reddidit Creatori. Habes jam typis editas ejus ad Apostolicam Sedem, aut ad Sacram Congregationem epistolas, uti & tractatum de ritibus Sinensium.

Itaque non immeritò fuit à me observatum sententiæ Societatis, & praxi circà illos ritus adhæsisse multos ex familia sancti Dominici doctos quidem, & graves viros: adhæsisse autem hos manifestum est ex solo studio, & amore veritatis; cùm è contrario mox relata ab Illustrissimo Lopez plus nimio probent, his jam non relinqui circà ista libertatem opinandi.

Non est inutile hìc advertere duos illos Evangelij in Sina Ministros, Illustrissimum Gregorium Lopez, & Reverendissimum P. Sarpetri justos esse specialiter à suis Prælatis in id studij maximè incumbere, ut ritus Sinenses, de quibus erat quæstio, diù multumque exami-

minarent; póstque illos diù multúmque examinatos, Societatis praxim, sententiámque in ijs omnibus, quæ erant alicujus momenti, approbasse omninò, & amplexos esse.

OBSERVATIO VIII.

*Viginti duo in conventu Cantonienſi
Christi Confessores, & Ministri Evangelij,
pro Christo exules, ex varijs Ordinibus,
post longum examen idem senserunt
de ritibus Sinensibus.*

DIXI 8. Suum locum hîc habere posse Decretum conventûs Cantonienſis anni 1668. Constabat ille viginti tribus Patribus, quorum tres erant ex Sancti Dominici familia, unus ex Ordine S. Francisci, qui dum examinarentur rirus Sinensium mortuus est, è Societate novemdecim; nam duo ex illis, nempe P. Ignatius à Costa, & P. Michaël Trigaultius ex ærumnis quoque exilij jam in Cælum evolaverant. Erant illi viginti tres Christi Confessores, ac sævientetunc persecutione pro Christo exules: opportunitatem nacti multas habuerunt inter se consultationes de medijs utilibus, & necessarijs propagandæ in Sinis fidei, ubi primùm; DEO protegente, sibi liceret in Ecclesias suas redire. Post omnia diù multúmque examinata, tandem convenerunt

T

in

in condendis statutis 42. quæ servari deinceps oporteret ad usum Sinensis Missionis, Missionariorumque uniformitatem.

Quadragesimum verò primum illud est. *Circà ceremonias, quibus Sina Magistrum suum Confucium, & mortuos venerantur, sequenda sunt omninò responsa Sacre Congregationis Inquisitionis à S. D. N. Alexandro VII. approbata anno 1656. Quia fundantur in valdè probabili opinione; cui nulla contraria evidentia opponi potest. Quâ positâ probabilitate, non est occludenda janua salutis innumerabilibus Sinis. qui arcerentur à Christiana Religione, si prohiberentur ea facere, quæ licitè & bona fide facere possunt, & non sine gravissimis incommodis omittere cogerentur. Ita statutum.*

Huic statuto, post dubia multa proposita & soluta, R. P. Navarretta subscripsit cum alijs, nomine sui Provincialis, à quo potestatem hanc acceperat, ut refert idem P. à S. Petro, qui & ipse præsens adfuit, scripsitque tractatum, de quo suprâ, ut suo Provinciali, Capituloque subscriptionis illius rationem redderet.

Nihil potest cogitari sapientius hoc statuto. Nam 1. antequàm fieret, seriò examinatum est, an esset ratio dubitandi de sufficienti informatione Sanctæ Sedis per Patrem Martinum Martinium, fuitque licitum proponere quæcumque in oppositum fingi possent: omnibus

bus discussis, conclusum est nullam esse legitimam dubitandi rationem. Hoc constat ex testimonio R. P. Dominici à Sancto Petro, & ex dictis suprâ.

2. Definitum est standum esse circa ritus Confucij, & Progenitorum Sacræ Congregationis responsis ab Alexandro VII. anno 1656. approbatis. Digna Christi Confessorum, & Apostolicæ Sedis Ministrorum definito!

3. Ratio redditur. *Quia fundantur in valdè probabili opinione, cui nulla evidentia opponi potest.* Hanc suggillat rationem immeritò Reverendissimus Dominus Maigrot, quia vel illam videtur non capere, vel capere nolle. Nihil tamen hoc in loco afferri potuit convenientius. Nam his verbis sufficienter probatur & veritas informationis Patris Martinij, & Apostolici responsi æquitas, & methodi, quam in convertendis Sinis secuti erant hætenùs Jesuitæ, prudentia ac necessitas; & aliundè, quàm fieri potuit modestissimè simul & honestissimè, improbatur praxis opposita aliquorum, qui aderant huic conventui.

In tractatu R. P. Dominici à S. Petro Dominicani legimus adscriptum modestiæ Jesuitarum, quòd suam de ritibus politicis sententiam in hoc conventu appellârunt tantùm valdè probabilem: multis ille probat eam

esse tam ab intrinseco, quàm ab extrinseco evidenter oppositâ probabiliorem : quòd plus aliquid adhuc non dicat, prohiberi se aliorum, suorum præsertim aliter judicantium, reverentiâ satis significat. Nec dubito, quin auditis Romæ P. Martinij rationibus tum ab intrinseco, tum ab extrinseco petitis constare visum sit S. Congregationi, & Apostolicæ Sedi, neque Confucium, nec Progenitores apud Sinas esse Idola ; sententiam verò de ritibus erga illos politicis tam benè solidèque fundari, ut pro convertendis Sinis, & pro fide Christiana in tam vasto Imperio propaganda judicatum sit necesse, dare Patri Martinio quatuor responsa, quæ continet Sacræ Congregationis Decretum ab Alexandro Septimo approbatum. Demonstrari facile potuit Sanctæ Sedi à Patre Martinio, Reverendum P. de Morales Dominicanum, virum aliundè pium, sed qui in Sinicis scientijs erat adhuc Tyro, quando venit Romam anno 1645. nec fuisse, neque esse potuisse tunc satis instructum de rebus Sinicis, quas è contrario Evangelij è Societate Ministri ab octoginta ferè annis tractabant, examinabantque. Sed quidquid sit de majori evidenter probabilitate, aut morali, si placet, certitudine sententiæ Societatis, dico prudenter omnino Jesuitas abstinuisse in conventu Cantonensi ab hujusmodi terminis ; satis enim fuit

fuit omnes tam Jesuitas, quàm è S. Domini-
ci Ordine Missionarios convenire. 1. Opi-
nionem de ritibus erga Confucium, & Pro-
genitores politicis esse valdè probabilem. 2.
Claudi januam fidei & salutis Sinis innume-
ris, si prohibeantur Christianis ritus illi tan-
quàm illiciti. 3. Positâ eâ hujus sententiæ
probabilitate, non esse claudendam hanc ja-
nuam, neque consequenter prohibendos il-
los ritus. His enim tribus articulis, de qui-
bus omnes convenerunt, semel suppositis,
non modò prudens est & utilis Societatis me-
thodus, sed videtur fidei inter Sinas propa-
gandæ omninò necessaria. Prætereâ mani-
festè constat æquitas Decreti Sacræ Congre-
gationis ab Alexandro VII. approbati. Nam
si prohibitis erga Confucium, & Progenito-
res ritibus janua fidei innumeris Sinis clau-
ditur; sique aliundè claudi illa janua non
debet, neque ritus illi prohiberi, ex hypothe-
si, quòd sit valdè probabile ritus illos esse so-
lùm politicos ac civiles, quid potuit & à Sa-
cra Congregatione, & à Sancta Sede pruden-
tius & æquius definiri, quàm, à Patre Marti-
nio Romæ demonstratâ hujus sententiæ ma-
gnâ probabilitate, permittendas esse Sinis
Christianis hujusmodi cæremonias, sublatis
tamen superstitiosis, si quæ accesserint, &
cautionibus adhibitis, quas Decretum illud
præscribit?

Enimvero in istis casibus standum esse pro fidei Catholicæ propagatione, & pro conversione Gentilium, semper fuit mens Ecclesiæ; ut patet ex dictis de prudentia in Evangelij Ministris requisita ad Evangelium idem prædicandum. Nam ut longè præterita non revocem, nec procul recedam à præsentì negotio, cùm Reverendus P. de Morales Dominicanus proposuit sua quæsitâ super conversione Sinarum, ad materiam usuræ sic respondit Sacra Congregatio.

Censuit, ratione mutui immediatè & præcisè nihil esse accipiendum ultrà sortem principalem: si verò Sinæ aliquid accipiant ratione periculi probabiliter imminētis, prout in casu, non esse inquietandos, dummodò ratio habeatur qualitatis periculi, & probabilitatis ejusdem, ac servatâ proportionē inter periculum, & id quod accipitur. Ita S. Congregatio sub Innocentio X. Unde sic arguo.

Quòd liceat aliquid ultrà sortem accipere, ratione periculi probabiliter imminētis, non est opinio plusquàm probabilis: ut jam sæpe dictum est: certò possum affirmare, sententiam de ritibus Confucij politicis esse sine ulla comparatione probabiliorē: censuit tamen Sacra Congregatio non esse claudendam januam fidei Sinensibus, prohibendo ne quid accipiant ultrà sortem ratione periculi, propter probabilitatem sententiæ affirman-

firmantis id licitum esse : ergo in simili casu mens est Ecclesiæ standum esse pro conversione Gentilium, pro fidei propagatione.

Id ipsum sæpiùs insinuat pro eodem illo Decreto de voce *Xing*, Sanctus. *Caterùm*, inquit, *si illa vox in Regno Sinarum habeat latitudinem*, censuit Ministros posse illà uti, hanc nimirum tribuere Confucio. Item de tabella Imperatoris, quæ colitur in templo Idololatrarum. *Exclusis*, inquit Sacra Congregatio, *sacrificijs, & altari verè & propriè dicto*, cetera quæ redolent tantum cultum civilem, vel possunt ad illum reduci, censuerunt permitti posse.

Hanc regulam manifestè tradit Sacra Congregatio in instructione Vicarijs Apostolicis, eorumque Missionarijs data, dum missi sunt in Indias. *Nullà*, inquit, *ratione suadete illis populis, ut ritus suos, consuetudines, & mores mutant; modò ne sint apertissimè Religionì, & bonis moribus contraria.* Atqui eo ipso, quòd valdè probabile est ritus Confucij, & Progenitorum esse merè politicos, evidens est illos non esse apertissimè Religionì, & bonis moribus contrarios, ergo evidens est juxta Sacram Congregationem prohibendos non esse Sinis : neque propter hujusmodi mores, quibus firmissimè adhærent, claudendam esse illis fidei januam. Ex his omnibus sequitur constare de æquitate Aposto-

licæ Sedis Decreti, seu responsi ad quæsitæ P. Martinij, eo ipso quòd illius sententia de ritibus politicis agnoscitur valdè probabilis: ac proinde sapienter esse expressum Cantonienſis conventûs statutum.

De cætero Societas praxim illam suam, ex quo accessit Sanctæ Sedis authoritas illam approbantis, non sequitur ut probabiliter solum licitam, in quo errat Reverendissimus D. Maigrot, sed ut certò ac indubitanter licitam.

Habemus etiam prætereà falsam esse non potuisse Patris Martinij informationem: nam quamvis supponeretur demonstratum ab eo solum esse sententiam de ritibus politicis esse valdè probabilem, hoc sufficiebat juxta mentem Ecclesiæ ad condendum prudentissimè Decretum, de non inquietandis circa ritus illos Sinis; nec claudenda illis propterea fidei janua.

Unde rursùm patet, quàm parùm prudenter, & justè viro docto, sapienti, & maximè pio crimen falsi & quidem apud Sanctam Sedem impegerit Reverendissimus D. Maigrot.

Quid verò Sacra Congregatio sentiet, cùm, omnibus benè perpensis, clarè, ut spero, intelliget, quàm parùm habere debeat Romæ probabilitatis sententia Reverendissimi Domini

mini Maigrot ; & quantum certitudinis
sententia Jesuitarum ?

OBSERVATIO IX.

*Multi Sinenses docti tam Christiani,
quàm Infideles ea de re interrogati re-
sponderunt ritus prædictos esse
merè civiles ac politicos.*

DIXI 9. Magnum momentum afferre huic
sententiæ de ritibus politicis , quòd post
frequens, ac diuturnum examen eam ample-
xi sint non modò 20. 30. 40. & 50. annorum
in Sina Missionarij, Sinicis litteris excultissi-
mi , in Philosophicis , ac Theologicis erudi-
ti, Viri magnæ pietatis , & aliqui ad prodi-
gium , non unus , aut alter , sed plurimi , è
Societate simul & ex alijs Ordinibus non
pauci ; sed etiam quòd Sinenses docti tam
Christiani , quàm Infideles eâ de re sæpiùs
interrogati responderint omninò idem ; se
nimirum nec in Confucio , nec in Progenito-
ribus quidquam Numinis unquam agnovisse,
se , ideòque politicis tantum ritibus à se
coli.

Id 1. Demonstrant manifestè , quæ de P.
Joanne de Paz superiùs à me relata sunt , &
quæ se testatur didicisse ex relatione Domi-
nicianorum ; Litteratos nempe Gentiles non

modò non offendi, cùm declarant Christiani se in Confucio non Deum aliquem colere, at solùm Magistrum, sed etiam liberaliter effundi in risus, cùm aliquis Christianus id videtur de illis credere.

2. Narrat P. Emmanuël Diaz Vice-Provincialis, quid cæremoniarum erga Confucium solemnum Superintendens à se interrogatus ipsi responderit. Verba sunt P. Danielis Bartoli in sua China pag. 75.

Ita prorsùs intelligunt Sinæ, neque sanè immeritò. Atque id Patri Emmanueli Diaz Vice-Provinciali Sinensi testatus est vir quidam primarius ex ijs, qui præsunt illi cæremoniæ, quæ singulis plenilunijs, ac novilunijs solemniter adhibetur. Cùm enim Pater Diaz huic cæremoniæ interesse voluisset, atque ea quæ fierent omnia oculis usurpare, quo certiùs deinde ferre testimonium posset; contigit ut ab eo, quem diximus, Primario Viro peteret, quò pertinerent illa odoramenta, quæ incendebantur, quò cereus ille, quò panni serici? Idne esset sacrificium? An Confucius apud ipsos haberetur, vel Numen integrum, ut ita dicam, vel ut pars aliqua Numinis? Ad quæ ille, neque sumus, inquit, tam stolidi, ut eum, quem natum esse, vixisse, mortuum esse constat, plus aliquid quàm hominem credamus esse; neque verò tam inurbani, atque ingrati, ut illi viro,
cui

cui litterarum omne pretium, quantum quantum est, atque existimationem debemus, aliquam memoris animi significationem dene-
gemus. Quid est igitur, quod exigua hæc oblata ipsi munera perdidisse nos pœniteat, aut cur in illis consumendis tanta tibi fieri jactura videatur? hæc ipsi dicata esse volumus, & tota ipsius esse, saltem nullius jam alterius esse, nullis usibus inservire. Addidit, ac Patri Diaz illud ipsum expressè petenti confirmavit, nihil prorsus à Confucio peti, nihil sperari, propterea scilicet quod non-nisi homo esset, atque haberetur.

Hinc manifestè constat non haberi à Sinen-sibus Litteratis Confucium ut Idolum, multò adhuc minùs Progenitores mortuos, qui sive probi fuerint, sive improbi eodem modo à Sinis coluntur ex gratitudine.

3. Linus Sina Christianus, Sinicis doctrinis excultus, & gradum Baccalaureatûs superio-rem adeptus, sæpè conquestus est coràm, & scriptis litteris, eos Missionarios, qui ritus Confucij, Progenitorumque respuunt, & damnant, *obicem ponere propagationi Fidei; Apolog. retardare Sinas à susceptione Baptismatis; ad- Brancati dens, se in die iudicij illos accusaturum ante pag. 82. Tribunal Christi Domini, eo quod suis illis o- pinionibus interturbaverint Christianorum augmentum, deterrentes miseros Sinas à sus- ceptione Baptismatis, & à Sacramentali Con- fessione.*

fessione. Has testantur se legisse, & habuisse litteras quatuor, Pater Brancati, & Pater Claudius Mortel.

pag. 208. *Idem Linus*, ita narrat P. Brancati, anno 1661, mense Julio, in Metropolim civitatem Provinciae Chekiam, Hâm cheu fu dictam venit, in quam etiam civitatem per id tempus ad aliqua peragenda negotia me contuleram. Hic, inquam, Linus coràm multis, inter quos aderant etiam aliqui Gentiles, mihi gratulatus est unionem aliorum Missionariorum cum Societate nostra, & quia sæpius eadem repetebat coràm omnibus, nullo habito Christianorum vel Gentilium discrimine, rogavi illum, ut ab his sermonibus abstineret; sed mihi respondit, sinat Reverentia Vestra, ut unio hac omnibus innotescat, & intelligant omnes professionem Christianæ Religionis non impedire ritus politicos defunctorum, quâ causâ homines ab ea profitenda abstinere usque modò experti sumus. Ita P. Brancati.

4. Idem omninò senserunt Doctor Leo, Doctor Paulus, Colao-Ye, Licentiatus Ignatius, & alij, de quibus suprâ, qui tantoperè pugnarunt pro retinenda voce *Xâm ti'*, contentes ab antiquis Sinis omnibus Deum, Optimum, Maximum sub hac voce & agnitum, & supremâ veneratione cultum esse. Idem ducenti illi vel Litteratorum gradibus, vel etiam Præfecturis Mandarinorum insignes, quos

quos Christo peperit Alphonsus Vaganonus. Idem innumeri alij pariter Litterati ab alijs Evangelij è Societate Ministris, Deo adjuvante, conversi, præter tot millia Christianorum, quæ in sola Urbe *Sum-Kiam*, Patria olim Doctoris Pauli, numerantur plura quàm quinquaginta.

OBSERVATIO X.

Apparet ex libris Sinensium classicis, prædictos ritus nihil in sua institutione nisi politicum, ac civile habuisse.

DIXI 10. Testes illos tam locupletes, tam multos, tam in Sinicis litteris eruditos, tam doctos in Theologicis, pios in Deum, de salute proximi tam sollicitos, tot virtutibus ornatos, non Jesuitas solùm, sed è sacra quoque sancti Dominici Familia benè multos; non Europæos solùm, sed & Sinenses, testes, inquam, illos quæstionis facti, de qua agitur, tot & tantos habere adhuc præ manibus libros Sinensium classicos, in quibus ritus illi ac cæremoniæ præscribuntur, & ex lectione illorum intelligere vera esse, quæ ex ore Sinensium audierunt de ritibus Confucij, ac Progenitorum quoad substantiam civilibus ac politicis. Pauca referemus ex ijs testimonio-

nia,

nia, sed quæ rem evincant : sed priùs quædam erunt præmittenda magni momenti ad eorum, quæ sequuntur intelligentiam.

*Vide tractatum
R. P. Sarpetri
pag. 266.
&c.*

Notandum igitur 1. Litteram *Ci*, quâ utimur ad significandum verum Missæ Sacrificium, habere Sinicè amplissimam in significando latitudinem, non solum quoad res omninò disparatas, sed etiam quoad eas, quæ præsentem quæstionem spectant.

Quia 1. Hæc vox *Ci*, significat Sacrificium vero Deo, vel Idolis oblatum * : inde factum est, ut hanc Riccius & alij pro Sacrificio Missæ usurpaverint.

Ibidem.

Quia 2. Hæc vox *Ci*, significat varias species politicorum munerum, quæ honoris causâ inter homines offeruntur; sive in convivij, ubi conviva, & convivator *Ci*, id est, edulia, vinum, &c. sibi invicem offerunt, sive extrâ convivij tempora in adventu hospitum, in solemnitate nuptiarum, & alijs hujusmodi occasionibus.

Ibidem.

Quia 3. Coràm tabula, ubi viventis Imperatoris, vel aliorum viventium item Benefactorum nomina inscripta sunt, offeruntur quoque munera eadem voce, ac litterâ *Ci* nuncupata.

Ibidem.

Quia 4. Quæ offeruntur etiam mortuis munera, ita appellantur, sive filij, aut consanguinei, vel affines ea offerant, sive externi.

His

* P. Philippuccius cap. 20. art. 10. sui præludij ad plenam disquisitionem de cultu Confucij, & Defunctorum.

His ita, quæ sunt constantissimè vera, suppositis, meridianâ luce clarius constat hæc munera, quæ mortuis offeruntur, ex eo præcisè non posse dici esse vera sacrificia, quia *Ci* vocantur.

Et verò non inter æquales modò hæc honoris officia erga defunctos inveniuntur, sed *ibidem* in Superioribus quoque erga inferiores, & in Imperatoribus erga subditos. Ut externa taceamus, mortuis Patribus Matthæo Riccio, Nicolao Longobardo, Joanni Adamo Schall, & Gabrieli Magalliano Sinici Imperatores per Palatinos Præfectos munera *Ci* obtulerunt cum solitis genuflexionibus, capitis usque ad terram inclinatione, aliisque reverentiæ & honoris officijs.

Nemo unquam in Sina ne somniando quidem sibi persuasit, Patres illos ab Imperatore habitos esse pro Idolis, & veris sacrificijs ab eodem cultos esse: quod vel cogitare tam stultum est, quàm ridiculum.

Cùm aliquis in Sinensi Regno moritur, præsertim nobili, & divite familiâ natus, præter cognatos amici omnes, & clientes ad defuncti domum accedunt, ibique coràm cadavere in lignea arca recluso genuflectunt, capite ad terram pluries inclinato, reverentiam exhibent, & *Ci* munera reverenter illi *ibidem* offerunt cum signis magnæ commiserationis. Visi sunt P. Franciscus Varus ex Ordine S. Domi-

Dominici, & P. Franciscus à Conceptione ex Ordine S. Francisci hæc honoris & reverentia signa cum muneribus *Ci* offerre; primus demortuo Parenti cujusdam Reguli in Provincia Fochien demorantis, secundus Patri defuncto Reguli occisi in Urbe Cantonienfi. Hoc *Ci* offerendo non putarunt se verum illis sacrificium offerre. Vox ergo illa, seu littera *Ci* magnam habet in significando latitudinem; neque significat sacrificium propriè dictum, nisi circumstantiæ huic voci adjunctæ ad hanc significationem illam restringant. Lege tractatum P. Dominici à S. Petro Dominicani. Hæc de voce sacrificij. Veniamus ad rem.

Idem

Philippus

Notandum 2. Juxta Theologos in sacrificio strictè dicto quinque reperiri. 1. Ministrum. 2. materiam. 3. formam. 4. locum. 5. finem.

Minister sacrificij debet esse Sacerdos ad hoc ministerium specialiter, & legitimè deputatus. Materia, est res sensibilis viva, vel inanimata; quæ etsi de se sit indifferens ad quemcunque usum, est tamen determinata in veris sacrificijs. Forma consistit in destructione, vel mutatione rei oblatae in ipso actu sacrificij: ut patet in sacrificijs tam Legis naturæ, & Mosaicæ, quàm gratiæ. Locus, est Altare ad hoc specialiter deputatum, & consecratum, in quo fiat victimæ, & rei oblatae

oblatae destructio, vel mutatio. Templum verò, est locus altari specialiter addictus. Denique finis sacrificij propriè dicti, & universaliter sumpti est, ut referatur in honorem Dei vel veri, vel putati, vel ficti, supremo cujus dominio protestatur se esse subiectum, qui sacrificium illi offert.

Notandum 3. Eandem actionem materialiter sumptam, cum à suo motivo, sive objecto formali specificetur, si habeat pro objecto motivum Religionis, fore religiosam; si politicum & civile, fore politicam & civilem. Sic eadem adoratio seu reverentia exterior exhibita Deo, est latria; B. Virgini hyperdulia; Angelis aut Sanctis dulia; Idolis Idolatria; Regi, Parentibus, Magistris, Senioribus, est actio merè politica & civilis.

Notandum 4. A Sinensibus non soli Confucio, titulo magisterij, cultum & honorem exhiberi, sed in eadem aula Confucij unà cum ipso centum & ampliùs Litteratos, & Sapientes utique insigniores coli & honorari, appositâ pro unoquoque ipsorum, proprio cujusque nomine inscriptâ tabellâ, ante quam solitæ in Sinis fiant inclinationes.

Porrò non modò non coluntur illi propter suam sanctitatem supernaturalem, quam Sinenses non agnoscunt; sed neque propriè propter morum probitatem, de qua nulla

fit mentio. Imò de horum nonnullis magna sæpè vitia narrantur, ut de *Men cu*. Undè constat eos tantùm coli ob præstantiorem sapientiam. Hoc autem applica Progenitoribus, qui sive probi fuerint, aut improbi, iisdem ritibus celebrantur, eo ipso, quòd Progenitores fuerunt.

Istis ita prænotatis, visum est Patri Riccio, cæterisque suprà nominatis Missionarijs, & Sinensibus tam multis, tam doctis, & tam pijs vix posse legi, & examinari genuinos apud Sinas librorum classicorum textus de Confucij, Progenitorumque ritibus, ac cæremonijs, quin ope vocabulariorum Sinensium appareat, cultum hujusmodi esse merè civilem ac politicum quoad substantiam.

Nam I. Ex relatis alibi testibus benè multis, aliisque propè innumeris certum fuit ac indubitatum Patri Riccio, Sinas antiquos per plura annorum millia Supremum Spiritum, ac Numen sub vocibus *Xām tí*, & *Tiēn* agnovisse, & coluisse; imò obtulisse illi soli sacrificium, quod inter reliqua sacrificia summum vocabant, sive *Chai*. De illo sic habet textus

In Apo-
logia Pa-
tris Brā-
cati pag.
243.

in libro *Li Ki*. *Secundā Lunā Rex Orientalem plagam visitans, ubi pervenit ad montem dictum Tascam. In eo monte offert sacrificium Chai, & ex eo monte respiciens alias plagas, offert etiam oblationes Tutelaribus Spiritibus montium, & fluminum.* Commentator sic ait, *Strues illa*

illa lignorum comburitur unà cum victima, & alijs rebus quæ lignorum congeriei imponuntur. Hoc autem sacrificium offertur Tiên, seu Xām-ti, & est summum sacrificium inter cetera sacrificia; Nam reliquis Spiritibus Tutelaribus montium & fluminum, quibus offerenda sunt oblationes, non ad ea loca, in quibus hi Spiritus coluntur, pergit Rex; sed consistens in hoc eodem monte vertit se ad Orientalia illa loca, & reverentiam exhibens, oblationes offert. Ita Commentator.

2. Non fuit minùs certum & ex illo textu, & ex alijs quamplurimis fuisse quoque agnitos à Sinis inferiores Spiritus, seu Angelos, quibus inferioris ordinis oblationes offerebant, non autem sacrificium summum, sive *Chai*. Textus ejusdem libri sic habet. *Imperator in mandatis dat populis, ut omnes exerant vires in colendo Supremum Numen Xām-ti; deindè Tutelares excelsorum montium, magnorūque fluminum, orbisque quatuor partium Spiritus.*

3. Non minùs certò constat Confucium neque inter Spiritus, quos Litteratorum schola juxtà prædictos textus agnovit, neque inter Bonziorum Idola à Sinentibus referri.

Pater 1. Ex libro, quod dicitur examen rituum, cū agit de portis cancellatis, quæ in quibusdam Confucij aulis indebitè conficiebantur, sic habet.

Philip. *Confucius sanè est (purus) homo defunctus ;*
 puc. c. 2. *sive defuncti hominis Spiritus : oblatio mune-*
 art. 2. *rum coràm illo ex institutione fit in ejus aula ,*
 Præludij *quæ non est per modum area sub dio posita , (ubi*
sacrificatur Spiritibus.) Adhibere autem in
illius aula jannis opus cancellatum , hoc est tra-
ctare Confucium , ac si esset Spiritus ex supra-
dictis , illumque cum Celi & terra Spiritibus
comparare , hoc verè ab Imperatoribus præscriptâ
formâ valdè procul distat.

Ibidem. Patet 2. Ex Imperatoris decreto , quod
 anno Domini 1438. publicatum est his verbis.
Imperator prohibet munera offerri Confucio in
fanis Idolorum , quæ Foë , & Lao (Tan) vo-
cantur. Confucius ergo , atque potiori jure
 alij Sinarum Sapientes , mortuique Progeni-
 tores nec inter Spiritus coluntur à Sinis , nec
 inter Idola. Non mirum ergo si toties id ipsum
 affirmarint Sinæ tam Christiani , quàm Infide-
 les utique docti , plurimique alij non solùm
 Societatis , sed & aliorum Ordinum Missio-
 narij.

4. Sinæ venerantur Confucium ut com-
 munem Imperij Magistrum : mortuos autem
 five Magistros , five Progenitores eodem mo-
 do colere , quo coluntur adhuc viventes , est
 universalis Sinarum doctrina.

Ibidem. Famosum est , & in omnium ore versatum
 illud axioma apud Sinas. *Serviendum ita*
esse defunctis , ac si viverent. Eo obsequio mor-
 tuos

tuos prosequere, sicut vivos prosequeris: servas vitam functis, sicuti si praesentes adessent. Patet ex libris Sinicis classicis longè ante Confucij tempora, viguisse morem in Sina honorandi Magistros tam viventes, quàm defunctos: cùm ante in libro qui dicitur *cùm miào li yô cáó*, inquitur origo ritus illius offerendi munera defunctis Magistris, sic legimus. *Qua de causa iste ritus vocatur Xé, cày?* *Ibidem.* Hic ritus, inquit, similis est ritui offerendi munera, cùm aliquis amicum invisit; certè inter ritus in solemnitate nuptiarum, cùm Sponsa Socerum, & Socrum primum invisit ad dona illis offerenda, utitur quacumque specie fructuum, quos mala vocamus, & castaneis. Si Socer, & Socrus defuncti fuerint, Sponsa aulam Majorum defunctorum invisit, ibique dona offert. Omnes discipuli cùm viventem Magistrum invisunt ad munera illi offerenda, ijs rebus utuntur, quas vocant *Xo Sieu*, & ferè sunt res comestibiles, & vinum, sive argentum: cùm igitur hoc urbanitatis officium erga mortuos Magistros exercent, tunc illis dona offerunt, quae appellantur *Xe cày*. Haetenùs Sinicus textus. Author verò postea notat dicta munera, ex sua prima institutione fuisse varias olerum species; postea introductum fuisse pannos sericos, & carnes animalium (pridè à Macellario occisorum) deindè benè coctas offerre.

Ibidem.

Decretum Imperatoris *Chim cuven* sic habet. *Ego veneror Confucium Imperatorum Magistrum. Imperatores quidem Domini sunt populorum: Confucius vero bonam institutionem posuit, tria illa vincula (videlicet inter Regem & subditos, inter Patrem & filium, & inter maritum & uxorem) mutua officia exercenda. Doctrina quinque universalium, & perpetuò servandarum virtutum (nempè pietatis, justitiæ, omnium officiorum ritè observandorum studij, prudentiæ, & fidelitatis: Sinici Imperij magnam symmetriam & formam:) hæc omnia Confucius declaravit, ut omnia secula erudiret. Convenit igitur per me ipsum ad magnum Gymnasium, hoc est aulam Confucij pergere, & munera offerre Confucio cum hac intentione; ut Litteratos, sive Litteratorum iustitutum magnificem & honorem, rectamque doctrinam magni pendam. Huc usque Imperator.*

Ex his, aliisque permultis textibus satis manifestè patet, defunctum Confucium neque agnosci, neque coli à Sinensibus vel ut Spiritum, qui sphaeram excedat humanorum Spirituum; neque ut Idolum, sed solùm ut Imperij Magistrum, eademque substantialiter ratione coli, quàm viventes in Sina Magistri coluntur atque honorantur; ac proindè cultum illum esse civilem & politicum.

§. In

§. In ritibus seu oblationibus, quæ fiunt in honorem mortuorum, sive Confucij, aut Benefactorum, aut Progenitorum, nihil ab illis petitur, aut speratur. Unde sequitur non haberi illos ut Numina.

De oblationibus, quæ primo Spiritui seu *Xam-ti*, vel reliquis Tutelaribus, sic habet liber *LiKi*. In oblationibus imploratur auxilium, referuntur gratiæ, deprecantur calamitates. De oblationibus verò mortuorum sic loquitur. In oblationibus, quæ fiunt pro defunctis, nihil ab illis rogatur; non peraguntur ante consuetata tempora; neque letari debemus ex eo quòd sint splendida.

Apolog.
Brancati
pag. 93.

Ibidem.

Item. Finisillarum oblationum est continuare amorem erga Parentes, & Benefactores; Ibidem. procurantes hisce oblationibus supplere defectus commissos in sustentatione, & obedientia erga defunctos suos.

Rursùm: viri prohi perficiebant has oblationes, & solum in his rationem habebant, ut perfecte, fideliter, cum sinceritate, & reverentia perficerentur, nihil in illis petentes, aut sperantes. Ita textus. Commentator verò ait:

Perfectio, fidelitas, sinceritas, reverentia, quatuor ista sunt in his oblationibus fundamenta, id est, in his consistit honor, qui his oblationibus exhibetur defunctis Parentibus, & Benefactoribus. Nihil ab illis petitur, sed nec in illis voluntas inest felicitatem aliquam petendi.

Brancati
Apolog.
pag. 228

Item. *Non solum nihil omnino ab illis petunt, sed nec ullam habent voluntatem, & desiderium petendi ab illis felicitatem aliquam; quia actio illa munera offerendi nullas admittit preces.*

Hic nota nihil officere his Litteratorum ritibus, si qui Sinenfes dogmatibus Idolorum imbuti petant aliquid à Confucio, vel à proavis defunctis: id enim fit per accidens: sicuti Hæretici mysteria nostra non inficiunt, si perversa illis dogmata immisceant.

Lege Epi-
stolam ad
Virum
Nobilem
nuper e-
ditam.

Nota rursùm, quàm verè dixerit Pater Martinus, *nihil à defunctis Sinas sperare; nihil petere.* Nota denique, quàm accuratè inquisisset in istos ritus P. Matthæus Riccius, cujus de hoc argumento testimonium est hic integrè describendum.

pag. 107.

Nihil porro, inquit, in hac Secta celebrius est, quodque latiùs inter omnes ab ipso scilicet Rege ad infimum quemque pertingit, quàm iusta funebria, quibus, quotannis, Parentibus, Avisque parentatur, de quibus suprà. In his observantiam suam statuunt, mortuis scilicet obsequentes Majoribus, ut aiunt, ac si essent superstites. Nec tamen arbitrantur appositis mortuos vesci ferculis, aut ijs etiam indigere, sed id genus officij ideò se exhibere asserunt, quòd alià ratione nullà amorem in eos suum sibi testari posse videantur. Imò etiam asserunt non pauci, ritus hos fuisse institutos magis in vivorum gratiam,

tiam, quàm mortuorum; ut scilicet filij, & alij rudiores doceantur, quâ ratione vivis Parentibus obsequendum, quos viderint etiam vitâ functos à gravissimo, & sapientissimo quoque tot officijs honestari. Et quoniam in ijs nullam Numinis partem agnoscunt, nec ab ijs quicquam aut petunt, aut sperant, id videtur ab omni sacrilegi cultûs scelere alienum, & etiam fortasse ab omni superstitionis labe purum. Ita P. Riccius de Progenitorum cultu.

De Confucio verò sic habet: In hoc Confucij fanum novilunio, aut plenilunio quolibet pag. 108. conveniant Magistratus omnes Urbani cum renunciatis Baccalaureis, Magistrum solitis inclinationibus, ac genuflexionibus, cereis etiam, ac suffitu venerantur. Idem natali ejus die quotannis recurrente, & alijs quibusdam temporibus ex more deputatis, fercula illi offerunt magno apparatu, gratiam se habere protestati doctrinæ, quam in libris reppererunt, cujus maximè adminiculo, doctrinæ gradus ipsi suos, & opimos in Republica Magistratus consequuntur. Nullas porro ei preces recitant, nec ab eo quicquam petunt, aut sperant, ad eum modum, quo de vita functis jam est explicatum. Sic P. Riccius.

Quàm sint verò ista conformia librorum classicorum textibus à nobis suprâ citatis, nemo est qui non videat.

Ibidem.

Porro quantum etiam differant *Sinæ* illi Progenitorum, Confuciique à ritibus, quibus colunt Litterati *Sinæ* Tutelares Spiritus Urbium singularum, explicat quoque Riccius. *His etiam, inquit, Spiritibus fercula offerunt, & odores incendunt, sed non eodem quo supra cultu: Nam in his agnoscunt perjuros plectendi, probosque remunerandi divinam quandam inesse facultatem.*

Quod autem, ut benè notat Riccius, *Sinæ* Litterati non putent mortuos vesci ferculis appositis, id præclarè explicat & confirmat *Sina* doctissimus, nempe Licentiatus *Chu vichim*, de quo jam ante in aureo suo libello.

Apolog.

Brancati

pag. 199.

Obedientia. inquit, erga Parentes in hoc consistit; viventibus deferitur obsequium, & ad vitam sustentandam præbentur necessaria: illis mortuis offeruntur munera ad illorum recolendam memoriam. Nam cibus, & potus res sunt, quæ ad homines pertinent vivos, & ad materiale corporis figuram. In morte verò corpus abjicitur, & solummodò remanet Spiritus, qui jam à fame & siti liber existit. Ut quid igitur necesse est tam accuratè, & diligenter munera illa pro mortuis preparare; quæ, postquam exposita fuerint, tandem in viventium ora & ventres ingrediuntur? An fortassè ex illis quidquam pervenit ad defunctos? Minimè quidem; & tamen munera ista datâ operâ præparantur,

ut Filij, & Nepotes Progenitoribus mortuis obsequi præstent, ac si vivi existerent, iisque, qui vita sunt functi, sic serviant, ac si præsentessent. Verba hæc sunt hominis Christiani, & inter Sinas doctissimi, qui librum illum conscripsit, & composuit propter concives, & populares suos Sinensibus doctrinis exultos, atque adeò secundum eorum mentem loquitur.

Ex his omnibus facile concludi potest neque Confucio, neque Progenitoribus offerri in Sina sacrificia propriè dicta, sed ritus, quibus coluntur, esse merè civiles ac politicos quoàd substantiam.

Ratio palmaris est, quòd Confucius à Sinis non colatur neque ut Numen *Xam-ti*, cui soli offerunt summum sacrificium, *Chai* appellatum; neque ut Spiritus Tutelaris. In huiusmodi Spiritibus potestatem aliquam agnoscunt Sinæ puniendi, vel compensandi, nullam in Confucio; quem proindè ut purum hominem defunctum ab Spiritibus illis immensum distinguunt; neque ut Idolum, ut patet ex dictis: colitur ergo tantum ab illis ut communis Imperij Magister, à quo bona populorum institutio proposita est. Multò minùs coluntur à Sinis Progenitores mortui ut Idola, vel ut aliquam Numinis partem habentes: sed quia ut doctrinam à Confucio, ita vitam à Progenitoribus acceperunt. Quo fun-

fundamento semel posito, evidens est neque aulas, in quibus coluntur, esse Tempła propriè dicta; neque mensas, in quibus sunt tabellæ, & munera eis offeruntur, vera altaria; nec cæremonias in offerendis illis præscriptas, esse ritus religiosos, & idololatricos, sed merè civiles; neque Ministros illorum rituum debere esse verè Sacerdotes: ideóque in istis ritibus nullum ex quinque requisitis ad veram sacrificij rationem propriè loquendo reperiri; neque Sacerdotem, neque materiam, neque formam, neque locum, neque finem.

*In Prae-
lud. Phi-
lippucci
c. 2, art. 1*

Nam 1. Verè Sacerdos esse non debet, qui ritus illos erga Progenitores peragit: nemo est enim in Sina, cujuscumque sit conditionis, aut sexûs, qui vel suo, vel alterius nomine hoc officio fungi non possit, ideóque nemo est ad id specialiter deputatus. Imò, quod notandum est, ab eo excluduntur Bonziji Idolorum Sacerdotes, tanquàm à secularibus, & politicis curis, & officijs segregati. Unde benè P. Martinus asseruit nullum intervenire Sacrificulum, neque ex Secta idololatræ Ministellum.

2. Materia sacrificij, est aliqua res sensibilibis & externa, viva vel inanimata: Hæc autem materia per se sumpta, ut patet, non constituit rationem sacrificij, cùm ea ad quemcumque usum sive profanum, sive religiosum sit

fit indifferens , nisi aliundè determinetur. Hoc autem in Sina magis adhuc verum est, quàm apud alias Gentes. Offerunt enim Sinæ eadem indifferenter vivis & defunctis, eademque sæpè adhibent ad cultum civilem, & religiosum, & fere cum iisdem cæremoniis. Pauca ex multis propono.

1. Quoties novus aliquis Mandarinus Gu- Brancati
bernationem adit, ubi primùm curiam ingredi- Apolog,
tur, & sus, & capra, & fructus, & oriza, aliá- pag. 44.
que unà cum vino super magnas mensas in vesti-
bulo primæ aule utrimque exposita, à Primori-
bus illius oppidi, vel civitatis, supplici libello,
novo illi Mandarino offeruntur in illius honorem
& obsequium, eumque ritum, & cæremoniam
observant, quoties Supremus aliquis Præfectus
loca sibi subiecta percurrrens visitat.

2. Eodem obsequij genere excipiuntur in con- Ibidem
vivijis magni Hospites, sive actu sint Mandarini,
sive non. Quæ munera præparantur ante illius
aule januam, in qua convivium agitur, & ipso
aule vestigio à Convivij Domino, officioso libello,
magno illi Hospiti offerantur, & ab hujus
Hospitis famulis auferuntur illicò, qui inter
se illas dividentes, in proprias cujusque domos
asportant.

3. Hic idem ritus quoque servatur, sed
majori etiam apparatu, in natalitijs Manda-
rinorum omnium, nobilium Civium, & etiam
divitum plebeiorum. Porro fiunt reverentiæ,
& inclinationes, non modò offerentibus do-
na,

na, sed etiam ipsis donis, sive sint sues, sive caprae, &c. Hæc autem omnia sunt in Sinis, ut manifestum est, merè civilia & politica.

*Philippucci in
Preludio
cap. 1.
falsitate
24.*

4. Tartaris in Imperio Sinarum nunc dominantibus in usu est, ut ante celebriora convivia coràm Hospitibus, boves, caprae adhuc viventes adducantur. ibique honoris gratiâ ante illos mactentur, eisdemque reverenter offerantur; quibus peractis, carnes in frusta dissectæ ad parandum convivium in culinam deferuntur.

*Ibid. 26.
falsitate.*

5. In solempni convivio, quod Lusitanix Regis Legato apud Sinas exhibitum est in Aula Pekinensi, ipsi obtulerunt honoris causâ integrum caput caprinum immane, & horrendum bicornè. Hæc omnia quis dubitet esse materiam munerum purè civilium & politicorum, non verò sacrificiorum?

*In Preludio
Philippucci
c. 2. art. 1.*

Sinenses autem adhibent in ritibus funerealibus omnia cujuscunque speciei comestibilia; & juxtà ipsorum politicum Rituale ea ferè deberent esse, quæ defunctis in vita degentibus fuere gratiora, ut meliùs repræsentatio honorandi defunctos, ac si essent superstites, exprimeretur. Hæc autem ut plurimum incerta sunt, & ad cujusque palatum accommodata. Unde materia istorum munerum ne determinata quidem est, quod contrà accidit in plerisque veris sacrificijs, in quibus alia præscribitur, alia prohibetur.

3. For-

3. Forma sacrificij, quæ materiam determinat, consistit in destructione, vel mutatione rei oblatae in ipso actu sacrificij; ut patet in sacrificijs Legis naturæ, Mosaicæ, & gratiæ. *Ibidem.*

In Sinensium autem donis, quæ defunctis offeruntur, si materia sit comestibilis, in ipso actu oblationis nulla fit destructio, vel mutatio; sed solum die antecedenti animalia à Macellario occiduntur, & ad culinam deferuntur, ut ibi suo tempore coquantur: sequenti die juxta morem in mensis offeruntur, & ritibus expletis, omnia cum alijs ordinarijs edulijs à domesticis, & hospitibus comeduntur.

Si verò materia sit potabilis, ut vinum, in ipso quidem actu oblationis parum vini ex pleno poculo in terram cadere finitur, sed istiusmodi actio vinum effundendi inter Sinas est de se indifferens, & sapissimè evidenter politica.

Nam ex Rituali politico, in quo festivarum inter amicos compotationum, & propinationum regulæ, & ritus fusè describuntur, constat reperiri actionem illam emittendi in terram aliquantulam pleni poculi partem, & hoc quidem genuflexo, aliisque profundæ reverentiæ signis. Imò quod magis est, non solum inter ipsosmet Regulos, cum hospitij causâ sese invicem in domum admittunt, hæc
con-

Ibidem.

consuetudo servatur ; sed ipsemet Imperator hoc idem peragit, cum sibi subditos Regulos ad se, subjectionis sibi præstandæ causâ adventantes eodem urbanitatis officio honorat. Ita liber Sinicus, cujus Author opportunè ad nostrum propositum adjungit.

Si hoc beneficium Imperator Regulis de se benè meritis præstat, cur hoc an Confucio fieri debeat, necne, dubitatur ? Unde patet hanc vini effusionem esse tantùm honorificam urbanitatem, & officium purè civile.

4. Locus sacrificij, est Altare ad hoc specialiter deputatum, & consecratum, in quo fiat rei oblatae, & victimæ mutatio, vel destructio. In Sinarum oblationibus, de quibus agitur, nullum invenitur altare istiusmodi: adhibetur enim quælibet communis mensa, quæ casu occurrit ad munera ista Progenitoribus offerenda: nisi ergo velimus omnes Sinensium mensas altaria nuncupare, ad hunc usum altaria non reperiemus propriè dicta, ut Sacra Congregatio exigebat ad prohibendas tabellas.

5. In ritibus Confucij, Progenitorumque deest finis veri ac propriè dicti sacrificij: cum enim Sinæ Confucium, aut Progenitores non agnoscant ut Numina, vel Idola, imò cum in ijs nullam Numinis partem esse putent, nullam sanctitatem supernaturalem, quàm planè ignorant, ritus illos, aut cæremonias non adhi-

adhibent ad aliquid tale in Confucio, aut Progenitoribus agnoscendum, & venerandum, neque ad petenda ab illis beneficia. Hoc unum intendunt, ut promore regionis dent signa suæ erga defunctos gratitudinis, vel ob doctrinam, vel ob vitam ab illis acceptam: hæc autem omnino continentur intra limites civilis obsequij & honoris erga illos; quibus defunctis ita obsequi desiderant, quasi essent superstites.

Hinc conclude, Aulas, in quibus ritus illi peraguntur, nec posse, nec debere nuncupari vera Tempia. Sanè nullus est in Grammaticis tam tyro qui nesciat vocem illam, Templum, magnam habere in significando latitudinem. Et verò cum Templum à tuendo dictum velint, volunt quoque hanc voce significari Cælum, quia prima res est, quam intuemur. Significat præterea locum, in quo Senatus-consultum fiebat: Rursùm loca alia septa, & unum tantùm introitum habentia: sic *Curia Hostilia* erat Templum, licet sacra non esset. Unde Tullius pro domo sua, *Curia Sedes, ac Templum publici consilij*. Denique dicimus *Templum Sapientia*, *Templum Eloquentia*; ubi nempe discitur sapientia, docetur eloquentia.

Verum autem Templum Ambrosius in Lucam lib. 9. Sic definit. *Hoc Templum est verum, in quo non littera, sed spiritus Dominus*
X ado-

adoratur. Christus vocabat Templum, *Domum orationis.* Aula verò Confucij non est destinata neque ad colendum DEUM, neque ad orandum. Confucius enim non habetur DEUS apud Sinas, ut probatum est, nec ab eo quidquam aut petitur, aut speratur. Idem dicendum à fortiori de Progenitoribus. Porro licet aliquandò aula illa dicatur *Miaô*, non inde sequitur hanc esse Templum propriè dictum: hæc enim littera secundum propriam significationem significat anteriorem aulam in palatio Regis, ut habetur in Dictionario Sinico. Prætereà Aula Confucij in Imperatorum diplomatibus communiter vocatur *Tai Hiò*, Magnum Gymnasium: in singulis autem Urbibus *fiè Hió*, Urbis Gymnasium; quod nomen omnibus & solis Confucij aulis convenit, nullo autem modo Idolorum delubris. Quòd verò Bonzij sua templa vocent *Miaò*, hoc nihil officit antiquæ hujus vocis significationi: hodiè enim adhuc Aulæ regiæ vocantur *Miaô*. Sicuti quòd utantur Statuis, & Imaginibus, non debemus ideò Statuas & Imagines sacras abjicere, ut faciunt Hæretici.

Dicendum à fortiori aulas, in quibus Sinæ conservant avorum suorum Imagines, non esse verè ac propriè templa. Sufficiet hîc advertere nomen, quo sæpè hanc Aulam Sineses appellant, nempe *Sû Tām*, significare
Me-

Memoriæ Aulam ; ut denotent locum illum ad perpetuandam Progenitorum memoriæ esse erectum.

Neque hîc debemus omittere Sacram Congregationem à R. P. Joanne Baptista de Morales Dominicano interrogatam, semper magis sollicitam fuisse de vero Altari, quàm de vero Templo. Cùm enim proposuisset ille in multis Idolorum Templis tabulam in mensa, vel altari collocatam esse cum istis litteris. *Vivat Rex ad multa annorum millia; addidissetque Idololatrias ante præfatam tabulam sacrificare bis aut ter in anno: & facere genuflexiones in honorem & reverentiam illius.* Respondit Sacra Congregatio: *Exclusis sacrificijs, & altari verè & propriè dicto, cetera quæ redolent tantummodò cultum civilem, aut possunt ad illum reduci, permitti posse:* Ubi non exclusit Templum propriè dictum: ratio est, quòd sciebat in Templis etiam propriè dictis posse exhiberi cultum merè civilem & politicum, ut fit quotidie Principibus, & Regibus: collocari ibi non solum eorum nomina, sed & statuas; non tamen in altari propriè dicto, & ad cultum.

Qui vel solam hanc legerit observationem decimam, statim intelliget, quàm immeritò Dispunctor authori observationum objiciat, quòd vix unquàm quæstionem facti attigerit: est è contrario, ut de illo conqueratur obser-

vationum Author , quòd intacta ferè omnia relinquens, quæ continet hæc observatio, fingat tamen se omnibus respondisse.

OBSERVATIO XI.

Quàm sit levis autoritas illorum, qui pro opposita sententia citantur ab Adversarijs.

DIXI II. Multas , gravesque ob causas non esse valdè gravem auctoritatem illorum , qui pro opposita opinione citantur à Reverendissimo Domino Maigrot , & Domino Charmot.

Nemo existimet me velle vel levissimè sacri Prædicatorum Ordinis gloriam minuere , vel elevare , dum expono quàm levis sit R. P. Navarrettæ auctoritas in decidendis his questionibus. Cùm enim citetur ille continuò à Domino Maigrot, vel à Domino Charmot in hoc negotio , in quo non Jesuitas solùm habuit sibi oppositos , sed & Sancti Dominici Missionarios non paucos, censeri debeo magis , & opto pro sacro illo Ordine fortiter pugnare , quàm hunc impugnare vel leviter.

Et verò ut hîc de Jesuitis sileamus , opponatur solummodò Reverendi Patris Navarrettæ auctoritati auctoritas aliorum , qui ex eodem

eodem sacro Ordine de Sinensium ritibus non idem cum illo senserunt.

Et 1. Quidem opponatur ipse sibi. Est enim indubitatum Reverendissimum P. Navarrettam in conventu Cantonienſi ritus illos approbaſſe ut licitos & innocentes; nec ſine cognitione cauſæ illos approbaſſe, ſed poſt longum & ſerium rei iſtius examen, poſt difficultates propoſitas & ſolutas, poſt lectos & expenſos hiſ de quæſtionibus tractatus. Conſulatur R. P. à S. Petro Dominicanus, qui ut teſtis oculatus varijs in epiſtolis, & in opusculo hiſ de rebus ſcripto narrat, & affirmat ſe vidiffe litteras propriâ R. Patris Navarrettæ tunc Superioris ſui manu ſcriptas, ſubſcriptasque, quibus ex commiſſione, & authoritate R. Patris Vincentij Prot ſui Provincialis ſignificat, ſe, ſuôſque deinceps ſecuturos Societatis praxim quoad iſtas caremonias ad uniformitatem in convertendis Sinis ſervandam.

2. Idem Reverendus P. à S. Petro teſtatur conſilium illud Reverendi Patris Navarrettæ ritus illos approbantis eſſe conforme conſcientiæ ſuæ iudicio, decretis Capitulorum ſui in India Ordinis Generalium, Epiſtola R. P. Generalis ſui ad Miſſionarios Sinerſes ſcripta, conſilijs & Mandatis R. P. Franciſci de Paula Commiſſarij S. Officij tunc Provincialis, ſtatutiſque ad maiorem ſuffragiorum partem in conventu

Lankinensi omnium ejusdem Ordinis Missionariorum, cui ipse interfuit.

3. Quòd R. P. Navarretta contrarium postea senserit, & scripserit contra ritus illos, Societatisque praxim, postquam in Hispaniam pervenit, constat quidem; sed quem in Societate maculanda finem sibi præscripserit, scrutans corda & renes DEUS jam judicavit ignoto & occulto nobis judicio.

4. Hoc quoque constare videtur, neque doctiorem, neque meliorem hunc fuisse, cum id scripsit in Hispania, quam cum in Sina oppositum & sentiret, & scriberet. Nam in Sina cum ijs vivebat, quos à triginta & amplius annis in hoc Imperio degentes, Sinicisque literis excultos audire poterat, & consulere, concaptivus ipse & exul pro Christo: At verò cum scripsit in Hispania, præterquam quòd se solum his de argumentis audire poterat, & consulere mediocre satis Magistrum, desierat esse tunc Christi captivus & Confessor. Ipse enim ex Cantonensi carcere clam aufugiens, in salutatis omnibus, etiam suis, tam imminenti periculo omnes Christi confessores, ac Missionarios exposuerat, Religionisque negotium, ut impendentia sibi, Christianitati que damna timere non desierint, donec P. Philippus Grimaldi benè notus, Macai tunc existens, communi Patrum consilio, votoque advocatus Cantonem, advolavit, capti-

vísque cæteris adjunctus , assumpto nomine Sinico Patris Navarrettæ, & illius loco occupato , incarcerationum numerum implevit.

5. Societati nocuit in Europa opus Reverendi Patris Navarrettæ tum apud Hæreticos, qui inde sumpserunt ansam traducendi, ut Idololatrias, Sinenſes tam Miſſionarios, quàm Neophytos; tum apud plerósque Jeſuitarum adverſarios, & æmulos; ideóque, ut experientia docet, in ijs quæ Societatis famam maculant, credulos ſuprà modum; tum etiam apud multos Catholicos, qui religioſum hominem rati ex Sina reducem, non profugum, audiebant viſa narraritem, non contradicentem ſibi ſciebant: ſed in Sina tunc ſaltem temporis parum, vel nihil nocuit. Nam præterquàm quòd nota ibi erat ejus fuga, rituúmque Sinenſium approbatio, ac proindè multiplex contradictio, oppoſitos non modò habebat omnes è Societate Miſſionarios, ſed etiam ex eodem Sancti Dominici Ordine non paucos de Sinicis ritibus, atque Confucio aliter planè ſentientes.

6. Et verò præter ſæpè laudatum R. P. Dominicum à Sancto Petro, & nunquàm ſatis commendatum Illuſtriſſimum Gregorium Lopez, Baſilitanum Antiſtitem, Vicariúmque Apoſtolicum; ex divina Providentia tunc contigit typis vulgari Manilæ quæſita Miſſio-

nariorum ex Ordine S. Dominici, & respons^a P. Joannis de Paz, quibus, ut ante visum est, approbatur omninò in Societatis praxi, quod in suis libris Hispanicis improbat Navarretta. Imò P. Joannes de Paz ex relatione sui Ordinis Sacerdotum id affirmat esse certò falsum, quod venditat Navarretta de persuasione Sinarum circa Confucij divinitatem. Unde non est difficile colligere, quam fidem istius Authoris opus mereatur.

7. Constabit hoc adhuc magis apud eos, qui noverint veracitatem in loquendo, aut scribendo fuisse in Navarretta satis exiguam. Cogit innocentum defensio aliquot exemplis id probare. 1. Dum fieret in Cantonienſi conventu Sinensium rituum examen, communicata est Patri Navarrettæ Apologia à Patre Brancato scripta, pro tuenda Societatis praxi, repetitâque est postmodum à P. Feliciano Pacheco Vice-Provinciali. Pater Navarretta respondit hanc Apologiam se combussisse. Hunc agendi modum miratus Vice-Provincialis, jussit P. Brancatum manum operi rursum admoveere, Apologiamque instaurare. Is impiger dum labori incumbit, Navarretta non ferens sibi ab aliquo inurbanitatem exprobrari, negavit combustam Apologiam, Patrique Antonio Govea hanc seriò repetenti cum rubore restituit. Hoc testantur duo illi Vice-Provinciales cum P. Brancato : hujus
men-

mendacij testes non solum Jesuitæ fuerunt, sed ex Sacro Dominicanorum Ordine nonnulli.

2. In Epistola, quam scripsit ad Reverendum Patrem Antonium de Govea Vice-Provincialem anno 1669. sic habet. *Quod spectat ad Confucium, quidquid erga illum permittis, & nos ipsi idem permittimus, prohibitâ duplici ceremoniâ solemniore, quam etiam Societas prohibet.* In pagina verò 354. tom. 2. affirmat nostros semper utramque hanc ceremoniam permisisse.

3. In pagina 12. ejusdem tom. dicit fuisse utile de controversijs illis disputare: *Nam in disputando, inquit, didicimus nos Dominicani, Franciscanique nunquam permisisse Patres Societatis suis Neophytis interesse duplici huic solemniore ceremoniæ, etsi plerique illorum judicarent hanc non esse sacrificium.* In pagina autem 354. positivè dicit duplicem hunc ritum fuisse semper permissum Jesuitarum Neophytis.

4. In eadem paginâ 354. testem appellat R. P. de Govea, à quo dictum sibi asserit solum P. Longobardum hos solemnes ritus prohibuisse ab alijs Patribus permittos. In Epistola verò ad P. de Govea 29. Septembris 1669. disertè affirmat Patres Societatis non permittere hos ritus. Rerverà P. Govea in epistola ad ipsum data 3. Octobris anno 1669.

expressè docet illos ritus ab antiquis Patribus fuisse prohibitos , & ab hodiernis quoque prohiberi.

5. In pagina 354. negat hoc antea responsum sibi aut suis fuisse à Jesuitis , quòd cæremonias illas non permetterent, eoque nomine illos suggillat pag, 390. & 453. quasi malitiosè rem tacuerint: tamen pag. 452. refert ipsemet locum integrum ex Apologia P. Didaci de Morales anno 1641. edita , quam ipse aliquantò post appulsus Manilam cum Socio suo Joanne Baptista de Morales illic reperit: (sic enim testatur) quo in loco disertè respondebat P. Didacus prohibitos à nostris Neophytos, ne quid ciborum, au serici , aliarumve hujusmodi rerum Confucio offerrent: quod nunquàm nisi in solemnibus illis cæremonijs agitur. Quid ergo sentire debet sapiens quisq; de homine , qui in uno eodémque loco negat esse antea datum id responsi à Jesuitis, & simul affirmat esse ante tot annos datum à P. Didaco de Morales Jesuità hoc responsum ?

6. Ipse Navarretta testatur se Pekino scripsisse ad R. Patrem Oliva Societatis JESU Generalem epistolam, in qua hunc informabat de Sociorum virtute, magnis laboribus, copiosis fructibus, summâque charitate, quâ Religiosos sancti Dominici, & sancti Francisci exceperant. Idem affirmat de hoc argu-
men-

mento se iterum scripsisse ad eundem P. Oli-
va, & ad suum Generalem ex Cantone, ubi,
durante persecutione, in domo Societatis ip-
se manserat 4. aut 5. annorum spatio, cum Je-
suitis ita vivens, ac si fuissent ejusdem Patris
ac matris filij.

Iterum testatur libros à Jesuitis Sinicè scri-
ptos ad instructionem Neophytorum optimos
sibi videri; se laudare positum in ijs scriben-
dis laborem; mirari scientiam, agerèque
sincerissimè gratias pro se suisque tanto labo-
re sublevatis per istiusmodi libros, quibus u-
tebantur fructuosè, cum opus esset. Ita Na-
varretta; qui tamen redux in Europam de ijs-
dem illis Jesuitis, eorumque doctrina, & dis-
fensionibus, tam malè, & tam injuriosè lo-
quitur, non meliùs procul dubio instructus in
Europa, quàm in Sina de Jesuitis Sinensibus.
Cui credendum est, Navarretæ? An Sinensi,
an Hispano?

7. Biennio circiter postquàm in Hispania
tam durè scripsisset contrà Jesuitas, nomina-
tus à Rege Catholico Archiepiscopus de San
Domingo in America, cum audisset Jesuitas
istius Civitatis, ubi residentiam tantum habe-
bant, discessum ab ea cogitare (quam ob cau-
sam planè ignoro, fortè quia desperarent cum
tali Præsule sibi tam notoriè infenso posse un-
quàm quietè vivere) nullum non movit lapi-
dem Archiepiscopus, ut eos apud se retine-
ret,

ret, scriptis ad Regem Catholicum, ad Gubernatorem Insulæ, & ad Generalem Societatis multis epistolis, in quibus tam honorificè de Jesuitis loquitur, quàm olim ex Sina scripserat; affirmans Regi, & Gubernatori, se nullo privato erga Jesuitas affectu ductum optare, & postulare, ut in sua Urbe Collegium habeant; sed ut suæ conscientiae satisfaciatur, ac bonum commune illorum ope procureretur. Illos jam hîc docere Theologiam moralem; & isto munere, aliisq; præclarè fungi, *adeò ut plurimum*, inquit, *me juvent in ferendo Episcopatus onere*. Epistolas illas P. le Tellier refert in 2. tomo suæ defensionis.

Hæc omnia de Navarretta qui audierit, & attentè ponderaverit, movebitur is parùm ipsius contrà Jesuitas autoritate circà ritus Sinensium; ideòque R. Dominus Maigrot, & Dominus Charmot, qui suæ accusationis totum ferè pondus in ea reponunt, eo ipso satis manifestant istis in quæstionibus se parum esse verlatos.

Quàm falsa sint, quæ Dominus Charmot in historia cultûs Sinensium paginâ 38. narrat de Missionarijs è Societate, satis constat ex dictis in observatione 1. Non solum falsa sunt, sed nec umbram habent verisimilitudinis, quæ addit ex testimonio Navarrettæ, prohibitos esse suis Neophytis ritus erga Confucium, &
Pro-

Progenitores mortuos, etiam post Decretum anni 1656. ab aliquot Societatis patribus, quos inter reponit P. Antonium Govea, & P. Alvarum Semedo. Primus enim ille ipse est non modò unus ex ijs, qui Decretis Cantoniensis cœtûs subscripserunt, sed etiam ad quem Navarretta suam ipsius misit subscriptionem, quam testatur P. Sarpetrus Dominicanus se legisse. Alter autem nempè Alvarus Semedo ille est, quem tam falsò citavit Dominus Charnot, ut probaret ejus auctoritate Sinas vera offerre sacrificia suis Majoribus, cùm è contrario Pater Semedo in hoc ipso loco hæc habeat. *Istæ oblationes aut ceremoniæ non sunt propriè sacrificia suis Majoribus oblata; quia non credunt suos Majores esse nec Deos; nec Sanctos; sed sunt solùm demonstrationes gratitudinis, & reverentia, quas putant se ijs debere, à quibus vitam acceperunt.* Pergat judicare æquus Lector quam fidem habere debeat plerisque Jesuitarum Adversarijs, in primis que Navarrettæ.

In hist. cult. Sinens. pag. 497.

P. I. c. 19. pag. 121.

Multùm quoque reponunt Reverendissimus Dominus Maigrot, & Dominus Charnot in auctoritate P. Joannis Baptistæ de Morales ex sacro etiam S. Dominici Ordine, qui anno 1644. septemdecim quæsitæ contrà ceremonias Sineses Sacræ Congregationi proposuit, habuitque totidem responsa juxta factum.

etorum expositionem Sacra Congregatione digna.

Sed cum hîc agatur de quæstione facti, nempe an Confucius, ac Progenitores mortui apud Sinas sint Idola, ut volunt Reverendissimus Dominus Maigrot, & Dominus Charmor; quibus nempe in Altaribus, ac Templis propriè dictis vera offeruntur sacrificia; autoritas R. P. Joannis Baptistæ de Morales id affirmantis non potest esse Romæ magni ponderis, si conferatur cum autoritate contraria id negante.

Quia 1. Notorium est, R. Patri de Morales, viro alioqui pio, quando ex Sina Romam properavit ad proponendas suas quæstiones, multa defuisse quæ erant necessaria ad examinandam illam facti quæstionem; sed multò magis ad eam definiendam. Ut reliqua taceam, erat satis novus, & rudis in litteris Sinenfibus, quarum vix paucas tunc noverat, cum sint tamen apud Sinas quinquaginta litterarum millia, & pleræque multas omninò, & sæpè valdè diversas significationes habeant. In Sinam ingressus erat anno 1633. cum alijs aliquot tam ex S. Dominici, quàm ex S. Francisci Ordine: defectus experientiæ, & excessus zeli dederunt occasionem gravi persecutioni, quæ incepit anno 1637. Incarcerati Missionarij, vel profugi, vel occulti latuerunt: ipse autem anno 1639. ut dictum est, sese itineri

neri commisit Romam versùs, ut sua septemdecim quæsitæ proponeret.

2. Sola ipsa septemdecim quæsitæ probant, quàm tunc esset parùm instructus de rebus Sinicis Reverendus ille Pater. Multa enim in illis supponit quasi apud Sinas sive Christianos, sive Infideles communia, quæ tamen sunt falsissima.

1. Enim falsò supponit apud Sinas lege stabilitum esse, ut in mutuo 30. pro centum accipiantur, absque respectu lucri cessantis, & damni emergentis; nulla omninò hujusmodi lex est, neque unquàm citari potuit. *Philippucci in suo prelud. cap. 19*

2. Falsò supponit alium apud Sinas fænerandi pecuniam modum non haberi, nisi ex solo motivo mutui cum aliquo periculo sortis. Certum est enim Sinenses etiam Infideles lumine naturali cognoscere usuram esse illicitam, neque incognitam illis esse rationem lucri cessantis, & damni emergentis gentibus omnibus notam. Non minùs constat eos, qui in exigendo lucro æquitatis limites transcendunt, exosos fieri omnibus, digitòque notari.

3. Falsò supponit domos illas, ubi accepto pignore pecunia fæneratur, esse ex genere suo atque absolutè usurarias. Non sunt enim; si nihil à debitoribus exigitur, quàm quod justis titulis debent.

4. Falsò

4. Falsò supponit non fuisse instructos Sinas Neóphytos, quibus tantùm titulis aliquid ex data mutuo pecunia licitè accipi possit suprà sortem. Anno enim 1584. prodierat jam liber P. Michaëlis Rogerij, & alij deinceps, in quibus accuratè ista explicantur, & inprimis quàm debeat esse proportionatum his titulis lucrum.

5. Falsò supponit Sinenses ad fænerandum hoc modo Judicis autoritate compelli: notorium est autem in toto Regno hoc negotiationis genus esse ipsis liberrimum.

6. Falsò supponit ex malè intellectis his litteris *Tam L'yciën* Neophytos Sinas exercere sine scrupulo usuram, hancque permittere Missionarios. Quod est falsissimum. Voces enim illæ significant pecuniam dare ad lucrum in genere, non verò ad hanc speciem lucri, quæ mala sit & usuraria.

7. Falsò supponit malè instructos esse Neophytos circa contributiones, quæ ab illis exiguntur ad communem populi Festivitatem si-ve indifferentem, si-ve illicitam. Quæ sita Missionariorum Romam missa, & reddita Romæ responsa ea de re quamplurima probant, quàm circumspectè semper egerint.

8. Falsò supponit permissum fuisse Mandarinis Neophytis, ut Idolum exterius adorarent, directâ interiùs ad Crucem adoratione. Publicè notum est in tota China Socie-
tatis

tatis Patres ne per umbram quidem tam abominabile factum unquam permisisse suis Neophytis : quod reverà permitti non posset absque summa impietate, vel ignorantia.

9. Falsò supponit Confucium coli à Sinis ut verè Sanctum sanctitate supernaturali, cuius illi ne ullam quidem habent notionem. Id autem supponit ex ignorantia vocis (*Xim*) quam adhibuerunt tam Missionarij, quam Neophyti ad significandam veram sanctitatem, quam ex proprio & communi Sinensium sensu non significabat. Ut olim à fidelibus vox Sanctus, & sanctitas, assumpta est ad significandum id, quod antea non significabat, ut videri potest in antiquis Authoribus.

Longior sim, si reliqua percurrero : Enumerantur enim 42. suppositiones huiusmodi falsæ, quas septemdecim quæsitæ R. Patris de Morales Sacræ Congregationi oblata continent. Absit ut ea imputem malo Reverendî Patris animo, vel livori; soli hæc tribuo rerum Sinicarum ignorantia: dum interrogaret Sinas, fortè nec intelligebatur à Sinis, neque Sinas intelligebat. Sicut nunc R. P. Lucas, qui vix potest loqui cum illis, nisi per signa, ut ex ejus epistola patet, quâ Mandatum Reverendissimi tam magnificè commendat. Hunc tamen R. Patrem, qui de seipso testatur, quòd per signa Confessiones Sinarum audiat, proponit

In hist.
cult. Si-
nens pag.
469.

ponit Dominus Charmot Sacrae Congregationi tanquam virum cujus authoritas , & fides (in rebus nempe Sinicis) conspicuis virtutibus atque scientiâ sustinetur. Injuriam facit Dominus Charmot paucis alijs testibus, quos venditat: etsi enim sint fortè paulò minùs R. Patre Luca neoterici; testimonio tamen Domini Charmot quam habere fidem ea in re Sacra potest Congregatio?

10. Porrò R. Patrem de Morales, cum Româ in Chinam rediit circa annum 1649. agnovisse se antea fuisse deceptum, qui dixerunt, non carebant fundamento. Multæ sunt enim graves ista sentiendi rationes, quas refert R. Pater le Tellier, & hîc paucis tango. Sic sentiet, qui attentè expendere, quæ sequuntur.

1. Enim cum Sacrae Congregationi septemdecim dubia, seu quæsitâ proposuisset, ut videre est in Decreto anni 1645. nullum ex illis in Chinam reversus Sinis exposuit. Vidit procul dubio meliùs instructus Sinas vehementer indignaturos, si rescirent se fuisse Romæ, & in tota Europa falsò accusatos gravissimorum scelerum, quorum reos illos supponunt R. Patris seu quæsitâ, seu dubia.

2. Ex septemdecim responsis, quæ super totidem dubijs obtinuerat, novem silentio prætermisit, nempe 4. 5. 6. 10. 12. 13. 14. 15. 16. in quibus agitur de Baptismo Usurariorum publi-

publicorum ; de restitutione, quam ab eorum hæredibus exigere oporteat ; de pecunia, quam Sinæ pendere jubentur in Festa, & Sacrificia Idolorum ; de honore, quem iidem exhibent suo Doctori Confucio ; de ijs, qui ante Idolum aliquod prostrati, suam dicebantur intentionem dirigere ad Crucem aliquam inter flores in altari latentem ; de genuflexionibus fieri solitis ante defunctorum feretrum ; de necessitate significandi Neophytis, priusquam ad Baptismum admittantur, cultum Dæmonum & Idolorum esse prorsus illicitum ; de usu vocis Sinensis, *Xing*, erga Doctorem Confucium ; de altari, quod Sinarum Regi dedicatum esset ; de precibus, quas fundi dixerat pro Paganis in sua infidelitate defunctis.

Novem hæc quæsitæ cum suis toridem responsis prætermisit R. P. de Morales in sua interpretatione Sinensi. Non aliam, ut credimus, ob causam, quàm quia cognovit in reditu se, priusquam discederet, malè fuisse informatum, supponitque in dubijs illis, ac responsis multa scelera Sinis incognita, & chimerica. Et verò si ita non sensisset, potuissetne Vir Religiosus tacere, & dissimulare Pontificis Romani responsa sceleribus illis, si vera fuissent, abolendis tam utilia, & necessaria, maxime quæ ipsi tot laboribus, ac periculis Romanam ipsam ad obtinenda illa profecto con-

stitissent? Hæc sentire de viro religioso, & salutis animarum studioso non licet.

4. Quod spectat ad octo alia responsa, quæ idem R. Pater ad Christianorum instructionem Sinicâ linguâ vulgavit, eadem vel compendiosè tantum, vel cum certo quodam veluti temperamento ac modificatione posuit. Unde multa tam quoàd voces, quàm quoàd sensum sublata sunt: ut facilè apparebit cuilibet conferenti hæc abbreviata responsa, quæ hîc subjicio cum ipsius Sacræ Congregationis responsis, prout continentur in Decreto.

1. Omnibus utriusque sexûs diem Dominicum, & magnos dies Festos, abstinentiam à carnibus, & jejunia servare convenit.

2. Tempore Baptismi convenit, ut Sacerdos omnes mulieres sancto Oleo (Catechumenorum) inungat, & sanctum Sal gustandum eis præbeat, & in mortis articulo convenit, ut sanctum Oleum eis conferat.

3. Non convenit pecuniam dare ad usuram.

7. Non convenit offerre Sacrificia *Chim Hoam*.

8. Non convenit offerre Sacrificia Confucio.

9. Non convenit Christianos Regiæ Sinarum familiæ *Tà mim* dictæ regimini subjectos sacrificia offerre Majoribus defunctis.

II Majo-

II. Majorum defunctorum tabellas exponere Christianis non convenit.

17. Tempore Prædicationis omnia ad Domini nostri JESU Christi Incarnationem, & Passionem pertinentia convenit promulgare, & JESU Christi Crucifixi Imaginem in Domini altari erigere.

Qui hæc responsa, ut fuerunt in libello à R. Patre de Morales Sinis proposita, cum Sacræ Congregationis responsis conferet, vehementer mirabitur immutationes in illis factas.

Nam I. Quòd dicat non convenire offerre sacrificia Confucio, & Majoribus, cum vox Sinica *Ci*, vel munus politicum significet, vel sacrificium, & multa alia; (habet enim magnam in significando vox illa latitudinem) si per illam vocem hîc munera politica intelligat, hæc non prohibuit Sacra Congregatio; si sacrificia propriè dicta, non sufficiebat dicere *non convenit*, quod præceptum non sonat; sed id exprimere debuerat per *non licet*, illicitum est, prohibitum est.

Sic pariter non modò non convenit pecuniam ad usuram non dare; sed id non licet; id lege omni divina, humanaque prohibitum est. Ita locutus est R. Pater de Morales, quia post reditum, suis auditis, incepit discere vocem Sinicam *Ci*, multa habere significata: voces *Tam Ly ciên* sumi & in bonam, & in ma-

lam partem, seu potius significare tantum in genere, pecuniam dare ad lucrum. Cum ergo non haberet sufficientem adhuc ad hæc discutienda litterarum Sinicarum notitiam, non ausus est proponere Sacrae Congregationis responsa, ut jacent; sed quia verum est non convenire etiam quod non licet, sic attemperavit hæc responsa, ut sua jam magis essent, quàm Sacrae Congregationis. Susplicari id aliud nolim de viro pio, ac religioso in his omnibus, quàm zelum gloriæ DEI, & animarum salutis non secundum scientiam.

2. Quòd dicat non convenire, ut Christiani reponant Majorum tabellas, si significare vellet id non licere, Sacrae Congregationis mentem non exprimeret, quæ illas tantum prohibet in altari propriè dicto.

Multa omnino addi possent contrà hunc agendi modum R. Patris de Morales: legi ea de re tractatum integrum à Patre Philippuccio compositum, unde quæ dicimus excerpta sunt. In hoc planè propendeo ut credam, zelo suo fuisse intempestivè abreptum: plus æquo reposuisse in autoritate aliorum parùm expertorum: nempè quidquid ab his dictum sibi erat contrà Sinensium ritus, hoc credulis auribus excepit, & quod ipse oculis viderat, ex anteoccupato judicio vel crimen, vel periculum habere existimavit.

Itaque

Itaque ex ea persuasione zelus accensus est: Romam venit, quæsitâ obtulit; responsa deferenda impetravit; sed postquam ad Sinas reversus est, multum fuisse immutatum advertit non in rebus ipsis, quæ eadem semper erant, sed in Missionariorum sententijs: qui enim, ut dixi, ex sacro suo Ordine vel remanserant in China, vel post discessum suum advenerant Evangelij Præcones, temporis beneficio veritatem agnoverant, & in eandem cum R. Patre Joanne Garcia sapientissimo sui Ordinis Missionario sententiam perducti erant.

Neinpè jam sibi persuasum erat nihil Sinensibus Neophytis permitti, quod lege divinâ vetitum esset; nihil eos celari, quod veris Christianis ignotum esse non licet: quia tamen sciebant omnes hunc ivisse Romam, proposuisse dubia, accepisse responsa, putavit reddendam esse aliquam sui itineris rationem, proposuit eo modo, quem explicui, responsis Romanis.

§. Sanè constat R. Patrem Joannem de Morales non modò hæc Sacræ Congregationis responsa occultasse, sed & suo quem scripsit libello efficacissimè egisse, ut procul amoveret scrupulos omnes, qui super ritibus hujusmodi in eorum animis oboriri possent.

Y 4

Nam

Nam ritus illi in sola Confucij, & veterum seu Doctorum, seu Legislatorum Sinenfium doctrina fundantur: hæc autem doctrina continetur in sex antiquis libris, quos vocant classici; ita ut si quis ejusmodi libros, & doctrinam approbet, hunc necesse sit pariter approbare, quidquid circa Confucium, & de-functos præstatur à Sinis.

Atqui hoc ipsum præstitit R. P. de Morales post suum in Sinas reditum, & præstitit quidem verbis tam claris, & cum tali Confucij encomio, ut veritatis ipsius limites multum excessisse videatur.

Sic enim habet in libello suo Sinico paginâ 6.

Sex libri Classici (nempe Sinarum) *sunt scripta conformia legi naturali.* Hinc concludo contra Reverendissimum Dominum Maigrot. 1. Non doceri Atheismum his in libris; nihil est enim magis conforme legi naturali, quàm aliquod Numen agnoscere, & colere. 2. Antiquos Sinas Deum verum agnovisse sub nomine *Xam-ti*, & *Tiën*; quod patebit modò adhuc magis ex eodem Reverendo Patre. 3. Ritus in istis libris præscripti erga Progenitores non esse religiosos; multò minùs sacrificia propriè dicta, quæ soli DEO conveniunt.

Rursùm in eodem libello sic de Confucio loquitur Reverendus Pater.

Cælum,

Cœlum, Tiên, assumpsit Confucium, ut esset ligneum crepitaculum ad homines jamdiu exleges edocendos; ideò illum Legati munere fungentem misit ad surdos excitandos, & cecos expergiscendos; ac si esset DEI Præcursor.

Hinc quoque concludo contrà Reverendissimum Dominum Maigrot 1. Deum, Optimum, Maximum ex Reverendo Patre de Morales posse dici *Tiên*, Cœlum apud Sinas: ideòque voces illas, Cœlum colito, non habere apud eosdem Sinas sensum idololatricum, cum à Christianis vel pronunciantur, vel scribuntur. 2. Cum electum dicat à DEO Confucium, missumque ab illo quasi Legatum, vel etiam quasi Christi Præcursores, Reverendo huic Patri persuasum esse debere, approbaros, & præscriptos à Confucio ritus in cæremoniis Progenitorum, non posse dici cultum religiosum & divinum, sed merè civilem & politicum, qualem explicuit P. Riccius, & post illum tot Evangelij Præcones tam è Societate quàm ex sacro Prædicatorum Ordine. 3. R. Patrem de Morales longè aliter sensisse de Confucio, quàm Reverendissimum Dominum Maigrot. Hic enim vult Atheum fuisse, Principem Atheorum, & Atheismi Magistrum: Ille autem contendit hunc fuisse DEI Legatum, ac Præcursores à DEO missum ad instruendos homines. Habet ergo Reverendissimus etiam sibi contrarios, quos

in Sinicis litteris Magistros, ac suarum opinionum Patronos adsciscit. Conveniant igitur inter se, priusquam à nobis dissentiant. Videt Reverendissimus quàm parùm inniti possit doctrinâ & authoritate Reverendi Patris de Morales, quàmque parùm instructus esset de rebus Sinicis, quando Romam prope-
ravit, suâque dubia Sacræ Congregationi exposuit.

6. Intelliget fortè modò non fuisse factum multò doctiorem R. illum Patrem post suum Româ reditum, quàm antea. Proponamus textum integrum. *Erit sanè, inquit, aliquis vir doctus, qui sic argumentari possit, & dicere. Equidem juxta ritus offerre Ci defunctis, nonne est hac doctrina Confucij? Respondeo: Sex volumina (id est sex antiqui & classici Sinarum libri) sunt naturali legi conformia commentaria. Cælum assumpsit Confucium, ut esset ligneum crepitaculum ad homines jamdiù exleges edocendos, illum Legati munere fungentem misit ad surdos excitandos, & cecos expergiscendos, ac si esset DEI Precursor. Nunc verò naturam humanam DEUS assumpsit, & per seipsum magni sacrificij ritum stabilivit. Nato jam sole, ligneâ faculâ ex palea confectâ uti velle, hoc nonne est (supervacaneus & ineptus) labor? Haftenùs R. Pater de Morales.*

Præ-

Præter jam notata, tria sunt, quæ reprehendo in hoc textu, aliisque mox addendis, quæ vel supinam arguunt in rebus Sinicis ignorantiam, vel magnam in Theologicè discurrendo oscitantiam.

Primum est, inmodicas esse illas laudes, quas R. Pater Confucio attribuit. In hoc tamen solus ille non peccavit; habet enim & Socios. Duos solum hîc producam. Primus est R. P. Thomas, cognomine *Ly*, ex eodem sancti Dominici Ordine. Sic mentem suam de Confucio explicat in libro Sinicè scripto, & Manilæ typis excuso in pagina 112. de Imitatione Christi.

Exempli gratiâ, est, qui dicat, JESUS Christus ipse certè DEUS est: ego verò homo, & nihil ampliùs. Ipse est valdè bonus, & magnâ virtute præditus: ego valdè inferiorius imperitus, valdè inferiorius vilis, & sanè inutilis: quomodo potero illum imitari? Hoc verè difficile est: si tamen DEUS gratia munus conferat, & humanas vires adjuvet, difficile non erit. Comparationem à Confucio sumamus. Ipse sanè à nativitate sapiens est, & sanctus vir. Hoc autem quomodo potuit obtinere?

Clare patet Confucium ibi vocari à nativitate sapientem, & virum sanctum verâ, & supernaturali sanctitate, ut inferri debet legitimè ex verbis contextûs illius inter se collatis, cùm agatur ibi de Imitatione Christi
per

per istiusmodi sanctitatem : atque utrumque falsum est. Primum , quia ipse Confucius apertè fateatur habuisse se Magistros , paulatimque rerum scientiam ad senium usque didicisse. Secundum , quia ne ipsi quidem Sinae Confucio attribuunt sanctitatem illam , de qua est quæstio. Unde nec dici debet vel Legatus Dei , vel Præcursor Christi.

Secundus est R. P. Fr. Antonius de Sancta Maria Ordinis Sancti Francisci , qui in libro Sinicè scripto , cui titulus est , *Tiën Cæli seu Dei Legis , & Sinensium Litterariæ Sectæ* , ad modum sigilli , & rei sigillatæ conformitas, sic ait. *Calum , seu Tiën assumpsit Confucium ad hoc, ut esset ligneum crepitaculum. (Hinc) simul intelligitur (hoc quod est) Confucium præsidere doctrinæ, ejusque promulgationi , à Superioris Cæli mandato gubernari. Illa ille.*

Vide
Philip-
pucciū
jam ty-
pis edi-
tum.

Unde sic arguo contrà tres illos Missionarios. Christus dicit : *Omnis arbor bona bonos fructus facit : omnis arbor mala malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere.* Si ergo hi velint Confucium fuisse arborem bonam , cùm omninò constet Sinenses ritus circà cultum defunctorum ex tradita à Confucio doctrina procedere , cur hos dicent idololatricos ? Cur ut tales Romæ eos proposuit R. P. de Morales ? Confucium is Romæ traducit ut superstitionum , & Idololatriæ parentem : in Sina ut Legatum Dei,

Dei, atque Christi Præcursores. Hi tamen sunt Reverendissimi Domini Maigrot in rebus Sinicis Magistri, & Doctores: horum authoritate subnixus sententiam aggreditur non Societatis modò, sed & tot Evangelij Præconum ex Ordine Sancti Dominici, quos ex tam levi, & tam nullo fundamento, sicut & eorum Christianos, Idololatriæ apud Sanctam Sedem accusat.

Alterum ex tribus, quæ in textu R. Patris de Morales reprehendo, illud est, quòd legenti satis clarè insinuet per institutionem Sacrificij Missæ, tanquàm ad ortum solis mirabiliter coruscantis, cætera omnia prisca sacrificia (inter quæ etiam Sinensium munera Confucio, & defunctis oblata adnumerari videntur, si totum contextum benè perpendas) tanquàm tenuissimas faculas conspici desisse, imò cessasse, & evanuisse: ergo ante institutum à Christo Domino Missæ sacrificium, non solum veteris Legis Sacrificia licita erant, sed etiam à Confucio (ut falsò supponitur) in honorem defunctorum instituta sacrificia erant pariter licita. Ex præmissis in textu positis hæc videtur inferri legitima consequentia, quæ tamen Christianum nec decet, nec sapit. Itaque vel munera hujusmodi sunt cultus merè civilis, ut tam solidè suprà probatum est, ac proindè nullam habent ad institutum Missæ Sacrificium relationem;

nem; vel sunt cultus religiosus ac divinus, & tunc neque ante, neque post Christum hæc licita esse potuerunt; authorémque, vel approbatorem Confucium non tam denotarent Dei Legatum, quàm Diaboli; neque Præcurso-rem Christi, sed Antichristi.

Inde solùm colligamus hos Reverendissimi Domini Maigrot Magistros non admodum consequenter loqui.

Tertium quod reprehendo, illud est, Sineses jamdiu exleges à Confucio naturalem Legem edoctos. Id enim ipsum manifestè refellit ipse Confucius in libro *Liên yù*, initio capitis septimi. Ego, inquit ibi, refero, & non meo Marte compono: credo, & amo antiquos sapientes. Commentator verò nomine *Chîn hy*, sic in persona Confucij hunc locum exponit. *Refero & promulgo antiqua, & nihil ampliùs*; tum probat Confucium veterem doctrinam docuisse, nec aliquid novi protulisse. Ex quo patet falsò dictum à Reverendo Patre de Morales, quod hîc arguimus; huncque R. Patrem satis parùm videri instructum fuisse de rebus Sinicis, tam post suum Romæ in Sinas reditum, quàm antea.

Post Reverendissimum Navarrettam, & R. Patrem de Morales nemo Reverendissimo Domino Maigrot acceptior Reverendo Patre Antonio à Sancta Maria, qui contrà ritus
Con-

Confucij , Progenitorumque semper disputavit.

At neque magna est R. hujus Patris auctoritas in se spectata ; nulla autem si cum opposita comparetur.

Quia 1. Ex citato mox ipsius textu clarè patet vel contradictoria hunc sensisse , vel aliter de Confucio , quàm Reverendissimum Dominum. Reverendus enim Pater ille Deum Optimum , Maximum in tribus lineis bis appellat *Tiën* , seu Cælum , sentitque de Confucio , quæ Reverendus Pater de Morales ; hunc à DEO missum esse , ut doctrinæ Præceptorem ac Magistrum , quem Atheum putat Reverendissimus.

Quia 2. Reverendus Pater Sarpetri Dominicanus , qui aliquot annis cum Reverendo Patre Antonio vixit , in litteris ad Sacram Congregationem scriptis hunc , alioqui pium , religiosumque virum , describit fuisse propositi adeò tenacem , ut in rebus etiam obvijs , ac facilibus à propria sententia discedere vix unquam posset.

Hæc de illo narrat. *Pater Antonius à In Litteris re-*
sancta Maria vellet omnino imperari à nobis , ut Sinenses Christiani detecto capite interessent cœns edic-
sacrificio , à nobisque ita celebrari , non obstante ^{tis.}
licentiâ ab Apostolica Sede concessâ.

Quod spectat ad primum ; hoc imperare , est cogere Neophytos ad audiendam sine ulla

reverentia Missam ; est enim recepta apud Sinas consuetudo , ut tectum habere caput sit reverentia signum. Suae tamen in eo sententiae tam firmiter adhaesit R. P. Antonius , ut per multos annos maluerit Sacramenta non administrare Fidelibus , quàm cum alijs sentire , nullum in hoc incommodum reperiri. Qui sic à natura comparatus est , etsi aliundè pius sit , non est is , cujus autoritas in aliqua sententia confirmanda magni esse possit ponderis apud virum sapientem.

Addit R. P. Sarpetri de eodem , quòd opinioni semel conceptæ adhæreat quasi demonstrationi , aut articulis fidei ; adeò ut cùm sibi objectis respondere debet , ita respondeat , ut agere in hoc casu non mens ejus , sed sola voluntas videatur. *Nunquàm id faciam , inquit , nunquàm id permittam.* Hujusmodi obstinationem , quantumcunque piam , Missioni plurimum nocere prædictus Pater affirmat , putatque id non carere aliqua *Demonis illusionem.*

Quod spectat ad Longobardi sententiam de Sinarum Philosophia. Respondeo 1. Hunc fuisse pietate , ac zelo præstantiorem , quàm Philosophiâ , & Theologiâ : in his enim scientijs Theologorum judicio non satis profecerat , ut apud nos Professi gradum obtineret : unde quòd ista non est conferendus nec Patri Matthæo Riccio , neque tot alijs

lijs alibi citatis tam è sacro Dominicanorum Ordine, quàm è Societate nostra, qui non modò Professi quatuor votorum, ideòque docendæ Philosophiæ, ac Theologiæ idonei iudicati sunt, sed & Professores scientias illas docuerunt. Authoritas ergo Longobardi in hoc casu comparata cum authoritate aliorum satis leve momentum habet.

Respondeo 2. Longobardum ista scripsisse, dum ferverent illæ quæstiones, non ut typis ea mandaret, sed ut propositis hinc inde objectionibus de re tota meliùs, solidiùsque posset judicari. Unde cùm à Navarreta opusculum Longobardi editum sit in Hispania, sicut titulus mutatus est, potuerunt & multa alia immutari per additionem, vel detractiorem. Quæ suo loco dicta sunt, & probata de Navarrettica fide, magnam omninò fidem detrahunt eorum plerisque, quæ solâ ipsius authoritate nituntur.

Respondeo 3. Suæ huic sententiæ non sic adhæsisse Longobardum, quin viderit oppositam fundamento niti solido, ac proindè quin probaret aliorum praxim.

Respondeo 4. Rejectam fuisse à Longobardo vocem *Tiën-chû*, quam adoptat Reverendissimus, pugnâsque satis acriter pro DEO Optimo Europæis tantùm vocibus nuncupando, non Sinicis. Sed Adversarios habuit se ipso, ut dixi, magis Philosophos, ac

Theologos; unde sententia opposita, planè prævaluit apud omnes Evangelij Ministros; imò & apud Reverendissimum.

Alium nobis opponit Jesuitam Dominus Charmot, nempe R. Patrem Bartholomæum Roboredo, in cujus autoritate magnum omninò robur reponit, ut falsas convincat illas Martinijs voces. *Omnes ante nomen Philosophi, nihil omninò offerendo, faciunt illas ceremonias.* Sed apparet Dominum Charmot compilasse Navarrettam; de cætero in his omnibus non esse valdè versatum.

Respondeo ergo 1. Longum illum, quem citat, Roboredi textum solâ Navarrettæ fide inniti: ideóque ex hac parte multùm vacillare.

Respondeo 2. Fore ut puderet Dominum Charmot in rebus Sinicis ad autoritatem Roboredi confugere, si Roboredum novisset. Hinc judicet de Navarretta, qui Roboredum noverat. Pater Roboredo nunquàm ingressus est Sinas: venit Macaum ex India cum Patre Brancato, Macaóque, vix paucis mensibus ibi transactis, Manilam missus est; quódque notandum, dum is fuit in Urbe Macao, nullum ibi Sinensem reperit Missionarium, teste eodem Brancato. Denique cùm inventus esset minus habens, expulsus est è Societate. Ecce gravem planè testem rerum Sinicarum, dignum cujus verba,
non

non aliâ quàm Navarretæ fide relata , quatuor implerent paginas Charmotij Memorialis Eminentissimis Patribus oblatis !

Respondeo 3. Aliud citavit Navarretta Parris Roboredo testimonium , quod ex ipso Navarretta falsum esse convincitur. Sic enim habet pag. 318. col. 2. num. 4.

Antiqui è Societate Missionarij Sinicis moribus dignoscendis , legendisque libris diù ac multum exercitati per annos quadraginta & amplius , non duxere permittendum Neophytis , ut erga defunctos Progenitores præscriptas ceremonias adhiberent. Atque huius rei testimonium propriâ manu scriptum , & appposito nomine confirmatum anno 1637. Pater Bartholomæus Roboredus Macaensis Collegij Procurator Manila tradidit clarissimo viro Laurentio Laco , Militum in Philippinis Insulis Tribuno. Et pag. 403. col. 1. illud ipsum scripsit Pater Roboredus , ut suprâ retuli ad num. 4.

Hoc si reverâ scriptum esset à P. Roboredo , falsò scriptum esset ; sed quàm falsò scripsisset , tam verum est non scripsisse. Testem appellamus ipsum Navarretam , qui ad calcem secundi sui tomi pag. 484. scriptum illud P. Roboredi integrum bis publicavit , semel quidem solum ac seorsim , deinde per capita seu clausulas distinctum , unâ cum responsione singulis subjecta : neutro autem in loco vestigium ullum reperias ficti illius anti-

quos inter & recentiores Jesuitas discriminis. Quæ ipsa res argumento esse potest, quantum hujus hominis fidelitati in citandis authoribus credendum sit.

Respondeo 4. Priorem illum Roboredi à Domino Charmot adductum textum nihil probare contrà Martinium; agit enim Martinus de sola graduum accipiendorum cæremonia, in qua certum est nihil offerri Confucio à Graduandis. Pater autem Roboredo, etsi multa narret, quæ falsa sunt, videtur tamen solùm loqui de duplici solemnitate, quæ bis in anno in honorem Confucij celebratur, & à nullo Missionario Neophytis permittitur.

Quod pertinet ad Reverendissimum Patrem à Leonissa, hoc habemus dicere, dubium videri posse, an omnia, quæ à Reverendissimo Domino Maigrot damnata sunt, ipse quoque damnari digna censeat, an aliqua solùm; & quæ porrò ista sint? Notum est Sacræ Congregationi fuisse illum jam inde ab anno 1680. Socium D. Gregorij Lopez Episcopi Basilitani, à cujus sententia, quoad iste vixit, in ijs, quæ ad Confucium, mortuòsque spectant, discrepare nusquam nobis visus. Utrum autem, isto è vivis sublato, alios super hac re sensus induerit, ut non temerè à nobis negandum putamus, ita ex ejus epistolis à D. Charmot productis certò colligi credimus.

Sed

Sed utcumque se res habeat , uni Vicario Apostolico tres opponimus Episcopos Pekinensem, Nankinensem, Macaensem, five Cantonensem, quos certò scimus in hisce quæstionibus Reverendissimo Vicario esse valdè contrarios.

De reliquis satis multa, ubi actum est de vera Sanctæ Sedis per P. Martinum Martini-
nium informatione. Cæterùm quocumque sint numero, si hujus solùm ratio habeatur, vincet hac parte Jesuitarum causa, qui vel soli hodièque, ut aliàs semper, cæteris illis simul junctis longè superiores numero sunt.

Quod si, mortuo Basilitano Episcopo, nullus est hodie inter Dominicanos, qui probatam illi sententiam profiteri audeat, nihil sanè mirabitur, qui sciet, quantùm illi ærumnarum ob eam rem à suis perferendum fuerit. Docent ejus epistolæ ad Summum Pont. Innocentium XI. & ad Sacram Congregationem scriptæ 3. Idus Junij 1684. quæ illi insidiæ à Fratribus paratæ sint apud Philippinas Insulas : quomodò illic ab suis Moderatoribus ei denunciatum fuerit exuendum potiùs veste Ordinis, Sociosque omnes è Sinis revocandos esse, quàm ut ipsum eò reverti sinerent : quin etiam propiùs nihil factum fuisse, quàm ut vir optimus, & mitissimus, ingens sacrae Familiæ ornamentum, Summi Pontificis mandato, ac Generalis Præpositi assensu ad Insu-

las vocatus, in teterrimum exilium deportaretur, senio, & animi mærore conficiendus; denique tam indignis modis habitum esse non alia de causa, quàm quòd Jesuitarum opinioni de Sinicis ritibus, magno, ut aiebant, Ordinis dedecore patrocinaretur.

Ex quo itaque tantum apud Philippenses, Sinensésque Dominicanos valuit nonnullorum in Societatis praxim odium, ut ad hæc perpetranda ipsos Familiæ Præsides impulerit, quorum auctoritate Sinensis suorum Missio regitur? Cui posthac Dominicanorum Sinensium tutum esset Basilitani Episcopi, hoc est, Jesuitarum sententiæ subscribere? Quis miretur eos in Jesuitas conspirasse, qui in Sodalem suum, in Episcopum tam obstinatè, tamque impotenter conspirarunt? Imò verò cùm illorum nemo, nisi ex Philippinis, ad Sinas veniat, quis non jure suspicetur caveri illic hodie ante omnia, ne quis ad eam Missionem ire sinatur, de quo tale quidpiam, ut de illo, timeri possit?

Atque hinc facilè quisque intelligit, quantum momenti in illo Sinensium Dominicanorum consensu ponendum videatur; tantum videlicet, quantum si de Physica Præmotione, vel de Prædeterminantibus decretis ageretur.

Est tamen, quod addi hoc loco juvet. Sat scimus neminem eorum hodie existere, qui
lit-

litteris Sinicis instructior sit, aut etiam haberi velit, quàm fuerit P. Franciscus Varo, aliquot annis post ingressum in Sinas Reverendissimi Domini Maigrot vitâ functus, acer inprimis Navarretticæ opinionis propugnator.

Et tamen hic ipse P. Varo unus erat illorum, quos Illustrissimus Gregorius Lopez, eâ, quam dixi epistolâ, *tyrones vocabat in litteris, librisque Sinensibus*; eos affirmans in multis torquere, & exterminare sensus characterum sapientia Sinica, seipsos & alios inaniter seducere, & in abyssum luhricarum ambagum se implicantes.

Erat, inquam, P. Varo unus ex eorum numero, quos ita depinxit Basilitanus Episcopus, nec immeritò sanè; adeò crebra, fædâque sunt ejus errata in ijs, quos tunc maximè scriptitabat, libris. Sed hæc aliàs, si dignum videbitur.

Quod si tali elogio dignum noverat sanctissimus Antistes, quid hodie diceret de ipso P. Salvatore à sancto Thoma, Dominicanorum Vicario Provinciali, atque inter Mandati approbatores utique præcipuo, qui & ipse unus erat ex illis ejus adversarijs?

Scio rejectum iri à Reverendissimo Domino Maigrot Illustrissimi Basilitani testimonium, quasi his in quæstionibus, & Sinicis litteris parùm versatus esset. Omnino talem

fuisse oportet, cui Reverendissimus D. Maigrot oppositus sit; absque hoc foret nullus eo doctior, nullus sapientior prædicaretur; quòd esset omnium Missionariorum eo tempore antiquissimus, oriundus è Sinis, inter Sinas educatus, & ab initio hisce quæstionibus, ut ipse admonet, quasi innutritus.

Ac ne quid hîc ex conjectura dicere videamur, docent nos cùm illæ ejus epistolæ, tùm ipse tractatus ad Sacram Congregationem missus, quemadmodùm communi suorum deliberatione ab Ordinis Moderatoribus electus fuerit, tanquàm omnium maxime idoneus, qui super his rebus eorum nomine scriberet, investigaretque, quid potissimum in his controversijs sequi oporteat. Verùm aliter, ac nonnulli speraverant, mandata executus est; pro Sacræ Congregationis Decretis contra Navarrettam pugnavit. Hinc illæ lacrymæ. Ab hoc tempore ignarus, excors, indignus sacro habitu, dignus exilio; & nisi aliter Deo visum foret, Episcopatu, ac Missione æternùm cariturus fuit. Tantum crimen extitit cum Jesuitis sensisse!

Piget hæc refricare, quæ æterno melius silentio sepulta forent; sed cogit nos veritatis amor, & justitiæ, ut eximio Præsuli irrogatam à Reverendissimo D. Maigrot contumeliam repellamus, veram ejus irrogandæ causam

causam referre , qualem ipse Christi Vicario exposuit.

Hæc omnia , qui attentè perpenderit , planè intelliget , quàm sit levis authoritas illorum , qui disputant contrà ritus politicos & civiles.

OBSERVATIO XII.

Sacra Congregatio , & Apostolica Sedes bene informata auctoritate suâ ea confirmavit , quæ poterant in dubium super ea questione revocari.

Quæ satis fusè dicta sunt in tertium Mandati caput de sincera , & legitima Patris Martinij informatione, possunt hîc supponi, neque opus est ea repetere : ut videant tamen Eminentissimi Judices ac Patres , quàm cautè egerint Evangelij Ministri , duo præstîtere. 1. Exposuerunt Sacræ Congregationi ritus, ac cæremonias à Philosophis olim institutas ad accipiendos gradus , & ad Progenitores colendos. 2. Cùm fieri moraliter non posset , quin , uti ante dictum est , in nonnullis tanti Imperij Provincijs , vel Urbibus reperirentur aliqui , qui vel ob commercium frequens cum Idololatriis , vel etiam quia facti ex Idololatriis Litterati , licitis alioqui, politicisque ritibus suas superstitiones adderent,

immisceréntque ; quæsierunt Evangelij Præcones. 1. An pergerent esse primi illi ritus innocentes ; ac liciti Christianis , removendo superstitiosa : sive an cæremoniæ illæ , quæ sunt ex Philosophorum placitis circa defunctos institutæ , Christianis permitti possint , prohibendo quidquid superstitiosum accessit ? 2. Num Christiani simul cum Infidelibus consanguineis easdem licitas cæremonias facere possint ? 3. Num adesse possint Christiani , præcipuè factâ fidei protestatione , etiam quando Infideles superstitiosa peragunt , non cooperando , non authorisando , sed quia valdè notaretur , si consanguinei tunc abessent , & essent inimicitia causa , & odij ?

Sacra Congregatio , omnibus benè pensis , ut alibi probatum est , utque negari omninò non potest sine gravi illius injuria , censuit , & respondit posse tolerari Sinas conversos adhibere dictas cæremonias erga suos defunctos , etiam cum Gentilibus , sublatis tamen superstitiosis. Posse etiam assistere tantùm cum Gentilibus , quando agunt superstitiosa , præsertim factâ fidei protestatione , & cessante periculo subversionis , & quando aliter odia , & inimicitia vitari non possunt. Hæc Sacræ Congregationis responsa , feriâ 5. die 23. Martij anno 1656. approbavit , affirmavitque Alexander VII.

Nullus

Nullus jam superesse potest prudens scrupulus Evangelij Ministris, qui zelum habent animarum, sed secundum scientiam; qui contentiones non amant & jurgia; qui privatis non ducuntur affectibus; qui in suo sensu non nimis abundant; qui nihil aliud quærunt, quam salutem proximorum, & gloriam DEI; qui capiunt quantam in divinæ Legis apud Infideles præconibus prudentiam, quantam in iisdem requirant indulgentiam Apostoli, Sancti Patres, Summi Pontifices; qui noverunt, quam strictè obliget Christi præceptum de annunciendo Gentibus Evangelio; quid fieri oporteat in gratiam fidei divinæ, & Evangelicæ Prædicationis; quam urgeat novum charitatis mandatum, cum agitur de æterna vel damnatione, vel salute innumerabilium planè hominum, ut ijs nempè non claudatur sine gravissima, & urgentissima causa janua salutis & fidei.

Ibi periculum apprehendunt, qui tales sunt, & quidem proximum non peccati cujuslibet, sed gravissimi; non materialis tantum culpæ, sed formalis; non omittendi solùm consilij, sed violandi notabiliter præcepti; quale nihil vident, neque suspicantur in permittendis ritibus, quos cum inde tam multa, solidaque argumenta

menta probant esse quoad substantiam politicos, hinc etiam manifestè conspiciunt ad plantandam fidem, propagandamque latius apud Sinas, esse planè, saltem nunc temporis, necessarios. Quare illi omnino censent sententiam illam de ritibus Sinenfium politicis non modò esse oppositâ probabiliorem, non modò evidenter probabiliorem, ac proindè aliquo modo moraliter certam, sed etiam tutiorem; & fortassis unicè tutam.

CON-

CONCLUSIONES

DEDUCTÆ

EX

OBSERVATIONIBUS

DUODECIM

IN

QUARTUM CAPUT

MANDATI MAIGROTIANI.

EXPENDIMUS in hoc loco, quæ certò con-
cludi debeant ex dictis hætenùs in quar-
tum hoc caput, de ritibus ad colendum Con-
fucium, ac Progenitores mortuos adhiberi in
China solitis.

PRIMA CONCLUSIO.

*Confucius Philosophus non colitur in
China ut DEUS.*

*Progenitores mortui non coluntur ut
Numina.*

QUI prohibent ritus Sinenses, ideò prohi-
bent, quia putant idololatricos esse : ac
proindè supponere debent Confucium esse
Ido- Hæc ha-
bes in 1^a
ad Virum
Nobilem
Epistola.

Idolum, & haberi Numen in China: Progenitores mortuos esse Idola, & haberi à Sinen-sibus Numina; si enim neque Confucius, nec Progenitores mortui sunt Idola, ritus, quibus hi coluntur, non sunt idololatrici.

Et verò fuerunt toti in hoc per Europam divulgando, toti in eo Romæ probando tum ratione, tum authoritate Jesuitarum Adversarij.

Ratione quidem; quia, inquiunt, vera illis Tempia eriguntur, offeruntur vera sacrificia, & in altaribus propriè dictis.

Si ita est, ut ipsi narrant, dubitari omninò non potest, quin Sinæ agnoscant aliquid Numinis in Confucio, Numinis aliquid in Majoribus. Probat istud magnificè Author Apo-

Apolo-
gia Do-
minica-
norum.

pag. 38.

Libro 1.
de Civit.

Dei c. 4.

logiæ Dominicanorum Sinensium. *Frustrà, inquit, nobis objiciunt, qui pro Jesuitis conscripsere Apologias, non agnosci Confucium in China ut Deum. Numquid enim eo ipso DEUS agnoscitur, quòd ei sacrificatur?*

Rursùm id authoritate Augustini probat. Quis sacrificandum censuit, nisi ei quem Deum aut scivit, aut putavit, aut finxit?

Si ergo sacrificium ex natura sua sit oblatio facta ei, qui putatur, vel fingitur esse DEUS, ad hunc venerandum vel ut vitæ necisque Dominum, vel ut primum Principium in aliquo saltem genere: sique aliundè veris coluntur Confucius, Majorésque in China sacrificijs, neces-

neceſſe eſt hos haberi in China Deos , arque ritus , quibus honorantur, eſſe verè idololatricos.

Quod probaſſe ratione ſe putant, probant & authoritate, levi illa quidem in ſe , ſed apud Dominum Charmot non levis ponderis. Sic enim in Memoriali, quod eſt dictum *Veritas facti*, apud Eminentiffimos Cardinales concludebat. *Quid poteſt, inquit, expreſſius deſiderari, ut conſtet Confucium tanquam aliquod Numer à Sinis coli ?* Ita Dominus Charmot in historia cultûs Sinenſis paginâ 488.

Hinc factum eſt, ut ubique clamitarent contrà Idololatriam Chriſtianorum Sinarum, & terrerent rotam Europam ſuis clamoribus. Hinc ad Summum Pontificem ſcribens Reverendiſſimus, *dubitari, inquit, meritò poteſt, an qui ſunt in China Chriſtiani, ijdem ferè omnes non ſint Idololatrae?*

Pag. 403.
hiſt. cult.

Sed mox conſtabit affirmare hoc immeritò Reverendiſſimum ; malè diſcurrere Apologiſtam ; ſtare contrà illos , & contrà ſe ipſum Dominum Charmot; & non niſi chimericam eſſe Chriſtianorum Sinarum Idololatriam.

Miſſionarij è Societate, qui permittunt ritus Sinenſes, illos ideò permittunt, quòd prudenter judicare ſe putent, eſſe tantùm politi-

cos

cos & civiles; atque negant quidem, & pernegant esse Idololatricos.

Ratio palmaris est, quòd certò constet in China Numen non haberi Confucium; multò minùs Progenitores mortuos, unde quoque constabit eos non coli nec veris sacrificijs, nec in veris Templis, nec in Altaribus propriè dictis.

Quòd autem constet Idolum non esse apud Sinas Confucium, enimverò id demonstratum est tum in observationibus contrà Reverendissimi Mandatum Sacræ Congregationi exhibitis, tum in Libello supplici Sux Sanctitati oblato, & sic demonstratum, ut ipse Dominus Charmot jam annuat, & canat in eo palinodiam.

Quia tamen summi est momenti in hac gravissima causa, ut sit manifestum in tota Europa, & præsertim Romæ, Confucium non coli in Sinis ut Deum, multo minùs Progenitores mortuos: paucis hîc colligo, quæ multis in locis observationum sparsa id demonstrant.

I. Habemus in observatione septima textum benè longum Patris Joannis de Paz ex Ordine sancti Dominici, in quo non modò hoc affirmat, sed & probat. *In Regno Sina, inquit, non attribuitur Confucio divinitas, aut potestas aliqua superior communi hominum ibi habitantium existimatione. Hoc mihi constat*
ex

ex varijs relationibus Religiosorum nostri Ordinis in Regno Sina assistentium. Hac ratio similiter ostendit, quòd nec communi acceptione, nec Lege Regni Confucio cultus religiosus, neque divinitas neque potestas aliqua ei tribuitur. Hinc colligitur, quòd Confucius non est communiter ut DEUS in Regno Sina acceptus, neque ei potestas aliqua tribuitur; si quidem illi ad quos pertinet eum venerari, in eo non agnoscunt divinitatem, aut aliquam potestatem. Ita P. Joannes de Paz in responsis suis Manilæ editis anno 1680. & à Doctore D. Francisco Pizarro de Orellana, Archidiacono, atque Vicario Generali Archiepiscopatus Manilensis examinatis, & summè laudatis, qui testatur se de Mandato Archiepiscopi Manilensis Phillippi Pardo Dominicani hoc opusculum legisse.

Imò sub finem additur, impressum fuisse hoc opus cum licentia ejusdem Archiepiscopi, atq; R. P. Fr. Baltazaris de Santa Cruz, Commissarij S. Officij, & Provincialis.

Hi omnes procul dubio sentiebant idem de Confucio, atque responsorum Author. Neque abs re erit hîc advertere, Archiepiscopum illum satis aliundè contrarium fuisse Jesuitis, atque in hoc opusculo approbando non id intendisse, ut illis faveret.

Porro quantæ fuerit authoritatis apud suos idem Pater Joannes de Paz, dum viveret, & apud omnes alios, manifestè constat ex præli-

minari, seu, ut vocant, dedicatoria Epistola ad Reverendissimum P. Antonium de Monroy totius Ordinis Prædicatorum Magistrum Generalem. Sic enim ibi de illo habetur. *Ipsam Ecclesiarum Capitula, Religiones, Communitates, Tribunalia; infima, media, supremæque classis homines in ambiguitatibus suis maxime ad mores pertinentibus ducem eligunt, Doctorem consulunt, oraculum venerantur. Venerabiles ipsi Episcopi, Sedis Apostolicæ delegati, Provicarii que Generales. consilium ejus exquirunt.*

In tra-
ctatu Sa-
cræ Con-
greg. ob-
lato pag.
27. Ibidem.
pag. 29. 2. Idem affirmat P. Dominicus à S. Petro etiam Dominicanus. *Non agnoscunt, inquit, Sina per suum illud Ci Confucium, & Progenitores suos Supremos rerum omnium Dominos, aut verè Sanctos. Iterum. Confucium ergo Magistrum agnoscunt, Progenitores verò, Parentes, atque Authores vitæ, & sub ea sola ratione formali venerantur.*

In colle-
ctione
Scriptorū
à Patri-
bus S. Do-
minici e-
ditorum
pro riti-
bus pag.
85. Idem sentit Gregorius ipse Sina, ipse quoque Dominicanus, ipse Pekinensis Antistes, & antiquus Missionarius. Idem sentiunt alij magno numero Dominicani, ij præsertim qui, in cœtu Lankinensi, numero tredecim, ad majorem suffragiorum partem judicarunt, permittendos esse ritus erga Confucium, & Progenitores Alexandri VII. decreto permis-
fos,

fos, uti refert P. Dominicus à S. Petro, qui præsens aderat.

3. Id testatur Emmanuël Diaz Jesuitarum Vice-Provincialis responsum sibi fuisse ab eo, qui præerat oblationibus, dum interrogaretur, an Numen crederent ipsi Confucium esse, an partem Numinis? *Putasne*, inquit, *nos Sinas tam stolidos esse, qui plus quàm hominem eum credamus, quem scimus natum, vixisse, & obiisse?* Addens, se ex gratitudine observare ritus illos erga Confucium, cui tam multa deberent ob doctrinam ab illo acceptam.

Bartoli
in sua
China
pag. 75.

4. Id asserit Matthæus Riccius Missionis Sinicæ Fundator. *Nullam*, inquit, *Sine in suis Majoribus partem Numinis agnoscunt; neque ab eis quidquam, aut petunt, aut sperant.* De Confucio postea. Nullas porro ei preces recitant, nec ab eo quicquam petunt, aut sperant, ad eum modum quo de vitâ functis jam est explicatum.

In suis
Com-
menta-
Trigau-
tio editis
an. 1615.

Id P. Brancatus 34. annorum Missionarius. *Confucium*, inquit, *nullatenus Sine colunt tanquàm DEUM, neque tanquàm Numen aliquod divinitatem participans, neque tanquàm sanctum aliquem supernaturali gratiâ præditum & ornatum, ut infra clarissimè patebit.*

pag. 107.
108.
libro 10.
cap. 10.
In Apo-
logia p.
26. 27.

5. Idem affirmant plures quàm 80. Missionarij à Societate, quorum alij 20. alij 30. 40. alij, & alij ferè 50. annos vixerunt in China, Idem affirmabunt trecenta & ampliùs Chri-

stianorum millia, qui solitas Confucio reverentias adhibent pro more patriæ ad accipiendo gradus: quod præstare nefas ducerent, si Idolum esset Confucius.

6. Constat ex libris classicis Confucium neque inter Spiritus, quos Litteratorum Secta agnoscit, neque inter Bonziorum Idola à Sinenfibus referri.

Patet 1. Ex libro, quod dicitur examen rituum; cum agit de portis cancellatis, quæ in quibusdam Confucij aulis indebitè ponebantur, sic habet: *Adhibere autem in Confucij aula opus cancellatum, est tractare Confucium ac si esset Spiritus, illumque cum Cali & terre Spiritibus comparare: hoc verè ab Imperatoribus præscriptâ formâ valdè procul distat.*

Patet 2. Ex Imperatoris Decreto, quod anno Domini 1438. promulgatum est his verbis. *Imperator prohibet munera offerri Confucio in Fanis Idolorum, quæ Foë & Lao Tan vocantur. Confucius ergo, atque potiori jure alij Sinarum Sapientes, Progenitorésque mortui, nec inter Spiritus coluntur à Sinis, nec inter Idola. Unde sic loquitur Gabianus antiquus Missionarius. Si quis in Sinis nomine Numinis, aut Idoli Confucium, vel tantùm interrogando appellet, non solùm irrideri, sed cum stomacho explodi solet apud Litteratos, de quibus agimus, prout quotidiana experientia nos docet: quidquid*

quid apud ignarum & rude vulgus quandoque eveniat. cap. 4.

7. Reverendissimus D. Maigrot, qui vult *Hist cult. Sin. pag. 354.* Confucium esse Litteratorum Idolum, manifestè sibi contradicit, cum velit Litteratos omnes esse *Atheos*: Athei autem Idola non habent: in hoc distinguuntur ab Idololatriis.

His omnibus certò constat Confucium non haberi à Sinis Numen, non haberi Progenitores Numina. Id verò sic constat, ut convictustandem super hoc tam gravis momenti capite Dominus Charmot, in suis libelli disputationibus non modò id fateatur, sed non parùm excandescat, quòd Author Libelli supplicis ad Papam affinxerit tam ipsi, quàm Domino Maigrot hunc ridiculum errorem; quasi nimirùm crederent, & spargerent coli Confucium in China ut Numen, Progenitoresque ut Numina. Audiamus Dominum Charmot in *hist. cult. Sinens. pag. 296. Res falsas & absurdas*, inquit, *mihi ac Reverendissimo Domino Maigrot affingunt Patres Societatis, ut nobis insultent, & tanquàm proprio conscientie iudicio condemnatos traducant. Nunquàm diximus Confucium à Sinis Litteratis ut Deum, Majoresque ut Numina coli.*

Qui legerit textum antea citatum, clarè intelliget, dixisse Dominum Charmot in *ibidem ter-pag. 403.* minis, Confucium coli in China ut Numen,

& toties id de Confucio atque Majoribus affirmasse, quoties veris eos coli affirmavit sacrificijs: ac proinde nihil ei falsum affinxisse Authorem Libelli.

Sed esto; sibi ipse contradixerit Dominus Charmot: istud est illorum fatum, qui falsa tuentur, nisi sibi ipsi continuo attendant.

Nunc temporis hoc plusquam satis est: falsum est, absurdum est ex Domino Charmot affirmare Confucium à Sinis Litteratis ut Deum, Majoresque ut Numina coli. In hoc jam convenit cum Jesuitis Sinensibus, in quo etsi non conveniret, id aliàs est abundè demonstratum.

Apolog.
Domi-
nic. pag.
38. Sed quid inde concludunt Jesuitæ? Quod est in tam gravi causa decisivum, nempe Confucium, & Progenitores non coli in China nec veris Sacrificijs, nec in veris Templis, nec in Altaribus propriè dictis. *Quis enim sacrificandum censuit*, ut cum Augustino Apologista Dominicanus aiebat, *nisi ei quem Deum scivit, aut putavit, aut finxit*? Atqui Sinæ, etiam fatente Domino Charmot, neque sciunt, neque putant, neque fingunt Confucium esse Deum, Majores esse Numina; ergo ijs non sacrificant; ergo ritus, quos adhibent pro more patriæ ad eos colendos, neque possunt, neque debent dici sacrificia utique propriè dicta; ergo nec eorum aulæ, templa, neque

que mensæ altaria ; ergo prædicti ritus non sunt idololatrici ; ergo falsa sunt , absurda sunt , quæ per totam Europam spargunt, quæ scribuntur ad Apostolicam Sedem de Idololatria Christianorum Sinensium ; ergo malè Reverendissimus sub falso Idololatriæ prætextu Alexandri VII. Decretum de ritibus Sinensium reformavit.

Sed instat Dominus Charmot. Ritus, qui- *Hist. cult. Sin pag. 298. & alibi passim.*
 bus Christiani colunt B. Virginem, Angelos, aut Sanctos, etsi illos non venerentur ut Deos, non desinunt esse Religiosi ; ergo licet Confucius, & Majores non sint apud Sinas Idola, inde concludi non debet ritus, & cæremonias ad eos colendos adhiberi in China solitas, non esse religiosas : si verò religiosæ sunt, erunt saltem superstitiosæ : ergo prohibendæ.

Respondeo 1. Nos probasse efficaciter ritus illos non esse idololattricos, cum jam constet non esse Idola Confucium, & Progenitores ; ac proindè non potuisse sine calumnia Sinas Christianos per totam Europam traduci, ut Idololattras.

Respondeo 2. Cæremonias Sinenses non esse religiosas, ideóque nec superstitiosas, saltem quoàd substantiam ; nam si per accidens ritibus ex se politicis superstitiosa quædam immiscentur, hæc omittunt Christiani juxtà Alexandri VII. Decretum ; imò cum o-

pus est, palàm contrà protestantur; unde nullius superstitionis sunt rei.

Respondeo 3. B. Virginem, Angelos, & Sanctos piè coli à Christianis ob gratiam sanctificantem, aliàsque dotes suprà naturam illis à DEO concessas: unde cultus ille religiosus est. Sed cùm Sinæ nihil suprà naturam, & hominem in Confucio agnoscant, nec in Majoribus, illùmque colant solùm ob doctrinam, hos ob vitam ab illis acceptam, cultus ille non est nisi politicus & civilis; non pertinet ergo ad Religionem, ideòque supersticiosus non est.

Respondeo 4. Adeo non coli Confucium, & Progenitores à Sinis ob propriè dictam sanctitatem, quam non agnoscunt, ut licet virtutes illorum morales possint esse cultûs civilis objectum, ad has præcipuè in illis colendis non attendant: probos enim & improbos venerantur iisdem ritibus, quos instituerunt Philosophi, & Imperatores ad bonum publicum præscripserunt. Imò sapientiam, seu doctrinam colunt in Confucio magis, quàm probitatem; ut infrà suo loco probabitur; neque negant inter suos Sapientes, quos nimirùm venerantur, aliquos fuisse valdè improbos.

Respondeo 5. In istiusmodi oblationibus nihil juxtà leges, & libros classici, vel à Confucio, vel à Majoribus neque peti, neque spe-

sperari : unde patet nihil in illis suprà naturam Sinas agnoscere.

Id demonstrât textus, qui sequuntur ex libro *Liki*, de oblationibus, quæ fiunt primo Spiritui, seu *Xâm-tí*, vel reliquis Tutelaribus : sic habet. *In oblationibus illis imploratur auxilium, referuntur gratia, deprecantur calamitates.*

De oblationibus verò mortuorum sic loquitur. *In oblationibus quæ fiunt pro defunctis, nihil ab illis rogatur.*

Item. *Finis illarum oblationum est continuare amorem ergà Parentes, & Benefactores; procurantes hisce oblationibus supplere defectus commissos in sustentatione, & obedientia ergà defunctos suos.* Nihil est in isto fine nisi politicum & humanum.

Rursùm. Nihil ab illis petitur, *sed nec est voluntas felicitatem aliquam petendi.* Sunt plurimi hujusmodi textus. Illos autem esse genuinos ne Adversarij quidem negant. Id Hist. unum reponit Dominus Charmot, *de prima cult. Sirituum institutione* hos esse intelligendos : sed nensis. perseverasse hætenùs hunc usum nihil nec P. 220. à Confucio, nec à Majoribus postulandi, satis probant, quæ narrat Riccius; quæ Martinius, quæ Brancatus, Intorcetta, Faber, imò quæ Reverendissimus à Leonissa respondit de precibus nonnullis, quæ privatâ

solum, non publica authoritate in aliquos libros irrepererunt.

Unde P. Matthæus Riccius ante centum annos jam sic loquebatur. *Et quoniam in Majoribus nullam Numinis partem agnoscunt, nec ab ijs quidquam aut petunt, aut sperant, id videtur ab omni sacrilegi cultus scelere alienum.* Item de Confucio. *Nullas porrò ei preces recitant, nec ab eo quidquam petunt, aut sperant.*

Respondeo 6. Manifestè hinc patère nihil suprà hominem, suprà naturam à Sinis agnoscinec in Confucio, nec in Majoribus, juxtà communem Litteratorum persuasionem ac fidem. Nam quòd privati aliqui ex errore, vel ex malitia aliter sentiant, & agant, sua illis superstitio imputetur: at nocere non potest alijs, neque inficere ritus alioqui innocentes, atque Imperij legibus constitutos: sicut cultum sacrarum apud nos Imaginum non inficit error, & superstitio Christianorum rudium, qui aliter sanè eas venerantur, quàm præscribat Concilium Tridentinum: & utinam pauciores essent hujusmodi rudes Christiani.

Respondeo 7. Nihil obstare, quòd dicantur reperiri in quibusdam Ritualibus Orationes, quas Sinæ recitent ad defunctos. Cerrum est enim, vel Ritualia illa respectu Litteratorum esse, quasi apud nos Hæreticorum libros,

libros, qui nullam fidem faciunt; vel, ut Reverendissimus à Leonissa fatetur, insertas illis *In suis re-*
fuisse istas preces à privatis, absque authorita- *sponsis;*
te publica. Unde privatus est aliquorum
error, & superstitio non communis. Stan-
dum ergo libris classicis, & quidem genuinis,
qui manibus omnium teruntur, ubi ista sunt
prohibita.

Dixi genuinis, hoc est emendatis, & juri-
dicè recognitis. Nam *Affirmant Docti inter* *In suo*
Sinas Interpretes irrepsisse quædam etiam in li- *præludio*
bro classicos aliquorum malitiâ, quæ aliena *cap. 2.*
sunt & apocrypha. Propterea, inquit P. Phi- *art. 2.*
lippuccius, *litteraria Sinensium Respublica* *pag. 145*
multos habet & graves Censores, qui libros clas-
sicos, & ceteros eruditè & acutè examinant,
& genuina loca à supposititijs discernunt: ideo-
que in citandis Sinicis textibus magna nti cau-
telâ necesse est, ne graviter erremus. De hac
materia, sic pergit, copiosus tractatus jam con-
fectus est, & suo loco divulgabitur. Tria ad-
do. 1. Ab adversarijs vocari preces, quæ
sunt vel orationes solùm panegyricæ, vel vo-
ta filiorum, aut discipulorum, qui optare se
significant ut, si fieri posset, Magistri adessent,
vel Parentes. 2. Persuasum esse Sinis, Im-
perij, & familiarum felicitatem pendere ab
obedientia, quam Imperatori præstant subdi-
ti, Parentibus filij, discipuli Magistris, uxores
Maritis, &c. Obedientiam autem illam erga
vivos

vivos conservant in Imperio , & in familijs
studium illud , & consuetudo mortuis obse-
quendi adhuc , quasi essent superstites. Un-
de felicitas illa , quæ dicitur illis sponderi post
justa Parentibus suis persoluta , illis promitti-
tur tanquàm suæ obedientiæ effectus , non au-
tem ex merito defunctorum. 3. Denique
superstitionis erit nihil , si ob exhibitum suis
Parentibus grati animi obsequium , uti & ob
eleemosynam egenti porrectam , sperent à
Xām-ti' , seu à DEO Optimo , Maximo , cui
ista placere non dubitant , præmium aliquod
temporale.

Respondeo 8. Reverendissimum Domi-
num Maigrot, si fingat Litteratos à Confucio,
vel à Majoribus sperare aliquid , vel petere ,
sibi ipsi contradicere ; cùm repetat continuò
Litteratos omnes esse Atheos , tam antiquos ,
quàm modernos. Qui enim negant Deum
existere , animas non credunt immortales ,
ideóque nec petere ab illis quidquam possunt,
nec sperare , nisi insaniant : ac proindè nec ut
Sanctos , nec ut DEOS Sinæ colunt Con-
fucium , aut Majores in hac Reverendissimi
sententia.

Respondeo 9. P. Joannem de Paz Domi-
nicum , ut patet ex antedictis , non solùm
affirmaret tanquàm certum , quòd in China
nulla Confucio tribuatur divinitas , sed etiam
quòd non credatur potestatem habere huma-
nâ

nâ superiorem. *Hæc ratio*, inquit, ostendit quòd nec communi acceptione, nec lege Regni Folio 199. detur Confucio cultus religiosus, neque divinitas, neque potestas aliqua ei attribuatur. For- san aliquis nostrum Deum existimat Confucium, aut in eo potestatem hominibus auxiliandi fate- tur? Sic in risum effusi Sinæ protestanti Chri- stiano responderunt.

Respondeo 10. Patrem Semedo antiquum Missionarium sic loqui de cæremoniis so- lemnioribus, quibus Sinæ suos colunt Proge- nitores. *Istæ*, inquit, oblationes, seu cæremo- niæ non sunt propriè dicta Sacrificia, quæ offe- Part. 1. c. 19. p. 121. runt Sinæ suis Majoribus; illos enim nec ut Deos habent, nec ut Sanctos. Sunt itaque solùm de- monstrations gratitudinis, & reverentiæ, quas debere se putant ijs, à quibus vitam accepere. Nota illas voces. *Illos nec ut DEOS habent, nec ut Sanctos*; excludunt enim Idololatriam, atque superstitionem.

Respondeo 11. Reverendissimum à Leo- nissa, quem pro se Romæ pugnantem jactant Jesuitarum Adversarij, fictamen esse locutum de communi Sinarum fide circa Confucium Philosophum, in suis ad Eminentissimum Cardinalem Casanate responsis, ut quæ in quæstione præliminari probantur, suo calcu- lo validissimè confirmet.

Postquàm enim hîc affirmavit aliam esse Litteratorum Sectam in China, aliam Idolo- latra-

latrarum, duo addit. 1. Atheos (vult autem Dominus Maigrot Litteratos omnes esse Atheos) non agnoscere veram Sanctitatem, hominemque, dum moritur, totum juxta illos prorsus interire; ac proinde etsi in Confucio agnoscant, dum viveret, quasi exemplar virtutum omnium (utique moralium) nihil tale de illo mortuo jam credere.

Non riconoscono Santità per che sieguono la dottrina Ateistica, è pensano che morendo l'huomo tutto finisce. Riconoscono questi in Confucio un aggregato di tutte le virtù per il tempo che visse e non più.

Hic nota Litteratos, de quibus solùm in præsenti causa agitur, non modò nihil Numinis in Confucio colere juxta Reverendissimum à Leonissa, sed ne veram quidem Sanctitatem, quàm nimirum ex eodem Reverendissimo non agnoscunt. Imò qui sunt inter Litteratos Athei, si Reverendissimo credimus, colunt solùm eas virtutes, quas olim habebat, dum viveret; rati nihil nunc temporis superesse de Confucio. Quàm sint ista contraria ijs, quæ Dominus Maigrot, & Dominus Charmot continuò, & ad nauseam repertunt de fide Litteratorum circa Confucium Philosophum, nemo est qui non videat, si eorum scripta legerit, nemo qui videndo non indignetur.

Hoc

Hoc secundo loco dicit Reverendissimus à Leonissa, *privatos aliquos inter Idololatrias, Confucium quasi Idolum colere, non palàm quidem, nec ubique, sed clàm solùm, & alicubi, sine auctoritate publica, & contrà communem Imperij fidem: & ne hoc quidem affirmat tanquàm certum, sed solùm dicit hoc sibi videri* *Mi pare che i Gentili veramente Idolatri riguardano Confucio com un diloro DEI, benche en publico e con autorità publica non sia frà quelli numerato, mà solo con privata autorità da questo o da quello in questo ò en quelluogo con autorità privata....., é contra il commune del Imperio per averlo impedito la Setta Litteraria.*

Constat igitur illo Reverendissimi testimonio, quod unum in quæstione præliminari volumus, nempe juxtà communem Imperij fidem, maximèque Litteratorum, nec ut Deum, nec ut Sanctum utique verâ Sanctitate coli Confucium in China, multò minus Progenitores mortuos, tot gradibus ipsi Confucio inferiores.

Nam quòd privati aliqui ex errore vel malitia aliter sentiant, vel agant, hoc nihil omninò juvat Jesuitarum Adversarios, ut jam ante probatum est, & clariùs infrà videbitur.

Respondeo 12. Enumerari singulos ritus erga Confucium, & Progenitores in tractatu
spe-

speciali, explicarique accuratissimè ab antiquis, ac Sinicè doctissimis Missionarijs: unde constat adhuc magis hujusmodi ritus non modò non esse idololatricos, sed ne superstitiones quidem, saltem quoàd substantiam; quod unum Roma postulat, ut permitti possint, qui sunt innocentes, superstitionis omnibus sublati, juxtà Alexandri V I I. Decretum.

CONCLUSIO SECUNDA.

In adhibendis erga Confucium, & Progenitores Ritibus Alexandri VII. Decreto permissis nullum est respectu Christianorum nec proximum, nec remotum periculum sive Idololatriæ, sive superstitionis, ne materialis quidem.

SIC autem illud efficitur. Constat I. Per se licitum esse cultu civili juxtà consuetos locorum ritus colere Parentes mortuos, & Imperij Magistrum.

II. Certò constat ritus illos, qui per se mihi liciti sunt, non posse fieri mihi illicitos, & idololatricos, nisi vel ex mea, vel ex aliorum intentione perversa, & idololatrica; quâ vel ego, vel alij intendamus aliquid v. g. Numinis, aut suprâ naturam in Confucio colere, vel in Parentibus.

III. Cer-

III. Certò constat Christianos Sinas nihil agnoscere Numinis, aut suprâ naturam nec in Confucio, nec in Majoribus suis : ergo ritus illi per se Christianis liciti, jam non fiunt ex perversa illorum intentione idololatrici.

IV. Certò constat ritus eosdem per se licitos, non posse fieri respectu Christianorum idololatricos ex occulta tantum, & interna Sinarum Idololatria; hæc enim, eo ipso quòd interna solum est, nocere non potest, nisi ipsis Idololatriis; nec mutare exterius statum Confucij, & Progenitorum, nec physicè, nec moraliter.

V. Certò constat per externam etiam, at paucorum Idololatriam, sive superstitionem, non posse aliquem palàm constitui respectu omnium in ratione Idoli, nec proinde vitari, & infici licitos per se mihi ritus erga Confucium v. g. & Progenitores.

Inventi sunt, qui colerent B. Virginem tantquam Numen; non potuit hæc illorum malitia, vel ignorantia vitare cultum per se legitimum, quo Fideles Beatam Virginem venerantur.

Est indubitatum, reperiri aliquandò Catholicos rudes, qui aliter quàm præscribat Concilium Tridentinum sacras Imagines colunt : quis illorum superstitione putet verum infici cultum Imaginum ? pari modo etsi inter Sinas invenirentur nonnulli, qui in Confu-

cio, vel in Majoribus ex ignorantia, vel ex malitia divinum aliquid colerent, quandiù constabit, ut certò constat ex præliminari quæstione, nullam in China tribui Confucio Numinis partem, juxtà communem Sinensium fidem, maximèque Litteratorum; tandiù poterunt Sinæ Christiani cultu civili & politico honorare Confucium, ut Imperij Magistrum, sine ullo periculo vel remoto Idololatriæ, ne materialis quidem. Quod dicitur de Confucio, potiori jure dici debet de Majoribus, quorum nullus est juxtà Sinas huic Philosopho conferendus.

VI. Ut fierent ergo mihi illiciti ritus illi, deberet quasi publicâ auctoritate constare, Sinas aliquid Numinis communiter jam agnoscere in Confucio, & in Majoribus suis, vel potestatem humanâ majorem. Quandiù igitur id non constat, tandiù possum uti jure meo: tandiù respectu mei ritus illi remanent civiles ac politici, ideòque per felicitati, ac proindè neque formaliter, neque materialiter idololatrici.

Jam verò manifestum est non constare, quòd in vasto illo Imperio juxtà communem Sinarum fidem, ac persuasionem Numen habeatur Confucius, multòque minùs Progenitores mortui. Imò contrarium tam certò constat, ut Dominus Charmot gravissimè conqueratur, se, suumque Reverendissimum falsò

falsò accusatos esse, quasi illud ipsum affirmas-
sent. *Nusquam diximus, inquit, Confucium* hist. cult.
Sinens.
coli in China ut Deum, Majores coli ut Numina. pag. 296.

Certò igitur constat, quòd, juxtà commu-
nem Sinarum fidem, neque Confucius, neque
Majores mortui aliquid Numinis habere cre-
dantur: ergo non est solùm probabile, sed
certum, ritus, quibus in China coluntur, ne-
que formaliter, neque materialiter esse idolo-
latricos: ergo Sinæ Christiani possunt illos
adhibere sine ullo periculo vel proximo vel
remoto Idololatriæ, ne materialis quidem.
Addo neque superstitionis; cùm non minùs
constet Sinas in colendis sive suis Philosophis,
sive suis Majoribus attendere solùm ad doctri-
nam, quam ab illis, vel ad vitam, quam ab
istis acceperunt, sive fuerint probi, sive im-
probi, ut dictum est. Multò minùs illos co-
lunt ob gratiam sanctificantem, aliàsque dotes
suprà naturam à DEO illis concessas.

Ergo constat sententiam de ritibus Sinensi-
um politicis, ac permissis juxtà Alexandri VII.
Decretum, Christianos Sinas nulli exponere
periculo sive superstitionis, sive Idololatriæ,
non modò formalis, sed neque materialis.

Ergo constat sententiam illam esse tutam
formaliter simul, atque materialiter.

CONCLUSIO TERITA

In prohibendis erga Confucium, & Progenitores Ritibus Alexandri VII. Decreto permissis est grave, & proximum periculum peccandi contra charitatem DEI, & proximi, & contra Legem prædicandi Gentibus Evangelij.

SUPpono I. Prohiberi non posse in China ritus erga Confucium, & Progenitores, quin claudatur janua salutis & fidei innume-
ris planè hominibus. Hoc semper visum est certum Evangelij Ministris, etiam ijs, qui prohibendos putabant, quia sibi falsò persuaserant hos esse religiosos. Hoc tam sæpè Sinæ Christiani inculcarunt, protestantes se in die Judicij contra crudelem, imprudentemque eorum zelum insurrecturos, qui propter tam levi causam, tamque nullam, innumeros Sinas ab amplectenda fide removerent, arce-
rentque à Baptismo. Id agnoverunt in con-
ventu Cantonienſi 22. Christi Confessores, apertèque declararunt. Id jam inde ab ini-
tio senserat P. Matthæus Riccius, dum tam clarè exponeret, quantum his ritibus Sinæ Litterati ab ipso Imperatore ad infimum quemque adhærerent. Id hætenùs experti sunt Missionarij omnes.

Sup

Suppono II. Ecclesiam, Sanctam Sedem, ipsos, quos ad Infideles mittit, Evangelij Ministros, præcepto teneri non solum annuntiandi Gentibus Evangelij, sed ita annuntiandi, ut quantum est ex se, nullum propagandæ fidei obicem immerito ponant. *Evangelium omni creatura.* Hoc Christi præceptum non ligavit solos Apostolos, sed Apostolorum quoque Successores, imprimisque Successores Petri, quibus Universæ Ecclesiæ cura commissa est; quique propterea jam inde ab initio fundatæ à Christo super Petram Ecclesiæ solliciti semper fuerunt, non modò ad revocandas in ovile oves aberrantes, sed etiam ad aperiendam Gentibus ovilis januam, missis quocunque, & in omnem terram, & in fines orbis terræ divinæ Legis Præconibus, qui fidei ac salutis Evangelium annuntiarent. *Fides enim ex auditu, auditus autem per verbum Christi.* Quomodò ergo credent ei, quem non audierunt? Quomodò autem audient sine prædicante? Quomodò verò prædicabunt, nisi mittantur? Marc. 16 Rom. 10

Itaque gravis peccati contra manifestum illud Christi præceptum reos illos esse necesse est, non modò qui, cùm teneantur hoc præcepto, observare illud negligunt, abjectâ prædicandi Gentibus Evangelij omni curâ, sed etiam qui à Sancta Sede ad hoc missi, ex va-

nis scrupulis & malè fundatis erroribus propagationi sanctæ Legis magnos interjiciunt obices.

Præterea Lex charitatis erga Deum, & proximum eos gravissimè ligat, qui in China, vel in alijs hujusmodi regionibus degunt, Evangelij Ministros, ad procurandam Infidelium, apud quos vivunt, quantum in ipsis est, salutem, cujus fundamentum est fides. Unde in conscientia gravissimè tenentur remove obstackula, illorum infirmitati condescendere, in hoc imitari Apostolos, sanctos Patres, Summos Pontifices, necessaria solum ab illis exigere, non perfecta; quæ modò portare non possunt.

Suppono III. Ut abundè suprâ probatum, nullum esse in sententia de ritibus politicis tam solidè fundata periculum Idololatriæ, sive superstitionis, ne materialis quidem respectu Christianorum, qui tanquàm regulam sequuntur Alexandri VII. Decretum.

His positis, manifestè patet eos, qui contrâ sentiunt, clauduntque januam fidei Sinis innumeris ex vano superstitionis, atque Idololatriæ metu, subire evidens periculum violandæ Legis charitatis tam erga Deum, quàm erga proximum in re gravissima, ubi de irreparabili salutis æternæ tot hominum jactura agitur; nec non transgrediendi ipsius Christi præ-

præceptum de Evangelio omni creaturæ prædicando.

An verò excusari possint de Legibus istis violatis, qui sic agunt per ignorantiam invincibilem, sive per aliquam probabilitatem, erit Summi omnium in terra Judicis ac Patris, post omnia benè ponderata, judicare, ac definire; cùm tam levis sit istiusmodi opposita probabilitas, tam facilè vinci possit hæc ignorantia,

CONCLUSIO QUARTA.

Prudens, æquum, ac religiosum fuit Alexandri VII. Decretum de Ritibus erga Confucium, & Majores tam permittendis, quàm omittendis.

QUANTA fuerit Sacræ Congregationis in constituendo hoc Decreto, quanta Alexandri VII. Papæ in eodem approbando, & confirmando prudentia, æquitas, Religio, charitas, manifestè probant, quæ sequuntur, & fuerunt antea fusiùs explicata.

I. Decretum illud constitutum est utrâque parte auditâ: cùm obtinuit Decretum anni 1645. P. Joannes Baptista de Morales Dominicanus, ipse solus auditus fuerat: declarandum id judicavit Sacra ipsa Congregatio anno 1656. nempe, *Missionarios Sinenses è Societa-*

te non fuisse tunc auditos, hoc est tempore prioris Decreti. Unde procul dubio factum est, ut visum fuerit provisoriale solum Decretum illud, multa interim præscribens, donec Sancta Sedes, ut ibi legitur, aliter statuisset: at verò Decreto posteriori tale nihil additum est, cum non fuerit conditum, nisi post utramque partem auditam, nempe P. Joannem Baptistam de Morales Dominicanum, & P. Martinum Martinium à Societate.

II. Decretum anni 1656. sive Alexandri VII. non modo præcessit accurata & legitima informatio; sed hanc præcessisse, notum esse voluit suis Successoribus Alexander Papa, dum inferi jussit huic Decreto, quæcumque Pater Joannes de Morales contra ritus illos ante proposuerat, ut manifestum esset posteris ignorata sibi hæc non fuisse, sed diligenter excussa, benè examinatis ijs omnibus, quæ Martinus Jesuita contra opponeret.

III. Tunc in ipsa informatione plenè Alexandro VII. uti & Sacræ Congregationi persuasum est, non coli in China juxta communem Gentis illius persuasionem ac fidem Confucium Philosophum, ut Deum; non coli Progenitores, ut Numina. Hoc solidè & clarè probavit Martinus: quod ipse Dominus Charmot tam certò constare jam putat, ut de illata sibi, ac Reverendissimo suo calumniæ conquerens, exclamet; *Nusquam dixi-*

diximus Confucium coli in China ut Deum; Progenitores coli ut Numina.

IV. Non minùs solidè coram Alexandro Papa probatum est, neque Confucium, neque Majores coli à Sinis ut Sanctos, sanctitate utique propriè dictâ, quam ignorant: sed illum ut Imperij Magistrum, à quo doctrinam, illos ut Parentes, à quibus vitam acceperunt; non inquirentes, an hi fuerint probi vel improbi.

V. Hinc idem Pontifex clarè intellexit, rîus illos, qui in China ex Philosophorum institutis adhiberi solent ad colendos illos, non modò non esse idololatricos, sed ne supersticiosos quidem quoàd substantiam, propter rationes suprâ expositas: cùmque P. Martinus bonâ fide exposuisset decursu temporis superstitiola quædam accessisse ad cæremonias alioqui innocentes, ad hæc seriò attendit Pontifex; seriò attendêre Eminentissimi Cardinales.

VI. Exponderunt quantum Ecclesiæ Catholicæ, & præsertim Sanctæ Sedi esset à Christo Domino onus impositum prædicandi Gentibus Evangelij; adeoque, quoàd fieri potest, salvis conscientiæ legibus, removendi ea omnia, quæ obsunt fidei sive inter Gentes inducendæ, sive dilatandæ. Exponderunt ad hoc, se quoque teneri ex præcepto charitatis erga

B b s

Deum,

Deum, & proximum ob irreparabilem salutis æternæ jacturam.

VII. Adverterunt prætereà, quantùm nocere possit propagandæ fidei indiscretus, & imprudens zelus, posseque peccari gravissimè ab ijs, qui hujusmodi fervore abrepti persecutioni Fidelium dant occasionem, vel à fide Centes removent; ex eo quòd in ijs tolerare nolint, quæ juxtà suave Evangelij jugum tolerari verè ac Christianè possunt: quod ne fiat in detrimentum fidei, jam inde ab initio nascentis Ecclesiæ graviter cautum est. Norunt ista, qui examinant, quas adhibuerint cautiones, quâ usi sint erga Gentes, vel Judæos indulgentiâ primi Ecclesiæ Fundatores in varijs Orbis Provincijs: quid egerit Gregorius, cognomento Thaumaturgus: quid præscripserit Gregorius Magnus, Anglorum dictus Apostolus: quid hac de re docuerit Ambrosius: quid persuaserit Augustinus: quid suadentibus Jacobo, & Senioribus Paulus ipse Doctor Gentium Hierosolymis in gratiam Judæorum præstiterit.

Quin etiam videbat Sapientissimus Pontifex non aliam ob causam præscriptum fuisse ab Innocentio X. ne inquietarentur Sinæ, si quid in inutuo suprâ sortem acciperent, non

non quidem ratione mutui præcisè, sed ratione periculi probabiliter imminentis.

VIII. Intellexit idem Pontifex non posse prohiberi ritus illos, de quibus agitur, erga Confucium, & Progenitores, quin claudatur innumeris Sinis janua salutis & fidei: ideóque gravissimam esse hanc causam, quam examinaret; cum aliundè non sint facienda mala, ut eveniant bona.

His diù multùmque coram DEO ponderatis, prudentissimum Decretum condidit, quo declaratum est, *posse tolerari Sinas conversos adhibere caeremonias (fusè ibi explicatas) erga suos defunctos, etiam cum Gentilibus, sublatis tamen superstitionis. Posse etiam assistere tantùm cum Gentilibus, quando agunt superstitionis, præsertim factâ fidei protestatione, & cessante periculo subversionis; & quando aliter odia, & inimicitia vitari non possint.*

In hoc Decreto Sapientissimus Pontifex charitati simul prudenter consulit & Religioni. Charitati quidem erga Deum, & proximum, cum apertam relinquat Evangelij januam & salutis innumeris Sinis, qui sunt ab eo tempore ad DEI gloriam fidem nostram amplexati: Religioni verò, non modò dum præscribit omittenda esse à Christianis superstitionis, quæ decursu temporis

ris ritibus alioqui politicis accesserunt: non
 modò dum jubet Christianos contrà prote-
 stari, facta fidei professione, cùm justas ob
 causas assistentes his cæremonijs vident Pa-
 ganos superstitiosa agere; sed etiam cùm
 permittit adhiberi à Fidelibus erga Confu-
 cium, & Progenitores ritus politicos, quos
 instituerunt Philosophi, & usurpant etiam-
 nùm ad finem civilem Infideles; harum enim
 prohibitione cæremoniarum grandi pe-
 riculo totam exponebat Christia-
 nitatem.

OBSER-

OBSERVATIONES
IN
Q U I N T U M
M A N D A T I C A P U T,
DE TABELLIS
P R O G E N I T O R U M.

JAM suprà vidimus conquestum esse Reverendissimum de Patre Martino Martinio; quòd exponens Sacræ Congregationi Sinarum morem circà defunctorum Tabellas, in quibus scribuntur eorum nomina, non addiderit quoque in istiusmodi Tabellis has voces inscribi *Xin goey*, vel *Xin chu*, vel *Lim goey*, quæ significant Spiritus, aut animæ Sedem: putamusque sic nos respondisse Reverendissimo; ut constet parùm æquam esse hanc querelam.

Inter alia diximus, per Decretum anni 1645. Permissas fuisse istiusmodi tabellas, modò non collocarentur in Altari propriè dicto, etsi Pater Joannes de Morales Sacræ Congregationi retulisset has vocari *Sedes animæ*. Addidimus has Litteras Reverendissimo longè minùs adhuc negotij facessere debuisse,

buisse, quàm Eminentissimis Patribus, cùm juxtà illius sententiam Litterati omnes sint Athei, tam antiqui, quàm moderni; ideòque ex illo nullos agnoscant Spiritus, ac proindè voces illæ, *Sedes animæ, seu Spiritus*, non possint à Sinis accipi in hoc casu juxtà sensum litteralem, sed tantùm allegoricum, qui nullum erroris, neque superstitionis habet periculum.

Sed cùm Reverendissimus attendere non videatur ad consequentias, nec curare multum, an quæ in uno loco affirmat, cum alibi affirmatis conveniant, hîc contendit inscriptas tabellis litteras verè aquè Sinas significare, in iisdem tabellis Progenitorum Spiritus includi, ac residere, licet aliundè juxtà illum negent Sinæ omnes Spiritus, utpote Athei. Unde tabellas quidem retineri permittit, at litteras illas deleri omninò jubet, tanquàm supersticiosas. Quo jure, quâ prudentiâ demonstrant sequentes observationes.

* * *

OBSER-

OBSERVATIO I.

*Littera illa Xin Goey, vel Xin Chu,
vel Lim Goey Tabellis inscripta juxta
communem Sinarum fidem nihil su-
perstitionis continent.*

HÆC indigent solâ expositione vocum,
de quibus hîc est quæstio.

1. Sciendum est Priscos Sinas, dum Parentalia
peragerent, habuisse in more puerum substi-
tuere, qui indutus vestibus de mortui homi-
nis, eum hominem, ac si vivus existeret, re-
præsentabat; hunc autem substitutum voca-
bant *Xi*, eique illos exhibebant honores, ac
si Parens illius hominis, qui Patri justâ solve-
bat, præsens vivus adfuisset. Sic enim ha-
bet liber *Liki*. *Substitutus iste Puer Xi dictus
repræsentabat hominem illum, cui justâ solvun-
tur, quem hominem Sinæ consueverunt vocare
Xin: atque adeò illi honor exhibetur itidem,
ac si esset Pater Regis. (agitur ibi de defuncto
Regis Parente.)*

Dictionary autem Sinicum explicans *ibidem*.
hanc Litteram *Xi* sic ait. *Priscagens, quan-*
do Parentalia agebat, utebatur figurâ illâ, (en
puero illo, ut esset loco illius hominis, cui justâ
solve-

*Apologia
Brancati
pag. 146.*

147.

solvebantur. Unde legitur in eodem Dictionario. Littera *Chu* significabat loco alterius esse.

Liber verò officiorum Lyki ait. *Littera hac Xi significat representare.* Commentator autem. *Figura hac Xi hominis, cui iusta solvuntur, representatio est: quia substituitur loco illius.*

Prima igitur institutio ad repræsentandum defunctum Patrem, tanquam si is vivus adesset, consistebat in hac viva figura pueri, sive juvenis amicti vestibus defuncti, cui illum præstabant honorem veteres Sinæ, ac si, qui mortuus erat, vivus existeret. Sanè nemo mortalium, nisi insaniret, existimavit Spiritum mortui resedisse in illo puero.

Ibidem,
148.

2. Processu temporis ritus ille figuræ *Xi* obsolevit; ejusque loco successit Tabella, quæ dicta est *Xin chu*, ut repræsentaret hominem illum, cui iusta solvuntur, sive ut esset loco defuncti, ac si vivus existeret. Ita Dictionarium cū *guoy*. Unde Confucius ipse. *Olim, inquit, in Parentalibus usui erat figura Xi, sed modo in aula Antecessorum usui est Tabella.* Commentator verò sic ait. *Quia Parentes erat mortuus, propterea excitabatur figura Xi, ad repræsentandum Parentem, tanquam si is vivus esset, & quia homo amplius non aderat, vel non habebat Spiritum, atque ideo non extabat; propterea excitabatur tabella Chu dicta*

dicta, ad ostendendum hominem illum, qui per mortem evanuerat, nec videbatur, tanquam si præsens extaret. (Scribebatur namque in illa tabella nomen, & dignitas defuncti hominis; per illam conservabatur illius memoria.)

Ex his Confucij verbis clarissimè patet, in illa tabella non animam, non Spiritum conservari, sed repræsentationem illius hominis, cui iusta solvuntur: & verò juxtà Dictionaria Sinico-Lusitanica *Chū y* significat in corde aliquid habere, nec illius oblivisci. *Chu iūm* recordari alicujus rei. Idcoque quando in tabella legitur *Kin chū*, idem erit ac reminiscencia illius mortui, cujus nomen ibi scriptum est. Quam explicationem Litterati Sineses amplectuntur. Itaque tabella illa memoriam, & repræsentationem hominis defuncti juxtà communem Sinarum fidem continet, non autem animam aut Spiritum ejus, quod est perridiculum. Itaque littera *Xin* hominem mortuum significat, non Spiritum ejus.

3. In multis alijs locis librorum classico- *Ibidem.*
rum clarè exprimitur per illas tabellas conservari solū memoriam defunctorum.

In libro *Liki*. Erigitur Proavorum aula in loco, ubi homines degunt, ne extinguatur apud illos suorum Parentum memoria.

Cc

Item.

Item. *Constituitur Prædecessorum aula* (in qua tabellæ asservantur) *ut populi recolant antiquorum memoriam , & unde originem ducunt semper reminiscantur.*

Item : *Quando quis moritur , anima ascendit , corpus verò descendit.* Unde Commentator. *Anima petit Cælum , corpus verò revertitur in terram.* Hinc sequitur animam non remanere in tabella.

4. Juxtà nullam Sectarum , quæ sunt in Sina , anima remanet in Tabella. Quod ostendo. Alia est Secta Litteratorum , qui antiquos secuti Deum unum agnoverunt : illi docent proborum animas , ut Regis *Vên vâm* habere virtutis suæ præmia in Cælo , improborum verò animas suæ impietatis pænas luerre ; ideóque hinc somniando quidem putant animas in tabellis residere. Alia est Secta Litteratorum Atheorum : hi autem post mortem docent animas evanescere , & in auram resolvi : ac proindè non credunt esse eas in tabellis. Alia est Secta Idololatrarum , & illi animas , quæ in Cælo non sunt , volunt vel detrudi in Inferos , vel transmigrare de uno in aliud corpus vel hominis , vel animalis , non verò in Tabellas , quod est absurdum.

Denique Christiani omnes valdè abhorrent ab hujusmodi figmentis , & chimeris ; sciunt enim vel in Cælum , vel in Infernum ,
vel

vel in Purgatorium animas, non autem in Tabellas abire. Unde etsi nonnulli reperiantur, qui ista somnient, istud non nocet communī Sinarum fidei, ut inter Catholicos, si qui per errorem putent in sacris Imaginibus virtutem aliquam esse, propter quam coli debeant, sunt instruendi, & ab hoc errore revocandi.

5. Pater Philippuccius citat pulcherrimum textum antiqui Commentatoris, qui vivebat anno post Christum 235. sic loquitur ille de Tabellis.

Tabella, est defuncti representatio. Idem in Præ- addit se hætenus Sinicos libros volutando ludio reperisse triginta diversa istius tabellæ nomina, quæ omnia defuncti repræsentationem significant. cap. 40

Porro ostendunt P. Brancati, P. Intorcetta, & idem Philippuccius litteram *Lîm* in tabella non significare animam intellectualem, neque litteram *Xim* Spiritum, sed utrâque hâc litterâ significari defunctum. De *Xim* patet ex dictis. De *Lîm* ex mox dicendis. Sumitur enim vox illa vel adjectivè, vel substantivè. Adjectivè sumpta significat res spectantes ad defunctum, v. g. vestes funebres *Lîm y*, lignea capsula *Lîm Kien*, Portitores *Lîm gin*, currus in quo reponitur sarcophagus *Lîm Kiên* &c. substantivè verò, & sine

addito ipse defunctus *Lîm* dicitur, sicuti & tabella ejus loco substituta.

Item littera *guéy* non significat ibi sedem, sed repræsentationem, sive rem ad aliud repræsentandum substitutam. Hoc præcipuè patet ex communi usu Sinarum erigendi, & appendendi in parietibus tabulas, ubi viventium Benefactorum nomina inscribuntur, vocanturque illæ *Sēm guéy*, id est, viventium hominum repræsentatio, non verò sedes; neque enim tam sunt hebetes Sinæ, ut putent homines viventes in illis tabellis residere, vel appensos esse. Idem omninò dicendum de mortuis. In tabellis ubi nomen illorum, & dignitas scribitur, mortui repræsentantur, sed non ibi residet illorum Spiritus juxta communem Sinarum fidem, de qua est quæstio. Nihil ergo in istis tabellis superstitionis inest: ac proindè sapientissimè permisit Sancta Sedes retineri has tabellas, quales sunt, modò in altari propriè dicto non reponantur.

Enimverò Tabellarum inscriptionem expresserat undecimo suo quæsito Pater Ioannes de Morales, affirmando tabellas istiusmodi vocitari *Sedes animæ*: atqui nihilominus has tabellas Sacra Congregatio Decreto anni 1645. nullis detractis, aut adjectis Litteris, nullâ earum cautionum adhibitâ, quas adhiberi præcipit Reverendissimus Dominus
Maigrot,

Maigrot, permittî posse declarat: non permissura utique, si voces illas per se supersticiosas, & idololatricas, ut esse pronunciat Reverendissimus, ipsa putaret. Sacram ergo Congregationem suo iudicio apertè condemnat, id prohibens, quod illa concessit; id sacrilegum declarans, quod ipsa merè civile esse censuit.

Atque huiusmodi iudicium est, quod ab Eminentissimis Patribus confirmari postulat, hoc est, ut declarent fædè erratum esse à Sacra Congregatione, idque jam non in facto, sed in jure ipso, seu doctrina ad Religionem pertinente. Tanti est scilicet cavere, ne Reverendissimus Dominus Maigrot deceptus ipse in facto fuisse existimeretur!

OBSERVATIO II.

*Quintum Mandati Caput de Tabellis
in graves angustias Christianos Sinenses
sine justa causa conjicit.*

HOc loco dignentur Eminentissimi Patres animadvertere, quas in angustias Reverendissimus Dominus Maigrot miseros Neophytos suâ illâ Declaratione conjiciat. Quidquid cæremoniarum in honorem vel Confucij, vel mortuorum apud Sinas institutum est, id totum coràm vicarijs, ut diximus, eorum

tabellis peragitur. Antehas prosternunt se more patrio ; tum super mensa , ubi collocatae sunt , cereos atque odorama comburunt ; denique statis diebus sexto quoque mense carnem , vinum , fructusque offerunt , quod solemne *Ci* appellatum est. Supplent videlicet hae tabellae locum pueri , vel statuæ , vel alterius Imaginis , & instar personæ ipsius illis ritibus coluntur. Eaque causa fuit , cur Reverendissimus Dominus Maigrot vel omnino sublatas voluerit , vel earum certè inscriptionem mutari : quippe quâ fieri putat , ut Idolorum quoddam genus reverâ sint : neque verò istud negari potest , si is est consuetæ inscriptionis sensus , quem ipse autumat.

Hæc cum ita se habeant , videndum quo pacto Sinenses Neophyti post Mandatum Reverendissimi Domini Maigrot gerere se possint , ac debeant , quoties continget , (quæ res est propè quotidiana) ut , aliquo ex cognatis , ex vicinis , ex amicis , ex Magnatibus vita functo , ad demortui domum eundum sit de more , ibique peragenda omnia , quæ in quarto P. Martinij quæsito recensentur his verbis : *Primus modus est , cum aliquis moritur , &c.* Quid ager , inquam , tunc Neophytus ex eorum numero , qui Reverendissimo Domino Maigrot subiecti sunt ? In totum abstinebit illo charitatis erga suos , vel humanitatis erga

ga cives, vel observantiæ erga Præfectos sive Mandarinos officio? Si quis hoc facere animum induxerit, vertat solum necesse est, vel in solitudinem se se proripiat; adeò nullus erit, qui non illum tanquàm hominum societate indignum aversetur. Numquid ergo conveniet cum Gentilibus ad cohonestandum funus? Atqui ante omnia procumbendum erit ter aut quater non coràm feretro solum, sed coràm illo, ut Reverendissimo Domino Maigrot visum est, veri nominis Idolo, tabellâ nimirum superstitiosis characteribus inscriptâ, *Ling goey, Xin goey, &c.* Neque hoc tantum, sed ante hanc quoque tabellam super mensa, id est, juxtâ Reverendissimum Dominum Maigrot super altari propriè dicto expositam, cereos, & odoramenta ad comburendum offerre oportebit, more, ut ait Pater de Morales, inviolabilis observantiæ. Quò se vertet igitur Christianus, ut Idololatriæ crimen effugiat?

Dicétne Dominus Charmot curandum, ut deleantur Litteræ illæ superstitionis indices, ne hanc probare videatur? Rectè istud quidem, si hoc pro suo jure præcipere, vel auctoritate, precibúsve obtinere quoquo modo possit. Verùm quàm sæpè in tota cognatorum, vel amicorum, aut clientum multitudine unus & alter duntaxat Christianus e-

rit, qui in cassum tale quidpiam suadere conaretur?

Forſan putet aliquis, id quod inſinuare videtur ipſe Reverendiſſimus Dominus Maigrot pag. 120. poſſe tunc Neophytum in hiſ officijs, muneribusque exhibendis, ſuam, ut ajunt, intentionem dirigere non ad tabellam idololatricam, ſed ad cadaver defuncti, quod ex adverſo eſt. At dudum proſcripta eſt S. Congregationis reſponſo anni 1645. hujusmodi ſimulatio; nec magis ſperet aliquis hac arte Idololatriæ noxam vitare, quàm ſi coràm Idolo *Chin hoam* procumbens, interiùs adorationem ſuam referat ad Crucem ſub veſte vel inter flores deliteſcentem.

Eſſet fortasſe, qui criminis expertem futurum arbitraretur, modò palàm conteſtando denuntiaret, nullum à ſe ſuperſtitioſæ tabellæ honorem haberi. Sed ut in re ſimili optimè argumentatur Reverendiſſimus Dominus Maigrot, perindè hoc eſſet, ut ſi quis Chriſtianus ad Jovis Templū adductus conteſtaretur, ſe nullum Jovi cultum adhibere velle, interim dum ſponte ſuà coràm ejus ſtatua procidens, & ipſius aræ thus imponens, dicta ſua factis refelleret.

Reſtat igitur, ut Sinenſibus Neophytis ad nullius hominis funus concurrere liceat, niſi ſi quando continget ut familiæ Princeps Chriſtianus ſit, qui pro poteſtate conſuetam tabellæ

bellæ inscriptionem mutari jufferit ad eum modum , quem Reverendissimus Dominus Maigrot suo Mandato præscripsit. Quod quàm rarum futurum sit , in tanta Christianorum præ Gentilibus paucitate nemo non intelligit.

Neque verò respondeat Dominus Char-
mot, non esse prohibitum Mandato Reveren-
dissimi Domini Maigrot, ne mortuorum exe-
quijs, sed tantum ne solemnibus illis Veris, &
Autumni oblationibus Christiani intersint.
Hoc quidem scimus ita esse. Sed numquid
ex arbitrio pendet R. Domini Vicarij, ut ea-
dem res nunc sacrilegij plena, nunc innoxia,
& indifferens habeatur? Ut solennes illas,
quas modò dixi, cæremónicas Idololatriæ dam-
naret, eâ capitali ratione motus est, quòd
ante tabellam ejusmodi peragantur, in qua
præsens credatur esse mortui Spiritus, & ad
quam idcirco, quæ illic fiunt, referantur
omnia. Absque hoc foret in his oblationi-
bus nihil superstitionis, cerneret nihil, quod
sacrificium redoleat, vel civilis cultûs mo-
dum excedat: cùm satis sciat eadem omnia
viventibus Mandarinis, atque alijs offerri;
majore etiam aliquandò cæremoniæ ap-
paratu. Propterea tanto studio hasce tabel-
las velut Idololatriæ nidum, aut exterminare,
aut purgare satagit Reverendissimus Domi-
nus Maigrot.

Quomodò igitur hâc ejus persuasione imbuti Christiani non horrebunt ad hujus Idoli conspectum , quoties procumbere coràm illo , & odorum , ac cereorum munera offerre necesse erit ? Esto , hâc difertè non prohibuerit Reverendissimus Dominus Maigrot : at prohibere debuit ; at ea Christianos docet , unde evidenter vel stupidissimi intelligant , certè unde meritò suspicentur obiri talia sine flagitio non posse. Ergo si ad eum aliqui , ejusve Sodales consulendi gratiâ accesserint , quid causæ dicturus est , quamobrem semel sexto quoque mense Idoli genus hâc tabella sit , ut coràm illa nec genua ponere liceat , nec quidquam offerre ; & tamen reliquo deinceps anno tum ipsa , tum quæ in ejus honorem aguntur , aut offeruntur , superstitione prorsùs vacent ? Profectò nimium malè de Sinarum ingenio sentit Reverendissimus Dominus Maigrot , si tam hebetes putavit , ut non viderent vel neutrobique , vel utrobique idololatricam tabellam esse.

Sed non vidit ipse , ut existimare par est , quid ex suo Mandato consequens foret , aut in quas difficultates eos conjecturus esset. Certè si parumper advertisset animum , vel prohibuisset omninò , quidquid fieri coràm hac tabella quocumque tempore consue- tum est ; vel Sacræ Congregationis pietatem ,
ac

ac prudentiam imitatus , pariter utrasque
cæremonias tolerandas censuisset , tam quæ
in quotidianis exequijs , quàm quæ bis uno
quoque anno recurrunt. Aut enim , quod
illa censuit , nihil est in his tabellis supersti-
tiosum , nec ullam mortuis divinitatem tri-
buit communis Sinarum opinio , quo pacto
civiles duntaxat illorum esse ritus palàm est :
aut si in utroque decepta fuit , quæ opinio est
Reverendissimi Domini Maigrot , jam nullâ
tergiversatione defendi potest ab Idololatria,
quidquid coràm tabellis agi vidimus.

Sinas ergo in possessione recolendi suorum
Parentum memoriam in Tabellis relinqua-
mus : si quid autem astu Dæmonis , & ho-
minum malitiâ , vel ignorantia à vera Reli-
gione alienum adhæsit per commixtionem
Sectarum Idola colentium , doceamus Secta-
rios istos ad Fidem conversos quid retinen-
dum , quid ressecandum ; atque adeò , demptis
superstitiosis , reliqua permittamus , ut ait
Sacra Congregatio : & ita Sectarij , qui ad
veram fidem convertuntur , veram profi-
tebuntur Religionem , nec deserere vide-
buntur memorias suorum ; quod potest
gignere non levem cordis dolorem , ut

dicebat Augustinus alibi
citus.

* *
*

OBSER-

OBSERVATIO III.

In sextum, & septimum Mandati Caput, de proscriptis quibusdam Propositionibus.

QUæ hætenùs dicta sunt, tam clarè demonstrant Reverendissimum Dominum Maigrot in rebus Sinicis non esse adeò versatum, ut facilè conjici possit, vel sine sufficienti causæ cognitione propositiones istas ex se proscripsisse, vel saltem ex suasionè aliorum non multò fortè doctiorum, quibus assentiri cæco modo illum oportuit.

Expectamus à Missionarijs Sinensibus ea de re, quid Sacræ Congregationi exponendum. Dicam interim, quid Pater Joachimus Bouvet, his auditis, censuerit.

Puto, inquit, invenisse me viam certam detegendi, & explicandi vera ac legitima principia antiquæ Philosophiæ Sinensis in hoc omnium vetustissimo opere contenta, quod à Reverendissimo proscribitur. Hæc autem sic explicata, ad minimum æquè sana videbitur ac Philosophia tum Platonis, tum Aristotelis. Unde demonstratâ ultimæ harum propositionum veritate, facillimum erit aliarum, quæ ad hanc pertinent, veritatem quoque demonstrare, factâ analysi figurarum anigmaticarum libri y
Ye-

Ye-King, sub quibus Author involvit principia istius Philosophiæ, cujus Sina hunc faciunt primum Inventorem. Vix autem, inquit, credi potest, quàm sit utile ad Religionem Christianam inter Sinas propagandam illis suadere, quod verum est, eam in multis conformem esse suæ illorum non recenti quidem, sed antiquæ, & legitime Philosophiæ.

Quod spectat ad septimum caput, cùm sit sola exhortatio ad Ludi-magistros, ut sint cauti in prælegendis Sinarum libris, diligentesque in edocendis Christianæ Fidei mysterijs, nihil est cur ibi diutiùs immoremur.

Omitti tamen non debet affectata illa Patris Philippi Couplet accusatio; temperare enim sibi non potuit Reverendissimus, quin manifestaret omnibus censuram Philosophiæ Sinensis cadere in dictum Patrem, quippe qui doceat, inquit, hanc divinæ Legi contrarium nihil habere.

Non quæro nunc, quàm fideliter ex eo libro excerpta sit propositio, vel quàm meritò damnata. Unum observo, hîc quoque solam esse ignorantiam, quâ defendere se possit Reverendissimus Dominus Maigrot, ne in manifesta vel acceptione personarum, vel etiam prævaricatione teneatur; si provocent Jesuitæ (quod jure suo facere possunt) ad Dominicanorum, Franciscanorumque libros Sinicè vulgatos,

Exem.

Exemplo fit ille, quem suprà laudavimus, Patris Antonij à S. Maria Sinicè inscriptus, *Legis Dei, & Scholæ litterariæ conformitas*. Sinicæ vocis, in, quæ hîc legitur ea vis est, ut similitudinem exprimat, qualis est sigillum inter & figuram sigillo impressam. Huic deinde titulo respondet ipse libri contextus. Inter alia notandum istud è pagina 16. Sinicæ editionis verbatim redditum. *Celum* (hoc est Deus) *assumpsit Confucium, ut esset* * *ligneum crepitaculum, (id est Præco ad doctrinam morum promulgandam.) Unde intelligitur, quòd Confucius præsideat doctrinæ, ejusque promulgationi, hoc factum esse superioris Celi mandato.*

Patia, si etiam non majora, de Confucio, ejusque Philosophia prædicat Pater Joannes Baptista de Morales Sinico in opusculo, cui titulum hunc imposuit: *Divini præcepti de Filiorum obedientia explicatio*. Illic enim paginâ 6. *Sex, inquit, volumina (quibus Sinica doctrina continetur) sunt Legi Dei (Tiên chu) consentanea. Celum (Tien) assumpsit Confucium, ut esset ligneum crepitaculum: ideò illum Legati instar misit ad surdos excitandos, cecosque expergefaciendos, (ipsa hæc Authoris verba sunt), ut si foret Dei*
Præ-

* *Alludit ad vetustum Sinarum morem, cum lignei crepitaculi pulsu plebs ad morales sententias audiendas à Præfeto convocabatur.*

Præcursor. Conferantur ista nunc cum Patris Coupletij propositione damnata; Eritne aliud discrimen, quàm quòd hæc Confucium, & Sinicam Philosophiam laudat parciùs multò, ac circumspectiùs?

Injuriam fecerit Reverendissimo Domino Maigrot, si quis ita affectum animo putet, ut, si librum hunc geminum legisset, nihilominùs, utròque intacto, in Coupletium solùm censuram exerceret suam. Cujusmodi enim zelus hic foret, qui in librum exardesceret latine scriptum, paucis fortè Missionarijs, at nulli certè Sinarum cognitum, nulli legendum; interim dum alios Sinicâ conscriptos linguâ, Fidelium juxtâ & Infidelium manibus tritos, proindèque multò magis nocituros, si ille noxius est, ne appellaret quidem?

Superest igitur, quod diximus, ut id nescierit Reverendissimus Dominus Maigrot, quod ante omnia scire illum decebat, cuiusmodi libris per ipsius Diæcesim de rebus fidei, morùmque Neophyti, vel Catechumeni erudirentur: nisi malueris, quod certum videri debet ex dictis hætenùs, & probatis, in Sinicis illum rebus ac litteris non adeò doctum, neque bonum esse de hoc argumento testem, nec judicem.

Hæc habui, quæ pro brevitæte temporis Eminentissimis Patribus humillimè exponerem:

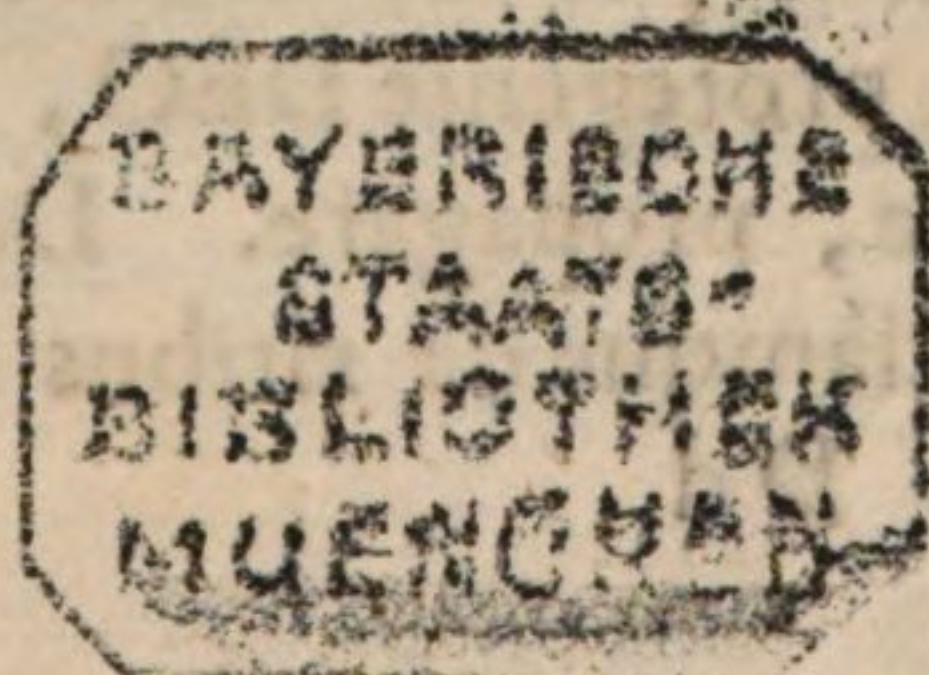
rem: longè plura, & distinctiora de hoc argumento legi poterunt, quando prodibunt in lucem compositæ ab ipsis Evangelij Ministris Apologiæ contrà falsas Navarrettæ criminationes. Nondùm ad nos pervenerunt vindiciæ, quas à Sina expectamus in Mandatum Reverendissimi Domini Maigrot. In ijs se Missionarij nostri dubio procul purgabunt circà multa, quæ illis objicit Reverendissimus, quorùmque veritas vix detegi potest, nisi auditis partibus.

Interea confidenter ausim arbitrari, esse abundè ijs satisfactum, quæ fuerant à me jam inde ab hujus operis initio proposita: nempe 1. Tot reperiri in Mandato Reverendissimi Domini Maigrot defectus juris, reverentiæ erga Sanctam Sedem, æquitaris, prudentiæ, tótque humani affectûs indicia apparere, ut vi illius Mandati nihil possit juridicè definiri circà septem puncta quæ continet, etsi aliundè constaret ista remedio indigere. 2. Hæc tam parùm indigere tali remedio, ut licet istud Decretum extrinsecis nævis ac defectibus careret, videatur tamen quoad ea quæ benè præscribit, inutile; quoad plura, quæ malè prohibet, non minùs injustū, quàm periculosum.

Quæ

Quæ si ita quoque visa sint Eminentissimis Patribus , supplicamus humillimè , ut rescisso R. Domini Maigrot Mandato , tot titulis nullo , Decretum Sacræ Congregationis ab Alexandro VII. approbatum , à Clemente Nonno confirmatum , à Reverendissimo Domino Maigrot reformatum , iterum Sanctæ Sedis autoritate confirmetur ; Ut Patri Martino Martinio , cujus eximiæ virtuti ac pietati per corporis incorruptionem tam illustre videtur DEUS testimonium dedisse , suam quoque famam restitui præcipiant tam injustè , quàm publicè violatam : Ut Evangelij in Sina Ministros , & institutos ab illis Christianos , tam falsò , quàm odiosè in dedecus Ecclesiæ Catholicæ Idololatriæ accusatos solari dignentur , protegere , & à calumnia tam atroci vindicare : Ut contemptis ridiculis planè , ac vanis timoribus , scrupulisque , ut gravius nihil dicam , Reverendissimi Domini , Missionarios adhortari velint ad conciliandam sibi viâ omni legitimâ , conservandamque Sinici Imperatoris benevolentiam & gratiam , quâ adjuti Christianam fidem possint longè , latèque non modò per omnes tanti Imperij Provincias , sed etiam per Civitates omnes , Oppida , & Pagos , protegente DEO , atque incrementum dante , propagare. Denique ut praxim , sententiâque de ritibus Sinen-

sium erga Confucium , Progenitorésque
 politicis tam benè fundatam, tot rationi-
 bus, tantáque authoritate subnixam; non
 modò probabiliorem oppositâ, sed & tutio-
 rem, non solùm permittant approbari ut ve-
 ram, sed & jubeant ut fortè unicè tutam ad-
 hiberi; ne claudatur in æternum sine gravi,
 sine ulla causa innumeris Sinis janua
 salutis & fidei.

INDEX.

INDEX

*Rerum , quæ in hoc volumine
continentur.*

OCCASIO diffidiorum in China inter Mis-
sionarios. pag. 4.

Responsa Sacræ Congregationis Univer-
salis Inquisitionis à SS. D. N. Alexandro VII.
approbata ad Quæsitæ Missionariorum Socie-
tatis JESU apud Sinas anno Domini 1656.

pag. 9.

Mandatum R. D. Maigrot, quo Decretum
Sanctæ Sedis anni 1656. reformatur. pag. 23.

Observationes in Mandatum R. D. Mai-
grot à D. Charmot notis, atque dispuñtio-
nibus vindicatæ, pro tuendo Alexandti VII.
Decreto de Ritibus, ac Cæremonijs Sinen-
sium. pag. 33.

Observationes in I. caput Mandati Mai-
grotiani. *Quomodo sit nuncupandus Deus
apud Sinas?* pag. 90.

Observatio I. *Deus in China compellendus
est Sinicis vocibus.* pag. 91.

Observatio II. *Ita Deus, ut plurimum,
Tiên-chū est compellendus, ut possit quoque,*

I N D E X.

cum opus est ad Religionis bonum , nuncupari
Xām-Tí. pag. 97.

Observatio III. *Deus compellari potest , &*
debet Tiēn in China. pag. 117.

Observationes in II. caput. *De Tabellis*
Xing Tiēn , Cælum , hoc est , Cæli Dominum
colito. pag. 141.

Observatio I. *Notorium est in China per*
has voces Xing Tiēn , non intelligi à Christianis
Cælum materiale , sed Cæli Dominum esse co-
lendum. pag. 144.

Observatio II. *Voces illæ Xing Tiēn , in*
Tabellis ipsis descriptæ , ad destruendam in Sinis
sive Idololatriam , sive Atheismum , sunt aptissi-
mæ. pag. 152.

Observatio III. *Quot , & quanta mala immi-*
neant Christianæ rei in China ex duabus illis pri-
mis Mandati Maigrotiani partibus. pag. 155.

Observationes in 3. caput. *De Informatione*
Sanctæ Sedis per Patrem Martinum Marti-
nium; pag. 161.

Observatio I. *Sententia D. Maigrot contrà*
Patrem Martinum fundamento falso nititur ,
estque tam injuriosa Sacræ Congregationi , quàm
eidem Patri. pag. 164.

Observatio II. *Confutantur rationes à D.*
Maigrot allatæ pro tuendo suæ contrà Marti-
nium sententiæ fundamento. pag. 177.

Observationes in 4. caput. *De solemnibus*
Con-

I N D E X.

Confucij Philosophi, & Progenitorum Ceremonijs. pag. 220.

Prolegomenum I. *Difficile est questionem facti, quæ præcipua est in hac causa, decidere. Unde hac difficultas?* pag. 221.

Prolegomenum II. *Demonstratur hac difficultas exemplo.* pag. 225.

Prolegomenum III. *An questio facti statum questionis constituat, & quanam illa sit?* pag. 233.

Prolegomenum IV. *Brevis, & recta expositio Rituum externorum erga Confucium Philosophum, & Progenitores.* pag. 236.

Observatio I. *Questio facti de Sinensium Ritibus sæpè, & diù examinata est.* pag. 246.

Observatio II. *Institutum est examen de Sinensium Ritibus à viris, qui diù, multumque vixerant in China.* pag. 250.

Observatio III. *Qui instituerunt examen de Sinensium Ritibus, non modò diù vixerant in China, sed erant in Sinicis scientijs, ac litteris optimè versati.* pag. 252.

Obser. IV. *Non modò Sinicis litteris fuerunt instructi, qui Sinenses Ritus examinarunt, sed etiam Philosophicis, & Theologicis disciplinis exculti.* pag. 258.

Observatio V. *Examinatores Rituum non modò docti fuerunt; sed & pij; multi ex illis Christi Confessores, & aliqui donis extraordinarijs insignes.* pag. 363.

I N D E X.

Observatio VI. *Non unus, aut alter, sed multiplanè hujus meriti Examinatores idem senserunt de Sinensium Ritibus.* pag. 268.

Observatio VII. *Jesuitarum sententia circa politicos Sinensium Ritus adhaerunt multi ex sacro Dominicanorum Ordine docti, & graves viri.* pag. 270.

Observatio VIII. *Viginti duo in conventu Cantonensi Christi Confessores, & Ministri Evangelij pro Christo exules ex varijs Ordinibus post longum examen idem senserunt de Ritibus Sinensium.* pag. 289.

Observatio IX. *Multi Sinenses docti tam Christiani, quàm Infideles ea de re interrogati responderunt, Ritus prædictos esse merè civiles, & politicos.* pag. 297.

Observatio X. *Apparet ex libris Sinensium classicis prædictos Ritus nihil in sua institutione nisi politicum ac civile habuisse.* pag. 301.

Obser. XI. *Quàm levis sit authoritas illorum, qui pro opposita sententia citantur ab Adversarijs.* pag. 324.

Observatio XII. *Sacra Congregatio, & Apostolica Sedes benè informata, autoritate suâ ea confirmavit, quæ poterant in dubium super ea questione revocari.* pag. 361.

Conclusiones deductæ ex duodecim observationibus in caput 4. Mandati Maigrotiani. pag. 365.

Conclusio I. *Confucius Philosophus non colitur*

I N D E X.

tur in China ut Deus, nec Progenitores ut Numina. ibid.

Concl. II. *In adhibendis erga Confucium, & Progenitores Ritibus Alexādrī VII Decreto permissis, nullū est respectu Christianorū nec proximum, nec remotū periculū sive Idololatriæ, sive superstitionis, ne materialis quidem.* pag. 384.

Concl. III. *In prohibendis erga Confucium, & Progenitores Ritib⁹ Alex. VII. Decreto permissis, est grave & proximū periculū peccandi contrā charitatem Dei, & proximi, & contrā legem prædicandi Gentibus Evangelij.* pag. 388.

Conclusio IV. *Prudens, æquum, ac religiosum fuit Alexandri VII. Decretum de Ritibus erga Confucium, & Majores tam permittendis, quàm omittendis.* pag. 391.

Observationes in 5. caput, *De Tabellis Progenitorum.* pag. 397.

Observatio I. *Litteræ illæ Xin Goey, vel Xin-chu, vel Lim Goey Tabellis inscriptæ juxta communem Sinarum fidem nihil superstitionis continent.* pag. 399.

Observatio II. *Quintum Mandati caput de Tabellis, in graves angustias Christianos Sineses sine justa causa conjicit.* pag. 405.

Observatio *In sextum, & septimum caput, de proscriptis quibusdam propositionibus.* p. 412.

F I N I S.

De ritibus Sinensium erga Confucium adversus librum inscript. Historia
cultus Sinensium

Augusta Vindelicorum u.a. 1701

Liturg. 1201 m

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10591561-3

VD18 14624001-001